

The Project Gutenberg eBook of Pikku naisia, by Louisa May Alcott

This ebook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this ebook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you'll have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

Title: Pikku naisia

Author: Louisa May Alcott

Translator: Tyyni Tuulio

Release date: September 6, 2015 [EBook #49889]

Language: Finnish

*** START OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK PIKKU NAISIA ***

Produced by Johanna Kankaanpää and Tapio Riikonen

PIKKU NAISIA

Kirj.

Louisa M. Alcott

Suomentanut Tyyni Haapanen-Tallgren

Englanninkielinen alkuteos LITTLE WOMEN.

WSOY, Porvoo, 1916.

SISÄLLYS:

1. Vaellusleikki.
2. Iloinen jouluku.
3. Laurencen poika.

4. Taakkoja.
5. Naapuruutta.
6. Beth löytää ihanan linnan.
7. Aryn nöyryyden laakso.
8. Jo kohtaa Apyllyonin.
9. Meg joutuu turhuuden markkinoille.
10. P.K. ja P.T.
11. Kokeiluja.
12. Laurencen leiri.
13. Pilvilinnoja.
14. Salaisuuksia.
15. Muuan sähkösanoma.
16. Kirjeitä.
17. Pikku uskollinen.
18. Pimeitä päiviä.
19. Aryn testamentti.
20. Jon salaisuus.
21. Laurie tekee kepposen ja Jo rakentaa rauhan.
22. Vihreitä niittyjä.
23. Marchien täti tekee ratkaisun.

1.

VAELLUSLEIKKI

— Joului ei tunnu joululta ilman lahjoja, nurkui Jo, joka makasi pitkällään matolla.

— On hirveätä olla köyhä, huokasi Meg tutkistellen yllään olevaa vanhaa pukua.

— Minusta on väärin, että muutamilla tytöillä on vaikka kuinka paljon kauniita tavaroita ja toisilla ei kerrassaan mitään, lisäsi pikku Amy ja nirpisti loukkaantuneena nenäänsä.

— Onhan meillä isä ja äiti ja toisemme, sanoi Beth tyytyväisenä nurkastaan.

Neljät nuoret kasvot, joita takkatulen hohde valaisi, kirkastuivat noiden sydämellisten sanojen vaikutuksesta, mutta synkistyivät taas, kun Jo virkahti surullisena:

— Eihän meillä ole isää, emmekä saakaan häntä pitkään aikaan luoksemme. Hän ei sanonut 'ehkä ei koskaan', mutta jokainen lisäsi sen mielessään ja ajatteli isää, joka oli kaukana taistelutantereella.

Kukaan ei puhunut hetkeen. Sitten Meg sanoi muuttuneella äänellä:

— Tehän tiedätte minkä tähden äiti ehdotti, että olisimme jouluna ilman lahjoja. Tämä talvi on kova kaikille, ja hänen mielestään meidän ei pitäisi tuhjata rahaa huvituksiin, kun maamme miehet saavat kärsiä niin paljon rintamalla. Eihän meillä paljon ole mahdollisuuksia, mutta jotakin me aina voimme uhrata, ja meidän pitäisi tehdä se iloisesti. Mutta minä en taida pystyä siihen.

Ja Meg pudisti päätään ajatellen haikeasti kaikkia niitä kauniita tavaroita, joita olisi tarvinnut.

— Mutta en minä usko, että meidän pikku penneistämme olisi mitään apua. Meillä on jokaisella dollari, eikä armeija niistä paljon hyötyisi. Suostun mielelläni siihen, etten saa mitään äidiltä ja teiltä, mutta haluan ostaa itselleni 'Undinen ja Sintramin'. Olen toivonut sitä jo kauan, ilmoitti Jo, joka oli lukutoukka.

— Minä aioin hankkia uusia nuotteja. Beth huoautti vähän, mutta sitä ei kuullut kukaan muu kuin takkaharja ja kattilanjalusta.

— Minä ostan laatikon Faberin piirustuskyntiä; niitä minä todella tarvitsen, julisti Amy päättävästi.

— Äiti ei puhunut mitään meidän omista rahoistamme, eikä hän varmasti tarkoitaakaan, että meidän pitäisi luopua kaikesta. Ostetaan vain jokainen mitä tarvitsemme. Täytyyhän meilläkin olla jotain iloa, kyllä me teemme niin paljon työtä, että ansaitsemme sen. Jo istui poikamaisessa asennossa tarkastellen kenkiensä korkoja.

— Minä ainakin tiedän raatavani ihan kylliksi, kun opetan noita kauheita tenavia kaikki päivät sen sijaan, että viettäisin aikani mukavasti täällä kotona, aloitti Meg äskeisessä valittavassa äänilajissa.

— Ei sinun työsi ole läheskään niin inhottavaa kuin minun, Jo napisi. — Mitähän sinä sanoisitkaan, jos joutuisit tuntikausiksi samaan huoneeseen ärtyisän, pikkumaisen vanhan rouvan kanssa, joka juoksuttaisi sinua, olisi aina tyytymätön ja kiusaisi sinua, kunnes olisit kypsä karkaamaan ikkunasta tai antamaan häntä korville!

— On häijyä napista, mutta minusta siivoaminen ja astiain peseminen on maailman ikävintä työtä. Minä tulen siitä pahalle tuulelle, kätenikin kangistuvat niin etten pysty enää soittamaan sormiharjoituksia. Ja Beth katseli karkeita käsiään ja huokasi niin syvään, että tällä kertaa kaikki sen kuulivat.

— Minäpä en usko, että kukaan teistä saa kärsiä niin paljon kuin minä, huusi Amy. — Teidän ei tarvitse käydä koulua ilkeiden tyttöjen kanssa, jotka tekevät kiusaa jollette osaa läksyjänne, nauravat puvuillenne, sorvaavat isäanne, jollei hän ole rikas, ja loukkaavat teitä, kun nenänne ei ole kaunis.

— Jos tarkoitat *solvaamista*, niin älä puhu sorvaamisesta, aivan kuin isä olisi mikäkin puupalikka, oikaisi Jo nauraen.

— Minä tiedän mitä tarkoitan, eikä sinun tarvitse olla ollenkaan pilkanhenkinen. On hienoa käyttää uusia sanoja ja rikastuttaa sanavarastoaan, Amy vastasi arvokkaasti.

— Älkää kinastelko, lapset. Etkö sinä, Jo, toivoisi, että meillä olisi vielä kaikki ne rahat, jotka isä menetti kun olimme pieniä. Hyvänen aika, kuinka kelpaisikaan olla ja elää, jos ei olisi rahahuolia! sanoi Meg, joka muisti vielä perheen paremmat päivät.

— Sinä sanoit vastikään, että me olemme paljon onnellisempia kuin Kingin lapset, jotka riitelevät ja nalkuttavat aamusta iltaan, vaikka ovatkin rikkaita.

— Niin sanoinkin, Beth. Ja kyllä minä luulen, että me olemmekin, sillä vaikka meidän täytyy tehdä työtä, osaamme sentään pitää välillä hauskaa ja olemme aika vitsikästä sakkia, kuten Jo sanoisi.

— Jo puhuu kuin katupoika, huomautti Amy katsoen moittivasti pitkää olentoa, joka loikoi matolla. Jo hypähti heti istumaan, pisti kätensä taskuun ja alkoi viheltää.

— Hyi, tuo kuulostaa kauhean poikamaiselta, Jo.

— Ja siksipä minä vihellänkin.

— Minä en siedä karkeita, epämaisellisia tyttöjä.

— Enkä minä sievisteleviä, hienohelmaisia tipsuja.

— Pikkulinnut pesässään sovinnossa elää,

lauoi Beth, rauhantekijä, niin hullunkurisen näköisenä, että molemmat terävät äänet pehmenivät nauruksi ja nalkutus loppui tältä kerralta.

— Tosiaankin, tytöt, molemmat sietäisitte toruja, alkoi Meg ison sisaren opettavaiseen tapaan. — Sinä olet jo niin iso, että sinun pitäisi jättää nuo poikamaiset kujeesi, Josephine. Käytöksesi ei ollut vaarallista silloin kun olit vielä pieni, mutta sinä olet jo melkein täysikasvuinen ja kampaat tukkasikin kuin aikuinen. Kyllä sinun pitäisi vähitellen muistaa, että olet nuori neiti.

— Enkä ole! Ja jos tukkalaitteeni tekee minut neidiksi, pidän kahta lettiä kaksikymmenvuotiaaksi saakka, huusi Jo, nykäisi pois hiusverkkonsa ja ravisti paksun, kastanjanruskean tukkansa valloilleen, — On inhottavaa tulla täysikasvuiseksi, olla neiti March, pitää pitkiä hameita ja istua jäykkänä kuin kiinalainen asteri. On jo tarpeeksi inhottavaa olla tyttö, kun poikien puuhat ovat paljon hausکمپia. Minua ei ikinä lakkaa harmittamasta, etten ole poika, ja nyt se kaivelee entistä enemmän, sillä tahtoisin välttämättä päästä isän kanssa sotaan enkä voi muuta kuin istua kotona ja kutoa sukkaa kuin mikäkin tylsä vanha muija!

Jo ravisteli sinistä sukankudintaan niin että puikot helisivät ja kerä vierä kauas huoneen toiseen päähän.

— Jo parka. Se on kauhean ikävää, mutta sitä ei voi auttaa. Sinun täytyy vain tyytyä olemaan leikisti veli meille tytöille, sanoi Beth hyväillen polveensa nojautuvaa pörröistä päätä kädellä, jonka pehmeätä kosketusta ei koko maailman astianpesu ja pölynpyyhkiminen olisi kyennyt kovettamaan.

— Mitä sinuun tulee, Amy, Meg jatkoi, sinä olet aivan liian nirso ja sievistelevä. Se voi nyt tuntua lystikkäältä, mutta jollet pidä varaasi, sinusta tulee teeskentelevä pieni hanhi. Minä pidän sievästä käytöksestäsi ja hienosta puhetavastasi, kunhan et vain koeta olla liian ylhäinen, mutta luonnottomat sanasi ovat yhtä typeriä kuin Jon katu kieli.

— Jos Jo on katupoika ja Amy hanhi, mikä minä sitten olen? kysyi Beth valmiina saamaan osansa saarnasta.

— Sinä olet kullannuppu etkä mikään muu, Meg vastasi lämpimästi, eikä kukaan vastustanut häntä, sillä 'Hiiri' oli koko perheen lemmikki.

Koska nuoret lukijat mielellään tahtovat tietää 'minkä näköisiä ihmiset ovat', käytämme tilaisuutta hyväksemme ja annamme pienen kuvauksen noista neljästä sisaresta, jotka viettivät hämyhetkeä kutimiensa ääressä tänä joulukuun päivänä. Ulkona sateli hiljalleen lunta ja takkavalkea räiskyi hauskaasti. Huone oli vanha ja kodikas, vaikka lattiamatto olikin haalistunut ja kalustus hyvin yksinkertainen. Seinillä riippui pari hyvää taulua, hyllyt olivat täynnä kirjoja, ikkunoilla kukkivat krysanteemit ja jouluruusut, ja kaikki oli miellyttävän viihtyisää.

Margaret, vanhin neljästä sisaresta, oli kuusitoistavuotias ja aika sievä, vaaleaverinen ja pyöreä. Hänellä oli suuret silmät, pehmeä, ruskea tukka, herttainen suu ja valkoiset kädet, joista hän hieman ylpeilikin.

Viisitoistavuotias Jo oli hyvin pitkä, kaita ja ruskeaihoinen. Hänessä oli jotakin varsamaista, sillä hän ei koskaan tiennyt, minne panna pitkät jalkansa, jotka aina olivat tiellä. Hänellä oli päättäväinen suu, pirteä nenä ja eloisat harmaat silmät, jotka näyttivät huomaavan kaiken ja olivat vuoroin säihkyvät, ilkamoivat ja miettiväiset. Pitkä, tuuheaa tukka oli Jon ainoa kauneus, mutta se oli tavallisesti sullottu verkkoon, että se pysyisi poissa tieltä. Hänellä oli pyöreät olkapäät, suuret kädet ja jalat, huoleton ulkoasu ja kulmikas käytös kuten ainakin työllä, joka on parhaillaan kehittymässä naiseksi eikä iloitse siitä.

Elizabeth — Beth, kuten kaikki häntä nimittivät — oli punaposkinen, kolmetoistavuotias tyttö; hänellä oli kirkkaat silmät, arka käytös, ujo ääni ja rauhallinen ilme, joka harvoin häiriintyi mistään. Hänen isänsä sanoi häntä 'Pikku Tyveneksi', ja nimi sopikin hänelle mainiosti. Hän näytti elävän omassa onnellisessa maailmassaan ja uskaltautui sieltä vain niiden harvojen pariin, joihin hän luotti ja joita hän rakasti.

Amy, vaikkakin nuorin, oli erittäin tärkeä henkilö — ainakin omasta mielestään. Hän oli hento ja kalpea, hänellä oli säännölliset kasvot, siniset silmät ja keltainen tukka, joka kiharana valui hänen olkapäilleen, ja hän käyttäytyi aina huolekkaan hillitysti.

Kello löi kuusi, ja Beth, joka oli noussut kohentamaan valkeata, asetti tohveliparin lämpiämään. Noiden vanhojen jalkineiden näkeminen oli tytöistä mieluisaa, sillä se tiesi että äiti oli tulossa, ja jokaisen kasvot kirkastuivat toivottamaan häntä tervetulleeksi. Meg lopetti saarnansa ja sytytti lampun, Amy lähti pyytämättä pois nojatuolista, ja Jo unohti väsymyksensä ja nousi pitämään tohveleita lähempänä valkeaa.

— Nämä ovat aivan lopussa. Äidin pitäisi saada uudet tohvelit.

— Ehkä minä saan jonkinlaiset dollarillani, sanoi Beth.

— Ei, minäpä! huusi Amy.

— Minä olen vanhin, aloitti Meg, mutta Jo keskeytti hänet jyrkästi.

— Minä olen perheen mieshenkilö nyt kun isä on poissa, ja minä ostan tohvelit, sillä isä käski minua pitämään erityistä huolta äidistä hänen poissaollessaan.

— Minäpä sanon mitä teemme, sanoi Beth. — Me annamme jokainen hänelle joululahjan emmekä osta mitään itsellemme.

— Tuo on sinun tapaistasi, kultaseni! Mitä ostamme? huudahti Jo. Jokainen mietti tarkoin vähän aikaa. Sitten Meg sanoi aivan kuin olisi keksinyt asian katsoessaan omia sieviä käsiään:

— Minä annan hänelle siistit käsineet.

— Oikein hyvät tohvelit, ilmoitti Jo.

— Muutamia nenäliinoja, kaikki paltettuina, sanoi Beth.

— Minä annan pienen hajuvesipullon, hän pitää siitä eikä se maksa paljon, niin että minulle jää vielä rahaa kyniinkin, Amy lisäsi.

— Millä tavalla annetaan lahjat? kysyi Meg.

— Pannaan ne pöydälle, tuodaan hänet juhlasaatoissa sisään ja katsotaan, kun hän avaa kääröt. Ettekö muista, kuinka teimme aina ennen vanhaan, kun oli jonkun syntymäpäivä? sanoi Jo.

— Minä olin aina hirmuisen hämilläni, kun minun vuoroni oli istua tuossa isossa tuolissa ja nähdä kuinka te tulitte tuomaan lahjoja ja suutelemaan minua. Pidin lahjoista ja suudelmista, mutta oli kauheata, kun te istuitte kaikki ympärillä ja katselitte kuinka avasin kääröjä, sanoi Beth, joka paahtoi sekä kasvojansa että teeleipää tulen ääressä.

— Annetaan äidin olla siinä uskossa, että ostamme jotain itsellemme, ja yllätetään hänet. Meidän täytyy käydä ostoksilla huomenna iltapäivällä, Meg, sillä jouluillan näytelmästä on vielä paljon puuhaa, sanoi Jo kävellen edestakaisin lattialla kätet selän takana ja nenä pystyssä.

— Minä en aio näytellä enää tämän kerran jälkeen, olen jo liian vanha sellaiseen, huomautti Meg, joka oli vielä yhtä lapsellisen innostunut kuin konsanaan 'pukeutumisiin' ja muihin ilveilyihin.

— Et sinä lakkaa niin kauan kuin suinkin voit laahustaa ympäri valkoisessa puvussa, tukka hajallaan ja kultapaperi-jalokiviä ylläsi. Sinä olet paras näyttelijämme, eikä mistään tule mitään jos sinä hylkää näyttämön, sanoi Jo. — Meidän pitäisi harjoitella tänään. Tulepas tänne, Amy, ja harjoittele pyörtymiskohtausta. Olet siinä kankea kuin hiilihanko.

— En mahda sille mitään, sillä en ole koskaan nähnyt kenenkään pyörtyvän, enkä viitsi kaatua selälleni niin kuin sinä ja kolhia itseäni mustaksi ja siniseksi. Jos voin kaatua mukavasti, teen sen — jollen, vaivun vain tuolille viehkeän näköisenä enkä välitä vaikka Hugo uhkaisi pistoolilla, vastasi Amy. Hänellä ei ollut näyttelijänlahjoja; hän oli saanut tuon osan vain pienuutensa takia, sillä kappaleen sankarin täytyi kantaa hänet väkivaltaisesti pois näyttämöltä.

— Tee näin, vääntele käsiäsi ja hoipertele lattian yli huutaen hurjasti: "Roderigo! Pelasta minut, pelasta minut!" ja Jo esitti kohtauksen vauhdikkaasti päästäen ilmoille todella vihlaisevan huudon.

Amy noudatti esimerkkiä, mutta hän ojensi kätensä jäykästi ja nytkähteli eteenpäin kuin koneiston liikuttamana, ja hänen "Ooh!" huutonsa tuntui aiheutuvan pikemmin nuppineulan pistoista kuin pelosta ja tuskasta. Jo ähkyi toivottomana, Meg purskahti vilpittömään nauruun ja Beth antoi leipänsä palaa seuratessaan uteliaana esitystä.

— Ei kannata. Anna mennä vain niin hyvin kuin osaat sitten esitysiltana, mutta älä moiti minua jos yleisö nauraa. Jatka, Meg!

Näytelmä sujui hyvin, sillä Don Pedro uhmasi maailmaa kahden sivun pituisessa puheessa kompastelematta kertaakaan. Hagar, noita, lauloi kaamean loihtunsa kiehuvan sammakkokattilan ääressä kerrassaan pöyristyttävästi, Roderigo katkaisi miehekkäästi kahleensa ja Hugo kuoli omantunnonvaivoihin ja arsenikkiin huutaen raivoisan: "Haa, haa!"

— Tämä on paras näytelmä joka meillä on ikinä ollut, sanoi Meg, kun kuollut konna nousi istumaan ja hieroi kyynärpäitänensä.

— En käsitä kuinka osaat kirjoittaa ja näytellä noin loistavasti, Jo! Sinähän olet oikea Shakespeare, huudahti Beth, joka vahvasti uskoi, että hänen sisarensa olivat joka alalla ihmeellisiä neroja.

— En sentään, vastasi Jo vaatimattomasti. — Minusta 'Noidan kirous, laulunsekainen murhenäytelmä' on aika mukava kappale, mutta olisin tahtonut yrittää Macbethia, jos olisimme vain voineet saada lattiaaluokun Banquo varten. Minä olen aina toivonut, että saisin kerran näytellä murhaajaa. "Tuo onko tikari min eessäin näen?" hän mutisi pyöritellen silmiään ja huitoen käsillään kuten oli nähnyt erään kuuluisan näyttelijän tekevän.

— Ei, se on paahtohaarukka, jossa leivän asemesta riippuu äidin tohveli. Bethin teatteri-intoilua! huusi Meg, ja harjoitus päättyi naurunmetakkaan.

— Hauska nähdä teidät noin hilpeinä, tytöt, kuului ovelta reipas ääni, ja sekä näyttelijät että katsojat kääntyivät tervehtimään kookasta, äidillistä naista, jonka kasvoilla oli herttaisen sydämellinen ilme. Hän ei ollut piirteiltään suinkaan kaunotar, mutta tyttöjen mielestä tuo harmaa takki ja vanhamuotinen hattu verhosivat maailman ihaninta naista.

— No, kullannurut, mitä olette puuhanneet tänään? Oli niin kiire, kun piti saada laatikot lähtökuntoon huomiseksi, etten ehtinyt kotiin päivälliselle. Onko täällä käynyt ketään, Beth? Kuinka on yskäsi laita, Meg? Jo, sinähän näytät vallan uupuneelta. Tule suutelemaan minua, Amy.

Näiden äidillisten kysymysten aikana rouva March riisui yltään märät vaatteensa, pani lämpimät tohvelit jalkaansa, istuutui nojatuoliin, veti Aryn polvelleen ja valmistautui viettämään työteliään päivänsä onnellisinta hetkeä.

Tytöt pyrähtelivät sinne tänne koettaen kukin omalla tavallaan edistää yleistä mukavuutta. Meg kattoi teepöydän, Jo kantoi puita sisään ja järjesti tuoleja tapansa mukaan pudotellen, kaataen ja kolhien kaikkea, mihin koski, Beth kulki hiljaisena ja toimeliaana edestakaisin keittiön ja arkihuoneen välillä ja Amy istui kädet ristissä jaellen määräyksiä joka taholle.

Kun sitten kokoonnuttiin pöydän ympärille, sanoi rouva March kasvoillaan onnellinen ilme:

— Minullapa on jotakin teille illallisen jälkeen.

Kirkas hymy valaisi kaikkien kasvoja. Beth taputti käsiään välittämättä teelevästä, joka juuri oli hänen kädessään. Jo viskasi lautasliinansa ilmaan ja huusi:

— Kirje, kirje! Kolminkertainen eläköönhuuto isälle!

— Niin on, pitkä hauska kirje. Isä voi hyvin ja arvelee selvytyvänsä talvesta paremmin kuin luulimme. Hän lähettää tukun herttaisia joulutoivotuksia ja aivan erityisen tervehdyksen teille tytöille, sanoi rouva March taputtaen taskuaan kuin hänellä olisi ollut siellä aarre.

— Joutukaa, hyvät ihmiset! Älä leikkele sormiasi äläkä tuijota tyhmän näköisenä lautaseesi, Amy, huusi Jo, joka hörppi teetään pitkin siemauksin ja pudotti kiireissään leipänsä matolle voipuoli alaspäin.

Beth ei syönyt enää mitään, vaan hiipi varjoisaan nurkkaansa ja nautti siellä jo etukäteen tulevasta ilosta.

— Minusta oli suurenmoista, että isä lähti mukaan sotapappina, kun hän oli liian vanha reserviin eikä kyllin voimakas vapaaehtoiseksi, sanoi Meg lämpimästi.

— Voi miten minä tahtoisin päästä rummunlyöjäksi, kuormarengiksi tai vaikka sairaanhoitajattareksi, että saisin olla hänen lähellään ja auttaa häntä, intoili Jo.

— On varmaan epämiellyttävää asua teltassa ja syödä kaikenlaisia pahanmakuisia ruokia ja juoda tinakupista, huokasi Amy.

— Koska hän tulee kotiin, äiti? kysyi Beth, ja hänen äänensä värisi hieman.

— Ei vielä moneen kuukauteen, kultaseni, jollei hän sairastu. Hän tahtoo jäädä sinne ja tehdä työtään niin kauan kuin voi, emmekä me pyydä häntä kotiin hetkeäkään aikaisemmin kuin hänen omatuntonsa sallii. Tulkaa nyt kuulemaan kirjettä.

Kaikki kokoontuivat tulen ääreen. Äiti asettui isoon nojatuoliin, Beth hänen jalkojensa juureen, Meg ja Amy istuivat käsipuilla ja Jo kiikkui selkänojalla, jottei kukaan voisi nähdä hänen kasvojaan, jos kirje sattuisi olemaan liikuttava. Noina kovina aikoina kirjoitettiin hyvin harvoin kirjeitä, jotka eivät olleet liikuttavia — varsinkin rintamilta kotiin. Tässä kirjeessä puhuttiin vähän kestetyistä kärsimyksistä, voitetuista vaaroista, lannistetusta koti-ikävästä; se oli iloinen, toiveikas kirje, täynnä vilkkaita kuvauksia leirielämästä, marsseista ja sotatapahtumista: ja vasta lopussa kirjoittaja päästi rakkautensa ja ikävänsä valloilleen.

"Rakkaat terveiset ja suudelma tytöille. Kerro heille, että ajattelen heitä päivällä ja rukoilen heidän puolestaan illalla; heidän kiintymyksensä on paras lohdutukseni kaikkina aikoina. Tuntuu vaikealta odottaa kokonainen vuosi ennen kuin saan nähdä heidät, mutta muistuta heille, että odottaessamme meidän kaikkien tulee tehdä työtä, niin että nämä kovat päivät eivät mene hukkaan. Tiedän että he muistavat kaiken mitä sanoin heille, että he tekevät velvollisuutensa tunnollisesti, taistelevat urhoollisesti sydämensä vihollisia vastaan ja saavat niin kauniita voittoja omasta itsestään, että palattuani voin olla pikku naisistani ylpeämpi ja onnellisempi kuin koskaan ennen."

Tytöt olivat hyvin liikuttuneita kun tultiin tähän kohtaan, Jo ei hävennyt suurta kyyneltä, joka tipahti hänen nenänsä päästä, eikä Amy välittänyt, vaikka hänen kiharansa pörröntyivät, kun hän kätki kasvonsa äidin olkapäähän ja nyhkytti:

— Minä olen itsekäs tyttö, mutta koetan todellakin tulla paremmaksi, niin etten tuota hänelle pettymystä.

— Me koetamme kaikki, huudahti Meg. — Minä ajattelen liian paljon ulkomuotoani enkä viitsisi tehdä työtä, mutta jos yrittämisestä on lainkaan apua, niin minusta tulee toinen tyttö.

— Minä koetan olla oikea 'pikku nainen' enkä vallaton ja rajua. Yritän täyttää velvollisuuteni täällä enkä ikävöi minnekään muualle, sanoi Jo, jonka mielestä oman itsensä hillitseminen kotona oli paljon vaikeampi tehtävä kuin parin kapinan kukistaminen Etelässä.

Beth eivirkkanut mitään, vaan kuivasi kyynelensä siniseen sukanteelmään ja alkoi kutoa kaikin

voimin, jotta ei hukkaisi hetkeäkään lähintä velvollisuuttaan täyttäessään. Samalla hän päätti hiljaisessa mielessään olla juuri sellainen kuin isä toivoi hänen olevan, kun onnellinen kotiintulon hetki vuoden päästä vihdoinkin koittaa.

Rouva March katkaisi hiljaisuuden, joka oli seurannut Jon puhetta, sanomalla herttaisesti:

— Muistatteko, kuinka pieninä aina leikitte 'Kristityn vaellusta'? Mikään ei teistä ollut hauskempaa kuin että sidoin pienen taakan selkäänne, annoin teille hatut ja sauvat ja paperikääröt ja te saitte sitten vaeltaa läpi talon. Te lähditte aina kellarista, joka oli Turmeluksen kaupunki, ja kiipesitte katolle asti, jonne olitte koonneet kaikki hauskat asiat tehdäkseenne siitä Taivaan kaupungin.

— Kuinka hauskaa olikaan mennä jalopeurojen ohi, taistella Apollyonia vastaan ja kulkea haltijalaakson läpi! Jo muisteli.

— Minä pidin eniten siitä paikasta, missä taakat putosivat maahan ja kierivät portaita alas, sanoi Meg.

— Minun lempipaikkani oli tasainen katto, jonne olimme tuoneet kukkia ja lehtiä ja kaikenlaista hauskaa ja jolla seisoi iloisina auringonpaisteessa ja lauloimme. Beth hymyili aivan kuin tuo hauska hetki olisi tullut takaisin.

— Minä en muista tuosta kaikesta paljonkaan paitsi että pelkäsin kellaria ja pimeätä sisäänkäytävää ja iloitsin kakuista ja maidosta, jotka odottivat meitä katolla. Jollen olisi liian iso sellaiseen, tahtoisin melkein leikkiä sitä vieläkin, sanoi Amy, joka saavutettuaan kahdentoista vuoden kypsyneen iän ei enää voinut kuvitellakaan ottavansa osaa lapsellisiin leikkeihin.

— Emme ole koskaan liian vanhoja siihen, kultaseni, koska se on leikki, jota tavalla tai toisella leikimme koko ikämme. Taakkamme ovat tässä, tie on edessämme, ja kaiken hyvän ja onnellisen ikävöiminen on opas, joka johtaa meidät monien vaivojen ja erehdysten läpi rauhaan. Ja nyt, pienet vaeltajani, mitähän jos alkaisitte alusta, ei leikillä, vaan oikein todella, niin nähdään kuinka pitkälle pääsette ennen kuin isä tulee kotiin.

— Ihanko todella, äiti? Missä ovat taakkamme? kysyi Amy, joka oli hyvin kirjaimellinen nuori neiti.

— Jokainen teistä mainitsi äsken taakkansa, paitsi Beth. Luulen melkein että hänellä ei olekaan mitään kannettavana, sanoi äiti.

— On kyllä, minun taakkani ovat pestävät astiat ja tomuriepu ja se että pelkään ihmisiä.

Bethin taakka oli niin hullunkurinen että kaikkia nauratti, mutta kukaan ei nauranut, sillä se olisi suuresti loukannut häntä.

— Tehdään niin, sanoi Meg miettiväisenä. — Se on vain toinen nimi sille että koettaa olla hyvä, ja kertomus voi auttaa meitä, sillä on vaikeata olla hyvä vaikka tahtoisikin, ja ihminen unohtaa aina eikä pane parastaan.

— Me olimme Epäilyksen suossa tänä iltana, ja äiti kiskoi meidät sieltä pois niin kuin Apu kirjassa. Meillä pitäisi olla paperikääröön kirjoitetut ohjeet, kuten Kristitylläkin. Mistä saamme sellaiset? kysyi Jo iloiten keksinnöstä, joka heitti pienen romanttisen hohteen velvollisuuksien täyttämisen harmauteen.

— Katsokaa jouluaamuna tynnyjenne alle, niin löydätte ohjekirjan, vastasi rouva March.

He puhelivat uudesta suunnitelmasta sillä aikaa kun vanha Hanna tyhjensi pöytää, sitten otettiin esille neljä pientä ompelulipasta, ja neulat lentelivät vinhasti tyttöjen päärmätessä lakanoita Marchin tädille. Se oli ikävää työtä, mutta tänä iltana ei kukaan nurkunut Jon ehdotuksesta pitkät saumat jaettiin neljään osaan ja niille annettiin nimeksi Eurooppa, Aasia, Afrikka ja Amerikka. Sillä tavalla työ sujui mainiosti, varsinkin kun tytöt aina puhelivat siitä maasta, jonka läpi neulat kulloinkin lentelivät.

Yhdeksältä he lopettivat työnsä ja lauloivat tapansa mukaan ennen nukkumaan menoa. Ei kukaan muu kuin Beth saanut juuri ääntä vanhasta pianosta, mutta hän osasi painaa keltaisia koskettimia pehmeästi, juuri oikealla tavalla, säestäessään noita yksinkertaisia lauluja. Megillä oli huilun heleä ääni, ja hän ja hänen äitinsä johtivat pientä kuoroa. Amy siritti kuin sirkka, ja Jo lauleli oman mielensä mukaan pannen aina väärään paikkaan jonkin lirityksen tai sorahduksen, joka pilasi hartaimmankin sävelen.

Näin he olivat laulaneet siitä ajasta asti, jolloin he olivat oppineet lepertämään ensimmäisen äänensä, ja siitä oli tullut vakinainen tapa kodissa, sillä äiti oli synnyttänyt laulaja. Aamulla varhain kuului hänen äänensä, kun hän kulki ympäri kodissaan laulellen kuin leivonen, ja viimeisenä illalla kaikui sama suloinen ääni, sillä tytöt eivät koskaan tulleet liian vanhoiksi kuulemaan tuota kotoista kehtolaulua.

ILOINEN JOULU

Jo heräsi ensimmäisenä jouluaamun harmaaseen koittoon. Ei ainoatakaan sukkaa riippunut tulisijan edessä, ja hetken hän tunsi yhtä suurta pettymystä kuin kerran kauan sitten, kun hänen pieni sukkansa oli pudonnut maahan kaikkien niiden ihanuuksien painosta, joita siihen oli sullottu. Sitten hän muisti äitinsä lupauksen, pisti kätensä tyynyn alle ja veti esiin pienen punakantisen kirjan. Jo tunsi sen erittäin hyvin, sillä se oli tuo vanha kaunis tarina parhaasta elämästä, mikä milloinkaan on eletty, ja Jo tunsi että se oli todellinen opas pyhiinvaeltajalle hänen pitkällä matkallaan.

Hän herätti Megin toivottamalla hauskaa joulua ja käski häntä katsomaan tyynynsä alle. Esille tuli vihreäkantinen kirja, kansilehdellä sama kuva kuin Jon kirjassa ja muutamia äidin kirjoittamia sanoja, jotka tekivät lahjan kallisarvoiseksi ja rakkaaksi. Vähitellen heräsivät myös Beth ja Amy ja kaivoivat hekin esiin pienet kirjansa — toinen helmenharmaan, toinen sinisen — ja kaikki katselivat niitä nousevan auringon punatessa idän taivasta.

Huolimatta pikku turhamaisuudestaan Margaret oli luonteeltaan sydämellinen ja harras, ja vaistomaisesti hänen sisarensa pitivät häntä esikuvanaan, etenkin Jo, joka rakasti Megiä hyvin hellästi ja totteli hänen neuvojaan, koska ne annettiin aina herttaisesti.

— Tytöt, sanoi Meg vakavasti, äiti tahtoo että luumme ja rakastamme näitä kirjoja ja painamme mieleemme mitä niissä sanotaan. Meidän täytyy aloittaa heti. Ennen luimmekin uskollisesti, mutta sen jälkeen kun isä meni ja koko tuo onneton sota mullisti olomme, olemme lyöneet laimin monta asiaa. Te voitte tehdä niin kuin haluatte, mutta minä aion pitää kirjani tässä pöydällä ja lukea vähäsen joka aamu heti herättyäni, sillä tiedän että se tekee minulle hyvää ja auttaa minua kaiken päivää.

Sitten hän avasi uuden kirjansa ja alkoi lukea. Jo kietoi käsivartensa hänen ympärilleen ja luki hänkin, poski Megin poskella, levottomilla kasvoillaan harvinaisen tyyni ilme.

— Amy, luetaan mekin. Minä autan sinua vaikeissa sanoissa, ja he selittävät meille ne kohdat, joita emme ymmärrä, kuiskasi Beth, johon kaunis kirja ja sisarten esimerkki oli tehnyt syvän vaikutuksen.

— Olen iloinen että minun on sininen, sanoi Amy, ja sitten huoneessa tuli hyvin hiljaista. Vain lehdet kääntyivät ja talviauringon säteet hiipivät huoneeseen koskettaen vaaleita päitä ja vakavia kasvoja joulutervehdyksen tavoin.

— Missä äiti on? kysyi Meg, kun hän ja Jo puoli tuntia myöhemmin juoksivat alas kiittämään äitiä lahjoistaan.

— Jumala ties missä. Joku köyhä raukka tuli tänne kerjuulle, ja äiti lähti suoraa päätä katsomaan, mikä on hätänä. En ole koskaan nähnyt rouvaa, joka olisi niin innokas antamaan pois ruokaa ja juomaa, vaatetta ja halkoja, vastasi Hanna, joka oli ollut perheessä Megin syntymästä asti ja jota pidettiin enemmän ystävänä kuin palvelijana.

— Hän tulee luultavasti heti takaisin, niin että paahda vain leipä ja laita kaikki valmiiksi, Hanna, sanoi Meg katsellen lahjoja, jotka olivat korissa pöydän alla odottamassa sopivaa hetkeä. — No, missä on Aryn hajuvesipullo? hän kysyi, kun ei saanut silmiinsä tuota pientä esinettä.

— Hän otti sen muutama minuutti sitten ja häipyi. Hän kai panee siihen vielä nauhan tai jonkin sellaisen, vastasi Jo, joka tanssi ympäri huonetta saadakseen jäykkyyden pois uusista tohveleista.

— Eivätkös nämä nenäliinani näytä aika sieviltä? Hanna pesi ja silitti ne, ja minä merkkasin ne kaikki itse, sanoi Beth katsellen ylpeänä vähän epätasaisia kirjaimia, joiden takia hän oli nähnyt paljon vaivaa.

— Siunatkoon tuota lasta, hän on pannut niihin 'Äiti' M. Marchin asemesta. Sehän on hassua! Jo otti yhden nenäliinan käteensä.

— Eikö se ole oikein? Minusta oli parempi panna niin, koska Meginkin alkukirjaimet ovat M.M., enkä tahdo kenenkään muun kuin äidin käyttävän niitä, sanoi Beth hätäntyneen näköisenä.

— Se on aivan oikein, tyttö kulta, ja mainio ajatus onkin — nythän ei kukaan voi erehtyä. Tiedän että äiti pitää siitä, sanoi Meg katsoen nuhtelevasti Johon ja hymyillen Bethille.

— Siinä äiti on. Äkkiä kori piiloon! huusi Jo, sillä eteisestä kuului oven paukahdus ja askelia.

Amy ryntäsi sisään ja joutui hämilleen, kun huomasi sisarten odottavan häntä.

— Missä sinä olet ollut ja mitä piilotat selkäsi taa? kysyi Meg ihmeissään, sillä päällysvaatteista näkyi,

että mukavuutta rakastava Amy oli ollut ulkona näin varhain.

— Älä naura, Jo! Toivoin ettei kukaan saisi tietää siitä nyt vielä. Tahdoin vain vaihtaa pienen pulloni suurempaan ja panin siihen kaikki rahani, sillä en aio enää olla itsekäs.

Puhuessaan Amy näytti kaunista pulloa, johon hän oli vaihtanut halvemman lahjansa, ja hän näytti niin vakavalta ja nöyrältä kilvoitellessaan epäitsekkyuden tiellä, että Meg syleili häntä siinä paikassa, Jo sanoi häntä kunnon kaveriksi ja Beth juoksi ikkunan luo ja taittoi kauneimman ruusunsa koristamaan tuota komeata pulloa.

— Katsokaas, minä häpesin omaa lahjaani, kun aamulla luimme ja puhuimme hyväksi tulemisesta, ja heti noustuani juoksin vaihtamaan sen, ja olen siitä oikein iloinen, sillä nyt on minun lahjani kaunein.

Ulko-oven uusi paukahdus lennätti korin sohvan alle, ja tytöt juoksivat innokkaina aamiaispöydän luo.

— Hauskaa joulua, äiti! Monta hauskaa joulua vielä! Kiitos kirjoista. Olemme jo lukeneet vähän ja aiomme lukea joka päivä, huusivat tytöt kuorossa.

— Hauskaa joulua, tytöt. Olipa hauska että aloitte heti. Mutta minun täytyy kertoa teille jotakin ennen kuin käydään pöytään. Täällä lähellä makaa köyhä nainen sairaana vierellään vasta syntynyt pienokainen. Kuusi lasta on sykertynyt yhteen vuoteeseen pysyäkseen lämpiminä, kun puut ovat lopussa. Heillä ei ole mitään syötävää, ja vanhin poika tuli kertomaan minulle, että he kärsivät nälkää ja vilua. Tyttöseni, tahdotteko antaa aamiaisenne heille joululahjaksi?

Tytöt olivat kaikki tavallista nälkäisempiä odotettuaan lähes tunnin, ja hetkeen ei kukaan virkkanut mitään. Mutta sitä kesti vain tuokion, sitten Jo huudahti kiihkeästi:

— Mainiota että tulit ennen kuin ehdimme alkaa!

— Saanko tulla kantamaan ruokia noille pienille lapsiraukoille? kysyi Beth innoissaan.

— *Minä* kannan kermat ja pullat. Amy luopui sankarillisesti siitä mistä piti eniten.

Meg oli jo peittänyt puurovadin ja latonut leivät suurelle tarjottimelle.

— Arvasin että suostuisitte, sanoi rouva March tyytyväisenä hymyillen. — Te saatte kukin auttaa minua tavaroiden kantamisessa, ja kun tulemme takaisin, saamme leipää ja maitoa.

He olivat pian valmiit, ja kulkue lähti liikkeelle. Onneksi oli varhaista, ja kun he kuljivat hiljaisia syrjäkatuja, ei kukaan näyttänyt kiinnittävän huomiota tuohon omituiseen seurueeseen.

He astuivat köyhään, viheliäiseen huoneeseen, jossa oli särkyneet ikkunat, kylmä tulisija, repaleiset sänkyvaatteet, sairas äiti, itkevä pikkulapsi ja joukko kalpeita, nälkäisiä lapsia, jotka kyhjöttivät vanhan peiton alla pysyäkseen lämpiminä.

Kuinka suuriksi levisivätäkään silmät ja kuinka kalpeat huulet hymyilivätäkään tyttöjen astuessa sisään!

— *Ach, mein Gott!* Tulevatko hyvät enkelit luoksemme, sanoi vaimoparka itkien ilosta.

— Ihania enkeleitä, joilla on karvalakki päässä ja kintaat kädessä, virnisti Jo saaden kaikki nauramaan.

Muutaman minuutin kuluttua näytti todellakin siltä kuin hyvät henget olisivat olleet toimessa. Hanna, joka oli tuonut puita, teki valkean ja täytti ikkunaruutujen pahimmat reiät vanhoilla hatuilla ja omalla huivillaan.

Rouva March antoi äidille teetä ja kauralientä ja lohdutti häntä lupaamalla jatkuvasti apua. Samalla hän vaatetti pienokaisen hellästi kuin se olisi ollut hänen omansa. Tytöt kattoivat sillä aikaa pöydän, auttoivat lapset tulen ääreen ja ruokkivat heitä kuin nälkäisiä lintuja — nauraen, rupertellen ja koettaen ymmärtää heidän hullunkurista murteellista englantiansa.

— *Das ist gut! Die Engelkinder!* huusivat lapsiressut syödessään ja lämmittelivät punoittavia käsiänsä loimuavan tulen ääressä.

Tytöjä ei koskaan ennen ollut sanottu enkelilapsiksi, ja se huvitti heitä suuresti — varsinkin Jota, jota aina oli pidetty rasavillinä. Siitä tuli hyvin hauska aamiainen, vaikka tytöt eivät saaneet muruakaan, ja lähtiessään he jättivät jälkeensä suuren riemun.

— Nyt olemme osoittaneet oikeata lähimmäisenrakkautta, ja siitä minä pidän, sanoi Meg kotona, kun he asettivat lahjansa pöydälle sillä aikaa kun äiti oli yläkerrassa kokoilemassa vaatteita poloiselle

Hummelin perheelle.

Pöytä ei suinkaan ollut upea, mutta paljon rakkautta oli kätkettynä noihin harvoihin pieniin kääröihin, ja suuressa maljakossa komeilevat ruusut, krysanteemit ja suikertelevat villiviinin oksat tekivät sen koristeellisen näköiseksi.

— Hän tulee! Anna kuulua, Beth! Avaa ovi, Amy! Kolme eläköönhuutoa äidille! huusi Jo hyppien ilosta, ja Meg riensi ovelle taluttaakseen äidin kunniapaikalle.

Beth soitti iloisimman marssinsa, Amy lennätti oven auki ja Meg suoritti tehtävänsä erittäin arvokkaasti. Rouva March oli sekä hämmästynyt että liikuttunut ja hymyili vesissä silmin katsellessaan lahjojaan ja lukiessaan omistuskirjoituksia. Tohvelit pääsivät heti jalkaan, uusi nenäliina, johon oli pantu Aryn hajuvettä, pistettiin taskuun, rintaan kiinnitettiin ruusu ja käsineet havaittiin erinomaisen kauniiksi.

Sitten naurettiin ja syleiltiin ja juteltiin, ja huoneen täytti tuo herttainen kotijuhlien tunnelma, jonka muistaa aina vuosia jälkeenpäinkin.

Aamun juhlallisuudet ja hyväntekeväisyysretki olivat vieneet niin paljon aikaa, että loppupäivä kului tarkkaan iltajuhlan valmisteluihin.

Kun tytöt eivät voineet uhrata paljon rahaa näytelmiensä esitykseen, he olivat tottuneet turvautumaan mielikuvitukseensa ja tekemään omin käsin kaiken mitä tarvittiin.

Muutamat heidän keksinnöistään olivat oikein näppäriä: kitarat liimattiin kokoon pahvista, antiikkilamput saatiin vanhoista voikulhoista, jotka päällystettiin hopeapaperilla, upeat puvut olivat vain vanhaa pumpulikangasta, mutta niissä kimalteli tinatölkeistä leikattuja paljetteja. Komea haarniska oli ylt'yleensä päällystetty viistoon leikatuilla tinasuikaleilla, jotka saatiin tölkkien kyljistä, kun kannet oli poistettu. Iso huone oli vuosien kuluessa ollut tuostakin juhlanäyttämönä, ja sen tuolit ja pöydät olivat tottuneet siihen, että niitä myllätettiin milloin mitenkään päin.

Ainoallakaan mieshenkilöllä ei ollut pääsyä näyttämölle, ja siksi Jo sai esittää miesosia sydämensä halusta. Hän oli rajattoman ihastunut ruskeihin saapaskuluihin, jotka hän oli saanut eräältä ystävältä. Nämä saappaat, vanha harjoitusmiekkä ja rikkinäinen viitta, jota joku taiteilija oli joskus pitänyt maalatessaan, olivat Jon kalleimmat aarteet, ja niitä käytettiin kaikissa tilaisuuksissa.

Seurueen vähälukuisuus vaati, että kaksi päänäyttelijää esitti useita osia, ja he ansaitsivat todellakin tunnustusta ahkeruudestaan, sillä kolmen tai neljän osan ulkoa oppiminen, nopea pukujen vaihtaminen ja näyttämön järjestäminen oli monta kertaa varsin työlästä.

Jouluiltana istui tusina jännittyneinä odottavia tyttöjä sinikeltaisen pumpuliesiripun edessä isossa vuoteessa, joka oli olevinaan teatterin permanto. Esiripun takaa kuului rapinaa ja kuiskauksia, tuntui vähän lampunkäryä, ja väliin hihitti Amy, jonka hetken jännitys teki levottomaksi. Sitten soi kello, ja laulunsekainen murhenäytelmä alkoi.

'Synkkä metsä', kuten ilmoituslehdessä julistettiin, oli laadittu parista tuuheasta ruukkukasvista ja lattialle levitetystä vihreästä villakankaasta. Kaukana taustassa näkyi luola. Sen kattona oli vaatenaulakko ja seininä pari lipastoa; sisässä oli pieni tulisija, jossa paloi valkea.

Tulella porisi pata, jonka yli vanha noita-akka oli kumartuneena. Näyttämö oli pimeä, ja luolasta näkyvä tulen hohde teki mahtavan vaikutuksen, etenkin kun noidan kohottaessa kantta kattilasta nousi oikeata höyryä.

Aluksi oli pieni taiteellinen tauko, jonka aikana yleisö ehti tointua ensi lumouksestaan, sitten hiipi sisään mustapartainen Hugo, näytelmän konna, kaliseva miekkä vyöllään, päässä leveälierinen hattu, hartioilla salaperäinen viitta ja suuret saappaat jalassa. Asteltuaan hyvin kiihtyneenä edestakaisin näyttämöllä hän pysähtyi, iski nyrkillä otsaansa ja puhkesi hurjaan lauluun, joka kertoi hänen vihastaan Roderigoon, rakkaudestaan Zaraan ja hänen viehättävästä päätöksestään surmata toinen ja valloittaa toinen. Hugon karkea ääni, joka laulun huippukohdissa muuttui hurjaksi huudoksi, teki verrattoman vaikutuksen, ja yleisö puhkesi kättentaputuksiin, kun hän pysähtyi hengähtämään.

Kumarrettuaan yleisömenestykseen tottuneen taiteilijan tavoin Hugo meni luolan eteen ja huusi noita Hagarille käskeväällä äänellä:

— Mars tänne, nappuseni! Minä tarvitsen sinua!

Esiin astui Meg, harmaa jouhikuontalo päässään, yllään punaisen ja mustan kirjava hame, sauva kädessä ja salakirjoitusta viitassaan. Hugo pyysi häneltä kahta juomaa, joista toinen saisi Zaran rakastamaan häntä, toinen tuhoaisi Roderigon. Hagar lupasi molemmat kauniissa aariassa ja ryhtyi

sitten manaamaan esiin henkeä, joka toisi lemmenjuoman.

Liidä halki ilmojen, lapsi hento ruusujen! Keiju kasteen illan tuoman voitko tehdä taikajuoman? Keiju kulta, kuule mua! Tänne, tänne kutsun sua. Lemmenjuoma tänne kannan, makeainen mulle anna!

Kuului vienoa soittoa, ja luolan pohjalle ilmestyi pieni valkopukuinen olento, jolla oli kimmeltävät siivet, kultainen tukka ja ruususeppele päässä. Se huojutti taikasauvaa ja laului:

Halk' ilmojen tulen liidellen. Kuun hopeisen luota sain juomaa tuota. Se hyvin käytä ja loihtusi täytä.

Pudotettuaan pienen kultaisen pullon noidan jalkoihin henki katosi. Uusi Hagarin laulama aaria kutsui esiin toisen näyn. Lavalle tuli kolisten ruma, musta kummitus, joka murisi jonkinlaisen vastauksen, viskasi Hugolle tumman pullon ja katosi pilkallisesti nauraen. Kajautettuaan kiitöksensä ja pistettyään pullot saappaidensa varsiin Hugo lähti pois ja Hagar ilmoitti yleisölle, että koska Hugo oli entisinä aikoina tappanut muutamia hänen sukulaisiaan, hän oli kironnut miehen ja aikoi nyt kostoksi ehkäistä tämän suunnitelmat.

Sitten esirippu laskeutui ja seurasi väliaika, jonka kuluessa yleisö levähti, söi makeisia ja keskusteli näytelmän ansioista.

Kuului pitkälistä vasaroimista ennen kuin esirippu taas nousi, mutta kun huomattiin millainen mestariteos näyttämöllä oli saatu aikaan, ei kukaan moittinut odotusaikaa pitkäksi. Se oli todellakin suurenmoinen! Korkea torni kohosi kattoon asti, sen puolivälissä oli ikkuna, jossa paloi lamppu, ja valkean ikkunaverhon takana istui Zara yllään viehättävä, sininen, hopealla kirjailtu puku odottamassa Roderigoa.

Sankari tuli loisteliaassa asussa, kastanjanruskeat kutrit liehuen, töyhtöhattu päässä, punainen viitta hartioilla, kitara kainalossa ja jalassa tietenkin saappaat. Hän polvistui tornin juurelle ja laului riutuvan serenadin. Zara vastasi ja suostui lyhyen kaksinlaulun jälkeen pakenemaan.

Sitten seurasi näytelmän kohokohta. Roderigo toi nuoraportaat, joissa oli viisi askelmaa, heitti toisen pään ylös ja käski Zاراa laskeutumaan. Zara hiipi ujoin ulos ristikkoikkunastaan, laski kätensä Roderigon olalle ja aikoi juuri sulavin liikkein laskeutua, kun hänen laahuksensa takertui ikkunaan, torni horjui, kallistui ja romahti maahan haudaten onnettomat rakastavaiset raunioihinsa!

Syntyi huutoa ja hälinää. Ruskeanahkaiset saappaat keikkuivat vihaisesti ilmassa ja kultakutrinen pää pisti raunioista esiin huutaen:

— Sanoinhan sen! Sanoinhan sen!

Mutta Don Pedro, kovasydäminen isä, syöksyi lavalle ihmeteltävän kylmäverisenä, tempasi tyttärensä syrjään ja sanoi:

— Älkää naurako! Jatkakaa kuin ei mitään olisi tapahtunut! Sitten hän veti Roderigon ylös ja käski vihasta jylisevällä äänellä häntä poistumaan kuningaskunnasta. Vaikka tornin raunioista esiin kömpinyt Roderigo oli silminnähävästi järkyttyneessä tilassa, hän uhmasi kuitenkin vanhaa herraa ja kieltäytyi liikahtamasta paikaltaan. Tämä peloton esimerkki syytti Zarankin mielen ja hänkin uhmasi herraansa, ja silloin tämä tuomitsi molemmat linnan kolkoimpaan vankikomeroon. Pieni tanakka vanginvartija astui esiin kahleet kädessään ja vei hyvin pelästyneen näköisenä rakastavaiset pois selvästi unohtaen, mitä hänellä oli sanottavana.

Kolmannessa näytöksessä esiintyi Hagar, joka oli tullut linnaan vapauttamaan rakastavaisia ja surmaamaan Hugon. Piilopaikastaan hän näkee Hugon kaatavan juomaa kahteen viinilasiin ja kuulee hänen sanovan pienelle ujoille vanginvartijalle:

— Vie nämä vangeille ja sano, että minä tulen kohta.

Vanginvartija vie Hugon syrjään ja kertoo hänelle jotakin, sillä välin Hagar vaihtaa lasit kahteen muuhun, jotka sisältävät vaaratonta juomaa. Ferdinando, pieni vartija, vie ne pois, ja Hagar panee samaan paikkaan Roderigolle aiotun myrkyt. Hugo tulee janoiseksi laulettuaan pitkän aarian, juo myrkyt, menettää tajuntansa ja pitkällisten nytkähtelyjen ja kouristusten jälkeen kaatuu maahan ja kuolee Hagarin kertoessa hänelle tekonsa erittäin vaikuttavassa aariassa.

Tämä oli hirveän järkyttävä kohtaus, vaikka jonkun mielestä pitkän irtotukan putoaminen olisi voinut pilata konnan kuoleman tekemän vaikutuksen. Hugo huudettiin esille, ja hän tuli tottuneesti taluttaen Hagaria, jonka laulua pidettiin parempana kuin koko muuta esitystä yhteensä.

Neljännessä näytöksessä esiintyi Roderigo, joka epätoivoisena oli lävistämässä sydämensä, koska hänelle oli kerrottu Zaran hylänneen hänet. Juuri kun tikari oli tunkeutumassa hänen rintaansa, hänen ikkunansa alta kuului vienoa laulua, jossa ilmoitettiin, että Zara oli uskollinen mutta suuressa vaarassa ja että Roderigo saattoi pelastaa hänet jos tahtoi. Ikkunasta heitettiin vankityrmän avain ja hurjan riemun valtaamana hän tempoi irti kahleensa ja syöksyi lemmittynsä turvaksi.

Viidennen näytöksen avasi Zaran ja Don Pedron välinen myrskyisä kohtaaminen. Don Pedro vaati, että tytär menisi luostariin, mutta tämä ei tahtonut kuulla puhuttavankaan siitä, ja laulettuaan liikuttavan rukouksen Zara oli pyörtymässä. Silloin Roderigo syöksyi sisään ja pyysi hänen kättään. Don Pedro kielsi, koska Roderigo ei ollut rikas.

He huusivat ja huitoivat vimmatusti, mutta eivät päässeet yksimielisyyteen, ja Roderigo oli jo kantaa uupunee Zaran pois. Mutta silloin ujo palveluspoika astui sisään tuoden kirjeen Hagarilta, joka oli kadonnut salaperäisellä tavalla. Kirjeessä ilmoitettiin, että Hagar jätti nuorelle parille perinnöksi suunnattoman rikkauden.

Lipas avattiin, näyttämölle satoi tinarahoja, kunnes niitä kimmelsi kaikkialla. Tämä lepytti täydellisesti kovasydämisestä isän: hän antoi empimättä suostumuksensa, kaikki yhtyivät riemulliseen kuoroon, ja esirippu laskeutui jättäen rakastavaiset polvilleen viehkeästi vastaanottamaan Don Pedron siunausta.

Seurasi meluisia kättentaputuksia, jotka odottamatta keskeytyivät, sillä sänky, joka toimi permantona, lysähti äkkiä kasaan ja hautasi innostuneen yleisön tyynyihin ja peittoihin. Roderigo ja Don Pedro riensivät hätään, ja kaikki vedettiin vahingoittumattomina esille, vaikka monet eivät kyenneet puhumaan naurultaan. Yleinen kiihtymys oli tuskin ehtinyt asettua, kun Hanna ilmaantui ovelle tuoden rouva Marchin terveiset ja pyytämään nuoria neitejä illalliselle.

Tämä oli yllätys, vieläpä näyttelijöillekin, ja pöydän nähdessään he katselivat toisiinsa hämmästyneinä. Oli äidin tapaista hankkia heille odottamaton kestitys, mutta näin hienoa ateriaa ei ollut nähty menneiden rikkaiden päivien jälkeen. Siinä oli jäätelöä, kakkuja ja hedelmiä ja ihania ranskalaisia suklaamakeisia sekä keskellä pöytää neljä suurta kukkakimppua.

Näky salpasi tyttöjen hengen, ja he tuijottivat ensin pöytään ja sitten äitiinsä, jota asia näytti sanomattomasti huvittavan.

— Onko tämä satua? kysyi Amy.

— Se on joulupukin työtä, tuumi Beth.

— Äiti sen on tehnyt. Meg hymyili säteilevästi huolimatta isosta harmaasta parrastaan ja mahtavista kulmakarvoistaan.

— Marchin tati on saanut kaikkien aikojen päähänpiston ja lähettänyt meille illallisen, huusi Jo ikään kuin koko juttu olisi äkkiä selvinnyt.

— Kaikki arvasivat väärin. Se on vanhalta herralla Laurencelta, vastasi rouva March.

— Laurencen pojan isoisältäkö? Miten ihmeessä? Emmehän me edes tunne häntä! hämmästeli Meg.

— Hanna oli kertonut eräälle hänen palvelijalleen teidän aamiaisseikkailustanne. Hän on omituinen vanha herra, mutta tuo tapaus miellytti häntä. Hän tunsu isäni kauan sitten, ja tänään sain häneltä kohteliaan kirjelijun, jossa hän pyysi, että sallisin hänen lähettää tervehdykseksi lapsilleni vähän herkkuja päivän kunniaksi. En voinut kieltää, ja siksi saatte nyt pienen kestituksen illalla leipä- ja maitoaamiaisenne korvaukseksi.

— Poika sen pani hänen päähänsä, se on varmaa! Hän on mukava poika, ja olisi hauskaa tutustua häneen. Näyttää kuin hänkin haluaisi tehdä tuttavuutta meidän kanssamme, mutta hän on ujo, ja Meg on olevinaan niin hieno ettei anna minun puhua hänen kanssaan ohi kulkiessamme, sanoi Jo, kun vadit tekivät kierroksiaan ja jäätelö alkoi huomattavasti huveta.

— Tarkoitatteko niitä ihmisiä, jotka asuvat isossa talossa aivan vieressä? kysyi eräs työstä. — Äitini tuntee vanhan herran Laurencen, mutta hän on kuulemma hyvin ylpeä eikä tahdo olla missään tekemisissä naapurien kanssa. Hänen pojanpoikansa elää enimmäkseen suljettujen ovien takana, ani harvoin hän ratsastaa tai on kävelyllä kotiopettajansa kanssa, ja hänen täytyy lukea hirveän ahkerasti. Kutsuimme hänet meille tanssiaisiiin, mutta hän ei tullut. Äiti sanoo, että hän on hyvin kiltti poika vaikka ei koskaan puhukaan tyttöjen kanssa.

— Meidän kissa juoksi kerran karkuun, ja hän toi sen takaisin, ja me juttelimme aidan yli ja tulimme mainiosti toimeen — puhuimme koko ajan kriketistä ja muusta sellaisesta — mutta sitten tuli Meg ja

hän lähti pois. Mutta aion vielä tutustua häneen, sillä hän tarvitsee jotakin hauskaa, se on varma, sanoi Jo päättäväisesti.

— Minusta hän käyttäytyy hyvin, niin että minulla ei ole mitään sitä vastaan, että tutustutte häneen. Hän toi itse kukat, ja olisin pyytänyt hänet sisään, jos vain olisin tiennyt mitä yläkerrassa oikein oli tekeillä. Minusta hän näytti alakuloiselta mennessään pois. Omassa kodissaan hän ei varmaan kuule koskaan niin iloista hälinää.

— Olipa onni, ettet pyytänyt häntä mukaan, äiti! Jo nauroi katsellen saappaitaan. — Mutta esitetään joskus toinen kappale, jonka hän saa nähdä. Ehkä hänkin tulee näyttelemään — eikö se olisi metkaa?

— Minulla ei ole koskaan ollut tällaista kukkavihkoa. Se on ihana! Meg katseli ihastuneena kimppeään.

— Se on suloinen. Mutta Bethin ruusut ovat minulle rakkaammat, sanoi rouva March hyväillen vyöhönsä kiinnitettyä kuihtuvaa ruusukimppeä.

Beth hiipi hänen luokseen ja kuiskasi hellästi:

— Kunpa voisin lähettää ruusuni isälle. Hänen joulunsa ei varmasti ole yhtä hauska kuin meidän.

3.

LAURENCEN POIKA

— Jo! Jo! Missä sinä olet? huusi Meg ullakon portaiden alapäästä.

— Täällä, vastasi käheä ääni ylhäältä, ja juostuaan portaat ylös Meg näki sisarensa, joka istui vanhalla kolmijalkaisella sohvalla päivänpaisteisen ikkunan edessä kääriytyneenä suureen huiviin ja luki 'Redcliffen perillistä' mutustaen omenoita ja vuodattaen runsaita kyyneliä.

Tämä oli Jon lempinurkka, jonne hän mielellään vetäytyi omenien ja hauskan kirjan pariin nauttimaan hiljaisuudesta ja lähistöllä asuvan kesyn rotan seurasta. Megin tullessa näkyviin pakeni rotta, joka ei vähääkään pelännyt Jota. Jo pyyhkäisi kyynleet poskiltaan ja odotti mitä tuleman piti.

— Katsohan: kutsukortti rouva Gardinerilta huomisoliksi! huusi Meg heiluttaen kallisarvoista paperia ilmassa ja ryhtyen sitten lukemaan sitä suureen ääneen.

— Rouva Gardiner olisi iloinen, jos neiti March ja neiti Josephine voisivat tulla hänen luokseen pieniin kutsuihin uudenvuoden aattona! Äiti päästää meidät mielellään, mutta mitä panemme yllemme?

— Mitä sinä kysyt, kun aivan hyvin tiedät, ettemme voi panna muuta kuin popliinipukumme, vastasi Jo suu täynnä. — Eihän meillä ole muuta.

— Jospa ihmisellä olisi oikea silkipuku! huokasi Meg. — Äiti sanoo että saan ehkä sitten kun täytän kahdeksantoista, mutta kaksi vuotta on kokonainen ikuisuus silloin kun odottaa jotakin.

— Ei kukaan arvaa, että pukumme eivät ole silkkiä; ne kelpaavat meille ihan hyvin. Sinunhan on kuin uusi. Mutta unohdin että minä poltin omaani pahan jäljen. Mitä ihmettä minä teen? Palanut kohta näkyy pahasti eikä sitä saa mitenkään piiloon.

— Sinun täytyy istua mahdollisimman paljon paikoillasi niin ettei kukaan näe selkääsi. Edestähän puku on vallan hyvä. Minä ostan uuden nauhan tukkaani, ja äiti kyllä lainaa minulle pienen helmeneulansa, ja uudet tanssikenkäni ovat hurmaavat, ja käsineet menettelevät, vaikka ne eivät olekaan niin sievät kuin tahtoisin.

— Minä olen saanut mehutahroja omiini, niin että minun kai pitää mennä ilman, sanoi Jo, joka ei koskaan välittänyt suurista vaatteistaan.

— Sinulla täytyy olla käsineet, muuten minä en lähde mukaan, sanoi Meg päättävästi. — Käsineet ovat tärkeämmät kuin mikään muu.

— Sitten minun täytyy jäädä kotiin.

— Et voi pyytää äidiltä uusia, ne maksavat paljon ja sinä olet kauhean huolimaton. Ovatko entiset aivan käyttökelpottomat? kysyi Meg huolissaan.

— Voin pitää niitä rutistettuina kourassani niin ettei kukaan näe kuinka tahraiset ne ovat, se on ainoa keino. Tai nyt päs tiedän — pidämme molemmat toisessa kädessä yhden hyvän hansikkaan ja toisessa likaisen rutistettuna. Vai mitä ajattelet?

— Sinun kätesi ovat suuremmat kuin minun. Hansikkaani venyy varmasti kauheasti, aloitti Meg, jolle käsineet olivat arka kohta.

— Sitten menen ilman. En välitä siitä mitä ihmiset sanovat! Jo otti kirjan käteensä.

— No kyllä sinä saat sen, jos pidät sitä siististi ja käyttäydyt hyvin. Et saa seisoa kädet selän takana etkä tuijottaa ihmisiä etkä sanoa: "Kristoffer Kolumbus!" Muistatko?

— Ole huoletta, minä kökötän säädyllyisenä kuin liemikulho. Mene nyt vastaamaan kutsukorttiin ja anna minun lukea loppuun tämä ihana kirja.

Ja niin Meg lähti vastaamaan kutsukorttiin 'erittäin kiitollisena' ja tarkastamaan pukuaan. Laittaessaan ainoata pitsiröyhelöään kuntoon hän laulaa liverteli iloissaan. Jo puolestaan lopetti kertomuksensa, söi neljä omenaa ja piti hauskaa rottansa kanssa.

Olohuone oli uudenvuoden aattona tyhjänä, sillä nuoremmat tytöt toimittivat kamarineitojen virkaa, kun molemmat vanhemmat olivat syventyneet äärettömän tärkeään tehtävään, 'pukeutumaan iltaa varten'. Kerran täytti väkevä palaneen käry huoneen. Meg tahtoi muutaman kiharan otsalleen, ja Jo oli ryhtynyt kähertäjän toimeen.

— Pitääkö siitä nousta tuollainen höyry? kysyi Beth sängyn reunalla istuen.

— Hiukset ovat vain vähän kosteat, siitä se johtuu, Jo selitti.

— Kumma haju! Aivan kuin höyhenet palaisivat, huomautti Amy ravistaen ylimielisenä omia kauniita kiharoitaan.

— Kas noin, nyt otan paperit pois ja saatte nähdä kokonaisen pilven pieniä kiharoita, sanoi Jo ja pani sakset syrjään.

Hän otti paperit pois, mutta häivettäkään kiharapilvestä ei tullut näkyviin, sillä hiukset seurasivat paperien mukana ja kauhistunut kähertäjä laski rivin pieniä kärventyneitä suortuvia pöydälle uhrinsa eteen.

— Oi voi voi! Mitä olet tehnyt? Kaikkihan on pilalla! En voi mennä minnekään! Tukvani, voi minun tukvani, vaikeroi Meg katsellen epätoivoissaan epätasaisia otsahaiveniaan.

— Siinä taaskin huono onneni! Sinun ei olisi pitänyt pyytää minua, minähän pilaan aina kaiken. Olen kauhean pahoillani, mutta sakset olivat liian kuumat. Kylläpä minä nyt keitin kauniin sopan! voihi Jo katsellen kärventyneitä hiustupsuja ja vuodattaen katumuksen kyyneliä.

— Eihän se ole pilalla, kampa ja sido nauhat niin että niiden päät ulottuvat otsalle. Se on viimeistä muotia, lohdutti Amy.

— Se on oikein minulle, kun tahdoin olla hieno. Voi, kunpa olisin jättänyt tukvani rauhaan! huudahti Meg kiihkeästi.

— Sitä minäkin, se oli niin kaunis ja kiiltävä. Mutta kyllä se pian taas kasvaa, sanoi Beth ja tuli suutelemaan ja lohduttamaan kerittyä lammasta.

Erinäisten pienien onnettomuuksien jälkeen Meg oli vihdoin valmis, ja sitten koko perhe ryhtyi yhteisvoimin pukemaan ja kampaamaan Jota.

Tytöt olivat hauskan näköisiä yksinkertaisissa puvuissaan. Megin puku oli hopeanharmaa, sitä koristi helmineulalla kiinnitetty pitsiröyhelö, ja tukassa oli sininen samettinauha. Jolla oli kastanjanruskea puku, jossa oli kova, yksinkertainen pellavakaulus ja koristeena pari valkeata päivänkukka. Kumpainkin pani toiseen käteensä vaalean hansikkaan ja piti tahraista kokoonkääritynä toisessa. Kaikki vakuuttivat että yleisvaikutelma oli erinomainen. Tosin Megin korkeakorkoiset tanssikengät olivat hyvin ahtaat ja vaivasivat aika lailla, vaikka hän ei tahtonutkaan sitä tunnustaa, ja Jon yhdeksäntoista hiusneulaa tuntuivat menevän suoraan pään sisään — mutta hyvänen aika, mitäpä ei ihminen kärsisikään ollakseen hieno!

— Pitäkää hauskaa, kultaseni, sanoi rouva March, kun sisarukset valmistautuivat lähtöön. — Älkää syökö kovin paljon illallista ja tulkaa kotiin yhdeltätoista, heti kun lähetän Hannan hakemaan.

Kun portti paukahti kiinni, kuului eräästä ikkunasta huuto:

— Tytöt, tytöt, onko teillä molemmilla puhdas nenäliina?

— On, on, ihkasan puhdas, ja Meg on pannut hajuvettä omaansa, huusi Jo ja lisäsi nauraan: — Äiti ei varmasti unohtaisi tuota kysymystä, vaikka juoksisimme maanjäristystä pakoon.

— Se on aivan paikallaan, sillä hieno nainen tunnetaan aina kengistään, käsineistään ja nenäliinastaan, vastasi Meg tietävästi.

— Muista nyt vain pitää palanut kohta piilossa, Jo. Onko vyöni hyvin? Näyttääkö tukkani kovin kauhealta? tuskitteli Meg kääntyessään peilin luota rouva Gardinerin eteisessä, jossa hän oli viimeistellyt itseään huolellisesti ja kauan.

— Tiedän kyllä että unohdan. Jos näet minun tekevän jotakin hullua, niin viittaa kädelläsi. Lupaatko sen? Jo sysäsi kauluksensa suoraan ja sipaisi tukkaansa harjalla.

— En, viittaaminen ei sovi hienoille neideille. Mutta minä kohotan kulmakarvojani jos jokin on hullusti ja nyökäytän päätäni jos käyttäydyt hyvin. Pidä nyt selkäsi suorana ja ota lyhyitä askelia.

— Kuinka voit oppia kaikki oikeat tavat. Minä en ikinä oppisi. Kuule, eikö tuo soitto ole hauskaa?

Tytöt menivät sisään, mutta tunsivat itsensä hieman ujoiksi, sillä he kävivät harvoin tanssiaisissa, ja nämäkin pienet kodikkaat kutsut olivat suuri tapaus heidän elämässään.

Rouva Gardiner, lihava vanhanpuoleinen nainen, otti heidät ystävällisesti vastaan ja uskoi heidät vanhimman tyttärensä haltuun Meg tunki Sallien ja oli pian kuin kotonaan, mutta Jo, joka ei juuri välittänyt tyttöjen jutuista, seisoi jäykkänä seinää vasten kätkien huolellisesti selkänsä ja tunki olevansa täällä yhtä vähän kotonaan kuin varsa kukkamaassa.

Puoli tusinaa hauskoja poikia seisokeli toisessa päässä huonetta ja puheli luistelemisesta, ja Jo ikävöi heidän luoksensa, sillä luisteleminen oli hänen elämänsä suuria iloja. Hän sähkötti ikävänsä Megille, mutta kulmakarvat lensivät pystyyn niin kiivaasti, että Jo ei uskaltanut liikahtaa paikaltaan. Kukaan ei tullut puhelemaan hänen kanssaan, ja tyttöparvi hänen lähellään harveni harvenemistaan, kunnes hän jäi yksin. Hän ei voinut lähteä kuljeskelemaankaan, koska palanut kohta puvussa olisi silloin tullut näkyviin, ja niinpä hänellä ei ollut muuta neuvoa kuin seisoa aloillaan ja tuijottaa avuttomasti ihmisiin, kunnes tanssi alkoi. Meg pyydettiin heti tanssiin, ja nuo ahtaat kengät sipsuttelivat lattialla niin kepeästi, ettei kukaan voinut aavistaa mitä tuskia tyttö kärsi.

Jo näki pitkän punatukkaisen nuorukaisen lähestyvän hänen nurkkaansa, ja peläten tulevansa pyydytyksi tanssiin hän pujautti ikkunaverhon taa, josta saattoi rauhassa katsella salin hyörinää.

Pahaksi onneksi oli eräs toinen ujo henkilö jo keksinyt saman turvapaikan, sillä kun verho sulkeutui Jon jälkeen, hän huomasi katsovansa 'Laurencen poikaa' kasvoista kasvoihin.

— Varjelkoon, en tiennyt että täällä on ketään, sopersi Jo ja aikoi häipyä yhtä vikkellään kuin oli tullutkin.

Mutta poika nauroi ja sanoi hilpeästi, vaikka näyttikin vähän hämmentyneeltä:

— Älkää välittäkö minusta, jääkää vain jos tahdotte.

— Enkö häiritse teitä?

— Ette hitustakaan. Tulin vain tänne, kun melkein kaikki ovat minulle outoja ja tunsin itseni hieman orvoksi.

— Niin minäkin. Älkää menkö pois, toivon että ette menisi. Poika istahti uudestaan ikkunasyvennykseen ja katseli kenkiään, kunnes Jo sanoi koettaen olla mahdollisimman kohtelias ja luonteva:

— Minulla on kai ollut ilo nähdä teidät ennenkin. Ettekö asu lähellä meitä?

— Viereisessä talossa, sanoi poika ja nauroi makeasti, sillä Jon sievistelevä käytös tuntui kovin hullunkuriselta kun muisti, kuinka he olivat jutelleet kriketistä ja muista reiluista asioista pojan tuodessa kissaa kotiin.

Nyt Jokin vapautui. Hän naurahti ja sanoi herttaisesti:

— Meillä oli niin paljon iloa kauniista joululahjastanne.

— Isoisä lähetti sen.

— Mutta teidän aloitteestanne, eikö niin?

— Kuinka kissanne jaksaa, neiti March? sanoi poika koettaen näyttää vakavalta, vaikka hänen mustat silmänsä tuikkivatkin veitikkamaisesti.

— Erinomaisesti, kiitos kysymästä, herra Laurence — mutta minä en ole neiti March, minä olen vain Jo, vastasi nuori neiti.

— Enkä minä ole herra Laurence, minä olen vain Laurie.

— Laurie Laurence — miten lystikäs nimi!

— Minun nimeni on oikeastaan Theodore, mutta en pidä siitä, sillä pojat sanovat minua Doraksi, ja sen tähden muutin nimeni Laurieksi.

— Minäkin vihaan nimeäni Josephine! Se on liian — se on siirappimainen! Tahtoisin että kaikki sanoisivat Jo eikä Josephine. Kuinka sait pojat lakkaamaan sanomasta sinua Doraksi?

— Annoin heille selkään.

— Minä en voi antaa selkään Marchin tädille, niin että ei auta muu kuin alistua. Jo huokasi.

— Pidätekö tanssiaisista? tyttö kysyi hetken kuluttua.

— Väliin kyllä, mutta olen ollut niin monta vuotta ulkomailla, etten vielä oikein osaa käyttäytyä täällä.

— Ulkomailla! huusi Jo. — Oi, kerro jotakin! Minusta on hurjan hauskaa kuulla ihmisten kertovan matkoistaan.

Laurie ei näyttänyt tietävän mistä alkaa, mutta Jon innokkaat kysymykset saivat hänet pian vauhtiin, ja hän kertoi kuinka hän oli käynyt koulua Veveyssä, missä pojat olivat aina ilman hattua ja uittivat laivoja järvellä ja tekivät lupapäivinä opettajiensa kanssa pitkiä retkiä Sveitsin vuoristoihin.

— Voi taivas, kunpa joskus pääsisi, innostui Jo. — Oletko käynyt Pariisissa?

— Vietimme viime talven siellä.

— Osaatko ranskaa?

— Veveyssä emme saaneet puhua mitään muuta.

— Puhu vähäsen! Minä osaan lukea ranskaa mutta en ääntää.

— *Quel nom a cette jeune demoiselle en les pantoufles jolis?* sanoi Laurie muutta mutkitta.

— Kylläpä sinä äännät sievästi! Odotahan — sinä sanoit: "Kuka on tuo nuori neiti, jolla on sievät kengät", etkö sanonutkin?

— *Oui, mademoiselle.*

— Se on sisareni Margaret, ja sinä tiesitkin sen. Onko hän sinusta sievä?

— On. Hän muistuttaa minusta saksalaisia tyttöjä, hän näyttää raikkaalta ja rauhalliselta ja tanssii hyvin.

Jo aivan hehkui ilosta kuullessaan tuon herttaisen tunnustuksen ja painoi sen visusti mieleensä kertoakseen sen Megille.

He tirkistelivät yhdessä saliin ja arvostelivat ja juttelivat kunnes olivat kuin vanhat tutut konsanaan. Laurien ujous katosi pian, sillä Jon poikamainen välittömyys huvitti häntä, ja Jo oli taas oma iloinen itsensä, sillä puku oli unohtunut eikä kukaan nostanut hänelle kulmakarvojaan. Hän piti 'Laurencen pojasta' enemmän kuin koskaan ennen ja katseli häntä tarkoin voidakseen kuvailla hänet toisille tytöille, sillä kun heillä ei ollut veljiä ja vain hyvin harvoja poikaserkkuja, pojat olivat heille melkein tuntemattomia olioita.

— Kihara musta tukka, ruskea iho, suuret mustat silmät, hieno nenä, kauniit hampaat, pienet kädet ja jalat, pitempi kuin minä, hyvin kohtelias ollakseen poika, ja iloinen ja hauska. Kuinkahan vanha hän mahtaa olla?

Kysymys pyöri jo Jon kielellä, mutta hän malttoi mielensä ajoissa ja tavattoman tahdikkuuden puuskassa etsi kiertotien.

— Alat kai pian käydä lukiota? Näen sinut aina nenä kirjassa — ei, tarkoitan lukemassa ahkerasti, ja Jo kauhistui sanoja 'nenä kirjassa', jotka olivat pujahtaneet hänen huuliltaan.

Laurie hymyili, mutta ei näyttänyt yhtään pahastuneen, ja vastasi olkapäitään kohauttaen:

— En vielä vuoteen tai pariin, en missään tapauksessa ennen kuin seitsentoistavuotiaana.

— Oletko vasta viidentoista? kysyi Jo, joka oli luullut poikaa jo seitsentoistavuotiaaksi.

— Täytän ensi kuussa kuusitoista.

— Voi kuinka minusta olisi hauskaa päästä lukioon! Mutta sinä et juuri tunnu pitävän siitä.

— Minä vihaan sitä. Siellä on vain lukutoukkia tai sitten tappelupukareita. En pidä tämän maan poikien tavoista.

— Mistä sinä sitten pidät?

— Tahtoisin asua Italiassa ja elellä omalla tavallani.

Jon teki kovasti mieli kysyä, mikä tämä 'oma tapa' oli, mutta nuo mustat kulmakarvat näyttivät rypistyessään melkein uhkaavilta, ja Jo muutti puheenaihetta ja sanoi lyöden tahtia jalallaan:

— Tuolla viereisessä huoneessa on hyvä piano. Miksi et mene tanssimaan?

— Menen kyllä, jos sinä tulet mukaan, vastasi poika ja teki hienon kumarruksen.

— En voi tulla, lupasin Megille etten tanssi, koska —

Jo pysähtyi ja näytti epäröivän, kertoisiko vai purskahtaisiko nauruun.

— Koska mitä? kysyi Laurie uteliaasti.

— Etkö sano kenellekään?

— En kenellekään.

— No niin, minulla on paha tapa seisoa uunin edessä ja poltan usein hameeni, ja niin kävi tämänkin. Se on kyllä kauniisti korjattu, mutta parsimus näkyy sittenkin, ja Meg käski minun istua aloillani, niin ettei kukaan näkisi. Naura vain, jos sinua haluttaa. Tiedän kyllä, että se on hassua.

Mutta Laurie ei nauranut, hän loi vain hetkeksi katseensa maahan, ja hänen kasvojensa ilme hämmästytti Jota, kun hän sanoi kauniisti:

— Älä välitä siitä. Tule pois vain, ole kiltti.

Jo kiitti ja lähti iloisena tanssimaan, mutta nähdessään toverinsa hienot, helmenväriset hansikkaat hän ei voinut olla toivomatta, että hänelläkin olisi ollut kaksi siistiä käsinettä.

Soiton tauottua he istuutuivat, ja Laurie kuvaili parhaillaan Heidelbergin ylioppilasjuhlia, kun Meg tuli näkyviin. Hän teki merkin sisarelleen, ja Jo seurasi häntä vastahakoisesti erääseen sivuhuoneeseen, missä Meg vaipui sohvalle. Tyttö piteli kiinni jalastaan ja oli hyvin kalpea.

— Olen nyrjäyttänyt nilkkani, vaikeroi Meg ja huojutti ruumistaan edestakaisin. — Tuo typerä korko kääntyi ja jalkaani koski hirveästi. Sitä pakottaa niin että voin tuskin seisoa, enkä käsitä kuinka pääsen kotiin.

— Tiesinhän että nuo viheliäiset kengät saisivat pahoja aikaan. Ikävä juttu. Mitä ihmettä teemme? Meidän on otettava ajuri tai sitten jäätävä tänne koko yöksi, vastasi Jo ja hieroi samalla kipeätä jalkaa varovaisesti.

— Emme voi ottaa ajuria, se maksaa liian paljon. Sitä paitsi emme sitä varmaan saisikaan, sillä ajuriasemalle on pitkä matka eikä ole ketään, jonka voisi lähettää noutamaan.

— Minä menen.

— Ei, hyvänen aika! Kello on yli yhdeksän, ja ulkona on Egyptin pimeys. En voi jäädä tänne, sillä talo on täynnä väkeä. Muutamia tyttöjä jää Sallien luo yöksi. Odotan täällä siksi kun Hanna tulee, sitten katson mitä on paras tehdä.

— Minäpä pyydän Laurieta, hän kyllä auttaa meitä, sanoi Jo näyttäen huojentuneelta, kun tämä ajatus juolahti hänen mieleensä.

— Varjelkoon, sitä et tee! Et saa pyytää ketään etkä kertoa kenellekään. Tuo päällyskenkäni tänne ja pane tanssikengät vaatteittemme joukkoon. Heti kun illallinen on ohi, saat ruveta odottamaan Hannaa. Tule heti sanomaan minulle, kun hän on täällä.

— Nyt juuri mennään illalliselle. Minä jään sinun luoksesi.

— Ei, hyvä tyttö, mene ruokasaliin ja tuo minulle kahvia. Olen niin väsynyt etten voi liikahtaa paikaltani.

Ja Meg nojasi taaksepäin kätkien huolellisesti päällyskenkänsä, ja Jo lähti retkeilemään ruokasalia kohti. Hän löysi sen eksytyään ensin varastokomeroon ja avattuaan oven huoneeseen, jossa vanha herra Gardiner nautti pientä yksityiskestitystä. Hän teki hyökkäyksen pöytään ja varasi itselleen kupin kahvia, jonka hän suoraa päätä kaatoi päälleen saaden pukunsa etuosan yhtä surkeaan kuntoon kuin takaosa oli.

— Voi kauhistusta, minkälainen hutilus olen, huudahti Jo ja turmeli Megin hienon hansikkaan pyyhkimällä pukuansa siihen.

— Voinko auttaa sinua? kysyi ystävällinen ääni, ja siinä seisoivat Laurie toisessa kädessään täysi kahvikuppi, toisessa lautasellinen jäätelöä.

— Koetin viedä jotakin Megille, joka on hyvin väsynyt, ja joku tyrkkäsi minua, ja tässä nyt seison vallan taivaallisessa tilassa, vastasi Jo katsellen epätoivoissaan pilaantunutta pukuaan ja Megin kahvinväristä käsinettä.

— Sepä harmillista! Katsoin juuri, voisinko tarjota näitä jollekin. Saanko viedä ne sisarellesi?

— Oi, paljon kiitoksia! Minä näytän missä hän on. En tarjoudukaan viemään niitä itse, tekisin vain uusia tyhmyyksiä.

Jo näytti tietä, ja Laurie toi pienen tarjoilupöydän, meni hakemaan uuden annoksen kahvia ja jäätelöä ja käyttäytyi niin luontevasti ja huomaavaisesti, että itse vaativa Meginkin antoi hänestä lausunnon: "Hieno poika". Suklaamakeiset, joiden ympärille oli kääritty runonpätkiä, tuottivat heille paljon hauskuutta, muutamia muita nuoria osui joukkoon, ja he leikkivät juuri innoissaan 'huhu kiertää'-leikkiä, kun Hanna ilmestyi ovelle. Meg unohti jalkansa ja nousi niin äkkiä että hänen täytyi tuskasta parahtaen nojata Johon.

— Hiljaa! Älä sano mitään, hän kuiskasi ja sanoi ääneen: — Ei se mitään ollut. Jalkani venähti hiukan, siinä kaikki. Sitten hän nilkutti yläkertaan hakemaan päällysvaatteitaan.

Hanna torui, Meg itki, ja Jo oli hetken suunniltaan. Mutta sitten hän päätti ottaa asiain johdon omiin käsiinsä.

Hän livahti ulos, juoksi alakertaan ja kysyi eräältä vastaantulvalta palvelijalta, voisiko tämä hankkia ajurin. Mies sattui olemaan vain tätä iltaa varten palkattu vahtimestari, joka ei tuntenut seutua ollenkaan. Jo katseli ympärilleen apua etsien, kun Laurie, joka oli kuullut hänen kysymyksensä, riensi paikalle ja tarjoutui viemään tytöt kotiin isoisänsä vaunuissa.

— On niin aikaista. Ethän toki vielä lähde kotiin? alkoi Jo, joka tunsu suurta huojennusta, mutta epäröi ottaa tarjousta vastaan.

— Menen aina aikaisin kotiin — ihan varmaan! Tulkaa nyt kanssani. Meillähän on sama matka kuten tiedät, ja ulkona tuntuu satavan.

Tämä ratkaisi asian. Jo kertoi hänelle Megin onnettomuudesta ja otti tarjotun avun kiitollisena vastaan. Sitten hän riensi yläkertaan hakemaan toisia. Hanna inhosi sadetta kuin kissa, joten hänestä ei ollut vastusta, ja niin lähdettiin liikkeelle hienoissa umpivaunuissa, mikä tuntui suurenmoisen ylhäiseltä ja juhlalliselta. Laurie istui ajajan vieressä, niin että Meg saattoi pitää jalkaansa ylhäällä.

— Minulla oli hurjan hauskaa. Oliko sinulla? kysyi Jo ravistaen tukkaansa ja ottaen mahdollisimman mukavan asennon.

— Oli siihen asti kun satutin jalkani. Sallien ystävä Annie Moffat pyysi minua luoksensa viikoksi sitten kun Salliekin menee. Sallie aikoo mennä sinne keväällä oopperanäytösten aikana, ja siitä tulisi vallan suurenmoisen hauskaa, jos vain äiti antaa luvan, vastasi Meg, jota pelkkä ajatuskin jo riemastutti.

— Näin sinut tuon punatukkaisen pojan kanssa, jota minä juoksin pakoon. Oliko hän hauska?

— Oli, oikein hauska! Hänen tukkansa on kastanjanruskea eikä punainen, ja hän on hyvin kohtelias.

— Hän hyppi tanssiessaan kuin heinäsiirkka. Laurie ja minä emme voineet olla nauramatta. Kuulitko kuinka nauroimme?

— En, mutta se oli hyvin ilkeätä. Missä ihmeessä piileksit koko ajan?

Jo kertoi seikkailunsa, ja hänen lopettaessaan he olivat perillä. Sanottuaan Laurielle suuret kiitokset ja hyvää yötä he yrittivät hiipiä sisään hiljaa kuin hiiret, mutta heti kun ovi narisi, ponnahti kaksi pientä yömyssyä pystyyn ja kaksi unista, mutta innokasta ääntä huudahti:

— Kertokaa tanssiaisista!

Vaikka se Megin mielestä olikin 'kovin tahditonta', Jo oli säästänyt muutamia suklaamakeisia pikkutyttöille, ja kuultuaan illan merkillisimmät tapahtumat nämä pian tyyntyivät ja nukahtivat.

— Tuntuu tosiaankin kuin olisin ylhäinen nuori neiti, kun olen saanut ajaa vaunuissa kotiin tanssiaisista ja istun nyt aamupuvussa kamarineitini palveltavana, sanoi Meg Jon vuoroin hautoessa hänen jalkaansa, vuoroin harjatessa hänen tukkaansa.

— Minä en usko että hienoilla nuorilla neideillä on hitustakaan hauskeempaa kuin meillä, huolimatta kärventyneistä kiharoista, yhdestä käsineestä ja liian ahtaista kengistä, jotka nyrjäyttävät nilkkamme kun olemme kyllin tyhmiä pitämään niitä.

Ja luultavasti Jo oli oikeassa.

4.

TAAKKOJA

— Voi sentään, kuinka raskaalta tuntuu ottaa taakka harteilleen ja laahustaa taas eteenpäin, huokasi Meg tanssiaisten jälkeisenä aamuna, sillä nyt oli joululoma auttamattomasti lopussa. Kuluneen viikon ilot eivät suinkaan olleet innostaneet häntä työhön, josta hän ei koskaan ollut pitänyt.

— Minä tahtoisin, että olisi aina joulukuun tai uusivuosi, eikö se olisi mukavaa? sanoi Jo haukotellen suruissaan.

— Silloin ei meillä olisi puoleksikaan niin hauskaa kuin nyt. Mutta minusta olisi somaa, jos silloin tällöin saisi pitää pieniä illallisia ja kutsuja, käydä tanssiaisissa, ajaa kotiin illalla, lukea ja levätä eikä tehdä työtä. Niin tekevät muut ihmiset, ja minä kadehdin aina tyttöjä, jotka saavat elää niin. Minä pidän niin kauheasti ylellisyydestä.

Meg koetti ratkaista, kumpiko hänen kahdesta kuluneesta puvustaan oli vähemmän kulunut.

— Se on nyt kerta kaikkiaan mahdotonta, niin että ei huolita nurkua, vaan nostetaan taakat selkään ja tallustetaan eteenpäin yhtä tyytyväisinä kuin äiti. Totisesti Marchin tati on aika peikko kannettavaksi, mutta minusta tuntuu, että kun olen oppinut pitämään häntä selässäni valittamatta, hän tipahtaa alas tai muuttuu niin keveäksi etten huomaakaan häntä.

Tämä ajatus kutkutti Jon mielikuvitusta ja sai hänet hyvälle tuulelle, mutta Megin mieli ei keventynyt, sillä hänen taakkansa — neljä hemmoteltua lasta — tuntui raskaammalta kuin koskaan ennen. Hän ei jaksanut edes tehdä itseään sieväksi kuten tavallisesti, panna sinistä nauhaa kaulaansa ja kammata tukkaansa mahdollisimman pukevasti.

— Mitä hyödyttää olla sievä, kun ei kukaan muu kuin nuo pienet kiusankappaleet näe minua eikä kukaan välitä siitä olenko kaunis vai ruma, hän nurkui ja sysäsi laatikkonsa kiinni niin että paukkui. — Minä saan ponnistella ja raataa kaiken päivää, ja vain silloin tällöin saan pienen pilkahduksen iloa, ja sitten tulen vanhaksi ja rumaksi ja ilkeäksi enkä saa nauttia elämästä kuten muut tytöt. Se on synti ja häpeä.

Ja Meg meni alas marttyyrinilme kasvoillaan ja oli oikein ikävä aamiaisella.

Muutkin näyttivät olevan poissa tasapainosta ja napsivat herkeämättä. Bethillä oli päänsärkyä, ja hän makasi sohvalla kissan ja sen kolmen poikasen kanssa, Amy mankui läksyjen vaikeutta eikä voinut löytää päällyskenkkiään, Jo vihelteli mielenosoituksellisesti ja piti kovaa meteliä ulos hankkiutuessaan,

rouva March kirjoitti kiireissään kirjettä, jonka piti lähteä heti matkaan, ja Hanna murjotti eilisillan valvomisen jälkeen.

— En ole koskaan nähnyt näin ikävää perhettä, huusi Jo, joka menetti malttinsa kaadettuaan mustepullon, kiskaistuaan molemmat kengännauhansa poikki ja istahdettuaan hattunsa päälle.

— Ja sinä olet perheen ikävin ihminen, vastasi Amy huuhtoen väärän summan kivitalultaan kyynelillään.

— Beth, jollet sulje noita inhottavia kissoja kellariin, vaadin ne hukutettaviksi, huudahti Meg suuttuneena koettaessaan vapautua kissanpojasta, joka oli tarrautunut hänen selkäänsä ja pisti kuin takiainen.

Jo nauroi, Meg torui, Beth pyysi armoa ja Amy vaikeroi, koska hän ei voinut selvittää, mitä on yhdeksän kertaa kaksitoista.

— Tytöt, tytöt, olkaa hiljaa edes minuutin verran! Minun täytyy saada kirje aamupostiin, ja te saatte nalkutuksellanne pääni pyörälle.

Rouva March pyyhki pois jo kolmannen väärän lauseen.

Seurasi hetken hiljaisuus, joka katkesi kun Hanna laahusti sisään, laski kaksi kuumaa omenatorttua pöydälle ja laahusti takaisin. Nämä omenatortut kuuluivat päiväjärjestykseen, ja tytöt nimittivät niitä 'muhveiksi', sillä muita muhveja heillä ei ollut, ja niillä oli mukava lämmittää käsiä kylminä aamuina. Hanna ei koskaan unohtanut tehdä niitä, olipa hän sitten miten kiireissään tai nyreä tahansa, sillä tie oli pitkä ja tuulinen, tytöt eivät saaneet muuta päiväateriaa ja tulivat harvoin kotiin ennen kahta.

— Hoitele sinä kissojasi ja paranna päänsärkyäsi, Bethy. Hyvästi, äiti pieni, olemme olleet oikeita hirtehiä tänä aamuna, mutta palaamme takaisin täydellisinä enkeleinä. Tule jo, Meg!

Ja Jo marssi tiehensä tuntien, että pyhiinvaelluksen alku ei ollut sujunut aivan ohjelman mukaan.

He katsoivat aina taaksensa kadunkulmauksessa, sillä äiti oli joka aamu ikkunassa nyökyttämässä heille päätään ja hymyilemässä hyvästiksi. Heistä tuntui kuin ilman sitä olisi ollut mahdotonta kestää koko päivää, sillä äidin kasvojen viimeinen välähdys vaikutti aina päivänpaisteen tavoin, olipa heidän mielialansa minkälainen tahansa.

— Jos äiti pui meille nyrkkiä lentosuukkojen asemesta, se olisi meille oikein, sillä kiittämättömämpiä heppuja kuin me ei ole koskaan elänyt, sanoi Jo, joka katuvaaisena kesti lumisen tien vaivat ja purevan tuulen hyökkäykset.

— Älä käytä niin kauheita sanoja! Megin ääni kuului syvältä harson takaa, johon hän oli kietonut itsensä kuin maailmaan väsynyt nunna.

— Minä pidän mehevistä sanoista, jotka merkitsevät jotakin, Jo vastasi siepaten kiinni hattunsa, joka oli lentämäisillään pois hänen päästään.

— Nimitä itseäsi miksi tahdot, mutta minä en ole hirtehin enkä heppu, enkä tahdo kuulla sellaisia sanoja itsestäni.

— Sinä olet kiukkupussi ja erikoisen pahalla tuulella tänään, kun et saa elää ylellisyydessä koko ikääsi. Pikku raukka, odota vain kunnes olen päässyt menestyksen alkuun, sitten saat asua vaunuissa ja korkeakorkoisissa kengissä ja uida jäätelössä ja pitää hauskaa punatukkaisten poikain kanssa.

— Kyllä sinä olet hupakko, Jo! Mutta Meg nauroi hänen hullutuksilleen ja tuli tahtomattaankin paremmalle tuulelle.

— Kiitä onneasi, sillä jos minä alkaisin murjottaa niin kuin sinä, olisimme totisesti kaunista herrasväkeä. Herran kiitos, minä keksin aina jotakin hauskaa, joka pitää minua pystyssä. Kas niin, älä mökötä enää, vaan tule kotiin kilttinä tyttönä.

Jo läimäytti sisartaan rohkaisevasti olalle heidän erotessaan ja lähtiessään päivän töihin. Kumpikin otti pienen lämpimän torttunsa ja koetti näyttää iloiselta huolimatta talvi-ilmasta, kovasta työstä ja nuoren, huvinhaluisen mielensä tyydyttämättömästä kaipuusta.

Kun herra March oli menettänyt omaisuutensa auttaessaan erästä ahdinkoon joutunutta ystäväänsä, olivat molemmat vanhimmat tytöt halunneet hankkia toimen, jotta voisivat elättää edes itsensä. Vanhemmat suostuivat, ja Meg ja Jo ryhtyivät urheasti työhön.

Margaret sai paikan neljän pienokaisen kotiopettajana ja tunsu itsensä rikkaaksi saadessaan pienen

palkkansa. Hän piti 'kauheasti ylellisyydestä', kuten hän sanoi, köyhyys oli hänen suurin murheensa. Se oli hänelle vielä vaikeampaa kuin toisille, sillä hän saattoi muistaa ajan, jolloin koti oli kaunis, elämä helppoa ja hauskaa eikä mistään ollut puutetta.

Meg ei tahtonut kadehtia ketään eikä olla tyytymätön, mutta tietenkin hän kaipasi kauniita tavaroita, iloisia ystäviä ja mukavaa elämää. Kingin perheessä työskennellessään hän joutui joka päivä näkemään sellaista mitä häneltä itseltään puuttui. Hänen oppilaidensa vanhemmat sisaret olivat juuri astuneet seuraelämään, ja Meg kuuli juttuja teattereista, konserteista, rekiretkistä ja muista huvituksista, katseli kauniita juhlapukuja ja kukkaviihkoja ja näki rahan virtaavan pikkuasioihin, jotka olisivat olleet hänelle suuriarvoisia. Meg-parka valitti harvoin, mutta tunne siitä, että hänelle tapahtui vääryyttä, teki hänet väliin katkeraksi koko maailmaa kohtaan.

Jo oli saanut armon Marchin tädin silmissä, joka oli rampa ja tarvitsi vikkelan apulaisen. Lapseton vanha rouva oli tarjoutunut ottamaan yhden tytöistä kasvatikseen onnettomuuden sattuessa ja oli hyvin loukkaantunut, kun hänen tarjouksensa hylättiin. Ystävät huomauttivat herrasväki Marchille, että he nyt menettivät kaikki mahdollisuudet tulla muistetuiksi rikkaan vanhan rouvan testamentissa, mutta nämä epäkäytännölliset ihmiset sanoivat vain:

— Emme mistään hinnasta voi luopua tytöistämme. Olimmepa sitten rikkaita tai köyhiä, tahdomme olla yhdessä ja iloita toinen toisistamme.

Vanha rouva ei puhunut heille pitkään aikaan sanaakaan, mutta kerran hän sattui tapaamaan Jon erään ystävänsä luona; tytön lystikkäät kasvot ja mutkaton käytös miellyttivät häntä ja hän ehdotti tälle seuranaisen paikkaa.

Tällainen työ ei ollut ollenkaan Jon mieleen, mutta kun ei parempaakaan ilmaantunut, hän otti kuitenkin paikan ja tuli kaikkien suureksi ihmeeksi sangen hyvin toimeen äkeän sukulaisensa kanssa. Silloin tällöin sattui myrskyisiä kohtauksia, ja kerran Jo lähti kotiin selittäen ettei voisi kestää kauempaa, mutta Marchin täti leppyi pian ja lähetti hakemaan häntä takaisin niin päättävästi, että Jo ei voinut kieltäytyä, sillä syvimmissä sydämessään hän melkein piti tuosta vanhasta kiukkuisesta tädistä.

Minä puolestani epäilen, että vetovoimana itse asiassa oli suuri kirjasto, joka Marchin sedän kuoleman jälkeen oli jätetty tomun ja hämähäkkien huomaan. Jo muisti vielä ystävällisen vanhan herran, joka oli antanut hänen rakentaa rautateitä ja siltoja suurista sanakirjoistaan, kertonut juttuja latinankielisten kirjojensa lystikkäistä kuvista ja ostanut hänelle piparkakkuja tavatessaan hänet kadulla. Hämärä, tomuinen huone, hyllyiltä tuijottavat kipsikuvat, mukavat nojatuolit, karttapallot ja lopuksi paras kaikista, kokonainen kirjaerämaa, jossa sai vaeltaa mielin määrin, tekivät kirjaston Jolle oikeaksi taivaan valtakunnaksi.

Heti kun täti oli mennyt päivällislevolleen tai otti vastaan vieraita, Jo syöksyi tähän hiljaiseen paikkaan, kyykistyi nojatuoliin ja ahmi runoja, romaaneja, historiaa, matkakertomuksia ja taidekirjoja todellisen lukutoukan tavoin. Mutta mikään onni ei kestä kauan, ja juuri kun hän oli päässyt kertomuksen kohokohtaan, runon ihanimpiin säkeisiin tai matkustajan jännittävimpiin seikkailuihin, kuului kimeä ääni: "Josy-phine! Josyphine!" ja hänen täytyi jättää paratiisinsa ja rientää kerimään lankaa, pesemään mäyräkoiraa tai lukemaan Belshamin esseitä ääneen tuntikaupalla.

Jon kunnianhimoisena päämääränä oli tehdä jotakin loistavaa. Hänellä ei ollut vielä aavistustakaan mitä se olisi, mutta aika osoittaisi sen hänelle. Toistaiseksi hänen suurin surunsa oli se, ettei hän saanut lukea, juosta eikä ratsastaa tarpeekseen. Kiihkeä luonto, terävä kieli ja levoton mieli saattoivat hänet usein vaikeuksiin, ja hänen elämänsä oli sarja alituista nousua ja laskua, sekä hullunkurista että intomielistä.

Beth oli niin ujo, ettei hän voinut käydä koulua. Sitä oli kyllä yritetty, mutta hän kärsi niin, että sai lopettaa ja lukea kotona isänsä johdolla. Senkin jälkeen kun isä oli joutunut rintamalle ja äidin kykyä ja tarmoa tarvittiin sotilaskotiyhdistyksessä, Beth jatkoi uskollisesti omin neuvoin ja teki parhaansa. Hän oli kätevä pikku olento ja auttoi Hannaa kodinhoidossa. Hänen päivänsä olivat pitkät ja ikävät, mutta hän ei ollut yksin eikä joutilaana, sillä hänen pieni maailmansa oli täynnä kuviteltuja olentoja, ja luonnostaan hän oli ahkera kuin mehiläinen. Kuusi nukkea oli puettava joka aamu, sillä Beth oli vielä lapsi ja rakasti lemmikkejään yhtä hellästi kuin ennenkin. Niiden joukossa ei ollut ainoatakaan ehjää ja kaunista, kaikki olivat olleet hylättyjä, kun Beth otti ne hoiviinsa, sillä kun Meg ja Jo olivat vieraantuneet leluistaan, ne joutuivat kaikki hänelle, koska Amy ei huolinut mitään vanhaa eikä rumaa. Sen takia Beth hoiti niitä kaksin verroin hellellä ja perusti sairaalan kipeille nukeille.

Eräs hyvin surkeassa tilassa oleva nukkepahanen oli aikoinaan kuulunut Jolle, ja vietettyään myrskyistä elämää se oli joutunut lumppukoriin. Tästä kauheasta köyhäntalosta sen pelasti Beth. Koska nukkeparalla ei ollut päälakea, Beth ompeli sille pienen sievän lakin, ja koska molemmat käsivarret ja jalat olivat poikki, Beth kietoi poloisen kokonaan pehmeisiin kapaloihin ja huolehti tuosta

parantumattomasta sairaasta kärsivällisesti.

Bethillä oli huolensa kuten muillakin, ja koska hän ei ollut mikään enkeli, vaan hyvin inhimillinen pikkutyttö, hän itki usein 'pienen itkun', kuten Jo sanoi, siksi että hän ei saanut ottaa soittotunteja eikä hänellä ollut pianoa. Hän rakasti musiikkia ja soitti harjoituksiaan niin kärsivällisesti vanhalla rämisevällä pianolla, että tuntui jonkun (ei kuitenkaan Marchin tädin!) olisi pitänyt auttaa häntä. Mutta kukaan ei tehnyt sitä eikä kukaan nähnyt Bethin kuivaavan kyyneliänsä keltaisilta koskettimilta, joista niin usein lähti vain epäsointuja. Hän lauloi kuin leivonen työtä tehdessään, ei koskaan kyllästynyt soittamaan äidille ja tytöille ja ajatteli toiveikkaana päivästä päivään: Tiedän että joskus saan oman pianon, jos olen kiltti.

Jos joku olisi kysynyt Amylta, mikä hänen elämänsä suurin onnettomuus oli, hän olisi empimättä vastannut: "Nenäni".

Kun hän oli pikkulapsi, oli Jo kerran vahingossa pudottanut hänet hiililaatikkoon, ja Amy väitti että tämä onnettomuus oli turmellut hänen nenänsä iäksi. Se ei ollut suuri ja punainen, se oli vain melkein litteä, ja nipistelipä sitä miten tahansa, siihen ei saanut ylimyksellistä linjaa. Kukaan muu kuin Amy itse ei huomannut siinä mitään vikaa, mutta hän itse tunsikin sen sitä syvemmin, ja lohduttaakseen itseään hän piirusti kokonaiset arkit täyteen kreikkalaisia neniä.

'Pikku Rafaelilla', kuten sisaret häntä nimittivät, oli ilmeiset taipumukset piirustukseen, eikä hän koskaan ollut niin onnellinen kuin piirustaessaan kukkia ja keijuja tai kuvittaessaan tarinoita. Opettajat valittivat, että Amy laskentotunnilla täytti taulunsa eläinkuvilla ja jäljensi karttoja karttakirjansa tyhjille sivuille. Onnettomina hetkinä hänen kirjojensa välistä tippui mitä lystikkäimpiä pilakuvia. Hän luki läksynsä niin hyvin, kuin taisi ja osasi välttää nuhteita ja rangaistuksia käyttäytymällä muuten mallikelpoisesti.

Amy oli toveriensa suuressa suosiossa, sillä hän oli luonoltaan kiltti ja hänellä oli onnellinen taito miellyttää ilman ponnistuksia. Hänen sievisteleviä eleitään ihailtiin suuresti samoin kuin hänen taitojaankin, sillä Amy osasi myös soittaa kaksitoista pientä kappaletta ja lukea ranskaa ääntäen väärin vain kaksi kolmannesta sanoista. Hänen tapanaan oli sanoa surkealla äänellä: "Kun isä oli rikas, teimme niin ja niin", mikä oli hyvin liikuttavaa, ja tytöt pitivät hänen omatekoisia sanojaan kaiken hienouden huippuna.

Amy oli hyvää vauhtia tulemassa pilatuksi, sillä kaikki hemmottelivat häntä ja hänen taipumuksensa turhamaisuuteen ja itsekkyyteen saivat rauhassa kasvaa. Eräs seikka oli kuitenkin omiaan hillitsemään hänen turhamaisuuttaan: hänen täytyi pitää serkkunsa vaatteita. Sattui vielä niin, että Florencen äidillä ei ollut hitustakaan makua, ja Amy kärsi kauheasti, kun hänen täytyi pitää punaista lakkia sinisen asemesta, pukuja, joiden väri ei sopinut hänelle, ja hullunkurisia esiliinoja. Ne olivat kaikki hyvää kangasta, hyvin tehtyjä ja vähän käytettyjä, mutta Amyn taiteellista silmää ne kiusasivat suuresti. Tänä talvena hänen koulupukunsa oli tummanpunaista kangasta, jossa oli keltaisia pilkkuja.

— Ainoa lohdutukseni on, että äiti ei sentään tee laskoksia hameisiini silloin kun olen häijy, hän sanoi Megille kyynelet silmissä. — Maria Parkin äiti tekee. Voi, se on todella kauheata, sillä hänen hameensa ulottuu vain polviin asti eikä hän voi tulla kouluun. Kun ajattelen sellaista alennustilaa, tunnen että voin kestää litteän nenäni ja punaisen pukuni, vieläpä keltaiset pilkutkin.

Meg oli Amyn uskottu ja neuvonantaja, ja vastakohtien omituisen vetovoiman vaikutuksesta vallitsi samanlainen suhde Jon ja hiljaisen, lempeän Bethin välillä. Vain Jolle ujo sisar kertoi ajatuksensa, ja tietämättään Beth vaikutti isoon rasavilliin sisarensa enemmän kuin kukaan muu perheen jäsen. Molemmat vanhemmat tytöt merkitsivät hyvin paljon toisilleen, mutta kumpikin otti yhden nuoremman siipiensä suojiin ja hoivasi häntä omalla tavallaan 'leikkien äitiä'.

— Onko kenelläkään mitään kerrottavaa? Tämä on ollut niin viheliäinen päivä että palan halusta kuulla jotakin hauskaa, sanoi Meg, kun he istuivat illalla käsitöittensä ääressä.

— Minulla oli mainio kohtaaminen tädin kanssa tänään, ja koska minä vedin pitemmän korren, kerron asian teille, aloitti Jo, jonka suurin huvi oli kertoa juttuja. — Luin ääneen tuota iankaikkista Belshamia ja tein ääneni surisevaksi ja yksitoikkoiseksi kuten tavallisesti. Silloin nähkääs tati pian nukahtaa ja minä vedän kätöksistäni jonkin hauskan kirjan, jota luen vimmatusti kunnes hän herää. Tekeydyin nytkin uneliaaksi, ja ennen kuin hän alkoi nuokkuu, haukottelin niin perusteellisesti, että hän kysyi mitä ajattelin, kun avasin suuni niin suureksi, että olisin voinut niellä koko kirjan.

"Jospa voisinkin, silloinhan pääsisin siitä", minä sanoin ja koetin näyttää mahdollisimman viattomalta.

Silloin hän piti minulle pitkän saarnan kaikista synneistäni ja käski minun mieltä niitä sillä aikaa kun hän torkahtaisi hetkisen. Hän ei koskaan tule tajuihinsa vallan äkkiä, ja heti kun hänen myssynsä alkoi nuokkuu kuin liian raskas daalia, sieppasin 'Wakefieldin kappalaisen' taskustani ja aloin lukea aika

kyytiä, toinen silmä 'kappalaisessa', toinen tädissä. Pääsin juuri siihen paikkaan missä kaikki putoavat jokeen, ja silloin unohdin itseni ja aloin nauraa ääneen. Täti heräsi, ja koska hän aina nukahdettuaan on säyseämpi kuin muuten, hän käski minua lukemaan kappaleen siitä saadakseen nähdä, minkä tyhjäänpäiväisen kirjan asetin arvokkaan ja opettavaisen Belshamin edelle. Tein parhaani, ja hän piti siitä, vaikka sanoikin vain: "En minä ymmärrä mistä siinä on puhe. Ala alusta, lapsi." Minä kerroin alusta ja tein Primrosen herrasväen niin mielenkiintoiseksi kuin suinkin voin. Kerran olin ilkeä ja pysähdyin jännittävässä paikassa sanoen nöyrästi:

"Pelkään että tämä väsyttää tätiä. Ehkä lopetan jo." Hän otti kutimensa, joka oli pudonnut hänen käsistään, lähetti tuiman katseen silmälasiansa takaa ja sanoi lyhyeen tapaansa: "Lue luku loppuun äläkä ole nenäkäs, hyvä neiti."

— Eikö hän tunnustanut, että se oli hänestä hauskaa? kysyi Meg.

— Vielä mitä, hän antoi arvokkaan ja opettavaisen Belshamin levätä, ja kun palasin hakemaan käsineitäni, hän oli jo niin syventynyt 'kappalaiseen' ettei kuullut, kuinka nauroin ja hyppelin eteisessä ajatellen niitä hyviä päiviä, jotka nyt ovat tulossa. Kuinka miellyttäväksi hän voisikaan tehdä elämänsä, jos vain tahtoisi! Enpä juuri kadehdi häntä, sillä loppujen lopuksi rikkailla näyttää olevan yhtä paljon vastuksia kuin köyhilläkin, lisäsi Jo.

— Tuosta muistan, sanoi Meg, että minullakin on jotakin kerrottavaa. Minun kertomukseni ei ole yhtä hauska kuin Jon, mutta ajattelin sitä paljon kotiin tullessani. Kun tulin Kingille tänään, kaikki olivat hyvin kiihtyneitä, ja yksi lapsista kertoi minulle, että heidän vanhin veljensä oli tehnyt jotakin kauheata ja että isä oli ajanut hänet pois kotoa. Kuulin rouva Kingin itkevän ja herra Kingin puhuvan hyvin kovalla äänellä, ja Grace ja Ellen käänsivät kasvonsa pois kulkiessaan ohitseni, etten näkisi, kuinka punaiset heidän silmänsä olivat. En tietysti kysynyt mitään, mutta minun tuli niin sääli heitä ja olin melkein iloinen, kun meillä ei ole yhtään hurjaa veljeä, joka tekisi kauheita asioita ja tuottaisi häpeää perheelle.

— Minusta häväistysjutut koulussa ovat paljon surettavampia kuin kaikki mitä pahat pojat voivat tehdä.

Amy pudisti päätään kuin hän olisi hyvinkin kokenut.

— Susie Perkins tuli tänään kouluun ihastuttava punainen karneolisormus sormessaan. Se oli ihana sormus, ja minä olin oikein kateellinen hänelle. No niin, hän piirsi pilakuvan herra Davisista, teki hänelle jättiläiskokoisen nenän ja kyttyrän selkään ja pani suusta tulemaan paperiliuskan, johon oli kirjoitettu: "Nuoret neidit, minä pidän teitä silmällä." Me nauroimme juuri kuvaa, kun huomasimme äkkiä herra Davisin todella pitävän meitä silmällä. Hän käski Susiea tuomaan taulunsa hänelle. Susie oli puolikuollut pelosta, ja — oi, ajatelkaa, mitä herra Davis teki! Hän otti Susiea korvasta — korvasta! eikö se ole ennen kuulumatonta? — ja talutti hänet opettajanpöydän luo ja antoi hänen seisoa siellä puolen tuntia ja pitää taulua kädessään niin että kaikki saattoivat nähdä sen.

— Eivätkö tytöt nauraneet kuvaa? kysyi Jo, jota asia huvitti suuresti.

— Nauraneet? Ei ainoakaan. He istuivat hiljaa kuin hiiret, ja Susie itki neljänneksen ajan, ihan varmasti. Silloin en kadehtinut häntä, sillä tiedän ettei kokonainen vuori karneolisormuksia voisi tehdä minua onnellisemmaksi tuollaisen jälkeen. En koskaan, koskaan pääsisi niin kuolettavan häväistysjutun yli.

Ja Amy jatkoi työtänsä tietoisena hyveistään ja ylpeänä siitä, että oli onnistunut lausumaan kaksi pitkää sanaa yhdessä henkäyksessä.

— Minä näin tänä aamuna tapauksen josta pidin, sanoi Beth ja järjesti puhuessaan Jon ompelulipasta, jossa tavarat olivat sikin sokin. — Aioin kertoa sen päivällisellä, mutta unohdin. Mennessäni kalakauppaan Hannan asialle siellä oli herra Laurence, mutta hän ei nähnyt minua, sillä minä pysyttelin kalasammion takana ja hän puhui kauppiiaan kanssa. Silloin tuli joku köyhä nainen sanko ja riepu kädessään ja kysyi kauppiaalta, eikö hän saisi vähän kaloja jos pesisi myymälän lattian, sillä hän oli työtön eikä tiennyt mitä antaisi päivälliseksi lapsilleen. Kauppias vastasi kiireissään melko tylästi: "Ei", ja nainen aikoi mennä pettyneenä pois. Silloin herra Laurence onki sammion ison kalan keppinsä käyrällä päällä ja ojensi sen hänelle. Nainen hämmästyi kovin, otti kalan suoraan syliinsä ja kiitti kiittämistään herra Laurencea. Tämä käski hänen mennä keittämään sen, ja nainen lähti onnellisena pois. Eikö herra Laurence ollutkin jalo? Voi, kuinka tuo nainen näytti lystikkäältä pitäessään isoa kalaa sylissään ja toivottaessaan taivaan siunausta herra Laurencelle.

Naurettuaan Bethin kertomukselle tytöt pyysivät äitiään kertomaan jotakin, ja mietittyään hetken hän sanoi vakavana:

— Kun tänään istuin yhdistyksen huoneistossa ja leikkasin flanelitakkeja, olin hyvin levoton isän puolesta ja mietin, kuinka yksin ja avuttomiksi jäisimme, jos hänelle tapahtuisi jotakin. Ei ollut viisasta ajatella niin, mutta en mahtanut sille mitään. Olin hyvin suruissani, kunnes eräs vanha mies tuli sisään tilaamaan joitakin vaatekappaleita. Hän istahti lähelleni ja aloin puhella hänen kanssaan, sillä hän näytti köyhältä ja väsyneeltä ja huolestuneelta.

"Onko teillä poikia rintamalla?" kysyin.

"Kyllä, hyvä rouva. Minulla oli neljä, mutta kaksi on kaatunut, yksi on vankina, ja nyt matkustan viimeisen luo, joka makaa haavoittuneena eräässä Washingtonin sairaalassa", hän vastasi tyynesti.

"Te olette antanut paljon maallenne", sanoin ja tunsin säälin sijasta kunnioitusta häntä kohtaan.

"En hiukkaakaan enemmän kuin minun täytyi. Olisin mennyt itse, jos minusta olisi ollut jotakin hyötyä."

Hän puhui niin kauniisti, näytti niin rehelliseltä ja iloitsi voidessaan antaa kaikkensa, että häpesin itseäni. Minä olin antanut yhden miehen ja pidin sitä paljon, hän antoi neljä nurkumatta. Minulla oli tyttöni kotona luonani, ja hänen viimeinen poikansa odotti peninkulmien takana kenties vain sanoakseen hänelle hyvästi! Tunsin itseni niin rikkaaksi, niin onnelliseksi ajatellessani omaa osaani, että tein sievän vaatemytyn, annoin hänelle vähän rahaa ja kiitin sydämestäni häntä saamastani opetuksesta.

— Kerro vielä jotakin, äiti, jotakin opettavaista, niin kuin äskenkin, sanoi Jo hetken kuluttua. — Minusta on hauska ajatella kertomuksia, jos ne ovat tosia eivätkä liian saarnamaisia.

Rouva March hymyili ja aloitti heti, sillä hän oli jo vuosikausia tottunut kertomaan tarinoita pienelle kuulijakunnalleen ja tiesi mikä kiinnosti heitä.

— Oli kerran neljä tyttöä, joilla oli kylliksi ruokaa ja juomaa ja vaatteita, paljon hauskuutta ja iloja, hyviä ystäviä ja vanhemmat, jotka rakastivat heitä hellästi, ja kuitenkin he eivät olleet tyytyväisiä.

(Tässä kuulijat vilkuilivat toisiinsa salaa ja alkoivat ommella hyvin ahkerasti.)

Nämä tytöt tekivät monta oivallista päätöstä, mutta eivät jaksaneet pitää niitä aina ja sanoivat alituisesti: "Jospa meillä olisi sitä ja sitä", tai "Jospa saisimme tehdä niin" unohtaen kokonaan mitä kaikkea heillä jo oli ja kuinka paljon hauskaa he saivat tehdä. Niinpä he kysyivät eräältä vanhalta naiselta jotakin taikakeinoja, joka tekisi heidät onnellisiksi, ja tämä sanoi: "Kuinka olette tyytymättömiä, ajatelkaa kaikkea sitä hyvää mikä teillä on ja olkaa kiitollisia siitä."

(Tässä Jo katsahti ylös ikään kuin sanoakseen jotain, mutta muutti mielensä huomattessaan, ettei kertomus vielä ollut lopussa.)

Koska he olivat järkeviä tyttöjä, he päättivät kokeeksi seurata neuvoa ja saivat nähdä pian ihmeekseen, kuinka hyvin kaikki kävi.

Yksi heistä huomasi, että raha ei voi estää surua ja häpeää tunkeutumasta rikkaaseen kotiin, toinen, että hän nautti paljon enemmän nuoruudestaan, terveydestään ja hyvästä tuulestaan kuin eräs kivuloinen, äreä vanha rouva kaikista mukavuuksistaan, kolmas huomasi, että vaikka kotityöt olivatkin ikäviä, oli vielä monin verroin raskaampaa käydä kerjäämässä päivällistään, ja neljäs ymmärsi, ettei karneolisormuskaan ollut hyvän käytöksen veroinen. Niinpä he päättivät lakata valittamasta, iloita siitä hyvästä jonka omistivat ja koettaa olla sen arvoisia, niin ettei sitä otettaisi heiltä pois. Eikä heidän varmasti koskaan tarvinnut katua sitä, että olivat seuranneet vanhan vaimon neuvoa.

— Kylläpä olet ovela, äiti, kun käännät omat kertomuksemme meitä vastaan ja tarinan asemesta annat meille saarnan, huudahti Meg.

— Minä pidän tuollaisista saarnoista. Sellaisia isäkin aina kertoi, sanoi Beth mieltävällisenä ja asetti neulat Jon tyynyssä suoriin riveihin.

— Minä aion tästä lähtien olla entistä huolellisempi, sillä sain varoituksen Susien lankeemuksesta, sanoi Amy hurskaasti.

— Me tarvitsemme tuon läksyn emmekä unohda sitä. Jos unohdamme, saa äiti sanoa meille niin kuin vanha Chloe 'Setä Tuomon tuvassa': "Ajatelkaa syntejänne, lapset, ajatelkaa syntejänne", lisäsi Jo, joka auttamatta huomasi jotakin lystikästä jokaisessa saarnassa, vaikka hän kätikikin sanat aivan yhtä syväälle sydämeensä kuin muutkin.

NAAPURUUTTA

— Mitä kummaa sinä puuhaat, Jo? kysyi Meg eräänä iltapäivänä, kun oli kova lumipyry ja Jo marssi eteisen läpi kumisaappaat jalassa, vanha, väljä päällystakki yllä, lakki korvilla, luuta toisessa kädessä ja lapio toisessa.

— Aion hankkia ruumiinliikuntaa, Ja vastasi silmissään kujeellinen tuike.

— Minun mielestäni kahden pitkän aamukävelyn pitäisi riittää näin kylmällä ja kurjalla ilmalla. Tule mieluummin takan ääreen, sanoi Meg, jota pelkkä ulosmenon ajatuskin värisytti.

— Kiitos neuvosta! En voi pysyä hiljaa koko päivää enkä viitsi paistattaa itseäni tulen ääressä kuin mikäkin kissamirri. Minä pidän seikkailuista ja lähdän niitä etsimään.

Meg jatkoi jalkojensa lämmittämistä ja 'Ivanhoen' lukemista, ja Jo alkoi tarmokkaasti lapioida kujia. Lumi oli kevyttä, ja hän oli pian luonut puutarhan ympäri tien Bethiä ja hänen sairaita nukkejansa varten, jotta nämä kauniilla ilmalla saisivat hengittää raitista ilmaa.

Puutarha erotti Marchin ja Laurencen talot toisistaan. Seutu oli laitakaupunkia, joka suurine puutarhoineen, hiljaisine katuineen, puistoineen ja ruohokenttineen muistutti paljon maaseutua.

Pihojen välillä oli matala pensasaita. Sen toisella puolella oli Marchin vanha ruskea talo, joka näin talvisaikaan, kun sitä eivät ympäröineet kukat ja viiniköynnökset, näytti hiukan alastomalta ja rappeutuneelta. Toisella puolella oli komea kivitalo, jossa oli varakas ja ylellinen leima. Se näkyi suuresta vaunuvajasta, kasvihuoneista ja niistä hienoista esineistä, joita erotti uutimien takaa. Ja kuitenkin tämä talo näytti yksinäiseltä ja elottomalta, sillä lapset eivät ilakoineet pihamaalla, äidinkasvot eivät hymyilleet ikkunoista, ja vain harvat ihmiset kulkivat sen portaissa, tavallisesti vain vanha herra ja hänen pojanpoikansa.

Jon vilkkaalle mielikuvitukselle tuo kaunis talo oli oikea lumottu palatsi, täynnä kaikenlaisia ihanoituksia, joista kukaan ei nauttinut. Hän oli jo kauan toivonut, että pääsisi kerran näkemään tuota salaista loistoa ja tutustuisi 'Laurencen poikaan', joka näytti hyvin halukkaalta tekemään tuttavuutta mutta ei tiennyt mistä alkaa.

Tanssiaisten jälkeen naapuritalo oli houkutellut Jota entistä enemmän, ja hän oli hautonut mielessään monenlaisia suunnitelmia. Mutta poika oli viime aikoina ollut näkymättömissä ja Jo luuli jo hänen matkustaneen pois, kun hän eräänä päivänä keksi viereisen talon yläikkunassa ruskeat kasvot, jotka katselivat alakuloisina puutarhaan, missä Beth ja Amy olivat lumisotasilla.

— Tuo poika kaipaa seuraa ja hauskuutta, sanoi Jo itsekseen. — Hänen isoisänsä ei tiedä mitä hän tarvitsee ja sulkee hänet yksinäisyyteen. Hän tarvitsee nuorta iloista seuraa. Minua haluttaisi suuresti mennä sanomaan mielipiteeni vanhalle herralle.

Tämä ajatus huvitti Jota, joka harrasti uhkarohkeita tekoja ja alituisesti kauhistutti Megiä merkillisillä päähänpistoillaan. Tuuma ei unohtunut, ja tänä iltapäivänä Jo päätti koettaa mitä olisi tehtävissä. Hän näki herra Laurencen lähtevän ajelulle ja riensi pensasaidan luo, missä hän pysähtyi katsomaan vastapäistä taloa. Kaikki oli hiljaista, alempien ikkunoiden edessä verhot, palvelijat poissa eikä muuta inhimillistä olentoa näkyvissä kuin tumma kiharainen pää, joka nojautui laihaan käteen yläkerran ikkunassa.

— Siinä hän on, poikaparka! ajatteli Jo. — Yksinään ja sairaana tänä ikävänä päivänä. Se on synti ja häpeä. Minäpä heitän lumipallon ikkunaan ja houkutan hänet katsomaan ulos. Sitten sanon hänelle ystävällisen sanan.

Pian lensi ikkunaan kourallinen pehmeätä lunta, ja pää kääntyi heti. Näkyviin tulivat kasvot, joiden välinpitämätön ilme katosi.

Jo nyökäytti päätään ja nauroi. Sitten hän heilutti luutaansa ja huusi:

— Kuinka voit? Oletko sairas?

Laurie avasi ikkunan ja vastasi käheänä kuin korppi:

— Kiitos, voin jo paremmin. Olen vilustunut ilkeästi ja istunut sisällä kokonaisen viikon.

— Sepä ikävää. Miten saat aikasi kulumaan?

— En mitenkään, täällä on kolkkoa kuin haudassa.

— Etkö lue?

— En juuri, eivät he anna minun lukea.

— Eikö kukaan voi lukea sinulle ääneen?

— Isoisä väliin koettaa, mutta minun kirjani eivät huvita häntä, enkä viitsi pyytää Brookea kaikkeen.

— Onko kukaan käynyt katsomassa sinua?

— Ei ole ketään josta välittäisin. Pojat meluavat, ja pääni on kipeä.

— Eikö sitten ole ketään tyttöä, joka lukisi sinulle ääneen ja juttelisi kanssasi? Tytöt ovat hiljaisia ja leikkivät mielellään sairaanhoitajaa.

— En tunne ketään.

— Tunnethan sinä meidät, aloitti Jo, vaikenä ja naurui.

— Niin tunnenkin. Tule sinä, ole kiltti, huusi Laurie.

— Minä en ole hiljainen ja kiltti, mutta tulen kyllä jos äiti vain laskee. Minä menen kysymään. Sulje ikkuna ja odota.

Ja Jo nosti luudan olalleen ja marssi pois tuumien ihmeissään, mitä hänelle sanottaisiin kotona. Laurie oli kovasti jännittynyt ja kunnioitti vierastaan kampaamalla tukkansa, ottamalla puhtaan kauluksen ja koettamalla, mikäli mahdollista, siivota huonetta, joka huolimatta kuudesta palvelijasta oli kaikkea muuta kuin siisti. Äkkiä kuului äänekäs kellonsoitto ja päättäväinen ääni, joka kysyi Laurie-herraa, ja sitten hämmästyneeltä näyttävä palvelija tuli sisään ilmoittamaan erään nuoren neidin tulosta.

— Hyvä on, se on Jo-neiti, tuo hänet tänne, sanoi Laurie ja meni pienen vierashuoneensa ovelle tervehtimään Jota, joka tuli näkyviin reippaana, punaposkisena ja ujostelemattomana, peitetty kulho toisessa kädessä ja Bethin kolme kissanpoikaa toisessa.

— Tässä minä olen kimsuineni kamsuineni, hän sanoi reippaasti. — Äiti lähetti terveisiä ja sanoi olevansa iloinen, jos voin olla sinulle avuksi. Meg pyysi minua tuomaan sinulle vähän hyytelöä — hän osaa tehdä aika hyvää — ja Beth arveli, että hänen kissansa huvittaisivat sinua. Tiesin kyllä, että nauraisit niille, mutta en voinut kieltää, kun hänkin välttämättä tahtoi lähettää jotakin.

Sattuikin niin että Bethin hullunkurinen keksintö oli juuri paikallaan, sillä nauraessaan kissanpojille Laurie unohti ujoutensa.

— Tuo on liian kaunista syötäväksi, hän sanoi hymyillen mielihyvystä, kun Jo avasi maljan kannen ja näytti hänelle hyytelön, joka oli koristettu vihreillä lehdillä ja Amyn kauneimman punaisen pelargonin kukilla.

— Eihän se mitään erityistä ole, mutta kaikki säälivät potilasta ja tahtoivat osoittaa sen. Käske palvelustyttöä säästämään se teepöytäsi varten. Kylläpä sinulla on kodikas huone!

— Voisi olla, jos vain pysyisi kunnossa, mutta kotiapulaisemme ovat laiskoja hutiluksia. Se on ikävää.

— Minä järjestän sen parissa minuutissa. Eihän tarvitse muuta kuin ottaa rikat uunin edestä — noin, järjestää tavarat hyllyllä — noin, panna kirjat tuonne ja saappaat tuonne, kääntää sohva näin ja pöyhiä tyynyjä hiukkasen. Kas noin, nyt on kaikki hyvin.

Ja niin olikin, sillä kesken puhettaan ja nauruaan Jo oli viskellyt kaikki esineet paikoilleen ja saanut huoneen aivan toisen näköiseksi. Laurie katseli häntä ääneti ja kunnioittavasti, ja kun Jo käski häntä istumaan sohvalle, hän huokasi tyytyväisyydestä ja sanoi kiitollisena:

— Juuri tuota tarvittiin. Istuudu nyt tuohon isoon tuoliin, tee hyvin. Mitähän keksisin huvittaakseni sinua?

— Minähän tulin huvittamaan sinua. Luenko ääneen? Jo katseli nälkäisin silmin pöydällä olevia houkuttelevan näköisiä kirjoja.

— Kiitos vain, mutta olen lukenut nuo kaikki ja oikeastaan puhelin mielummin.

— Hyvä on, minulta riittää puhetta vaikka koko päiväksi, jos vain joku panee minut vauhtiin. Beth sanoo etten osaa koskaan lakata.

— Onko Beth se punaposkinen, joka on melkein aina kotona ja menee joskus ulos pieni kori käsivarrellaan? Laurie kysyi kiinnostuneena.

— On kyllä, se on Beth. Hän on minun lempisiskoni.

— Se kaunis on kai Meg ja kiharatukkainen Amy, niinkö?

— Kuinka olet saanut sen selville? Laurie punastui, mutta vastasi rehellisesti:

— Niin, katsos, olen usein kuullut teidän huutelevan toisianne, ja kun istun täällä yksin, en voi olla katsomatta ikkunasta, teillä näyttää aina olevan niin hauskaa. Suo anteeksi että olen utelias, mutta väliin unohdatte laskea kukkaikkunan verhot alas, ja kun lamppu palaa, näkee teidät kaikki tulen ääressä pöydän ympärillä. Se on kuin taulu. Äitinne on hirveän herttaisen näköinen. Minullahan ei ole äitiä.

Hänen silmiensä vetoava katse tunkeutui suoraan Jon lämpimään sydämeen. Laurie oli sairas ja yksinäinen, ja tuntiessaan kuinka onnellinen hän itse oli kodissaan hän koetti ilomielin jakaa pojallekin omasta rikkaudestaan. Hänen kasvonsa olivat hyvin ystävälliset ja hänen äänensä tavattoman lempeä, kun hän sanoi:

— Emme koskaan enää laske ikkunaverhoa ja sinä saat kurkistella niin paljon kuin ikinä tahdot. Toivoisin vain, että tulisit itse aneille. Äiti on verraton, sinä pitäisit hänestä. Beth laulaisi sinulle jos minä pyytäisin, ja Amy tanssisi. Meg ja minä naurattaisimme sinua näytelmillämme, ja me pitäisimme oikein hauskaa. Eiköhän isoisäsi antaisi sinun tulla?

— Kyllä kai jos äitisi pyytäisi. Isoisä on hyvin kiltti, vaikka hän ei näytä siltä. Hän antaa minun tehdä melkein mitä tahdon, mutta pelkää että minusta olisi vaivaa vieraille ihmisille, sanoi Laurie kirkastuen kirkastumistaan.

— Emmehän me ole vieraita ihmisiä, me olemme naapureita eikä sinun ollenkaan tarvitse pelätä olevasi vaivaksi. Me tahtoisimme mielellämme ystäväystyä kanssasi, ja minä olen jo kauan toivonut sitä. Tiedät kai, että emme ole asuneet täällä kauan. Olemme silti jo tuttuja kaikkien muiden naapurien kanssa paitsi teidän.

— Isoisä istuu aina kirjojensa parissa eikä välitä juuri siitä mitä ulkopuolella tapahtuu. Herra Brooke, kotiopettajani, ei asu täällä, ja kun minulla ei ole ketään kävelytoveria, pysyn kotona ja koetan saada aikani jotenkin kulumaan.

— Se on paha. Sinun pitäisi mennä kaikkialle minne sinua pyydetään, silloin saisit ystäviä yllin kyllin ja hauskoja kyläilypaikkoja. Älä välitä ujoudestasi. Kyllä se haihtuu, jos vain rupeat liikkumaan.

Laurie punastui taas, mutta ei loukkaantunut, vaikka häntä syytettiin ujoudesta. Jo oli niin ystävällinen ja tarkoitti niin hyvää, että hänen suorasukaista puhettaan oli mahdoton käsittää väärin.

— Pidätkö koulustasi? kysyi poika muuttaen puheenaihetta. Oli ollut hetken hiljaisuus, jonka aikana hän oli katsonut valkeaan ja Jo puolestaan hyvin huvittuneena häneen.

— En käy koulua, olen virkanainen. Olen isotätini apulaisena, etkä voi kuvitella, millainen mainio vanha äkäpussi hän on, vastasi Jo.

Laurie avasi suunsa kysyäksään jotain, mutta muisti viime hetkessä, ettei ole hienotunteista udella ihmisten asioita liiksi. Hän sulki taas suunsa ja näytti neuvottomalta.

Jo piti hänen tahdikkaudestaan, ja koska hän ilman tunnonvaivoja saattoi nauraa Marchin tädin kustannuksella, hän antoi Laurielle hyvin vilkkaan kuvauksen vanhasta tuittupäisestä rouvasta, lihavasta mäyräkoirasta, papukaijasta, joka osasi puhua espanjaa, ja kirjastosta, jossa hän vietti verrattomia hetkiä. Tämä kaikki huvitti Laurieta tavattomasti, ja kun Jo oli kertonut jutun vanhasta hienosta herrasta, joka oli tullut kosimaan tätiä ja jolta Polly keskellä koreinta puhetta oli varastanut peruukin, makasi poika selällään ja nauroi niin että kyynelät valuivat ja eräs palvelustyttö pisti päänsä ovesta nähdäkseen mikä oli hätänä.

— Kylläpä sinä osaat! Kerro vielä, ole niin hyvä, sanoi Laurie ja nosti ilosta loistavat kasvonsa sohvan tyynyistä.

Menestyksensä innostamana Jo 'kertoi vielä'. Hän kertoi heidän suunnitelmistaan, toiveistaan ja levottomuudesta, jota he tunsivat isän tähden, ja kaikista mielenkiintoisista seikoista siinä pienessä maailmassa, missä sisaret elivät. Sitten he alkoivat puhua kirjoista, ja Jo huomasi ilokseen, että Laurie piti niistä yhtä paljon kuin hänkin, mutta oli lukenut paljon enemmän.

— Jos pidät kirjoista, niin tule katsomaan kirjastoamme. Isoisä on ulkona, joten sinun ei tarvitse olla yhtään peloissasi. Laurie nousi seisomaan.

— Minä en pelkää mitään, huomautti Jo keikauttaen niskaansa.

— Sen uskon. Poika katsoi häneen täynnä ihailua, vaikka hän kaikessa hiljaisuudessa ajattelikin, että Jolla olisi kyllä syytä pelätä vanhaa herraa, jos hän sattuisi tapaamaan hänet jonakin onnettoman hetkenä.

Laurie kuljetti vierastaan huoneesta toiseen ja antoi hänen pysähtyä tutkimaan kaikkea mikä näytti jännittävältä. Lopulta he tulivat kirjastoon, eikä Jo voinut hillitä itseään, vaan taputti käsiään ja hyppeli kuten aina joutuessaan suuren ihastuksen valtaan. Seinät olivat täynnä kirjoja; lisäksi huoneessa oli maalauksia ja veistokuvia ja ihastuttavia pieniä kaappeja täynnä vanhoja rahoja ja muita harvinaisuuksia, houkuttelevia nojatuoleja ja vanhanaikaisia pöytiä ja, mikä parasta, suuri, avoin, tiilistä muurattu takka.

— Ihanaa, Jo huokasi vajoten ison nojatuolin syvyyksiin ja katsellen ympärilleen haltioituneena. — Theodore Laurence, sinun pitäisi olla maailman onnellisin poika, hän lisäsi painokkaasti.

— Eihän sitä voi elää vain kirjoista, sanoi Laurie pudistaen päätään ja istahti vastapäiselle pöydälle.

Samassa ovikello soi ja Jo ponnahti pystyyn huutaen hätäntyneenä:

— Voi, varjelkoon, se on isoisäsi.

— No entä sitten? Sinähän et pelkää mitään, poika huomautti ilkeästi.

— Ehkä sentään pelkään häntä hiukan, vaikka en käsitäkään miksi. En usko että tuloni olisi rasittanut sinua, sanoi Jo kooten rohkeutensa ja pitäen silmällä ovea.

— Se on virkistänyt minua. Pelkään vain että sinä olet väsynyt, kun panin sinut kertomaan niin paljon. Se oli minusta hauskaa, enkä voinut antaa sinun lopettaa, sanoi Laurie kiitollisena.

— Tohtori on täällä, ilmoitti palvelustyttö.

— Ethän pahastu, jos jätän sinut hetkeksi? Minun täytyy kai mennä tapaamaan häntä, sanoi Laurie.

— Älä välitä minusta. Olen täällä kuin kala vedessä, vastasi Jo.

Laurie meni, ja hänen vieraansa huvitteli omalla tavallaan. Jo seiso juuri vanhaa herra Laurencea esittävän kauniin muotokuvan edessä, kun ovi aukeni. Kääntymättä katsomaan kuka tulija oli, hän sanoi päättäväisenä:

— Nyt tiedän varmasti etten pelkäisi häntä, sillä hänellä on ystävälliset silmät, vaikka hänen suunsa onkin tyyli ja hän näyttää hirveän itsepäiseltä. Hän ei ole niin kaunis kuin minun isoisäni, mutta pidän hänestä kuitenkin.

— Kiitoksia vain, nuori neiti, kuului järeä ääni hänen takanaan, ja Jon suureksi kauhuksi seiso siellä itse vanha herra Laurence.

Jo-parka lensi tulipunaiseksi ja hänen sydämensä pompahti kurkkuun kun hän ajatteli mitä oli sanonut. Hänet valtasi hurja halu juosta tiehensä. Mutta se olisi ollut pelkurimaista ja tytöt olisivat nauraneet hänelle. Niinpä hän päätti jäädä ja ottaa vastaan mitä tuleman piti.

Vilkaistessaan uudestaan vanhaan herraan hän huomasi, että tuuheiden harmaiden kulmakarvojen varjostamat silmät olivat luonnossa vielä ystävällisemmät kuin muotokuvassa, ja niissä oli kujeellinen tuike, joka melkoisesti huojensi hänen pelkoaan. Järeä ääni oli entistä järeämpi, kun vanha herra pelottavan äänettömyyden jälkeen sanoi:

— Et siis pelkää minua, häh?

— En paljon.

— Ja enkö mielestäsi ole yhtä kaunis kuin isoisäsi?

— Ette aivan.

— Ja näytän hirveän itsepäiseltä, mitä?

— Sanoin vain että luulin niin.

— Mutta pidätte minusta siitä huolimatta?

— Pidän.

Vastaus miellytti vanhaa herraa. Hän naurahti, löi kättä Jon kanssa, tarttui sitten hänen leukaansa ja kohotti hänen kasvojaan, katseli niitä vakavasti ja sanoi nyökäyttäen päätään:

— Sinulla on isoisäsi luonne, vaikkakaan ei hänen kasvojaan. Hän oli kaunis mies, tyttöseni, mutta myös rehellinen ja kunnon mies, ja olen ylpeä siitä että olin hänen ystävänsä.

— Kiitos, sanoi Jo ja oli tämän jälkeen kuin kotonaan.

— Mitä olet tehnyt tuolle pojalleni, häh? kuului seuraava, aika tuikea kysymys.

— Olen vain koettanut olla hyvä naapuri. Ja Jo kertoi käyntinsä esihistorian.

— Sinun mielestäsi hän tarvitsisi vähän virkistystä, vai kuinka?

— Minusta hän näyttää hieman yksinäiseltä ja seura tekisi hänelle ehkä hyvää. Me olemme vain tyttöjä, mutta olisimme iloisia jos voisimme auttaa. Emme unohda sitä ihanaa joululahjaa, jonka lähetitte.

— St! Se oli pojan asia. Kuinka sairas vaimoparka jaksaa?

— Oikein hyvin. Ja Jo kiirehti kertomaan kaiken mitä tiesi Hummelin perheestä.

— Aivan samalla tavoin sinun äitisi isäkin auttoi ihmisiä. Tulen tervehtimään äitiäsi jonakin päivänä. Sano se hänelle. Nyt soitetaan teelle. Juomme sitä aikaisin pojan tähden. Tule teelle ja koeta edelleen olla hyvä naapuri.

— Tulen kyllä jos todella tahdotte.

— En pyytäisi jollen tahtoisi.

Ja herra Laurence tarjosi hänelle käsivartensa kumartaen vanhanaikaisen kohteliaasti.

— Mitä Meg sanoisi? ajatteli Jo astellessaan portaita vanhan herran käsipuolella, ja hänen silmänsä loistivat kun hän kuvitteli, miten kertoisi tästä kaikesta kotona.

— Ohoh! Mikäs poikaan on mennyt? sanoi herra Laurence, kun Laurie, joka juuri oli syöksynyt portaita alas, jäi seisomaan kuin lyötynä nähdessään sen ihmeen, että Jo kulki hänen pelottavan isoisänsä käsipuolella!

— En tiennyt että isoisä oli tullut kotiin, hän aloitti hämillään, kun Jo vilkaisi häneen voitonriemuisena.

— Et kai, muuten et lentäisi tuolla tavalla portaissa. Tule teelle, hyvä herra, ja käyttäydy sivistyneen ihmisen tavoin.

Ja herra Laurence jatkoi matkaansa pörrötettyään leikkisästi pojan tukkaa.

Vanha herra ei puhunut paljon teetä juodessaan, mutta hän piti silmällä molempia nuoria, jotka juttelivat kuin vanhat tutut, eikä pojanpojassa tapahtunut muutos jäänyt häneltä huomaamatta. Pojan kasvoissa oli nyt väriä ja eloa, hänen käytöksensä oli vilkasta ja hänen naurunsa välittömän iloista.

— Tyttö on oikeassa, poika on yksinäinen. Saadaanpa nähdä mitä nuo pikku tytöt voivat tehdä hänen hyväkseen, ajatteli herra Laurence katsellessaan ja kuunnellessaan. Hän piti Josta, jonka vapaa, mutkaton esiintyminen miellytti häntä ja joka näytti ymmärtävän poikaa melkein yhtä hyvin kuin olisi itse ollut poika.

Teen jälkeen Jo aikoi lähteä, mutta Laurie sanoi tahtovansa näyttää hänelle vielä jotakin ja vei hänet kasvihuoneeseen. Se teki Johon aivan järjestyttävän vaikutuksen; hän käveli edestakaisin käytävillä ja nautti kukkivista seinistä, pehmeästä valaistuksesta, kosteasta, miellyttävästä ilmasta, ihmeellisistä viiniköynnöksistä ja kukista, jotka riippuivat hänen päänsä päällä. Sillä aikaa hänen uusi ystävänsä taittoi kimpun kukkia ja sanoi kasvoillaan iloinen ilme:

— Ole hyvä ja vie nämä äidillesi ja sano, että pidin hyvin paljon lääkkeestä, jonka hän lähetti minulle.

He löysivät herra Laurencen suuren salongin tulisijan äärestä, mutta Jon huomio kiintyi kokonaan isoon avattuun flyyngeliin.

— Osaatko soittaa? hän kysyi kunnioittavasti Laurielta.

— Vähäsen, poika vastasi vaatimattomasti.

— Etkö viitsisi soittaa nyt? Tahtoisin niin mielelläni kuulla, että saisin kertoa Bethille.

— Etkö sinä soittaisi ensin?

— En minä osaa, mutta pidän soitosta tavattomasti.

Laurie soitti ja Jo kuunteli kätkien naisellisesti nenänsä heliotrooppeihin ja teeruusuihin. Hänen kunnioituksensa Laurencen poikaa kohtaan kasvoi suuresti, sillä Laurie soitti todella hyvin. Jo toivoi vain että Beth olisi ollut kuulemassa. Hän kehui poikaa, kunnes tämä joutui vallan hämilleen ja isoisä riensi avuksi.

— Riittää jo, riittää jo, neitiseni. Liika sokeri ei tee hyvää. Hänen soittonsa ei ole hullumpaa, mutta toivottavasti hän pystyy yhtä hyvin tärkeämpiinkin töihin. Poisko jo? No niin, paljon kiitoksia käynnistä, ja toivon että tulet pian taas. Sano terveisiä äidillesi. Hyvää yötä, tohtori Jo!

Hän puristi tytön kättä ystävällisesti, mutta näytti olevan tyytymätön jostakin syystä. Eteisessä Jo kysyi Laurielta, oliko hän sanonut tai tehnyt jotain tyhmää. Laurie pudisti päätään.

— Ei, se oli minun syyntä, hän ei tahdo kuulla minun soittavan.

— Miksi ei?

— Kerron joskus. John tulee saattamaan sinua, koska minä en voi.

— Ei tarvita, minä en ole mikään neiti, ja kotiinhan on vain pari askelta. Mutta muista huolehtia itsestäsi.

— Kyllä, mutta tulethan taas pian, tuletko?

— Jos sinä lupaat tulla meille, kun olet parantunut.

— Kyllä minä tulen.

— Hyvää yötä.

— Hyvää yötä, Jo.

Kun Jo oli kertonut iltapäivän seikkailut, olisi koko perhe tahtonut lähteä vierailulle tuohon suureen taloon pensasaidan toiselle puoleen. Rouva March olisi tahtonut puhella vanhuksen kanssa isästään, Meg haaveili kävelyistä kasvihuoneen käytävillä, Beth ikävöi suurta flyygeliä, ja Amy olisi tahtonut nähdä taulut ja veistokset.

— Äiti, miksi herra Laurence ei pidä siitä, että Laurie soittaa? kysyi Jo.

— En tiedä varmaan, mutta luultavasti sen tähden, että hänen poikansa, Laurien isä, meni naimisiin erään italialaisen laulajattaren kanssa, eikä vanha herra hyväksynyt avioliittoa. Italiatar oli hyvä ja rakastettava ja lahjakas nainen, mutta vanha herra Laurence ei pitänyt hänestä eikä tavannut poikaansa tämän mentyä naimisiin. Molemmat kuolivat Laurien ollessa vielä aivan pieni, ja silloin isoisä otti hänet kotiinsa. Poika ei taida olla erityisen vahva, ja vanhus pelkää menettävänsä hänet ja pitää hänestä sen vuoksi tarpeettomankin hyvää huolta. Laurie on perinyt äitinsä musikaaliset taipumukset, ja ehkä isoisä pelkää hänen haaveilevan taiteilijan urasta. Sen vuoksi hän 'mökötti', kuten Jo sanoi.

— Taivaan vallat, sehän on romanttista! sanoi Meg.

— Typerää! puuskahti Jo. — Isoisän pitäisi antaa pojan tulla taiteilijaksi jos hän tahtoo eikä piinata häntä opinnoilla, joita hän vihaa.

— Sen tähden hänellä kai on kauniit mustat silmät ja sievä käytös. Italialaiset ovat aina kauniita, tuumi Meg, jolla oli taipumusta hempeyteen.

— Mitä sinä tiedät hänen silmistään ja käytöksestään? Sinähän olet tuskin puhunut hänen kanssaan, huudahti Jo, joka ei ollut hempeä.

— Näinhän minä hänet tanssiaisissa, ja se mitä kerroit osoittaa, että hän osaa käyttäytyä. Olihan sekin hyvin somaa mitä hän sanoi lääkkeestä, jonka äiti lähetti.

— Hän tarkoitti luultavasti hyytelöä.

— Älä ole typerä. Tietysti hän tarkoitti sinua.

— Minuako? Jo avasi silmänsä suuriksi ikään kuin moinen ajatus ei koskaan olisi juolahtanut hänen mieleensä.

— En ole koskaan nähnyt tuollaista tyttöä! Ei käsitä kohteliaisuutta, kun kerrankin saa sellaisen, nauroi Meg.

— Minusta tuollainen on silkkaa roskaa, äläkä sinä ole typerä ja pilaa koko huviani. Laurie on kiltti poika, ja minä pidän hänestä enkä tahdo kuulla mitään järjettömiä loruja kohteliaisuuksista ja muusta hölynpölystä. Olemme kaikki hyviä hänelle, koska hänellä ei ole äitiä, ja saahan hän tulla meille, eikö saakin, äiti?

— Kyllä, Jo, ystäväsi on hyvin tervetullut, ja toivon Megin muistavan että lasten pitää olla lapsia niin kauan kuin he voivat.

— Minä en ainakaan ole mielestäni lapsi, vaikka en ole vielä kolmeatoista, huomautti Amy. — Mitä sinä sanot, Beth?

— Minä ajattelin 'Kristityn vaellusta', vastasi Beth, joka ei ollut kuullut sanaakaan koko keskustelusta. — Ajattelin kuinka olemme nousseet suosta ja päässeet ahtaan portin läpi päättäessämme tulla hyviksi ja kuinka olemme nousseet jyrkkää vuorta koettaessamme parastamme. Kenties tuo komea talo, joka on täynnä hurmaavia asioita, on oleva Ihana Linnamme.

— Ensin meidän täytyy mennä leijonien ohi, sanoi Jo, jota tuo ajatus melkein miellytti.

6.

BETH LÖYTÄÄ IHANAN LINNAN

Tuo suuri talo osoittautui oikeaksi Ihanaksi Linnaksi, vaikka kuluikin aikaa ennen kuin kaikki pääsivät sisään ja varsinkin Bethin mielestä oli kauheata kulkea leijonien ohi. Vanha herra Laurence oli suurin leijona, mutta kun hän oli käynyt rouva Marchin luona, sanonut jotakin ystävällistä tai hauskaa jokaiselle tytölle ja puhellut vanhoista asioista heidän äitinsä kanssa, ei kukaan enää pelännyt häntä paitsi ujo Beth.

Toinen leijona oli se tosiseikka, että he olivat köyhiä ja Laurie rikas, sillä he ujostelivat ottaa vastaan ystävyydenosoituksia, joita eivät kyenneet maksamaan takaisin. Mutta he huomasivat pian, että Laurie piti heitä hyväntekijöinä eikä voinut kyllin selvästi osoittaa, kuinka kiitollinen hän oli rouva Marchin äidillisestä ystävyydestä, tyttöjen iloisesta seurasta ja kaikesta lämmöstä, jota hän sai osakseen heidän vaatimattomassa kodissaan. Niinpä tytöt pian unohtivat ylpeytensä ja antoivat ja ottivat vastaan ystävällisyydenosoituksia pysähtymättä ajattelemaan, kumpi puoli antoi enemmän.

Tähän aikaan tapahtui paljon kaikenlaista hauskaa, sillä uusi ystävyys versoi kuin ruoho keväällä. Kaikki pitivät Lauriesta ja hän taas uskoi kotiopettajalleen, että 'Marchin tytöt ovat mainioita'. Nuoruuden raikkaalla välittömyydellä sisarukset ottivat tuon yksinäisen pojan joukkoonsa. Kun Laurie ei koskaan ollut tuntenut, mitä äidin ja sisarten omistaminen merkitsi, hän oli hyvin herkkä heidän vaikutukselleen, ja heidän toimelias, virkeä elämänsä sai hänet häpeämään omaa joutilasta oloaan. Hän oli väsynyt kirjoihin ja piti toisten ihmisten seuraa nyt niin hauskana, että herra Brooken oli pakko antaa hyvin huonoja lausuntoja herra Laurencelle, sillä Laurie karkasi koulusta alituisen ja juoksi Marchille.

— Mitä siitä, antakaa pojalle lupapäivä ja korvatkaa vahinko myöhemmin, sanoi vanha herra. — Tuo naapuritalon hyvä rouva sanoo, että hän lukee liiaksi ja tarvitsee seuraa, hauskuutta ja vaihtelua. Luulen hänen olevan oikeassa, ja olen nähtävästi hemmotellut poikaa kuin olisin hänen isoäitinsä. Antakaa hänen tehdä mitä hän tahtoo niin kauan kuin hän nauttii siitä. Hän ei voi oppia mitään pahaa tuossa pienessä nunnaluostarissa, ja rouva March tekee enemmän hänen hyväkseen kuin me muut yhteensä.

Voitte uskoa, että heillä oli hauskaa! Leikkejä ja kuvaelmia, rekiretkiä ja luistelua, kotoisia iltoja vanhassa arkihuoneessa ja silloin tällöin iloiset pienet kutsut isossa talossa. Meg sai kävellä kasvihuoneessa mielin määrin, Jo heittäytyi intohimoisesti uuden kirjaston kimppuun ja sai arvosteluillaan vanhan herran vääntelehtimään naurusta, Amy jäljensi maalauksia ja nautti sydämensä pohjasta ympärillään olevasta kauneudesta, ja Laurie leikki talon herraa erinomaisesti.

Mutta Beth, joka kiihkeästi kaipasi suurta flyygeliä, ei voinut rohkaista mieltänsä ja mennä naapuritaloon. Vihdoin hän uskalsi lähteä Jon mukaan, mutta vanha herra, joka ei tiennyt mitään hänen ujoudestaan, katsoi häneen niin tuikeasti paksujen kulmakarvojensa takaa ja sanoi "häh" niin kovaäänisesti, että Bethin polvet tärisivät pelosta, kuten äidille kerrottiin, ja tyttö juoksi pois sanoen, ettei hän enää koskaan menisi sinne, ei edes rakkaan flyygelin tähden. Mitkään houkutukset ja maanittelut eivät pystyneet häneen.

Vihdoin asia tuli salaperäisellä tavalla herra Laurencen korviin. Eräällä lyhyellä käynnillään rouva Marchin luona hän johti taitavasti puheen musiikkiin ja kertoi suurista laulajista ja hienoista uruista, joita oli kuullut soitettavan, ja höysti kertomustaan niin ihastuttavilla kaskuilla, ettei Beth enää malttanut pysyä nurkassaan, vaan hiipi kuin lumottuna lähemmäksi. Vanhan herran tuolin takana hän pysähtyi ja kuunteli suuret silmät selkoselällään ja posket kiihtymyksestä punaisina keskustelua, joka avasi hänelle aivan uusia maailmoja.

Kiinnittämättä häneen huomiota enempää kuin karpäseen herra Laurence kertoi edelleen Laurien soittotunneista ja sanoi äkkiä rouva Marchille, aivan kuin asia olisi juuri juolahtanut hänen mieleensä:

— Musiikki ei kiinnosta poikaa juuri nyt, ja olen iloinen siitä, sillä hän oli ihastumassa siihen liaksi. Eikö joku tytöistä tahtois silloin tällöin käydä soittamassa flyygeliä, vain sen verran että se pysyy vireessä?

Beth otti askelen eteenpäin ja puristi käsiään lujasti yhteen voidakseen olla taputtamatta niitä, sillä ajatus että hän saisi käydä soittamassa tuota ihanaa konetta melkein salpasi hänen henkensä. Ennen kuin rouva March ehti vastata, herra Laurence jatkoi nyökäyttäen päätään salaperäisesti hymyillen:

— Ei heidän tarvitse nähdä tai puhutella ketään, vaan pistäytykööt talossa omia aikojaan milloin vain. Minä vietän suurimman osan päivästä työhuoneessani toisessa päässä taloa, Laurie on paljon ulkona eivätkä palvelijat koskaan käy salissa yhdeksän jälkeen.

Hän nousi ikään kuin lähteäkseen ja sanoi lopuksi:

— Olkaa hyvä ja kertokaa nuorille neideille mitä olen sanonut, ja jos he eivät viitsi tulla — niin, mitä sitten.

Silloin pieni käsi hiipi hänen käteensä ja Beth katsoi häneen kiitollisuudesta loistavin silmin ja sanoi vakavaan, ujoon tapaansa:

— Oi, kyllä he viitsivät — he tulevat hyvin, hyvin mielellään.

— Oletko sinä se musikaalinen tyttö? kysyi vanhus ilman mitään pelottavaa "häh"-äännähdystä ja katsoi häneen hyvin ystävällisesti.

— Minä olen Beth. Minä pidän soitosta tavattomasti ja tulen kyllä, jos olette ihan varma, ettei kukaan kuule minua — eikä häiriinny, hän lisäsi peläten olevansa epäkohtelias ja vapisten omaa rohkeuttaan.

— Ei yksikään sielu, lapsi. Talo on tyhjä puolen päivää, niin että tule vain ja rummuta niin paljon kuin ikinä jaksat. Minä olen siitä vain iloinen.

Beth punastui kuin ruusu kohdatessaan vanhan herran ystävällisen katseen. Tällä kertaa hän ei pelännyt, vaan pusersi kiitollisena vanhuksen suurta kättä. Vanha herra silitti kevyesti hänen tukkaansa ja kumartui suutelemaan häntä sanoen hiljaa:

— Minulla oli kerran pieni tyttö, jolla oli tuollaiset silmät. Jumala siunatkoon sinua, kultaseni! — Hyvästi, rouva March.

Ja hän riensi pois.

Beth vietti ensimmäiset riemun ja haltioitumisen hetket äitinsä kanssa, sitten hän syöksyi yläkertaan kertomaan suurta uutistaan sairaalle nukkeperheelle, sillä tytöt olivat poissa kotoa. Kuinka heleästi hän lauloikaan sinä iltana — kuin leivonen.

Seuraavana päivänä, nähtyään sekä vanhan että nuoren herran lähtevän ulos Beth pujahti sisään sivuovesta ja meni hiljaa kuin hiiri saliin, jossa hänen palvontansa kohde sijaitti. Aivan sattumalta — tietenkin — oli flyygelin kannella pari vihkoa helppoja, kauniita kappaleita, ja vapisevin sormin, pysähtyen joka hetki arasti kuuntelemaan, Beth kosketti vihdoin suurta soittokonetta. Siinä samassa hän unohti pelkonsa, itsensä ja kaiken muunkin sen sanomattoman nautinnon tähden, jota soitto tuotti hänelle, sillä se oli kuin rakastetun ystävän ääni.

Hän soitti kunnes Hanna tuli hakemaan häntä kotiin päivälliselle, mutta ruoka ei maistanut, eikä hän

voinut kuin istua ja hymyillä autuaasti koko maailmalle.

Tämän jälkeen vilahti pieni ruskea hilkka pensasaidan taakse harva se päivä, ja suuressa salissa vieraili onnellinen nuori tyttö, joka tuli ja meni näkymättömänä kuin henki.

Beth ei aavistanut, että herra Laurence avasi usein työhuoneensa oven kuunnellakseen noita vanhoja lauluja, joihin hän oli mieltynyt; hän ei koskaan nähnyt, miten Laurie vartioi käytävissä ja karkotti palvelijat pois, hän ei tullut ajatelleeksi, että etydit ja uudet laulut oli pantu nuottitelineelle juuri häntä varten, ja kun vanha herra keskusteli hänen kanssaan musiikista joskus kotona, hän ajatteli vain kuinka kiltti tämä oli puhellessaan asioista, jotka hänelle olivat kaikki kaikessa. Hän nautti sydämensä pohjasta, sillä hänen hartain toiveensa oli nyt täyttynyt.

Ehkä juuri siksi, että hän oli niin kiitollinen tästä onnesta, hän sai toisen vielä suuremman.

— Äiti, minä aion ommella herra Laurencelle tohvelit. Hän on hirveän ystävällinen; minun täytyy jotenkin kiittää häntä enkä keksi muuta. Voinko tehdä sen? kysyi Beth muutamia viikkoja herra Laurencen merkitsevän vierailun jälkeen.

— Voit kyllä, kultaseni. Se on oikein sopiva tapa kiittää häntä. Tytöt kyllä auttavat sinua ompelemisessa, ja minä maksan aineet, vastasi rouva March, jonka mielestä oli erityisen hauskaa suostua Bethin pyyntöihin, koska hän pyysi hyvin harvoin mitään itselleen.

Monien Megin ja Jon kanssa käytyjen vakavien keskustelujen jälkeen valittiin kangas, ostettiin aineet ja työ aloitettiin. Kimppu tummia, mutta iloisia orvokkeja purppuraisella pohjalla katsottiin sekä sopivaksi että kauniiksi, ja Beth ahersi aamusta iltaan levähtäen vain silloin tällöin vaikeimpien kirjailujen jälkeen. Hän käytti näppärästi neulaa, ja tohvelit valmistuivat ennen kuin kukaan ehti kyllästyä niihin. Sitten hän kirjoitti hyvin lyhyen ja koruttoman kirjeen ja onnistui Laurien avulla jättämään lahjansa kirjaston pöydälle eräänä aamuna ennen kuin vanha herra oli nousnut.

Kun lahjan aiheuttama jännitys oli ohi, odotti Beth mitä tuleman pitäisi. Koko päivä kului ja osa seuraavaakin ennen kuin mitään kuului, ja hän alkoi jo pelätä loukanneensa omituista vanhaa ystäväänsä. Toisen päivän iltapuolella hän meni ulos asialle ja vei Joanna-nuken, tuon sairaimman kaikista, jokapäiväiselle kävelyllä. Palatessaan kotikatua pitkin hän näki kolme, ei, neljä päätä arkihuoneen ikkunassa, hänelle viittoiltiin innokkaasti ja iloiset äänet huusivat:

— Kirje vanhalta herralta! Tule pian lukemaan!

— Oi, Beth, hän on lähettänyt sinulle... aloitti Amy huitoen käsillään, mutta ei päässyt pitemmälle, sillä Jo sulki samassa ikkunan.

Beth riensi kiihtyneenä eteenpäin. Ovella sisaret tarttuivat häneen ja kantoivat hänet riemusaatossa sisään huutaen kaikki yhdestä suusta:

— Katso tuonne, katso tuonne!

Beth katsoi ja kalpeni mielenliikutuksesta, hämmästyksestä ja riemusta, sillä siinä oli pieni piano, jonka kiillotetulla kannella oli neiti Elisabeth Marchille osoitettu kirje.

— Minulleko? henkäisi Beth ja tarttui Johon, sillä hänen jalkojaan heikotti. Tämä kävi melkein yli hänen voimiensa.

— Sinulle, kultaseni! Eikö se ole suurenmoista? Eikö hän ole maailman herttaisin vanha herra? Avain on kirjeessä. Emme avanneet sitä, mutta pakahdumme uteliaisuudesta, jollemme pian saa tietää mitä hän sanoo.

— Lue sinä, minä en voi. Käteni aivan vapisevat. Oh, se on liian ihanaa. Ja Beth kätki kasvonsa Jon esiliinaan vallan huumautuneena.

Jo avasi kirjeen ja alkoi nauraa, sillä ensimmäiset sanat, jotka hän näki, olivat "Rakas Madam —".

— Kuinka hienoa! Jospa joku kirjoittaisi minullekin noin! sanoi Amy, joka piti tuota vanhanaikaista muotoa kerrassaan ylhäisenä.

"Minulla on ollut monta paria tohveleita elämässäni, mutta mitkään eivät ole miellyttäneet minua niin suuresti kuin Teidän antamanne", Jo jatkoi lukemistaan. "Orvokki on lempikukkani, ja nämä muistuttavat minua aina herttaisesta antajasta. Tahdon aina maksaa kiitollisuudenvelkani, ja tiedän että sallitte 'vanhan herran' lähettää Teille esineen, joka kerran on kuulunut hänen menettämälleen pienelle pojantyttylälle. Sydämeistäni kiittäen ja

toivottaen kaikkea hyvää

Teidän kiitollinen ystävänne ja altis palvelijanne

James Laurence."

— Tuosta kunniaista kannattaa olla ylpeä. Laurie kertoi minulle, kuinka kiintynyt herra Laurence oli ollut lapseen joka kuoli ja kuinka tarkoin hän on säilyttänyt tytölle kuuluneet esineet. Ajattele, sinä olet saanut hänen pianonsa! Sellaista se on kun on saanut suuret siniset silmät ja rakastaa musiikkia, sanoi Jo koettaen tyynnyttää Bethiä, joka vapisi ja näytti kiihtyneemmältä kuin koskaan ennen.

— Katsohan vain noita kauniita kynttilänjalkoja ja hienoa vihreätä silkkiä, siroa nuottitelinettä ja tuolia. Kaikki on kuin olla pitää, lisäsi Meg avaten pianon ja ihailien sen kauneutta.

— Altis palvelijanne James Laurence — ajattele että hän on kirjoittanut sinulle niin, huoautti Amy, johon kirje oli tehnyt syvän vaikutuksen. — Minäpä kerron tytöille. Heidän mielestään se on aivan suurenmoista.

— Soitahan nyt, lapsi, että kuulemme tuon pikkuisen pianon äänen, sanoi Hanna, joka aina otti osaa perheen suruihin ja iloihin.

Ja Beth soitti, ja kaikkien mielestä piano oli täydellinen. Se oli nähtävästi äskettäin viritetty ja kunnostettu, mutta niin erinomainen kuin se olikin, viehättävintä tässä 'konsertissa' olivat ne onnellisista onnellisimmat kasvot, jotka kumartuivat sen ylle, kun Beth paineli hellästi sen valkoisia ja mustia koskettimia ja polki kiiltäviä pedaaleja.

— Sinä saat mennä kiittämään häntä, sanoi Jo leikillään, sillä hänen mieleensä ei juolahtanutkaan ajatus että Beth todella tahtoisi mennä.

— Niin menenkin. Menenkin nyt heti, ennen kuin alan taas pelätä.

Ja koko perheen suureksi hämmästykseksi Beth kulki päättävästi puutarhan poikki suoraan Laurencen ovelle.

— No tuo on kyllä merkellisintä mitä milloinkaan olen nähnyt. Piano on pannut hänen päänsä pyörälle. Selväpäisenä hän ei olisi ikinä mennyt, huudahti Hanna tuijottaen hänen jälkeensä.

Kotona olisi ihmetelty vielä enemmän jos olisi nähty, mitä Beth sitten teki. Uskokaa tai älkää, mutta hän koputti kirjaston oveen pysähtymättä lainkaan aprikoimaan, ja kun sisältä kuului järeä ääni: "Sisään", hän meni kuin menikin sisään, astui suoraan herra Laurencen eteen, joka näytti olevan vallan hämillään, ojensi kätensä ja sanoi ääni värähtäen:

— Tulin kiittämään teitä...

Mutta hän ei päättänyt lausettaan, sillä vanha herra näytti niin ystävälliseltä, että Beth unohti puheensa, ja muistaen vain että herra Laurence oli menettänyt rakkaan pienen tyttärensä hän kietoi molemmat käsivarret vanhuksen kaulaan ja suuteli häntä.

Jos talon katto olisi äkkiä lähtenyt lentoon, ei vanha herra olisi hämmästynyt niin kuin nyt, ja kuitenkin hän oli mielissään — voi miten mielissään! — ja niin liikuttunut tuosta pienestä luottavaisesta suudelmasta, että koko hänen tuikeutensa tyystin katosi. Hän nosti Bethin polvelleen ja painoi kurttuaisen poskensa hänen ruusuista poskeaan vasten, ja hänestä tuntui kuin hän olisi saanut pienen pojantyttärensä takaisin. Beth lakkasi siitä hetkestä asti pelkäämästä häntä ja istui hänen polvellaan puhellen yhtä tuttavallisen luottavaisesti kuin olisi tuntenut hänet kaiken ikänsä, sillä rakkaus karkottaa pelon ja kiitollisuus voittaa ylpeyden. Ja Bethin lähtiessä kotiin vanha herra saattoi hänet kotiovelle asti, puristi hänen kättään ja nosti hattuaan kääntyessään takaisin, ja hän näytti hyvin ryhdikkäältä ja komealta kuten kaunis, sotilaallinen vanha herra ainakin.

Kun tytöt näkivät tämän, aloitti Jo intiaanitanssin ilmaisten siten ihastuksensa. Amy oli hämmästyksestä pudota ikkunasta, ja Meg huudahti kädet kohotettuina:

— Totisesti luulen että maailmanloppu on tulossa.

— Tuo poika on oikea kyklooppi, sanoi Amy eräänä päivänä kun Laurie kiiti ohi hevosen selässä ja heilautti ratsupiiskaansa tervehdykseksi.

— Kuinka uskallat sanoa niin, kun hänellä on molemmat silmät tallella ja hyvin kauniit silmät sitä paitsi, huusi Jo, joka ei kärsinyt mitään halventavia huomautuksia ystävästään.

— Enhän minä sanonut mitään hänen silmistään, enkä käsitä miksi sinun tarvitsee tulistua, kun ihailen hänen ratsastamistaan.

— Voi totisesti, tuo pieni hanhi tarkoitti kentauria ja sanoi kyklooppi, huudahti Jo purskahtaen nauruun.

— Älä viitsi olla ilkeä, sehän oli vain 'lapsu linge', kuten herra Davis sanoo, vastasi Amy masentaen Jon latinallaan. — Soisinpa vain, että minulla olisi edes pieni osa niistä rahoista, jotka Laurie tuhlaa tuohon hevoseen, hän lisäsi ikään kuin itsekseen, mutta toivoen kuitenkin että sisaret kuulisivat sen.

— Miksi niin? kysyi Meg ystävällisesti, sillä Jo oli pakahtua nauruun Amyn uuden erehdyksen tähden.

— Minä tarvitsisin kipeästi rahaa, olen velkaantunut korvia myöten.

— Velkaantunut, Amy? Mitä tarkoitat? Meg näytti vakavalta.

— No niin, minä olen velkaa ainakin tusinan limetta-karamelleja enkä voi ostaa niitä ennen kuin saan rahaa, sillä äiti on kieltänyt minua ottamasta mitään laskuun.

— Kerro minulle kaikki. Ovatko limetta-karamellit muodissa nykyään?
Minun aikanani piti kaikilla olla paukkukumia.

Meg koetti pysyä totisena, sillä Amy näytti hyvin vakavalta ja huolestuneelta.

— Niin, katsos, tytöt ostavat niitä aina, ja jollei tahdo saada köyhän nimeä, täytyy tehdä samoin. Nykyään ei tiedetä muusta kuin limetta-karamelleista, kaikki tytöt imevät niitä tunnilla ja vaihtavat kyniä, helminauhoja, paperinukkeja tai muuta sellaista niihin. Jos joku tyttö pitää toisesta työstä, hän antaa tälle karamellin, jos hän on suuttunut häneen, hän syö sellaisen tuon toisen nenän edessä eikä anna hänen edes maistaa. Tytöt antavat niitä toisilleen vuorotellen, ja minä olen saanut jo monta, mutta en ole antanut ainoatakaan, ja minun pitäisi antaa, sillä ymmärräthän että sellaiset ovat kunniaavelkoja.

— Kuinka paljon tarvitsisit pelastaaksesi kunniasi, kysyi Meg vetäen kukkaronsa esiin.

— Neljännesdollari riittäisi hyvin, ja siitä jäisikin vielä muutamia centejä, joilla saisin kestitä sinua. Pidätkö limetta-karamelleista?

— Enpä juuri, pidä itse minun osani. Tästä saat rahaa. Katso että se riittää mahdollisimman kauan — tiedäthän, että minulla ei ole juuri liikoja.

— Voi, paljon kiitoksia! Mahtaa olla ihanaa, kun on omaa rahaa! Nytpä minun kelpaa. En ole koko viikkoon syönyt limetta-karamelleja, sillä en ole tahtonut ottaa keltään vastaan kun en voi maksaa takaisin, ja nyt ihan kuolen, jollen pian saa niitä.

Seuraavana päivänä Amy tuli myöhään kouluun, mutta ei voinut vastustaa kiusausta, vaan näytti tytöille vilauksen tahmeasta ruskeasta paperipussista ennen kuin kätki sen pulpettinsa uumeniin. Olihan ylpeys tässä tapauksessa anteeksiannettavaa.

Seuraavina minuutteina levisi luokkaan huhu, että Amy Marchilla oli kaksikymmentäneljä ihanaa limetta-karamellia (yhden hän oli syönyt matkalla) ja että hän aikoi pitää kestityksen. Lähinnä istuvien ystäväydenosoitukset olivat valtavat. Katy Brown kutsui Amyn heti seuraaviin tanssiaisiinsa, Mary Kingsley tahtoi välttämättä lainata hänelle kellonsa seuraavaan väliaikaan asti, ja Jenny Snow, ivallinen nuori neiti, joka hiljattain oli piikitellyt Amya, koska hänellä ei ollut karamelleja, teki paikalla rauhan ja tarjosi Amylle muutamien vaikeiden laskujen tulokset. Mutta Amy ei ollut unohtanut neiti Snow'n myrkyllisiä huomautuksia 'ihmisistä, joiden tylppä nenä kyllä tunsi toisten limetta-karamellien tuoksun ja jotka eivät olleet liian ylpeitä pyytämään toisilta', ja hän musersi muutta mutkitta 'Snow'n tytön' sanomalla:

— Sinun ei ollenkaan tarvitse vaivautua noin kovasti, et kuitenkaan saa mitään.

Eräs huomattava henkilö sattui käymään koulussa sinä aamuna, ja Amyn hyvin piirretyt kartat saivat osakseen kiitosta. Vihollisen menestys kismitti pahasti neiti Snow'n sielua ja sai neiti Marchin näyttämään ylvästelevältä riikinkukolta. Mutta voi! ylpeys käy lankeemuksen edellä, ja kostonhimoinen Snow teki siirtonsa tuhoisalla menestyksellä. Vieras oli tuskin ehtinyt lausua muutamia kuluneita kohteliaisuuksia ja kumartaa hyvästiksi, kun Jenny teki asiaa herra Davisin, opettajan, pöydän luo ja

ilmoitti tälle että Amy Marchilla on limetta-karamelleja pulpetissaan.

Herra Davis oli näet kieltänyt edellä mainittujen karamellien tuomisen kouluun ja juhlallisesti luvannut julkisen rangaistuksen ensimmäiselle, joka saataisiin kiinni lainrikkomisesta. Tämän karaistuneen miehen oli pitkällisen ja myrskyisen sodan jälkeen onnistunut hävittää koulusta paukkukumi, tehdä rovio takavarikkoon otetuista romaaneista ja sanomalehdistä, lakkauttaa salainen postitoimisto, kieltää virnistelyt, haukkumanimet ja pilakuvat, ja hän oli tehnyt kaiken mitä mies voi tehdä viidenkymmenen kapinallisen tytön pitämiseksi kurissa. Pojat osaavat kyllin koetella inhimillistä kärsivällisyyttä, taivas sen tietää, mutta tytöt käyvät vielä tuhat kertaa tukalammiksi — varsinkin hermostuneille herrasmiehille, joilla on tyrannimainen luonteenlaatu eikä vähääkään taipumuksia kasvattamiseen.

Hetki oli mahdollisimman epäsuotuisa Amylle, ja ilmiantaja Jenny tiesi sen. Herra Davis oli nähtävästi juonut liian väkevää kahvia sinä aamuna, ulkona puhalsi itätuuli, joka aina sai hänet ärtyneeksi, eivätkä oppilaat olleet osoittaneet hänelle sitä kunnioitusta, jonka hän katsoi ansaitsevansa. Kaiken tämän vuoksi hän oli, käyttääksemme koulutyttöjen mehevää, joskaan ei varsin kaunista puhetapaa, 'ilkeä kuin noita ja äreä kuin karhu'.

Sana 'limetta' oli kuin kipinä ruutiin. Hänen keltaiset kasvonsa lehahtivat punaisiksi ja hän iski kämmenensä pöytään niin pontevasti, että Jenny puikki kiireen vilkkaa takaisin paikalleen.

— Nuoret neidit, olkaa tarkkaavaisia!

Tämä tuikea käsky katkaisi kaiken supinan, ja viisikymmentä paria sinisiä, mustia, harmaita ja ruskeita silmiä kääntyi tottelevaisesti tarkkaamaan herra Davisin pelottavia kasvoja.

— Neiti March, tulkaa tänne.

Amy nousi näennäisesti levollisena, mutta mielessä salainen pelko, sillä limetta-karamellit ahdistivat hänen omaatuntoaan.

— Tuokaa tänne makeiset, jotka ovat pulpetissanne, kuului odottamaton määräys, joka pysäytti hänet ennen kuin hän oli ehtinyt lähteä paikaltaan.

— Älä vie kaikkia, kuiskasi hänen vierustoverinsa, harvinaisen kylmäverinen nuori nainen.

Amy ravisti nopeasti pussista laatikon pohjalle puolentusinaa ja laski loput herra Davisin eteen arvellen että jokainen inhimillinen olento leppyisi tuntiessaan nenässään tuon suloisen tuoksun. Onnettomuudeksi herra Davis sattui kuitenkin aivan erityisesti vihaamaan limetan tuoksua, ja inho lisäsi hänen suuttumustaan.

— Onko siinä kaikki?

— Ei ihan, änkytti Amy.

— Tuokaa heti paikalla loput tänne.

Amy totteli luoden tovereihinsa toivottoman katseen.

— Oletteko varma, että pulpettiin ei nyt jäänyt mitään?

— En koskaan valehtele.

— Vain niin, ottakaa nyt nämä inhottavat kapineet ja heittäkää ne yksitellen ulos ikkunasta.

Luokasta kuului raskas huokaus. Tulipunaisena häpeästä ja suuttumuksesta Amy kulki aarteineen ikkunaan, ja aina kun tuomittu limetta-karamellipari — voi kuinka mehukkailta ja täyteläisiltä ne näyttivät! — putosi Amyn vastahakoisista käsistä, kuului tyttöjen rajattomaksi harmiksi kadulta äänekkäs riemunhuuto, joka kertoi että irlantilaiset lapset, heidän ilmivihollisensa, anastivat heidän herkkunsa. Tämä — tämä oli jo liikaa. Kaikki lähettivät salamoivia tai rukoilevia katseita herra Davisiin, ja eräs intohimoinen limetta-karamellien ihailija puhkesi pettymyksestä ja mielipahasta kyyneliin.

Kun Amy oli nakellut kaikki karamellit kadulle, yskäisi herra Davis pahanenteisesti ja sanoi ankarimmalla äänellään:

— Nuoret neidit, te muistatte mitä sanoin viikko sitten. Olen pahoillani että tällaista on tapahtunut, mutta minä en salli käskyjäni halveksittavan enkä koskaan riko lupaustani. Neiti March, ojentakaa kätenne.

Amy hätkähti ja pani molemmat kätensä selän taakse luoden herra Davisiin rukoilevan katseen, joka

puhui hänen puolestaan paremmin kuin mitkään sanat. Hän oli tavallaan 'vanhan Davisin' suosiossa, ja minun yksityinen arveluni on että tämä olisi rikkonut lupauksensa, jollei eräs hillitön nuori neiti olisi purkanut kiukkuaan vihellykseen. Tämä vihellys, niin heikko kuin se olikin, raivostutti suuttunutta herrasmiestä ja vahvasti rikollisen kohtalon.

— Kätenne, neiti March! oli ainoa vastaus Amyn mykkään avunpyyntöön, ja koska Amy oli liian ylpeä itkemään tai pyytämään armoa, hän kiristi vain hampaitaan, viskasi päänsä uhitellen taaksepäin ja otti silmää räpäyttämättä vastaan kirvelevät iskut, jotka hän sai pienelle kämmenelleen. Ne eivät olleet kovia eikä niitä ollut monta, mutta se oli sivuseikka. Ensi kerran elämässään hän oli nyt saanut maistaa ruumiillista kuritusta, ja häpeä oli hänen silmissään yhtä suuri kuin jos herra Davis olisi lyönyt hänet maahan.

— Saatte jäädä seisomaan katederille väliaikaan asti, sanoi herra Davis, joka oli päättänyt nöyryyttää pientä rikollista perusteellisesti kerran aloitettuaan.

Se oli hirvittävää. Oli miltei sietämätön kohteleminen seistä koko luokan maalitauluna äskeinen häpeä tuoreena mielessä, ja Amysta tuntui kuin hän ei voisi muuta kuin vaipua maahan ja itkeä pakahtuakseen. Katkera tietoisuus siitä, että hänelle tehtiin vääryyttä ja petollisen Jenny Snow'n ajatteleminen auttoivat häntä kuitenkin kantamaan tuskansa. Hän asettui tuolle häpeälliselle paikalle suunnaten katseensa kiinteästi kamiinantorveen, jonka alapuolella aaltoili kokonainen meri kasvoja, ja seisoi siinä liikkumatta ja kalpeana kuin suolapatsas.

Seuraavien viidentoista minuutin kuluessa tuo ylpeä ja herkkä tyttö kärsi sellaista häpeää ja tuskaa, ettei hän milloinkaan sitä unohtanut. Toisista asia saattoi tuntua lystikkäältä tai vähäpätöiseltä, mutta hänelle se oli kova kokemus, sillä häntä oli koko elämänsä ajan ohjattu vain rakkaudella. Pian eräs uusi tuskallinen ajatus sai hänet unohtamaan kirvelevän kätensä ja masentuneen sydämensä.

— Minun täytyy kertoa tästä kotona, ja kaikki ovat hyvin tyytymättömiä ja pettyneitä minun suhteeni.

Nuo viisitoista minuuttia tuntuivat tunnilta, mutta vihdoinkin nekin päättyivät, eikä sana 'väliaika' ollut koskaan ennen tuntunut hänestä tervetulleemmalta.

— Voitte mennä, neiti March, sanoi herra Davis ja näytti hieman levottomalta, eikä aiheetta.

Hän ei aivan pian unohtanut sitä syyttävää katsetta, jonka Amy loi häneen mennessään suoraan eteiseen sanomatta sanaakaan kellekään. Tyttönen kokosi tavaransa ja jätti paikan 'iäksi', kuten hän kiihkeästi vakuutti itselleen. Hän tuli kotiin surkeassa tilassa, ja kun vanhemmat tytöt vähän myöhemmin saapuivat, pidettiin perheneuvottelu, jossa syvästi paheksuttiin Amyn osaksi tullutta kohtelua.

Rouva March ei sanonut paljon, mutta näytti olevan pahoillaan ja lohdutti masentunutta pikku tyttöään hellästi. Meg hautoi pahoinpideltyä kättä glyseriinillä ja kyynelillä, Beth huomasi etteivät hänen rakkaat kissanpoikansakaan kyenneet lievittämään tällaista tuskaa, Jo ehdotti vihoissaan että herra Davis viipymättä vangittaisiin, ja Hanna pui nyrkkiä tuolle 'tolvanalle' ja selviytyi päivällisperunat niin kiivaasti kuin onneton opettaja olisi ollut hänen survottavanaan.

Koulussa ei Amyn paosta tehty numeroa, paitsi tietysti toverien kesken, mutta nuo tarkkanäköiset neidit huomasivat että herra Davis oli sinä iltapäivänä erityisen suopea, mutta myös poikkeuksellisen hermostunut. Juuri ennen tuntien päättymistä Jo astui sisään julmistuneen näköisenä, marssi suoraa päätä herra Davisin luo ja jätti hänelle kirjeen äidiltään, kokosi sitten Amyn tavarat ja lähti pyyhkien jalkansa huolellisesti kynnysmattoon ikään kuin tahtoen puhdistaa koko paikan tomut jaloistaan.

— No niin, voithan joksikin aikaa saada lupaa koulusta, mutta tahdon että joka päivä luet Bethin kanssa vähäsen, sanoi rouva March sinä iltana Amylle. En hyväksy ruumiillista rangaistusta, en ainakaan tyttöjen kasvatuksessa. En pidä herra Davisin opetustavasta enkä usko, että tytöt, joiden kanssa seurustelet, vaikuttavat sinuun hyvää. Neuvottelen isäsi kanssa ennen kuin lähetän sinut toiseen kouluun.

— Se on ihanaa! Jospa kaikki tytöt lähtisivät pois ja jättäisivät tuon vanhan inhottavan koulun tyhjäksi. Voisin tulla ihan hulluksi kun ajattelen noita ihania limetta-karamelleja, huokasi Amy ja näytti marttyyriä.

— En ole ollenkaan pahoillani että menetit ne, sillä rikoit koulun sääntöjä vastaan ja ansaitsit rangaistuksen tottelemattomuudesta, kuului äidin ankara vastaus eikä se juuri miellyttänyt nuorta neitiä, joka odotti vain myötätuntoa.

— Tarkoitatko että olet iloinen kun minua häväistiin koko koulun edessä? huusi Amy.

— Minä en olisi valinnut sitä rangaistustapaa, vastasi hänen äitinsä. — Mutta ojennuksen sinä kyllä ansaitsit. Olet tulossa itserakkaaksi, kultaseni, ja sinun on jo aika ruveta tarkkaamaan käytöstäsi. Sinulla on paljon kiitettäviä taipumuksia ja hyviä puolia, mutta niillä ei saa ruveta loistamaan, sillä itserakkaus pilaa parhaimmatkin lahjat. Ei tarvitse pelätä että todellinen lahjakkuus tai hyve jäisi pitkäksi aikaa varjoon. Kaiken taidon suurin viehätys on vaatimattomuus.

— Niin onkin, huusi Laurie, joka pelasi sakkia Jon kanssa huoneen nurkassa. — Tunsin kerran erään tytön, jolla oli todella huomattavat musikaaliset taipumukset, mutta joka ei tietänyt siitä mitään eikä aavistanutkaan, mitä viehättäviä pieniä lauluja hän sepitti yksin ollessaan, eikä olisi uskonut vaikka joku olisi sen hänelle sanonut.

— Jospa olisin saanut tulla tutuksi sen tytön kanssa! Ehkä hän olisi auttanut minua, minä olen niin tyhmä, sanoi Beth, joka seiso i hänen vieressään innokkaasti kuunnellen.

— Sinä tunnet hänet, ja hän auttaa sinua enemmän kuin kukaan toinen, vastasi Laurie katsoen Bethiin niin veitikkamainen tuike iloisissa mustissa silmissään, että Beth tuli äkkiä hyvin punaiseksi ja kätki kasvonsa sohvatyynyihin.

Jo antoi Laurien voittaa pelin kiitokseksi siitä, että tämä oli kiittänyt hänen Bethiään — jota oli mahdoton saada soittamaan Laurien tunnustuksen jälkeen. Niinpä Laurie sai itse tehdä parhaansa, ja hän lauloi ja soitti erittäin kauniisti, sillä hän sattui olemaan aivan erikoisen hyvällä tuulella. Kun hän oli mennyt, sanoi Amy, joka koko ajan oli ollut omissa mietteissään:

— Onko Laurie hieno poika?

— On kyllä, hän on saanut oivallisen kasvatuksen ja on hyvin lahjakas. Hänestä tulee hieno mies, jos häntä vain ei hemmotella pilalle, vastasi äiti.

— Eikö hän ole itserakas? kysyi Amy.

— Ei vähääkään, ja juuri sen tähden hän onkin viehättävä poika ja me pidämme hänestä paljon.

— Minä ymmärrän — on hienoa olla lahjakas ja etevä, mutta lahjoillaan ei saa loistaa eikä tulla itserakkaaksi, sanoi Amy miettiväisenä.

— Ne tulevat kyllä näkyviin käytöksessä ja puhutavassa, ja niille annetaan arvoa jos niiden omistaja esiintyy vaatimattomasti, sanoi rouva March.

— Yhtä vähän kuin sopii käyttää kaikkia hattu ja hameita ja hepeniä yhtä aikaa, jotta ihmiset näkisivät että omistaa sellaisia, sanoi Jo, ja läksy päättyi nauruun.

8.

JO KOHTAA APOLLYONIN

— Minne te menette, tytöt? kysyi Amy tullessaan eräänä lauantai-iltana isojen tyttöjen huoneeseen ja nähdessään, että nämä valmistautuivat lähtemään ulos. Heidän salaperäinen ilmeensä kiihdytti hänen uteliaisuuttaan.

— Mitä sinä siitä, pikku tyttöjen ei tarvitse aina kysellä, vastasi Jo terävästi.

Kun olemme lapsia, ei mikään loukkaa tunteitamme siinä määrin kuin se että meitä sanotaan lapsiksi, ja vieläkin ärsyttävämpää on kuulla sanottavan: "Menehän matkoihisi, kultaseni!" Amy kuohahti kuullessaan tämän solvauksen ja päätti ottaa selville salaisuuden, vaikka saisi sitten kättää kokonaisen tunnin. Hän vetosi Megiin, joka ei koskaan voinut vastustaa häntä kauan, ja sanoi mielistellen:

— Sano nyt minne menette, Meg kulta. Etkö voisi antaa minun tulla mukaan, Beth ei välitä muusta kuin pianostaan, ja minä olen kauhean yksin.

— En voi, kultaseni, sinua ei ole kutsuttu, aloitti Meg, mutta Jo keskeytti hänet kärsimättömästi:

— Ole nyt järkevä, Meg, tai pilaat kaikki. Sinä et voi tulla, Amy, niin että älä ole vauva, joka itkee ja ruikuttaa.

— Te menette jonnekin Laurien kanssa, minä tiedän sen, sillä te istuitte eilen illalla sohvalla supisten ja nauraen ja vaikenitte heti kun minä tulin. Ettekö menekin hänen kanssaan?

— Menemme, mutta jätä meidät nyt rauhaan.

Amy hillitsi kielensä, mutta käytti silmiään ja näki Megin salaa pistävän viuhkan taskuunsa.

— Minä tiedän, minä tiedän! Te menette teatteriin katsomaan 'Seitsemää linnaa', hän huudahti lisäten päättäväisesti: — Ja minä tulen mukaan, sillä äiti on sanonut että saan nähdä sen, ja viikkorahan olen saanut, ja oli hävytöntä, kun ette kertoneet minulle ajoissa.

— Kuule minua hetkinen ja ole nyt järkevä tyttö, sanoi Meg tyynnyttäen. — Äiti ei halua että tulet tällä viikolla, kun kipeät silmäsi eivät vielä kestä satunäytelmän kirkasta valaistusta. Ensi viikolla voit mennä Bethin ja Hannan kanssa ja viettää oikein hauskan illan.

— Se ei ole puoleksikaan niin hauskaa kuin mennä Laurien ja teidän kanssanne. Ottakaa nyt minut mukaan, olen niin kauan saanut olla alallani yskäni tähden ja ihan kuolen, jollen nyt pääse mukaan. Sano, Meg, että saan tulla! Olen niin kiltti sitten... pyysi Amy ja loi sisareen hellyttävimmän katseensa.

— Entä jos ottaisimme hänet? En usko että äiti pahastuisi, jos pukisimme hänet hyvin, alkoi Meg.

— Jos hän tulee, minä jään kotiin, ja jos minä en tule, Laurie on pahoillaan, ja minusta olisi hyvin sopimatonta vetää Amy mukaamme, kun hän pyysi vain meidät. En olisi uskonut, että Amy viitsii tunkeutua sinne missä häntä ei kaivata, sanoi Jo tyyliä, sillä hän ei olisi huolinut vaivoikseen tuota vilkasta lasta tahtoessaan itse huvitella.

Hänen äänensä ja puhetapansa ärsytti Amya, joka jo alkoi panna päällyksenkiä jalkaansa ja sanoi itsepintaisesti:

— Minä tulen mukaan, Meg sanoo että saan tulla, ja jos maksan itse, ei Lauriella ole asian kanssa mitään tekemistä.

— Sinä et voi istua meidän kanssamme, kun meillä jo on paikat. Sinun pitäisi istua yksin, ja sitten Laurie antaisi sinulle paikkansa, ja meidän ilomme on pilalla, tai hän hankkii sinulle paikan, eikä se olisi sopivaa, kun sinua kerran ei ole kutsuttu. Jää vain kiltisti kotiin, pauhasi Jo entistäkin tyyliä, sillä hän oli juuri kiireissään pistänyt neulalla sormeensa.

Amy istui lattialla toinen kenkä jalassa ja alkoi itkeä tihuuttaa. Meg koetti puhua hänelle järkeä, ja kesken kaiken kuului alhaalta Laurien ääni. Molemmat tytöt riensivät alakertaan ja jättivät Amyn huutamaan täyttä kurkkua, sillä pikku sisar unohti silloin tällöin täysikasvuiset tapansa ja käyttäytyi kuin hemmoteltu lapsi. Juuri kun seurue oli lähdössä, huusi Amy kaidepuun yli uhkaavalla äänellä:

— Tätä sinä vielä kadut, Jo March!

— Suurenmoista! vastasi Jo ja paiskasi oven kiinni.

Heillä oli hurmaavan hauskaa, sillä 'Timanttijärven seitsemän linnaa' oli niin loistava ja ihmeellinen kuin suinkin saattaa toivoa. Mutta huolimatta lystikkäistä punaisista tontuista, säteilevistä keijukaisista ja ihanista prinsseistä ja prinsessoista Jon iloon sekaantui karvas pisara. Keijukaiskuningattaren keltaiset kiharat muistuttivat häntä Amysta, ja näyttösten välillä hän huvittelihe koettamalla keksiä mitä Amy voisi tehdä saadakseen hänet katumaan.

Jo ja Amy olivat elämänsä kuluessa riitaantuneet monta kertaa, sillä molemmilla oli kiivas luonne, ja jos heitä suututettiin, saattoivat molemmat menettää malttinsa kokonaan. Amy teki kiusaa Jolle ja Jo ärsytti Amya, ja usein sattui kiihkeitä kohtauksia, joita molemmat häpesivät jäljestäpäin. Vaikka Jo olikin vanhempi, hänen oli vaikeampi hillitä itseään, ja hän sai käydä kovia taisteluita lannistaakseen ylpeätä, kiivasta luonnettaan, joka alituisesti saattoi hänet vaikeuksiin. Hänen vihansa ei koskaan kestänyt kauan, ja tunnustettuaan nöyrästi erehdyksensä hän katui vilpittömästi ja koetti tulla paremmaksi. Sisarten oli tapana sanoa, että oli melkein hauskaa saada Jo raivostumaan, kun hän aina jälkeensä oli kuin enkeli. Jo-parka koetti epätoivoisesti olla hyvä, mutta hänen sisäinen vihollisensa oli aina valmis nostamaan päänsä ja saattamaan hänen ponnistuksensa häpeään, ja vaadittiin vuosikausien kärsivällistä taistelua sen voittamiseksi.

Kun he tulivat kotiin, Amy istui arkihuoneessa lukemassa. Hän otti marttyyrin ilmeen kasvoilleen kun he tulivat sisään, ei nostanut katsettaan kirjastaan eikä kysynyt mitään. Kenties uteliaisuus olisi voittanut suuttumuksen, jollei Beth olisi kysynyt kuulumisia ja saanut näyttelmästä loistavaa kuvausta.

Viedessään parhaan hattunsa yläkertaan Jo kurkisti ensi työkseen lipastoonsa, sillä viime riidan jälkeen oli Amy purkanut sisuaan kaatamalla Jon laatikon ylösalaisin lattialle. Kaikki oli kuitenkin paikallaan, ja vilkaistuaan hätäisesti lokeroihinsa ja lippaisiinsa Jo päätti, että Amy oli unohtanut ja antanut anteeksi kärsimänsä vääryyden.

Jo erehtyi, sillä seuraavana päivänä hän huomasi erään seikan ja siitä nousi todellinen myrsky. Meg, Beth ja Amy istuivat yhdessä myöhään iltapäivällä, kun Jo syöksi sisään kiihtyneen näköisenä ja kysyi henki kurkussa:

— Onko joku ottanut kirjani?

Meg ja Beth sanoivat heti: "En minä ainakaan", ja näyttivät hämmästyneiltä, Amy kohensi valkeata eikä puhunut mitään. Jo huomasi hänen poskiensa punan tummenneen ja oli silmänräpäyksessä hänen luonaan.

— Amy, se on sinulla.

— Ei, ei sitä ole minulla.

— Sitten tiedät, missä se on.

— Enkä tiedä.

— Se on vale, huusi Jo tarttuen hänen olkapäähänsä ja katsoen häneen niin uhkaavasti, että rohkeampikin ihmistaimi kuin Amy olisi pelästynyt.

— Eikä ole. Minä en tiedä missä se on enkä välitäkään tietää.

— Sinä tiedät siitä jotakin, ja on parasta että sanot heti, muuten pakotan sinut siihen. Ja Jo ravisti häntä kevyesti.

— Toru niin paljon kuin tahdot, mutta etpä vain enää koskaan näe vanhaa typerää kirjaasi, huusi Amy, joka nyt vuorostaan kiihtyi.

— Kuinka niin?

— Minä olen polttanut sen.

— Mitä! Pienen kirjani, johon olin pannut niin paljon työtä ja jonka aioin saada valmiiksi siksi kun isä tulee kotiin! Oletko todellakin polttanut sen? sanoi Jo hyvin kalpeana, silmät säkenöiden ja puristi hermostuneesti Amyn olkapäitä.

— Olen, olen! Sanoinhan että panisin sinut vielä katumaan eilistä ilkeyttäsi, ja nyt...

Amy ei päässyt pitemmälle, sillä Jon kiivaus puhkesi nyt valloilleen, ja itkien kiihkeästi surusta ja vihasta hän ravisti Amya, kunnes tämän hampaat kalisivat.

— Sinä ilkeä, ilkeä tyttö! En koskaan voi kirjoittaa sitä uudelleen, enkä koskaan, niin kauan kuin elän, anna sinulle anteeksi!

Meg riensi pelastamaan Amya ja Beth tyynnyttämään Jota, mutta Jo oli aivan suunniltaan, ja antaen lähtiessään raikuvan korvapuustin sisarelleen hän syöksi ullakolle vanhalle sohvalleen ja päätti taistelunsa yksinäisyydessä.

Alakerrassa myrsky asettui, kun rouva March tuli kotiin. Kuultuaan asiasta hän sai Amyn pian ymmärtämään, kuinka pahasti hän oli tehnyt sisarelleen.

Jon kirja oli hänen sydämensä ylpeys, ja koko perhe piti sitä erittäin lupaavana kirjallisena seipitteenä. Siinä oli vain puolisen tusinaa pientä satua, mutta Jo oli tehnyt työtä kärsivällisesti niiden ääressä pannen niihin koko sydämensä hartauden ja hellyyden toivoen saavansa jotakin painettavaksi kelpaavaa. Hän oli juuri kirjoittanut ne hyvin huolellisesti puhtaaksi ja hävittänyt vanhan käsikirjoituksen, joten Amyn rovio oli tuhonnut monen vuoden hartaan työn tulokset.

Toisista se tuntui haikeutta herättävältä tappiolta, mutta Jolle se oli hirvittävä ja kohtalokas onnettomuus, ja hän tunsu ettei koskaan saisi sitä korvatuksi. Beth suri yhtä vilpittömästi kuin joku hänen kissanpojistaan olisi juossut karkuun, Meg kieltäytyi tällä kertaa puolustamasta lemmikkiänsä Amya, rouva March näytti vakavalta ja huolestuneelta, ja Amy tunsu itse, ettei kukaan pitäisi hänestä ennen kuin hän olisi jotenkin sovittanut tekonsa, jota hän nyt paheksui enemmän kuin kukaan toinen.

Kun soitettiin teelle, Jo ilmaantui toisten joukkoon, mutta näytti niin pelottavalta ja luoksepääsemättömältä, että Amy tarvitsi kaiken rohkeutensa sanoessaan nöyrästi:

— Anna anteeksi, Jo, olen hyvin, hyvin pahoillani.

— En koskaan anna sinulle anteeksi, oli Jon ankara vastaus, ja siitä hetkestä alkaen hän oli kuin ei Amya olisi olemassakaan.

Kukaan ei puhunut tuosta suuresta onnettomuudesta — ei edes rouva March — sillä kaikki tiesivät kokemuksesta, että kun Jo oli tuolla tuulella, olivat kaikki sanat hyödyttömiä ja että oli viisainta odottaa kunnes jokin pieni tapahtuma tai Jon oma jalomielisyys hälventäisi hänen vihansa ja parantaisi haavan.

Ilta ei ollut onnellinen, sillä vaikka tehtiin käsitöitä kuten tavallisesti ja äiti luki ääneen, kodin rauha oli tullut häirityksi. Laulettaessa epäsointu tuntui syvimmin, sillä Beth voi vain soittaa, Jo seisoi mykkänä kuin kivi, Amyn ääni katkesi, ja Meg ja äiti saivat laulaa kahden. Mutta vaikka he koettivatkin laulaa iloisesti kuin leivoset, eivät nuo heleät äänet sointuneet niin hyvin kuin ennen eikä tunnelmaa saatu syntyään.

Kun Jo sai iltasuudelmansa, kuiskasi rouva March hänelle:

— Rakkaani, älä anna auringon laskea vihasi yli! Antakaa anteeksi toisillenne, auttakaa toisianne ja alkakaa huomenna alusta.

Jo olisi tahtonut painaa päänsä äidin rinnalle ja itkeä pois surunsa ja vihansa, mutta itkeminen olisi ollut heikkouden merkki, ja hän tunsu kärsineensä niin veristä vääryyttä ettei voinut ihan vielä antaa anteeksi. Niinpä hän räpäytti silmiään, ravisti päätänsä ja sanoi tyyneästi, sillä Amy kuunteli:

— Se oli halpamainen teko eikä hän ansaitse anteeksiantoa. Niine hyvineen hän marssi makuulle, ja sinä iltana huoneessa ei kuulunut tavanomaista hilpeätä rupattelua.

Amy oli syvästi loukkaantunut kun hänen sovintoyrityksensä oli hylätty ja alkoi toivoa, ettei olisi nöyryyttänyt itseänsä. Jo oli vielä aamullakin kuin ukkospilvi, eikä mikään ottanut onnistuakseen sinä päivänä. Aamu oli purevan kylmä, hän pudotti kallisarvoisen torttunsa katuojaan, täti Marchilla oli hermokohtaus, Meg oli totinen, Beth tahtoi näyttää huolestuneelta ja alakuloiselta, ja Amy teki alituisesti huomautuksia ihmisistä, jotka aina sanoivat että pitäisi koettaa olla hyvä eivätkä kuitenkaan koettaneet, vaikka toiset näyttivät heille hyvää esimerkkiä.

— Kaikki ovat inhottavia, minä ainakin lähden Laurien kanssa luistelemaan. Hän on aina iloinen ja hauska ja saa minutkin hyvälle tuulelle, sanoi Jo itseksensä ja riensi ulos.

Amy kuuli luistinten helinää ja katsoi ikkunasta huudahtaen kärsimättömästi:

— Siinä sitä ollaan, hän lupasi ottaa minut mukaan ensi kerralla, sillä luistinkeli loppuu ihan kohta. Mutta tuollaiselta kiukkupussilta ei kannata pyytää mitään.

— Älä sano noin, sinä olit hyvin ilkeä, ja on vaikeata antaa anteeksi niin onnetonta tekoa, mutta luulen että hän on jo valmis sovintoon, jos vain osaat pyytää oikealla hetkellä, sanoi Meg. — Mene heidän jälkeensä äläkä sano mitään ennen kuin Laurie on saanut Jon hyvälle tuulelle, mene sitten sopivana hetkenä hänen luoksensa ja suutele häntä tai tee jotakin muuta ystävällistä, ja olen varma että hän suostuu sovintoon kaikesta sydämestään.

— Minä koetan, sanoi Amy, sillä neuvo miellytti häntä, ja pukeuduttuaan kiireesti hän riensi ystäväysten jälkeen, jotka juuri katosivat mäen taakse.

Joelle ei ollut pitkä matka, mutta molemmat luistelivat jo, kun Amy ehti sinne. Jo näki hänen tulevan ja käänsi selkensä, Laurie ei nähnyt häntä, sillä hän luisteli varovaisesti rantaa pitkin tunnustellen jäätä, joka ei enää ollut kovinkaan vahvaa.

— Minä luistelen seuraavaan käänteeseen ja katson onko kaikki kunnossa ennen kuin aloitamme kilpailun, kuuli Amy hänen sanovan lähtiessään. Karvalakissaan ja turkiksilla reunustetussa takissaan poika oli kuin nuori kasakka.

Jo kuuli Amyn läähättävän juoksunsa jälkeen, tömistelevän jalkojaan ja puhaltelevan käsiinsä koettaessaan panna luistimia jalkaansa, mutta hän ei edes kääntynyt, vaan luisteli hitain kierroksin joelle tuntien katkeraa, epämieluisaa tyydytystä sisarensa vaivoista. Hän oli hellinyt suuttumustaan, kunnes se oli kasvanut suureksi ja mahtavaksi ja saanut vallan hänen ylitseen, kuten pahat ajatukset ja tunteet aina tekevät, jollei niitä heti karkoteta. Palatessaan tutkimusmatkaltaan huusi Laurie kaukaa:

— Pysykää lähellä rantaa, keskikohta ei ole varma.

Jo kuuli varoituksen, mutta Amy ponnisteli juuri jaloilleen eikä kuullut sanaakaan. Jo katsahti olkansa yli, ja pieni paholainen, joka asui hänen rinnassaan, kuiskasi: "Mitä siitä kuuliko hän vai ei, anna hänen hoitaa itsensä."

Laurie oli kadonnut käänteen taa, Jo alkoi seurata häntä ja Amy, joka oli jäänyt kauas taakse, päätti luistella tasaisemmalle jäälle, jota oli joen keskustassa. Käänteessä Jo pysähtyi omituinen kalvava tunne sydämessään, sitten hän päätti jatkaa matkaansa. Mutta jokin pakotti hänet katsomaan taakseen, ja hän

ehti parahiksi nähdä, kuinka Amy haparoi käsillään ilmaa ja putosi veteen. Kuului vain murtuvan jään risahdus, veden läiske ja huuto, joka sai Jon sydämen seisahtumaan pelosta.

Jo koetti huutaa Lauriea, mutta hänen äänensä tukahtui, hän koetti syöksyä eteenpäin, mutta jalat tuntuivat aivan herpaantuneilta, ja hetkiseen hän ei voinut muuta kuin seisoa liikkumatta paikallaan ja tuijottaa kauhun valtaamana pieneen siniseen hilkkaan mustan veden pinnalla. Joku kiiti hänen ohitse, ja Laurien ääni kuului:

— Hae seiväs, pian, pian!

Hän ei koskaan saanut selville kuinka hän löysi sen, mutta seuraavina minuutteina hän liikkui ja toimi kuin unissakävijä totellen sokeasti Lauriea, joka oli säilyttänyt malttinsa ja makasi pitkään jäällä kannattaen Amya käsivarrellaan, kunnes Jo oli irrottanut seipään läheisestä aidasta. Yksissä neuvoin he vetivät ylös lapsen, joka oli säikähdyksestä sanaton.

— Nyt meidän pitää viedä hänet kotiin mahdollisimman nopeasti. Kiedo hänet päällysvaatteisiimme sillä aikaa kun minä irrotan jalastani nuo kirottu luistimet, huusi Laurie heittäen takkinsa Amyn hartioille ja kiskoen auki luistinhihnoja, jotka eivät koskaan olleet tuntuneet niin kiusallisilta kuin nyt.

He toivat Amyn kotiin vapisevana, märkänä ja itkevänä. Tyynnyttyään hieman hän nukahti hyvin peitettyinä loimuavan tulen ääreen. Koko aikana oli Jo puhunut tuskin sanaakaan, lennellyt vain edestakaisin kalpeana ja hurjan näköisenä, vielä puoleksi päällysvaatteissaan, hame repeytyneenä ja kädet jäälohkareiden ja seipään haavoittamina. Kun Amy onnellisesti nukkui ja hiljaisuus vallitsi talossa, kutsui rouva March Jon luokseen Amyn vuoteen reunalle ja alkoi hoidella hänen kipeitä käsiään.

— Oletko varma, ettei hän ole vahingoittunut? kuiskasi Jo katsoen omantunnon vaivoissa tuota kultakiharaista päätä, joka olisi voinut iäksi kadota hänen näkyvistään petollisen jään alle.

— Aivan varma, kultaseni, hän ei ole vahingoittunut eikä luullakseni pahoin vilustunutkaan. Te toimitte oikein ripeästi, oli hyvä että peititte hänet huolellisesti ja toitte hänet nopeasti kotiin, vastasi äiti ystävällisesti.

— Laurie sen kaiken teki, minä vain annoin Amyn mennä. Äiti, jos hän kuolisi, se olisi minun syyini.

Ja Jo vaipui vuoteelle puhjeten kiihkeään itkuun ja kertoi kaikki mitä oli tapahtunut, katkerasti soimaten kovasydämisyttään ja nyyhkyttäen kiitoksensa siitä että hänet oli säästetty raskaimmasta rangaistuksesta, joka häntä olisi voinut kohdata.

— Minun luonteeni on semmoinen! Koetan parantaa sitä, luulen jo onnistuneenikin, ja sitten se taas puhkeaa esiin pahempana kuin koskaan ennen. Voi äiti, mitä minun pitää tehdä, mitä minun pitää tehdä? nyyhkytti Jo epätoivoissaan.

— Valvoa ja rukoilla, rakkaani, ei koskaan väsyä kesken eikä koskaan ajatella että virheitä on mahdotonta voittaa, sanoi rouva March painaen tytön itkettyneet kasvot olkapäälleen ja suudellen märkää poskea niin hellästi, että Jo itki kahta kiihkeämmin.

— Sinä et tiedä, sinä et voi arvata kuinka vaikeata se on! Kun suutun, tuntuu kuin voisin tehdä mitä tahansa, joudun raivon valtaan ja voisin tehdä pahaa kaikille ja nauttia siitä. Pelkään että joskus vielä teen jotakin kauheata ja turmelen elämäni ja saan kaikki ihmiset vihaamaan itseäni. Voi äiti, auta minua, auta minua!

— Minä autan, lapseni, minä autan. Älä itke enää, mutta muista tätä päivää ja päätä koko sielullasi, ettet koskaan tule kokemaan toista samanlaista. Jo rakas, kaikilla meillä on kiusauksemme, muutamilla paljon suuremmat kuin sinulla, ja usein vaaditaan koko elämä niiden voittamiseksi. Sinä pidät luonnettasi maailman pahimpana, mutta tiedätkö, minun on ollut aivan samanlainen.

— Sinun, äiti? Mitä, ethän sinä koskaan suutu. — Ja hämmästyksessään Jo unohti hetkeksi itsesytyksensä.

— Minä olen neljäkymmentä vuotta koettanut parantaa kiivauttani ja olen vain oppinut hillitsemään sen. Suutun melkein joka päivä, Jo, mutta olen oppinut olemaan näyttämättä sitä ja toivon vielä pääseväni niin pitkälle, etten edes mielessäni kiivastuisi, vaikka siihen sitten menisikin toiset neljäkymmentä vuotta.

Noiden rakkaiden kasvojen kärsivällinen ja nöyrä ilme oli parempi läksy Jolle kuin viisainkaan nuhdesaarna tai ankarin moite. Äidin myötätunto ja luottamus lohdutti häntä, ja tietoisuus siitä, että äiti kärsi samanlaisesta virheestä kuin hänkin ja koetti päästä siitä, teki hänen omansa helpommaksi kantaa ja vahvisti hänen päätöstään kasvattaa luonnettaan — vaikka neljäkymmentä vuotta tuntuikin suunnattoman pitkältä ajalta viisitoistavuotiaasta tytöstä.

— Äiti, oletko suuttunut silloin kun painat huulesi tiukasti kiinni tai kun väliin menet pois huoneesta, kun Marchin täti toruu sinua? kysyi Jo tuntien olevansa äidilleen läheisempi ja rakkaampi kuin koskaan ennen.

— Olen, olen oppinut pidättämään kiivaat sanat, jotka nousevat huulilleni, ja kun tunnen että ne pyrkivät vastoin tahtoani esiin, menen hetkeksi ulos ja läksytän itseäni hiukan, kun olen niin heikko ja ilkeä, sanoi rouva March huohtaen ja hymyillen ja satoi hyväilevin käsin Jon epäjärjestykseen joutuneet hiukset.

— Kuinka olet oppinut olemaan vaiti? Se juuri on minulle niin vaikeata, sillä kiivaat sanat tulvivat huuliltani ennen kuin itsekään huomaan, ja mitä enemmän ilkeyksiä sanon, sitä pahemmaksi tulen, kunnes on todellinen nautinto loukata ihmisten tunteita ja huutaa hirvittäviä asioita. Sano miten sinä menettelit, äiti.

— Hyvä äitini auttoi minua...

— Kuten sinä autat meitä, keskeytti Jo suudellen äitiään kiitollisena.

— Mutta kadotin hänet ollessani vähän vanhempi kuin sinä nyt, ja monta vuotta sain taistella yksin, sillä olin liian ylpeä tunnustaakseni heikkouttani kenellekään toiselle. Minulla oli vaikea aika, Jo, ja vuodatin monta katkeraa kyyneltä virheitteni tähden, sillä kaikista ponnistuksistani huolimatta en mielestäni päässyt koskaan eteenpäin. Sitten tuli isäsi, ja sitten tulitte te neljä, ja olin niin onnellinen että tuntui helpolta olla hyvä. Mutta kun tulimme köyhiksi, alkoi vanha levottomuus jälleen nosta päätään. En ole kärsivällinen, ja oli hyvin vaikeata nähdä että lapsiltani puuttui jotakin.

— Äiti parka! Kuka auttoi sinua?

— Isäsi, Jo. Hän ei koskaan menetä kärsivällisyyttään — ei koskaan epäile eikä valita — vaan toivoo, tekee työtä ja odottaa niin iloisena, etten voi tuottaa hänelle pettymystä. Hän on auttanut ja tukenut minua ja saanut minut ymmärtämään, että minun pitää itse pyrkiä saavuttamaan ne hyveet, joita toivon pikku tyttöilläni olevan, olenhan esimerkkinä. On helpompaa koettaa olla hyvä teidän tähtenne kuin itseni tähden, ja jos joku teistä katsoo minuun säikähtyneenä tai ihmeissään kun puhun kiivaasti, vaikuttaa se minuun enemmän kuin mitkään sanat. Lasteni rakkaus, kunnioitus ja luottamus on suloinin palkka jonka voin saada siitä, että olen yrittänyt tulla sellaiseksi naiseksi, jota te voitte pitää esikuvananne.

— Oi, äiti, jos koskaan tulen puoliksikaan niin hyväksi kuin sinä, olen tyytyväinen ja onnellinen, huudahti Jo liikuttuneena.

— Toivon, että tulet paljon paremmaksi, rakkaani, mutta sinun täytyy vartioida 'sydämesi vihollista', kuten isä sanoo, muuten se tulee synkistämään elämäsi. Olet saanut varoituksen, muista se ja koeta kaikesta sielustasi ja sydämestäsi hillitä kiivasta luonnettasi ennen kuin se tuottaa sinulle suurempaa surua ja katumusta kuin tänään olet saanut tuntea.

— Minä koetan, äiti, todellakin koetan. Mutta sinun täytyy auttaa minua, muistuttaa minua ja estää minua kiivastumasta. Olen nähnyt isän väliin panevan sormen huulilleen ja katsovan minuun hyvin ystävällisesti mutta vakavana, ja silloin sinä aina olet painanut huulesi lujasti yhteen tai poistunut huoneesta. Muistuttaako hän sinua silloin siitä? kysyi Jo hiljaa.

— Muistuttaa. Pyysin häntä tekemään niin, eikä hän ole koskaan unohtanut, vaan on pelastanut minut monesta kiivaasta sanasta tuolla pienellä liikkeellä ja ystävällisellä katseella.

Jo näki äidin silmien kyyneltyvän ja hänen huultensa värähtelevän, ja peläten sanoneensa liikaa hän kysyi levottomana:

— Oliko väärin tarkata sinua ja puhua siitä? En tahtonut olla epähieno, mutta on niin lohdullista sanoa sinulle kaikki ajatuksensa ja saada olla turvassa ja onnellinen luonasi.

— Rakas oma tyttöni, äidillesi voit sanoa mitä tahdot, sillä suurin onneni ja ylpeyteni on tuntea, että tyttöni luottavat minuun ja tietävät kuinka paljon rakastan heitä.

— Luulin pahoittaneeni mielesi.

— Et, kultaseni, mutta isästä puhuessamme muistin, kuinka syvästi kaipaam häntä, kuinka paljosta saan kiittää häntä ja kuinka uskollisesti minun pitäisi tehdä työtä säilyttääkseni hänen pikku tyttärensä viattomina ja hyvinä.

— Ja kuitenkin kehotit häntä menemään, äiti, etkä itkenyt hänen lähtiessään, etkä nytkään koskaan valita tai näytä kaipaavan hänen tukeaan, sanoi Jo ihmeissään.

— Annoin parhaani maalle jota rakastan, ja hillitsin kyyneleni kunnes hän oli mennyt. Miksi valittaisin, kun molemmat olemme tehneet vain velvollisuutemme? Jollen näytä tarvitsevan hänen apuaan, se johtuu siitä että minulla on tukenani ja turvanani vieläkin parempi ystävä kuin isä. Lapseni, elämäsi vastoinkäymiset ja kiusaukset alkavat nyt, ja niitä voi olla paljon, mutta voit voittaa ne kaikki, jos opit tuntemaan taivaallisen Isän voiman ja rakkauden yhtä selvästi kuin maallisenkin. Mitä enemmän rakastat Häntä ja luostat Häneen, sitä lähempänä Häntä tunnet olevasi ja sitä vähemmän olet riippuvainen inhimillisestä voimasta ja viisaudesta. Hänen rakkautensa ja huolenpitonsa ei koskaan väsy eikä muutu, kukaan ei voi riistää sitä sinulta, ja siitä voi tulla sinulle rauhan, onnen ja voiman lähde koko elinajaksesi. Luota tähän koko sydämestäsi ja usko Jumalalle pienet huolesi, toiveesi, syntisi ja surusi yhtä vapaasti ja luottavaisena kuin äidillesi.

Jo vastasi vain painautumalla lähemmäksi äitiään, ja hänen sydämeästään kohosi sanattomana vilpittömin rukous minkä hän koskaan oli rukoillut, sillä tänä surullisena ja samalla onnellisena hetkenä hän ei ollut oppinut tuntemaan ainoastaan katumuksen ja epätoivon katkeruutta, vaan myös kieltäytyksen ja itsensä unohtamisen ihanuuden, ja äidin ohjaamana hän oli päässyt lähemmäksi Ystävää, paimenta, joka ottaa jokaisen lapsen vastaan niin suurta rakkautta tuntien, että isän ja äidin paraskin huolenpito ja hellyys on vain kuin tuon taivaallisen rakkauden heijastumaa.

Amy liikahti ja huokasi unissaan, ja kuin heti valmiina aloittamaan taistelun luonnettaan vastaan Jo katsahti ylös, kasvoillaan ilme jollaista niissä ei ennen ollut nähty.

— Minä annoin auringon laskea vihani yli, en tahtonut antaa hänelle anteeksi, ja ilman Lauriea se olisi tänään ollut liian myöhäistä! Kuinka saatoin olla niin paha! sanoi Jo puoliääneen ja kumartui sisarensa yli hyväillen hiljaa tyynylle valuvaa märkää tukkaa.

Amy avasi silmänsä aivan kuin olisi kuullut hänen sanansa ja ojensi käsivartensa hymyillen tavalla, joka tunkeutui suoraan Jon sydämeen. Kumpikaan ei puhunut mitään, mutta he syleilivät toisiaan hellästi, ja kaikki annettiin anteeksi ja unohdettiin sydämellisessä suudelmassa.

9.

MEG JOUTUU TURHUUDEN MARKKINOILLE

— Paremmiin ei totisesti olisi voinut sattua kuin että Kingin lapset saivat tuhkarokon juuri nyt, sanoi Meg eräänä huhtikuun päivänä laittaessaan sisartensa piirittämänä matkalaukkuaan kuntoon.

— Ja kuinka kiltisti tehty, ettei Annie Moffat unohtanut lupaustaan! Kaksi kokonaista viikkoa huvituksia, siitähän tulee vallan suurenmoista, sanoi Jo, joka muistutti tuulimyllyä kääntäessään pitkillä käsivarsillaan kokoon Megin pukuja.

— Ja niin kaunis ilma! Olen oikein iloinen siitä, lisäsi Beth asettaessaan kaula- ja tukkanauhoja parhaaseen lippaaseensa, jonka hän oli lainannut Megille tätä suurta tilaisuutta varten.

— Jospa minäkin saisin matkustaa huvittelemaan ja käyttää kaikkia näitä kauniita tavaroita, sanoi Amy suu täynnä neuloja, joita hän parhaillaan pisteli Megin neulatyynyyn taiteelliseen järjestykseen.

— Toivoisin, että te kaikki pääsisitte mukaan, mutta kun ette voi päästä, koetan parhaani mukaan kertoa kaikki seikkailuni, kun tulen takaisin. Totisesti se onkin vähin mitä voin tehdä, kun kaikki olette auttaneet minua niin kiltisti ja lainanneet minulle tavaroitanne, sanoi Meg tarkastaen sangen yksinkertaista vaatevarastoaan, joka tyttöjen silmissä näytti melkein täydelliseltä.

— Mitä äiti antoi sinulle aarrelippaastaan? kysyi Amy, joka oli ollut poissa rouva Marchin avatessa erään setripuisen lippaan, jossa hän säilytti harvoja muistoja menneiltä hyvinvoinnin ja yltäkylläisyyden päiviltä lahjoittaakseen ne tytöille sopivan ajan tultua.

— Parin silkkisukkia, tuon kauniin leikkauksilla koristetun viuhkan ja soman sinisen vyönauhan. Olisin tahtonut mukaani sinipunervan silkkipuvun, mutta kun ei ollut aikaa korjata sitä, saan tyytyä vanhaan musliinipukuuni.

— Se näyttää varmasti oikein sievältä minun uuden alushameeni kanssa, ja vyönauha peittää kaikki puutteellisuudet. Mikä vahinko, että rikoin korallirannerenkaani, olisit muuten saanut sen, sanoi Jo, joka mielellään antoi ja lainasi, mutta jonka tavarat useimmiten olivat sellaisessa kunnossa, ettei niistä ollut paljonkaan hyötyä.

— Aarrelippaassa on ihastuttava vanhanaikainen helmikoru, mutta äiti sanoi että elävät kukat ovat

nuoren tytön paras koriste, ja Laurie lupasi lähettää niitä aina kun tarvitsen, vastasi Meg. — No, katsotaanpa nyt. Tuossa on harmaa kävelypukuni — taivuta hatun sulkaa vähäsen, Beth — tuossa popliinipukuni pyhäpäiviä ja pienempiä kutsuja varten — se näyttää paksulta ja raskaalta näin keväällä, vai mitä? Sinipunerva silkkipuku olisi kaunis — oi voi sentään!

— Mitäs siitä, onhan sinulla musliinipukusi suuria kutsuja varten, ja valkoisessa puvussa olet aina kuin enkeli, sanoi Amy, joka nautti koko sielullaan tuosta pienestä pukuvarastosta eikä voinut kyllikseen sitä katsella.

— Se ei ole kyllin avokaulainen eikä kyllin pitkä, mutta se saa nyt kelvata. Sininen kotipukuni näyttää niin hyvältä käännettynä ja puhdistettuna, että tuntuu kuin olisin saanut uuden. Silkinen käsilaukkuni ei ole hitustakaan muodinmukainen, eikä hattuni juuri muistuta Sallien hattua. En aikonut sanoa mitään, mutta olen kovasti pettynyt päivänvarjoni suhteen. Pyysin äitiä ostamaan mustan, jossa olisi valkoinen kädensija, mutta hän unohti ja osti vihreän, jonka kädensija on kellertävä. Se on luja ja siisti, eikä minun pitäisi valittaa, mutta tiedän että se joutuu häpeään Annien silkkisen, kultakahvaisen päivänvarjon rinnalla, huokasi Meg ja katseli pientä päivänvarjoa hyvin tyytymättömänä.

— Vaihda se, neuvoi Jo.

— Se olisi tyhmää ja äiti tulisi siitä pahoilleen, hän kun on nähnyt niin paljon vaivaa minun vuokseni. Oli lapsellista puhua koko asiasta, enkä aio välittää siitä. Silkkisukkani ja kaksi paria uusia hansikkaita ilahduttavat minua sanomattomasti. Olet herttainen, Jo, kun lainaat minulle omasi. Tunnen itseni niin rikkaaksi, melkein pä hienoksi, kun minulla on kaksi paria uusia ja lisäksi vanhat puhdistetut. Ja Meg kurkisti ihastuneena käsinelaatikkoonsa.

— Annie Moffatilla on sinisiä ja punaisia silkkinauhoja yömyssyissään — panisinko niitä omiini? hän kysyi kun Beth toi sisään kasan lumivalkeisia musliinimyssyjä, jotka Hanna oli juuri silittänyt.

— Ei, sitä en sinuna tekisi. Niin hienot myssyt eivät sopisi yhteen yksinkertaisten yöpaitojesi kanssa, joissa ei ole mitään koristetta. Köyhien ei tarvitse koreilla, sanoi Jo päättäväisenä.

— Tulenkohan koskaan niin onnelliseksi, että saan oikeita pitsejä pukuihini ja silkkinauhoja yömyssyihin? sanoi Meg kärsimättömänä.

— Sanoithan pari päivää sitten, että olisit täydellisen onnellinen, jos vain pääsisit Annie Moffatin luo, huomautti Beth tyyneen tapaansa.

— Niin sanoinkin! No niin, minä olenkin onnellinen enkä tahdo nurkua, mutta näyttää siltä, että mitä enemmän saa, sitä enemmän tarvitsee. Kas niin, nyt ovat matkatavarani kunnossa ja kaikki pakattuna paitsi tanssiaispukuni, jonka jätän äidin käärittäväksi, sanoi Meg, ja hänen kasvonsa kirkastuivat, kun hän katsoi monet kerrat silitettyyn ja parsittuun musliinipukuun, jolle hän antoi arvokkaan nimen 'tanssiaispuku'.

Seuraavana päivänä aamu valkeni kauniina, ja juhlallisesti Meg lähti kotoaan kahden viikon huvittelulomalle. Rouva March oli suostunut tähän vierailuun melkein vastahakoisesti, sillä hän pelkäsi, että Margaret tulisi takaisin tyytymättömämpänä kuin oli lähtenyt. Mutta Meg oli pyytänyt niin hartaasti ja Sallie oli luvannut pitää hänestä niin hyvää huolta, että äiti oli myöntynyt, ja tytär lähtikin ensimmäisen kerran maistamaan hienon maailman iloja.

Moffatit olivat hienoa väkeä ja Meg-parkaa alussa vallan masensi talon loisto ja sen asukkaiden ylellisyys. Mutta huolimatta tyhjänpäiväisestä elämästään he olivat ystävällisiä ja saivat vieraansa piankin kotiutumaan. Kenties Meg vaistomaisesti tunsi, että he eivät olleet erikoisen sivistyneitä eivätkä älykkäitä ihmisiä ja että kultaus ei voinut kokonaan peittää sitä arkipäiväistä ainesta, mitä sen alla oli.

Oli epäilemättä hurmaavaa elää ylellisesti, ajaa hienoissa vaunuissa, käyttää parasta pukuaan joka päivä eikä tehdä muuta kuin vain huvitella. Meg oli kuin luotu sellaiseen ja ennen pitkää hän alkoi jäljitellä ympäristönsä käytöstä ja puhetapaa, keimailla hiukan, käyttää ranskalaisia sanoja puheessaan, kähertää tukkaansa, tiukentaa pukujaan ja puhua muotiasioista niin hyvin kuin taisi. Mitä enemmän hän näki Annie Moffatin kauniita tavaroita, sitä enemmän hän alkoi kadehtia häntä ja huokailla köyhyyttään. Koti tuntui niukalta ja ikävältä, työ vaikeammalta kuin koskaan, ja huolimatta uusista hansikkaistaan ja silkkisukistaan Meg tunsi olevansa vääryyttä kärsivä tyttö.

Hänellä ei kuitenkaan ollut paljon aikaa surujensa hautomiseen, sillä ystävykset huvittelivat minkä ennättivät. He kävivät ostoksilla, kävelivät, ratsastivat ja tekivät vierailuja kaiken päivää, kävivät teatterissa ja oopperoissa illalla tai pitivät hauskaa kotona, sillä Anniella oli paljon ystäviä ja hän osasi huvittaa heitä. Hänen vanhemmat sisarensa olivat hienoja nuoria naisia, ja yksi heistä oli kihloissa, mikä Megin mielestä oli sanomattoman romanttista ja jännittävää. Herra Moffat oli lihava,

hyväntahtoinen vanha herra, joka tunsu Megin isän, rouva Moffat lihava, hyväntahtoinen vanha rouva, joka ihastui Megiin yhtä lämpimästi kuin tyttärensäkin. Kaikki hemmottelivat tyttöstä, ja 'Daisy', kuten he nimittivät häntä, oli toisinaan miltei päästään pyörällä.

Kun 'pienien kutsujen' ilta tuli, Meg huomasi ettei hänen popliinipukunsa mitenkään kelpaisi, sillä toiset tytöt panivat aivan ohuet puvut ylleen ja laittautuivat hyvin hienoiksi, ja niin hän otti esille valkoisen musliinipuvun, joka Sallien uuden uutukaisen rinnalla näytti vanhemmalta ja kuluneemmalta kuin koskaan.

Meg huomasi tyttöjen vilkaisevan siihen ja sitten toisiinsa, ja hänen poskiaa alkoi polttaa, sillä säyseystään huolimatta hän oli hyvin ylpeä. Kukaan ei sanonut puvusta mitään, mutta Sallie tarjoutui kampaamaan hänen tukkansa, Annie solmimaan hänen vyönauhansa, ja Belle, kihloissa oleva sisar, kiitti hänen valkeita käsivarsiaan. Meg arveli, että he olivat ystävällisiä vain siksi, että he säälivät häntä, ja hänen sydämensä oli hyvin raskas, kun hän seiso i siinä itseks en toisten nauraessa, rupal tellessa ja pyörähdellessä edestakaisin perhosten tavoin. Katkera tunne hänen sydämessään vain kasvoi, kun palvelustyttö toi laatikollisen kukkia. Ennen kuin tämä oli ehtinyt sanoa mitään, oli Annie siepannut kannen pois, ja kaikki ihailivat hurmaavia ruusuja, kanervia ja sananjalkoja.

— Se on Bellelle, tietenkin, George aina lähettää hänelle kukkia, huusi Annie, hengittäen syvään kukkien tuoksua.

— Ne ovat neiti Marchille, niin sanoi lähetti, joka toi kukat, ja tässä on kirjelippu, sanoi palvelustyttö ja ojensi kirjeen Megille.

— Mitä hullua! Keneltä ne ovat? Emme tienneetkään, että sinulla on ihailija, tytöt huusivat hyppien Megin ympärillä äärettömän uteliaina ja ihmeissään.

— Kirje on äidiltä ja kukat Laurielta, sanoi Meg yksinkertaisesti, kuitenkin hyvin kiitollisena siitä, ettei Laurie ollut unohtanut häntä.

— Oh, todellako, sanoi Annie veitikkamaisen näköisenä, kun Meg pisti kirjelijun taskuunsa ikään kuin talismaaniksi kateutta, turhamaisuutta ja väärää ylpeyttä vastaan. Nuo muutamat herttaiset rivit olivat tehneet hänelle hyvää, ja kukkien kauneus sai hänet hyvälle mielelle.

Tuntien itsensä taas melkein onnelliseksi hän varasi muutamia ruusuja ja sananjalkoja itselleen ja teki jäljellejääneistä näppärin sormin pieniä kimppuja tukkaa, rintaa ja vyötä varten ja jakoi ne ystävilleen niin auliisti, että Clara, vanhin sisar, sanoi häntä 'suloisimmaksi pikku olenoksi jonka hän ikinä oli nähnyt', ja hänen pieni huomaavaisuutensa ihastutti heitä suuresti.

Miten olikaan, tämä ystävällinen teko karkotti kokonaan hänen alakuloisuutensa. Kun toiset tytöt olivat menneet näyttämään itseään rouva Moffatille, jäi Meg pujottelemaan sananjalkoja pehmeään tukkaansa ja ruusuja pukuunsa, joka ei enää tuntunutkaan kovin kuluneelta, ja kun hän kurkisti peiliin, häntä vastaan katsoivat onnelliset kirkassilmäiset kasvot.

Hänellä oli hyvin hauskaa sinä iltana, kaikki olivat erittäin ystävällisiä, ja hän sai kuulla kolme kohteliaisuutta. Annie houkutteli hänet laulamaan, ja joku sanoi, että hänellä oli huomattavan kaunis ääni; majuri Lincoln kysyi, kuka tuo raikas tyttö oli, jolla on erikoisen kauniit silmät, ja herra Moffat oli hänelle hyvin huomaavainen pitkin iltaa. Kaiken kaikkiaan hänellä oli erittäin hauskaa, kunnes hän sattui kuulemaan katkelman eräästä keskustelusta, joka turmeli hänen ilonsa.

Hän istui kasvihuoneessa ja odotti että saisi jäätelöä, kun hän kuuli erään äänen kukkaseinän toisella puolen sanovan:

— Kuinka vanha hän on?

— Kuusitoista tai seitsemäntoista luullakseni, vastasi toinen ääni.

— Hm, vai niin. Sellainen naimiskauppa olisi suurenmoinen juttu jollekin noista tytöistä, eikö olisikin? Sallie sanoo että he ovat nyt hyvin läheisiä ystäviä ja että vanha herra on vallan hullaantunut heihin.

— Lyönpä vetoa että rouva March on tehnyt suunnitelmansa ja pelaa korttinsa hyvin, niin aikaista kuin kaikki vielä onkin. Tyttö ei nähtävästikään vielä ajattele asiaa, sanoi rouva Moffat.

— Hän sanoi tuon pienen hätävalheen äidistään ikään kuin tämä tietäisi asiasta ja punastui koreasti, kun kukat tulivat. Tyttöparka, hän olisi hyvin sievä, jos hänellä vain olisi jotain muodikkaampaa yllään. Luuletko että hän loukkaantuisi, jos tarjoisimme hänelle puvun lainaksi torstai-illaksi? kysyi uusi ääni.

— Hän on ylpeä, mutta en usko että hän pahastuisi, sillä tuo kömpelö musliinipuku on ainoa mitä hänellä on. Ehkä hän repii sen tänä iltana, siitä saisimme hyvän syyn tarjota hänelle säädyl lisen puvun.

— Saamme nähdä. Minä kutsun nuoren Laurencen meille — se on pieni huomaavaisuus tytölle — ja sitten saamme perästäpäin hauskaa.

Megin ystävä tuli kasvihuoneeseen ja löysi hänet sieltä hyvin punaisena ja kiihtyneenä. Hän oli ylpeä, ja hänen ylpeytensä oli juuri nyt hyvään tarpeeseen, sillä se auttoi häntä kätkemään loukkaantumisensa, kiukkunsa ja inhonsa äsken kuulemansa johdosta.

Niin viaton ja pahaa-aavistamaton kuin hän olikin, ei hän kuitenkaan voinut olla ymmärtämättä ystäviensä puheita. Hän koetti unohtaa ne, mutta ei voinut, ja hänen korvissaan soi lakkaamatta "rouva March on tehnyt suunnitelmansa", "tuo pieni hätävalhe äidistä", "kömpelö musliinipuku", kunnes hänen teki mieli purskahtaa itkuun ja rientää kotiin kertomaan hämmingistään ja pyytämään neuvoa. Kun se oli kuitenkin mahdotonta, hän koetti parhaansa mukaan näyttää iloiselta, ja vaikka hän oli hyvin kiihtynyt, se onnistuikin niin hyvin, ettei kukaan aavistanut hänen ponnistuksiaan.

Meg oli hyvin iloinen, kun kaikki oli ohi ja hän itse rauhassa sängyssään, missä hän sai ajatella ja ihmetellä ja pohtia kunnes päätä särki ja kyynelät viilensivät hänen kuumia poskia. Nuo hupsut, joskin varmaan hyvää tarkoittavat sanat olivat avanneet Megille aavistamattoman näkökulman ja suuresti häirinneet sitä rauhallista maailmaa, missä hän tähän asti oli elänyt onnellisena kuin lapsi. Viheliäiset puheet olivat turmelleet hänen viattoman ystävyysuhteensa Laurieen, hänen luottamustaan äitiin oli jonkin verran järkyttänyt rouva Moffatin viittaus suunnitelmiin, joita tällä muka olisi — rouva Moffat tietenkin arvosteli muita itsensä mukaan — ja hänen järkevää päätöstään tyytyä siihen puvustoon, joka sopi köyhän miehen tyttärelle, horjutti toisten tyttöjen tarpeeton sääli — tyttöjen, jotka pitivät kulunutta pukua suurimpana onnettomuutena taivaan alla.

Meg-parka vietti levottoman yön ja nousi aamulla onnettoman, väsynein silmin, toisaalta kantaen kaunaa ystäviään kohtaan, toisaalta häveten itseään siksi että ei puhunut suoraan heidän kanssaan ja selvittänyt asiaa. Kaikki vetelehtivät sinä aamuna, ja kello oli kaksitoista ennen kuin tytöt olivat kyllin ponteivia ottaakseen käsityönsä esille.

Meg huomasi heti jotakin uutta ystäviensä käytöksessä häntä kohtaan. He tuntuivat kohtelevan häntä kunnioittavasti, seurasivat miltei hartaasti hänen puhettaan ja katsoivat häneen uteliain silmin. Kaikki tämä ihmetytti ja imarteli häntä, vaikka hän ei ymmärtänyt, mitä oli tekeillä, ennen kuin neiti Belle katsahti ylös kirjoituspöytänsä äärestä ja sanoi haaveellisena:

— Daisy-kulta, olen lähettänyt kutsun ystäväillesi herra Laurencelle torstaiksi. Tahtoisimme mielellämme tutustua häneen. Eikö se sinustakin olisi paikallaan?

Meg punastui, mutta ilkeä halu tehdä kiusaa ystävilleen sai hänet kainosti vastaamaan:

— Olette hyvin ystävällisiä, mutta pelkään että hän ei tule.

— Kuinka niin, *cherie*? kysyi Belle.

— Hän on liian vanha.

— Lapsukaiseni, mitä tarkoitat? Mikä hänen ikänsä sitten on, jos saan kysyä? huudahti neiti Clara.

— Lähes seitsemänkymmentä, luulisin, vastasi Meg ja laski innokkaasti silmukoita kätkeäkseen silmiensä ilkamoivan hilpeyden.

— Sinä viekas veitikka! Tietysti tarkoitimme nuorta herraa, selitti Belle nauraen.

— Sellaista ei ole, Laurie on vain pikkupoika. Ja Megiä naurattivat ne merkitsevät katseet, joita sisaret vaihtoivat keskenään, kun hän tällä tavalla kuvasi luuloteltua ihailijaansa.

— Kai suunnilleen sinun ikäisesi, sanoi Nan.

— Pikemmin sisareni Jon ikäinen. Minä täytän seitsemäntoista elokuussa, vastasi Meg keikauttaen niskaansa.

— On hyvin herttaista, että hän lähettää sinulle kukkia, sanoi Annie nokkelasti.

— Niin onkin. Hän lähettää usein kukkia meille kaikille, heidän talonsa on täynnä kukkia ja me pidämme niistä paljon. Äitini ja vanha herra Laurence ovat vanhoja tuttuja, kuten tiedätte, joten on aivan luonnollista että me lapset leikimme yhdessä. Ja Meg toivoi, että puheet päättyisivät siihen.

— On selvää, ettei Daisy vielä ymmärrä mitään, sanoi neiti Clara Bellelle nyökäyttäen päätään.

— Paimenelämän viattomuutta joka puolella, vastasi Belle olkapäitään kohauttaen.

— Olen menossa ostamaan tyttärilleni muutamia pikkutavaroita. Tarvitsetteko te mitään, nuoret neidit? kysyi rouva Moffat, joka laahusti huoneeseen kuin norsu silkki- ja pitsipukimissaan.

— Kiitos, ei mitään, vastasi Sallie. — Minulla on uusi punainen silkkipukuni torstaiksi, enkä tarvitse mitään.

— En minäkään... aloitti Meg, mutta pysähtyi, sillä hänen mieleensä johtui että hän kyllä tarvitsisi yhtä ja toista, mutta ei voinut saada.

— Mitä panet yllesi torstaina? kysyi Sallie.

— Vanhan musliinipukuni taas, jos voin parsia sen käyttökelpoiseksi. Revin sen pahasti eilenillalla, sanoi Meg koettaen näyttää niin huolettomalta kuin suinkin.

— Miksi et lähetä hakemaan toista pukua kotoa? kysyi Sallie, jonka havaintokyky ei ollut terävimpiä.

— Minulla ei ole muuta. Megiltä vaadittiin suurta itsekuria ennen kuin hän saattoi sanoa tämän, mutta Sallie ei huomannut sitä, vaan huudahti hämmästyneenä:

— Vain tuo puku! Kuinka hassua —. Hän ei lopettanut lausettaan, sillä Belle pudisti varoittavasti päätään ja keskeytti hänet sanoen ystävällisesti:

— Ei ensinkään, mitä hyödyttäisi omistaa paljon pukuja, kun ei käy missään. Eikä sinun tarvitsisi lähettää hakemaan kotoa, vaikka sinulla olisi koko tusina, Daisy. Minulla on kaunis sininen silkkipuku, joka on käynyt minulle liian pieneksi, ja sen sinä panet yllesi torstaina, jos tahdot tehdä minulle mieliksi. Suostuthan siihen, kultaseni?

— Olet hyvin kiltti, mutta minä en välitä vaikka pukuni on vanha, jollette te muut vain pahastu siitä. Minusta se kelpaa mainiosti minunlaiselleni nuorelle tytölle, sanoi Meg.

— Suo nyt minulle se huvi, että saan pukea sinut muodinmukaisesti. Minusta se on niin hauskaa, ja sinusta tulisi parilla siveltimenvedolla oikea pieni kaunotar. En anna kenenkään nähdä sinua ennen kuin olet valmis, ja sitten ilmestymme toisten joukkoon kuin Tuhkimo ja hänen kummitätinsä tanssiaisiiin, sanoi Belle houkuttelevaan tapaansa.

Meg ei voinut kieltäytyä tästä ystävällisestä tarjouksesta, sillä hän oli utelias näkemään, voisiko pari siveltimenvetoa tehdä hänestä 'pienen kaunottaren', ja niinpä hän myöntyi ja unohti äskeiset vähemmän suopeat tunteensa Moffatin perhettä kohtaan.

Torstai-iltana Belle sulkeutui huoneeseensa Megin ja kamarineitonsa kanssa, ja yksissä neuvoin jälkimmäisen kanssa hän teki Megistä hienon neidin. He kähersivät hänen tukkansa, hieroivat hyväntuoksuista puuteria hänen kaulaansa ja käsivarsiinsa, sivelivät hänen huuliaan korallinvärisellä voiteella, ja Hortense olisi vielä pannut 'pienen vivahduksen' punamaalia, jollei Meg olisi kapinoinut vastaan. He pujottivat hänen ylleen taivaansinisen puvun, joka oli niin ahdas, että hän tuskin saattoi hengittää, ja niin avokaulainen, että kaino Meg punastui nähdessään kuvansa peilistä. Lisäksi joukko hopeakoristeita: rannerengas, kaulakoriste, rintasolki ja korvarenkaat, jotka Hortense satoi näkymättömällä vaaleanpunaisella silkkilangalla. Kimppu raikkaita teeruusun nappuja ja kaularöyhelö täydensivät asun ja sovittivat Megin mielestä jossain määrin hänen olkapäitensä paljastamisen, ja korkeakorkoiset siniset silkkikengät olivat hänen nurjimpien unelmiensa täyttymys. Pitsinenäliina, untuvaviuhka ja kukkavihko hopeakannattimessa kruunasivat hänen kauneutensa, ja neiti Belle tarkasti häntä tyytyväisenä kuin pieni tyttö, joka on vaatettanut nukkensa.

— Mademoiselle on *charmante, très jolie*, vai mitä? huudahti Hortense lyöden kätensä yhteen teeskennellyn hurmautuneena.

— Tule näyttämään itseäsi, sanoi neiti Belle taluttaen hänet huoneeseen, jossa toiset odottivat.

Kun Meg liukui hänen jäljessään laahus kahisten, kiharat aaltoillen, korvarenkaat helisten ja sydän takoen, hän tunsi että nyt hänellä oli todella hauskaa, sillä kuvastin oli selvästi sanonut, että hän todella oli kaunotar. Ystävät toistivat tätä mieluisaa lausetta innokkaasti, ja hetken aikaa hän seiso i keskellä lattiaa iloiten lainahöyhenistään kuin naakka sadussa, toisten räkättäessä hänen ympärillään kuin parvi harakoita.

— Nan, sinä saat opettaa häntä käsittelemään laahustaan ja kulkemaan noissa korkeakorkoisissa kengissä sillä aikaa kun minä pukeudun, muuten hän pian tekee kuperkeikan. Kiinnitä tuo pitkä kihara vasemmalle puolelle hänen päätänsä hopeaperhosellasi, Clara, ja muistakaa, ettei kukaan saa turmella kätteni työtä, sanoi Belle rientäessään pois hyvin tyytyväisen näköisenä.

— Minä pelkään mennä alas, minun on kummallinen olo ja tunnen olevani jäykkä ja pyntätty, sanoi Meg, kun kello soi ja rouva Moffat pyysi nuoria neitejä viipymättä näyttäytymään.

— Sinä et ole vähääkään itsesi näköinen, mutta olet hyvin sievä. Minä en ole mitään sinun rinnallasi, sillä Bellellä on hyvä maku, ja vakuutan että olet aivan kuin ranskatat. Anna kukkiesi riippua, pidä niitä huolettomammin kädessäsi ja katso ettet kompastu, vastasi Sallie koettaen olla välittämättä siitä, että Meg oli kauniimpi kuin hän.

Kätkien varoitukset visusti mieleensä Margaret pääsi onnellisesti portaita alas ja purjehti salonkiin, jossa Moffatin perhe ja pari aikaista vierasta oli koolla. Hän huomasi hyvin pian, että hienoilla vaatteilla on oma viehätysvoimansa, joka tehoaa erääseen ihmisluokkaan ja takaa heidän kunnioituksensa. Useat neidit, jotka ennen eivät olleet kiinnittäneet häneen mitään huomiota, muuttuivat äkkiä hyvin rakastettaviksi, useat nuoret herrasmiehet, jotka edellisissä kutsuissa olivat vain typerästi tuijottaneet häneen, eivät nyt ainoastaan tuijottaneet, vaan pyysivät tulla esitetyiksi ja sanoivat hänelle kaikenlaisia hupsuja mutta mieluisia asioita, ja vanhat rouvat, jotka istuivat sohvassa muita arvostellen, kysyivät uteliaina kuka hän oli. Meg kuuli rouva Moffatin vastaavan erälle heistä:

— Daisy March — isä eversti armeijassa — parhaita perheitämme, mutta paljon vastoinkäymisiä — ymmärrättehän — Laurencein läheisiä ystäviä. Herttainen olento, sen vakuutan teille, minun Nedini on vallan hullaantunut häneen.

— No jopa nyt! sanoi vanha rouva, pani silmälasit nenälleen ja tarkasti toistamiseen Megiä, joka koetti olla näyttämättä, että hän oli kuullut ja että rouva Moffatin pikku valheet harmittivat häntä.

Tuo 'kummallinen tunne' ei haihtunut, mutta Meg kuvitteli esittävänsä hienon neidin osaa ja onnistuikin koko hyvin, vaikka kireä puku ahdisti häntä, laahus takertui lakkaamatta hänen jalkoihinsa ja hän pelkäsi koko ajan, että korvarenkaat putoaisivat lattialle ja hukkuisivat tai särkyisivät.

Hän leyhytteli viuhkallaan ja nauroi erään nuoren herran kömpelöille yrityksille olla sukkela. Mutta sitten hänen naurunsa äkkiä katkesi ja hän näytti hämmästyneeltä, sillä aivan häntä vastapäätä seiso Laurie. Poika tuijotti häneen peittelemättömän hämmästyneenä ja — niin ainakin Megistä tuntui — paheksuen, sillä vaikka hän kumarsi ja hymyili kohteliaaseen tapansa, hänen rehellisissä silmissään oli jotakin, mikä sai Megin punastumaan ja toivomaan että hänellä olisi yllään vanha pukunsa. Hän hämmästytti vielä enemmän nähdessään Bellen nyökäyttävän päätään Annielle ja molempien katsovan hänestä Laurieen, joka, kuten Meg ilokseen huomasi, näytti tavallista ujommalta ja poikamaisemmalta.

— Voi noita viheliäisiä ihmisiä, jotka panivat hupsuja ajatuksia päähäni! Mutta minäpä en välitä siitä enkä anna sen vaikuttaa käytökseeni vähääkään, ajatteli Meg ja liukui kahisten huoneen poikki puristamaan ystävänsä kättä.

— Olipa hauskaa että tulit, pelkäsin että jäisit kotiin, hän sanoi kasvoillaan kaikkein täysikasvuisin ilmeensä.

— Jo tahtoi että tulisin ja kertoisin miltä näytit, ja niin päätin tulla, vastasi Laurie kääntämättä katsettaan Megistä.

— Mitä aiot kertoa? kysyi Meg ja oli hyvin utelias kuulemaan hänen mielipiteensä, vaikka hän ensimmäisen kerran olikin hieman epävarma hänen seurassaan.

— Minä sanon, etten ollut tuntea sinua, näytät niin aikaihmiseltä etkä ole ensinkään oma itsesi. Minä ihan pelkään sinua, sanoi poika hypistellen hansikkaansa nappia.

— Kuinka mieletöntä! Tytöt pukivat minut piloillaan, ja minusta se oli kyllä hauskaa. Mahtaisiko Jo tuijottaa minuun, jos hän näkisi minut? sanoi Meg, joka tahtoi tietää, hyväksyikö Laurie hänet vai eikö.

— Varmasti, sanoi Laurie vakavana.

— Etkö pidä minusta tällaisena?

— En, kuului jyrkkä vastaus.

— Miksi et? kysyi Meg levottomana.

Poika katsoi hänen käherrettyä tukkaansa, paljaita olkapäitänsä ja omituisesti koristeltua pukuaan, ja hänen ilmeensä teki Megin vielä nolommaksi kuin vastaus, jossa ei ollut tavanomaisesta kohteliaisuudesta jälkeäkään.

— En pidä rihkamasta ja hepenistä.

Se oli melkein liikaa pojalta, joka oli nuorempi kuin hän itse, ja

Meg liukui pois sanoen nenäkkäästi:

— Olet häpeämättömin poika jonka milloinkaan olen nähnyt. Kuohuksissaan Meg meni seisomaan ikkunan luo viilentääkseen kuumia poskia. Hänen seisoessaan siinä kulki majuri Lincoln ohi, ja hetkeä myöhemmin Meg kuuli hänen sanovan äidilleen:

— He tekevät tuosta viehättävästä tytöstä hupakon. Toivoin että näkisit hänet, mutta he ovat pilanneet hänet kokonaan. Tänä iltana hän on vain pyntätty nukke.

— Voi sentään, huokasi Meg, jospa olisin ollut järkevä ja esiintynyt omissa vaatteissani, niin en olisi herättänyt vastenmielisyyttä toisissa ihmisissä enkä itse olisi tyytymätön ja häpeäisi itseäni.

Hän painoi otsansa kylmään ruutuun ja seiso puoliksi verhojen peitossa huomaamatta, että parhaillaan laulettiin hänen lempilauluaan. Silloin joku kosketti häntä, ja hän huomasi Laurien, joka teki kauneimman kumarruksensa ja ojensi kätensä sanoen katuvaaisena:

— Suo anteeksi äskeinen töykeyteni ja tule tanssimaan minun kanssani.

— Pelkään että se olisi sinulle epämieluisaa, sanoi Meg koettaen näyttää loukkaantuneelta mutta epäonnistuen täydellisesti.

— Ei hitustakaan. Tule nyt, minä olen oikein siivosti. En pidä puvustasi, mutta luulen että sinä siitä huolimatta olet — loistava.

Ja Laurie huitoi käsillään ikään kuin ei hän olisi löytänyt sanoja ilmaistakseen ihailuansa.

Meg hymyili leppyneenä ja kuiskasi Laurielle, kun he seisoivat odottamassa alkutahtia:

— Varo kompastumasta laahukseeni — uh, kuinka sietämätön se on!
Olin aika hanhi kun suostuin tähän ilveilyyn.

— Sido se kaulasi ympärille, niin siitä on jotakin hyötyä, sanoi Laurie ja ja katsoi hymyillen daaminsa pieniä sinisiä kenkiä, jotka nähtävästi olivat saaneet hänen täyden hyväksymisensä.

— Laurie, aion pyytää sinulta pientä palvelusta, teetkö sen? kysyi Meg.

— Varmasti, Meg, riensi Laurie sanomaan.

— Ethän viitsi kertoa tämäniltaisesta puvustani, ethän? He eivät ymmärrä tällaista pilaa, ja äiti tulisi suotta pahoilleen.

— Miksi sitten otit sen yllesi? kysyivät Laurien silmät niin selvästi, että Meg kiirehti lisäämään: — Kerron itse heille kaiken ja tunnustan äidille, kuinka tyhmä olin. Mutta teen sen mieluummin itse, niin että älä sinä kerro, ethän?

— Lupaan kunniasanallani etten puhu mitään. Mutta mitä sitten sanon, kun he kysyvät minulta?

— Sano vain että olin aika sievä ja että minulla oli hauskaa.

— Edellisen sanon täydestä sydämestäni, mutta kuinka on jälkimmäisen laita? Et juuri näytä siltä kuin sinulla olisi hauskaa. Ja Laurie katsoi Megiin tavalla, joka sai hänet kuiskaten tunnustamaan:

— Ei minulla olekaan. Älä pidä minua kauheana, kaipasin vain vähän huvia, mutta huomaan ettei tämänlaatuinen miellytä minua ensinkään, alan jo väsyä siihen.

— Tuossa tulee Ned Moffat, mitä hän tahtoo? sanoi Laurie rypistäen mustia kulmakarvojaan ikään kuin ei olisi pitänyt talon nuorta isäntää suotavana lisänä seuraan.

— Kuinka kiusallista! sanoi Meg ottaen kasvoilleen ikävystyneen ilmeen, mikä huvitti Lauriea rajattomasti.

Hän ei puhutellut Megia ennen kuin illallisella, silloin hän näki tytön juovan samppanjaa Nedin ja tämän ystävän Fisherin kanssa. He käyttäytyivät 'kuin narrit', kuten Laurie sanoi itseksensä, sillä hän tunsu omaavansa veljen oikeuden suojella Marchin tyttöjä ja taittaa peistä heidän puolestaan, jos niin tarvittiin.

— Saat pahan päänsäryn huomenna, jos juot tuota moskaa. Minä en sinuna joisi, Meg, äitisi ei pitäisi siitä, sen kyllä tiedät, hän kuiskasi kumartuen Megin tuolin yli, kun Ned kääntyi täyttämään lasinsa ja Fisher kumartui ottamaan ylös hänen viuhkansa.

— Minä en ole Meg tänä iltana, olen nukke, joka tekee kaikenlaisia tyhmyyksiä. Huomenna heitän pois hepeneni ja olen taas hirvittävän kiltti, vastasi Meg teeskennellysti naurahtaen.

— Jospa jo olisi huomina, mutisi Laurie ja meni pois tyytymättömänä ystävänsään tapahtuneeseen muutokseen.

Meg tanssi ja keimaili, pakisi ja kikatti kuten muutkin tytöt. Illallisen jälkeen hän tanssi Fisherin kanssa ja oli niin vallaton ja riehakas, että tämä alituisesti sotkeutui hänen laahukseensa ja että Laurie, joka katseli syrjästä, hautoi jo mielessään nuhdesaarnaa. Hän ei kuitenkaan saanut tilaisuutta pitää sitä, sillä Meg pysytteli loitolla hänestä kunnes tuli viimein sanomaan hyvää yötä.

— Muista! hän sanoi koettaen hymyillä, sillä päänsärky oli jo alkanut.

— *Silence à la mort*, vastasi Laurie juhlallisesti mennessään. Tämä pieni välikohtaus kiihotti Annien uteliaisuutta, mutta Meg oli liian väsynyt jutellakseen ja meni heti nukkumaan. Hänestä tuntui kuin hän olisi ollut naamiaisissa, jotka eivät olleetkaan niin hauskat kuin hän oli odottanut. Hän oli sairas koko seuraavan päivän ja palasi kotiin lauantaina aivan uupuneena kahden viikon huvittelusta ja tuntien saaneensa maistaa ylellisyyttä aivan tarpeeksi.

— Kuinka ihanaa on sentään saada elää rauhassa, ilman vieraita ja alituista seuraelämää. Koti on suloinen paikka, vaikka se ei olekaan upea, sanoi Meg katsellen mieltiväisenä ympärilleen, kun hän sunnuntai-iltana istui äitinsä ja Jon kanssa kotona.

— Hauskaa kuulla sinun sanovan niin, kultaseni! Pelkäsin jo, että koti tuntuisi sinusta ikävältä ja köyhältä oltuasi hienoissa paikoissa, sanoi äiti, joka päivän kuluessa oli monta kertaa katsellut häntä levottomana, sillä äidin silmät ovat nopeat huomaamaan pienimmänkin muutoksen lasten kasvoissa.

Meg oli iloisena kertonut seikkailuistaan ja kerta toisensa jälkeen sanonut, kuinka hurmaavan hauskaa hänellä oli ollut, mutta jokin asia näytti vielä painavan hänen mieltään, ja kun nuoremmat tytöt olivat menneet nukkumaan, hän jäi istumaan paikalleen ja tuijotti mieltiväisenä takkavalkeaan. Hän oli hyvin harvasanainen ja näytti levottomalta.

Kun kello löi yhdeksän ja Jo ehdotti että mentäisiin nukkumaan, Meg nousi äkkiä tuoliltaan, istahti Bethin jalkaralle ja nojaten kyynärpänsä äidin polviin sanoi urhoollisesti:

— Äiti, minun täytyy tunnustaa jotakin.

— Minä arvasin että sinulla on jotakin sydämelläsi. Mitä se on, kultaseni?

— Pitääkö minun mennä pois? kysyi Jo hienotunteisesti.

— Ei tietenkään, enkö aina kerro sinulle kaikkea? Häpesin puhua siitä lasten aikana, mutta tahdon että nyt saatte tietää kaikki ne kauheat asiat, joita tein Moffatilla.

— Kerrohan siis, lapseni, sanoi rouva March hymyillen, mutta näytti kuitenkin hieman huolestuneelta.

— Kerroin että he pukivat minut, mutta en sanonut että he puuterivat ja kähersivät minut ja pukivat ylleni kureliivit ja tekivät minusta oikean muotinuken. Laurien mielestä en ollut säädylisesti pukeutunut — tiedän että hän ajatteli niin, vaikka hän ei puhunut mitään — ja eräs mies sanoi minua 'pyntätyksi nukeksi'. Tiedän että se oli typerää, mutta he imartelivat minua ja sanoivat että olin kaunotar ja puhuivat paljon muuta joutavaa, ja minä annoin heidän panna pääni pyörälle.

— Onko siinä kaikki? kysyi Jo, kun rouva March ääneti katseli kauniin tyttärensä alakuloisia kasvoja, eikä hänellä ollut sydäntä torua häntä noista pienistä hullutuksista.

— Ei. Join samppanjaa, puhua pärpätin ja koetin keimailia ja olin läpeensä inhottava, sanoi Meg omantunnon vaivoissa.

— On vieläkin jotain, mikä sinua painaa. Ja rouva March hyväili tuhlaajatyttönsä pehmeätä poskea, joka äkkiä tuli heleänpunaiseksi. Meg vastasi hitaasti:

— On kyllä, se on hyvin typerää, mutta minun täytyy kertoa se. En siedä että ihmiset sanovat ja ajattelevat sellaisia asioita meistä ja Lauriasta.

Sitten hän kertoi katkelmat juorupuheista, jotka hän oli kuullut Moffatilla, ja hänen puhuessaan Jo näki kuinka äiti pusersi huulensa tiukasti yhteen nähtävästi hyvin pahoillaan siitä, että viattoman Megin päähän oli pantu tuollaisia tyhmyyksiä.

— No, tuo oli sitten joutavinta roskaa mitä koskaan olen kuullut, huudahti Jo suuttuneena. — Miksi et

heti mennyt pamauttamaan sitä heille vasten kasvoja?

— En voinut, olin itse niin pahassa asemassa. En voinut sille mitään, että kuulin alun, ja sitten suutuin ja häpesin niin, etten muistanut että minun olisi oikeastaan pitänyt lähteä tieheni.

— Odotapas vain kunhan minä näen Annie Moffatin, niin saat nähdä millä tavalla tuollaiset järjettömät hassutukset selvitetään! Ettäkö meillä olisi 'suunnitelmia' ja olisimme muka kilttejä Laurielle sen vuoksi että hän on rikas ja voi joskus maailmassa naida meidät! Kuinka hän ulvookaan naurusta, kun kerron mitä nuo viheliäiset ihmiset keittävät meistä kokoon! Ja Jo nauroi kuin koko asia olisi jo tuntunut hänestä hyvältä pilalta.

— Jos kerrot Laurielle, en ikinä anna sinulle anteeksi! Hän ei saa kertoa, eihän, äiti? sanoi Meg kauhistuneena.

— Ei, älkää koskaan toistako tuota typerää juttua ja unohtakaa se niin pian kuin suinkin, sanoi rouva March vakavana. — En tehnyt viisaasti antaessani sinun mennä ihmisten joukkoon, joita tunsin niin vähän — uskon kyllä, että he ovat ystävällisiä, mutta arkipäiväisiä ja sivistymättömiä he ovat, kun ajattelevat nuorista ihmisistä noin alhaisesti. Olen surullisempi kuin voin sanoa, jos tämä käynti on tuottanut sinulle kovin pahan pettymyksen, Meg.

— Älä ole pahoillasi, en anna sen vahingoittaa itseäni, unohdan kaiken pahan ja muistan vain kaiken hyvän, sillä minulla oli hyvin hauskaa ja olen kiitollinen, kun annoit minun mennä. En tahdo haaveilla turhia enää enkä olla tyytymätön, äiti. Mutta on sentään hauskaa saada ihailua ja kiitosta osakseen — en voi olla sanomatta että pidän siitä, sanoi Meg puoleksi häveten tunnustustaan.

— Se on aivan luonnollista eikä siinä ole mitään pahaa, jollei siitä vain tule intohimo, joka johtaa mielettömiin tai epänaiseksiin tekoihin. Opi tuntemaan ja pitämään arvossa sitä kiitosta, jota todella kannattaa tavoitella, ja pyri tulemaan hyvien ihmisten ihailun arvoiseksi olemalla yhtä vaatimaton kuin kaunis, Meg.

Margaret istui mietteissään hetkisen, ja Jo seiso i kädet selän takana näyttäen sekä huvittuneelta että hämmästyneeltä, sillä oli kerrassaan uutta nähdä Megin punastelevan tuolla tavalla ja kuulla hänen puhuvan ihailijoista ja muusta sellaisesta. Jo tuns i, että sisar oli näiden kahden viikon aikana kasvanut hämmästyttävän paljon; Meg oli siirtymässä maailmaan, jonne hän ei voinut seurata isoa siskoaan.

— Äiti, onko sinulla 'suunnitelmia', niin kuin rouva Moffat sanoi? kysyi Meg ujona.

— On kyllä, kultaseni, on paljonkin. Kaikilla äideillä on, mutta luulin, että minun suunnitelmani poikkeavat jonkin verran rouva Moffatin suunnitelmista. Kerron sinulle joitakin niistä, sillä aika on tullut, jolloin muutama sana voi johtaa pienen romanttisen pääsi ja sydämesi oikealle tolalle. Sinä olet nuori, Meg, mutta et niin nuori, ettet ymmärtäisi minua. Jo, sinun vuorosi tulee luultavasti myös aikanaan, kuuntele sinäkin 'suunnitelmiani' ja auta minua toteuttamaan niitä, jos ne ovat hyviä.

Jo istahti hänen tuolinsa käsinojalle, ja hänen ilmeestään näkyi että hän odotti jotakin hyvin juhlallista ja tärkeitä. Pitäen molempien kädestä kiinni rouva March sanoi vakavaan, mutta ystävälliseen tapansa:

— Minä tahdon että tyttäristäni tulee kauniita, taitavia ja hyviä ihmisiä, tahdon, että heitä ihailaan, rakastetaan ja kunnioitetaan, että heillä on onnellinen nuoruus, että he joutuvat hyviin ja järkeviin naimisiin ja viettävät hyödyllistä, hauskaa elämää kestäen ne surut ja huolet, joita Jumala näkee hyväksi heille lähettää. Paras ja suloisin asia mikä voi kohdata naista on hyvän miehen rakkaus, ja toivon vilpittömästi että tyttäreni saavat kokea sen. On luonnollista ajatella sitä, Meg, oikein toivoa ja odottaa sitä ja viisasta valmistautua siihen, niin että tuon onnellisen ajan tultua tuntee olevansa kykenevä sen tuomiin velvollisuuksiin ja sen antaman ilon arvoinen. Rakkaat tyttöni, minulla on kunnianhimoisia toiveita teihin nähden, mutta en tahdo, että heittäytyisitte hienon maailman pyörteisiin, menisitte naimisiin rikkaitten miesten kanssa vain heidän rahojensa vuoksi ja asuisitte upeissa taloissa, jotka eivät olisi koteja, koska rakkaus puuttuisi. Raha on hyvä ja tarpeellinen asia, hyvin käytettynä ihana lahja, mutta en mitenkään tahtoisi, että pitäisitte sitä parhaana tai ainoana tavoittelemisen arvoisena. Näkis in teidät mieluummin köyhien miesten vaimoina, jos olisitte onnellisia, rakastettuja ja tyytyväisiä, kuin kuningattarina valtaistuimillaan, jos itsekunnioitus ja rauha puuttuisi.

— Belle sanoo että köyhät tytöt eivät koskaan löydä onneansa jolleivät pidä itseään esillä, huokasi Meg.

— Jäädään sitten ennemmin vanhoiksi piioiksi, sanoi Jo ylpeästi.

— Oikein, Jo, mieluummin onnellinen vanhapiika kuin onneton aviovaimo tai epänaiseks ien tyttö, joka tekee kaikkensa päästäkseen naimisiin, rouva March sanoi päättäväisesti. — Älä sure, Meg, köyhyys

karkottaa harvoin miehen, joka rakastaa vilpittömästi. Mutta heittäkää nämä asiat toistaiseksi mielestänne. Ja muistakaa yksi asia, tyttöni — äiti on aina valmis olemaan uskottunne, isä ystävänne, ja molemmat me toivomme ja luotamme siihen, että tyttäremme — olivat he sitten naimisissa tai eivät — ovat elämämme ylpeys ja ilo.

— Niin me tahdommekin olla, äiti, huudahtivat molemmat kaikesta sydämestään, kun äiti sanoi heille hyvää yötä.

10.

P.K. ja P.T.

Kevät toi mukanaan uusia harrastuksia, ja pitenevät iltapäivät sopivat kaikenlaisiin puuhiin ja leikkeihin.

Puutarha oli laitettava kuntoon, ja jokaisella työllä oli oma palstansa, johon sai istuttaa mitä tahtoi. Hanna sanoi: "Tietäisin kenelle mikin maapala kuuluu, vaikka näkisin ne Kiinassa", ja epäilemättä hän olisikin sen tiennyt, sillä nuo puutarhatilkukset kuvastivat kunkin tytön luonnetta.

Megin puutarhassa kasvoi ruusuja ja heliotrooppeja, myrtti ja pieni pomeranssipuu. Jon palsta ei koskaan ollut samanlainen kahtena kesänä peräkkäin, sillä hän kokeili alituisen uutta. Tänä vuonna hän kylvi auringonkukkia — tämän iloisen ja hyötyisän kasvin siemenillä ruokittiin sitten 'täti Kanaliini' perheineen. Bethin puutarhassa oli vanhanaikaisia tuoksuvia kukkia — hajuberheitä ja resedaa, kukonkannuksia, neilikoita, orvokkeja ja koiruohoa sekä vesiheinää lintua varten ja kissanminttua kissimirreille. Amyn puutarhassa oli lehtimaja, pieni mutta sangen sievä. Sen seinämällä suikertelivat siroasti elämänlangat ja köynnöskuusamat; kukkapenkeissä kasvoi valkoisia liljoja, sananjalkoja ja muita hienoja koristekasveja vieressä.

Puutarhatyö, kouluretket, soutumatkat joella ja kukkien poimiminen täyttivät kauniit kesäpäivät, ja sadeilmalla keksittiin kaikenlaista hauskaa kotona.

Sangen suosittu leikki oli 'P.K.'. Salaiset yhdistykset olivat tähän aikaan muodissa, ja tytötkin halusivat perustaa sellaisen. Kun he kaikki ihailivat Dickensiä, seura nimettiin Pickwick-kerhoksi. Harvoja keskeytyksiä lukuun ottamatta kerho oli toiminut jo vuoden ajan, ja joka lauantai-ilta oli pidetty kokouksia suurella ullakolla.

Tilaisuuksissa noudatettiin seuraavaa järjestystä. Kolme tuolia oli asetettu riviin lampun valaiseman pöydän eteen; pöydällä odotti neljä valkoista arvomerkkiä, joissa oli teksti 'P.K.', kaikissa erivärisenä. Pöydällä oli myös kerhon joka viikko ilmestytävä lehti 'Pickwick-sanomat'. Sitä toimitti Jo, joka askarteli aina mielellään kynän ja musteen parissa.

Kello seitsemän astuivat kerhon kaikki neljä jäsentä huoneistoon, sitoivat arvomerkit kaulaansa ja asettuivat ylen juhlallisesti tuoleihinsa. Meg oli vanhimpana Samuel Pickwick, kirjallinen Jo oli Augustus Snodgrass, Beth oli Tracy Tupman, koska hän oli pyöreä ja punaposkinen, ja Amy, joka aina koetti tehdä sellaista mitä ei osannut, oli Nathaniel Winkle. Pickwick, puheenjohtaja, luki lehden, joka oli täynnä kertomuksia ja runoja, pikku-uutisia, lystikkäitä ilmoituksia ja huomautuksia, joissa tytöt leppoisasti naljaillen muistuttivat toistensa vioista ja pikkusynneistä.

Eräässä tällaisessa tilaisuudessa herra Pickwick pani nenälleen sangat, joissa ei ollut laseja, kopautti vasarallaan pöytään, yski ja alkoi lukea, luimautettuaan ensin tuikeasti tuolissaan lojuvaan herra Snodgrassiin niin että tämä ymmärsi asettua kunnollisesti istumaan.

PICKWICK-SANOMAT

Toukokuun 20 p:nä vuonna 18—

RUNOUTTA

Juhlaruno

Nyt juhlapäivää vietämme, ja ei se ole suotta, kun täyttää kuulu kerhomme viiskymment'kolme vuotta.

Ja kaikki tutut kasvot taas
me näämme edessämme,

me voimme kaikki pulskasti,
kaikk' oomme tulleet tänne.

Pickwick, hän istuu paikallaan,
me häntä tervehdämme,
hän lukee rillit nenällään
kuuluisaa lehteämme.

Hän tosin nuhan uhri on,
mut huolimmeko siitä,
kun saamme häntä kuitenkin
sanoista viisaist' kiittää.

Ja kasvot vanhan Snodgrassin
niin loistaa tyytyväisnä.
Hän pitkä on kuin pilari
vaan ain' ei kulje pystypäisnä.

On innon tulta silmissään,
otsalla maineen himo juuri,
mut ah ja voi, kun nenällään
on mustepilkku suuri!

Mies rauhan Tracy Tupman on,
ja aina hyvinvoiva.
Väliin nauraa itsens' kumohon
tuo toverimme oiva.

On täällä pikku Winklekin,
sileä, siro aina.
Tukallaan kaatuis kärpänen,
mut kasvojaan ei pese aina.

On vuosi mennyt umpehen,
juhlimme, iloitsemme,
ja maineen tietä eellehen
hartaina astelemme.

Kerho kauan eläköön, ja viihtykäämme siellä, niin vuosijuhlaa kymmenen me saamme
viettä vielä.

A. Snodgrass

Häät naamiohuveissa

Venetsialainen tarina

Gondoli toisensa jälkeen liukui marmoriportaiden ääreen jättäen ihastuttavan kuormansa
lisäämään sitä värikästä ihmisvirtaa, joka täytti kreivi Adelonin upean palatsin salit. Ritareita
ja ylhäisiä naisia, keijukaisia ja hovipoikia, munkkeja ja kukkastyttöjä liiteli iloisen tanssin
pyörteissä. Suloiset äänet ja ihanat sävelet täyttivät ilman, ja naamiohuvit jatkuivat ilossa ja
soiton humussa.

"Onko teidän Ylhäisyytenne nähnyt lady Violaan tänä iltana?" kysyi ritarillinen trubaduuri
keijukaiskuningattarelta, joka liiteli lattian yli hänen käsivarsillaan.

— Olen kyllä. Eikö hän ole ihastuttava, vaikkakin kovin surullinen? Hänen pukunsakin on
hyvin valittu, sillä viikon päästä hän menee naimisiin kreivi Antonion kanssa, jota hän vihaa
intoshimoisesti.

— Kautta kunniani, kadehdin kreiviä. Tuolla hän tuleeekin sulhaseksi pukeutuneena, musta
naamio kasvoillaan. Kun hän ottaa sen pois, saamme nähdä, kuinka hän katselee tuota
kaunista tyttöä, jonka sydäntä hän ei voita, vaikka tytön ankara isä onkin luvannut kreiville
hänen kätensä, vastasi trubaduuri.

— Kuiskailaan että lady Viola rakastaa nuorta englantilaista taiteilijaa, joka alituisesti
kulkee hänen kintereillään, mutta jota kreivivanhus halveksii, sanoi keijukaiskuningatar.

Ilo oli ylimmillään, kun muuan pappi tuli näkyviin, johdatti nuoren pariskunnan

purppuranpunaisella sametilla verhottuun sivukammioon ja viittasi heitä polvistumaan. Silmänräpäyksessä vaiken i loinen hälinä, eikä kuulunut kuin suihkulähteitten solinaa ja kuunsäteissä kylpevän oranssilehdon suhinaa, kun kreivi Adelon puhui:

— Hyvät naiset ja herrat, suokaa anteeksi pieni viekkauteni. Olen koonnut teidät tänne todistajiksi tyttäreni vihkiäisiin. Arvoisa isä, odotamme palvelustanne.

Kaikkien silmät kääntyivät morsiuspariin, ja hämmästyksen kohahdus kuului yli joukon, sillä sekä morsian että sulhanen esiintyivät naamioituina. Uteliaisuus ja ihmetys täytti kaikkien mielet, mutta kukaan ei tahtonut sanoa mitään ennen kuin pyhä toimitus oli päättynyt. Silloin kokoontuivat jännittyneet katselijat kreivin ympärille pyytämään selitystä.

— Antaisin sen ilomielin jos voisin, mutta en tiedä muuta kuin että se oli ujon Violan oikku, johon suostuin. Nyt, lapseni, näytelmä päättyköön. Riisukaa pois naamionne ja tulkaa ottamaan siunaukseni.

Mutta kumpikaan ei notkistanut polviaan, sillä nuori sulhanen vastasi äänellä, joka sai kaikki säpsähtämään, ja naamion pudotessa tulivat näkyviin Ferdinand Devereux'n, taiteilijarakastajan jalot kasvot, ja vasten hänen rintaansa, jota nyt koristi englantilaisen jaarlin tähti, nojautui ihana Viola säteillen onnea ja kauneutta.

— Herra kreivi, te käskitte minua ylenkatseellisesti pyytämään tyttärenne kättä vasta sitten kun voin ylpeillä yhtä ylhäisellä nimellä ja suurilla rikkauksilla kuin kreivi Antonio. Voin ylpeillä enemmästäkin, sillä teidänkään kunnianhimoinen sielunne ei voi vastustaa Devereux'n ja De Veren jaarlia, kun hän tarjoaa vanhan nimensä ja äärettömän rikkautensa saadakseen omakseen tämän ihanan neidon, joka nyt on hänen vaimonsa.

Kreivi seiso i kuin kivettyneenä, ja kääntyen hämmästyneiden kuulijoiden puoleen lisäsi Ferdinand voitonriemuisesti hymyillen: — Teille, ritarilliset ystäväni, toivon vain yhtä onnellista liittoa kuin itselleni ja soisin että kaikki voittaisitte omaksenne yhtä kauniin morsiamen kuin minä näissä naamiohuveissa.

S. Pickwick

Mikä yhtäläisyys on P.K:n ja Baabelin tornin välillä?

(Molemmat ovat täynnä vaikeasti hallittavaa väkeä.)

Tarina kurkusta

Oli kerran maanviljelijä, joka kylvi pienen siemenen puutarhaansa, ja jonkin ajan kuluttua se iti ja kasvoi suureksi taimeksi, ja siinä oli monta kurkkua. Eräänä lokakuun päivänä, kun ne olivat kypsiä, hän otti yhden ja vei sen torille. Muuan ryytikauppias osti sen ja vei myymäläänsä. Samana aamuna tuli eräs pieni tyttö, jolla oli ruskea hattu ja sininen puku, pyöreät kasvot ja pystynä, ja osti sen äidilleen. Hän vei sen kotiin, leikkasi sen palasiksi ja keitti palaset isossa kattilassa. Osan hän survoi ja tarjosi voin ja suolan kera päivälliseksi, osaan hän sekoitti lasillisen maitoa, kaksi munaa, neljä lusikallista sokeria, vähän muskottipähkinää ja pari korppua, kaatoi seoksen isoon pannuun ja antoi sen paistua kunnes se oli ruskeata ja kaunista, ja seuraavana päivänä sen söi muuan perhe nimeltä March.

T. Tupman

Herra Pickwick, Sir

Käännyn puoleenne ja muistutan eräästä synnistä sen tekijä on yksi mies nimeltä Winkle joka häiritsee klubia naurullaan eikä aina lähetä avustustaan tähän hienoon lehteen toivon että suotte anteeksi hänen pahuutensa ja annatte hänen lähettää erään ranskalaisen sadun koska hän ei osaa kirjoittaa omasta päästään hänellä on niin paljon läksyjä eikä mitään aivoja toisella kertaa koetan ottaa aikaa kauluksesta kiinni ja kirjoittaa teoksen vallan *commy la fo* se on oikein hyvin hyvästi nyt minun pitää mennä kouluun.

Kunnioittavasti
N.
Winkle

(Edellä oleva on miehekäs ja vilpiton omien heikkouksien tunnustus. Jos nuori ystäväimme harjoittelisi välimerkkien käyttöä, olisi kaikki hyvin.)

Surullinen tapaus

Viime perjantaina kuulimme talomme kellarista ankaran tärähdyksen ja sitä seuraavia hätähuutoja. Rientäessämme yhtenä miehenä kellariin näimme rakastetun puheenjohtajamme makaavan pitkänään lattialla, hän oli nimittäin liukastunut ja kaatunut hakiessaan puita kellarista taloudellisiin tarkoituksiin. Todellinen hävitys kohtasi silmiämme, sillä kaatuessaan herra Pickwick oli kastanut päänsä ja hartiansa vesisaaviin, kaatanut kulhollisen saippuavaahtoa miehekkäälle varrelleen ja repinyt vaatteensa pahanpäiväisesti. Kun hänet oli vapautettu tuosta vaarallisesta tilasta, huomattiin ettei hän ollut kärsinyt mitään vahinkoa paria mustelmaa lukuun ottamatta, ja meillä on onni ilmoittaa, että hän tätä nykyä voi hyvin.

Toim.

Surullinen velvollisuutemme on ilmoittaa että rakas ystävämme Rouva Lumikki Silokäpälä on salaperäisellä tavalla kadonnut joukostamme. Tämä herttainen ja rakastettu kissa oli laajan ystävä- ja ihailijapiirin lemmikki, sillä hänen kauneutensa viehätti kaikkien silmiä, hänen sulonsa ja hyveensä voittivat kaikkien sydämet, ja tunnemme kaikki syvästi, kuinka katkerasti kaipaamme häntä.

Viimeksi hänet nähtiin portilla odottamassa lihakauppiaan rattaita, ja luultavasti silloin joku konna, jota hänen kauneutensa viehätti, ryösti hänet. Viikkoja on kulunut eikä hänestä ole nähty jälkeäkään, ja me luovumme jo kaikesta toivosta, sidomme mustan nauhan hänen koriinsa, panemme hänen maitokuppinsa pois ja itkemme häntä kuin iäksi menetettyä ystävää.

Eräs osaa ottava ystävä lähettää meille seuraavan runohelmen:

Valituslaulu

Lumikki Silokäpäjän katoamisen johdosta.

Sua itkemme, ystävä pienoinen,
kova kohtalo meiltä sun vei,
ja nyt olet poissa, hienoinen,
sua enää nähdä ei.

Sun pienen lapsesi hauta on
tuoll' pähkinäpensaalla.
Mut missä sä uinut, onneton?
Ah, ulkona maailmalla.

Et valkean ääressä istu nyt,
et hyrrää herttaisesti.
On vuoteesi tyhjä ja kylmennyt.
Ken moisen tuskan kesti?

Sun hiiriäs toinen kissa syö,
sun maillasi metsästä,
vaan Lumikki-vainaille vertoja
ei vedä mirri tää.

Se on kömpelö, ruma ja runoton,
sinä hieno ja kiiltävä ain'.
Se sylkee koirille, tahditon,
sinä tynesti väistyit vain.

Se sentään on hyvä ja lempeä
ja koittaa parhaansa aina.
Vaan emmehän voi sitä lempiä
kuin sua vain, herttainen vainaa.

A.S.

ILMOITUKSIA

Neiti Oranthy Bluggage, tunnettu etevä luennoitsijamme, pitää esitelmän aiheesta 'Nainen ja hänen asemansa' Pickwick-salissa ensi lauantaina tavallisen kokouksen jälkeen.

Viikkokokous Keittiötorilla, tarkoituksena opettaa nuorille naisille ruoanlaittoa. Hanna Brown johtaa puhetta, kaikki ovat tervetulleita.

Luutaseura kokoontuu ensi keskiviikkona ja panee toimeen suuren juhlakulkueensa kerhohuoneiston yläkerroksessa. Jäseniä pyydetään saapumaan virkapuvuissa, luudat olalla, tasan kello yhdeksän.

Neiti Beth Bouncer avaa ensi viikolla uuden nukenvaate-aittansa yleisön käytettäväksi. Viimeiset Pariisin muodit saapuneet. Tilauksia vastaanotetaan.

Ensi-ilta Barnavillen teatterissa muutamien viikkojen kuluttua. Esitettävänä näytelmäutuus, jonka veroista ei koskaan ole nähty Amerikan näyttämöillä. *'Kreikkalainen orja* eli Konstantin Kostaja' on tämän järkyttävän murhenäytelmän nimi!!!

Huomautuksia

Jos S.P. käyttäisi vähemmän saippuaa kättensä pesemiseen, ei hän joka kerta myöhästyisi aamiaiselta. Pyydetään ettei A.S. viheltäisi kadulla. Olisi hyvä jos T.T. ei unohtaisi Amyn ruokaliinaa. A.W. älköön nurisko vaikka hänen hameissaan ei olekaan yhdeksää rimsua.

Viikkoraportti

Meg — hyvä.

Jo — paha.

Beth — hyvin hyvä.

Amy — keskinkertainen.

Kun puheenjohtaja oli lukenut lehden (pyydän vakuuttaa lukijoilleni, että se on oikea jäljennös oikeasta lehdestä, jonka oikeat tytöt kerran maailmassa ovat kirjoittaneet), seurasi myrskyisiä kättentaputuksia, minkä jälkeen herra Snodgrass nousi tekemään erään ehdotuksen.

— Herra puheenjohtaja, hyvät herrat, hän alkoi parlamenttipuhujan tapaan, pyydän ehdottaa kerhoomme erästä uutta jäsentä — henkilöä, joka mitä suurimmassa määrin ansaitsee tämän kunnian, olisi siitä syvästi kiitollinen ja arvaamattoman suuresti lisääisi kerhon hauskuutta ja henkevyyttä ja lehden kirjallista arvoa sekä olisi iloksi kaikille. Ehdotan herra Theodore Laurencea P.K:n kunniajäseneksi. Otetaan nyt hänet!

Jon äänensävyn ja puhetyylin äkillinen muuttuminen sai tytöt nauramaan, mutta kaikki näyttivät levottomilta eikä kukaan sanonut mitään, kun Snodgrass istuutui.

— Ratkaisemme asian äänestyksellä, sanoi puheenjohtaja. — Ne, jotka kannattavat ehdotusta, vastatkoot: "Suostutaan."

Jon äänestä vastausta seurasi kaikkien ihmeeksi Bethin ujo "suostutaan".

— Toisin ajattelevat vastatkoot: "Ei."

Meg ja Amy vastasivat "ei", ja herra Winkle nousi sanomaan erittäin kaunopuheisesti:

— Emme tahdo poikia, he vain meluavat ja virnistelevät. Tämä on naisten kerho ja sen pitää pysyä yksityisenä ja kaikin puolin säädyllisenä.

— Hän voi nauraa lehdellemme ja tehdä meistä perästäpäin pilaa, huomautti Pickwick kierrellen pientä otsakiharaansa kuten aina ollessaan neuvoton.

Snodgrass nousi hyvin vakavana. — Sir, annan teille kunniasanani, ettei Laurence koskaan tekisi mitään sellaista. Hän kirjoittaa mielellään, ja hän antaa oikean sävyn sepustuksillemme ja estää meitä olemasta siirappimaisia, ettekö ymmärrä? Hän antaa meille paljon, ja meillä puolestamme on varsin vähän annettavaa hänelle. Mielestäni vähin mitä voimme tehdä on, että otamme hänet jäseneksi kerhoomme ja toivotamme hänet tervetulleeksi, jos hän vain suostuu.

Tämä hieno viittaus Laurien ansioihin sai Tupmanin hypähtämään pystyyn ja huudahtamaan päättäväisesti:

— Meidän täytyy ottaa hänet, vaikka pelkäisimmekin. Minä sanon että hän saa tulla, ja hänen isoisänsä myös, jos häntä haluttaa.

Bethin innostus tarttui koko kerhoon, ja Jo nousi tuoliltaan ja meni puristamaan hänen kättään.

— Äänestetään nyt uudestaan. Muistakaa kaikki, että hän on meidän Lauriemme, ja vastatkaa myöntävästi! huusi Snodgrass kiihtyneenä.

— Suostutaan, suostutaan, suostutaan! kuului viipymättä kolmesta suusta.

— Hyvä, kiitän teitä! Ja koska on hyödyllistä 'ottaa aikaa kauluksesta kiinni', kuten Winkle sattuvasti huomauttaa, pyydän saada heti esittää uuden jäsenemme.

Ja koko kerhon kauhuksi Jo avasi vaatekomeron oven ja näkyviin tuli Laurie, joka istui mattokasalla tulipunaisena pidätetystä naurusta.

— Sinä heittiö! Sinä kavaltaja! Jo, kuinka saatoit! huusivat toiset tytöt, kun Snodgrass voitonriemuisena talutti ystävänsä pöydän luo ja käden käänteessä istutti hänet tuoliin ja satoi kunniamerkin hänen kaulaansa.

— Te kaksi lurjista, kylmäverisyytenne on hämmästyttävä, aloitti herra Pickwick. Hän koetti rypistää kulmakarvojaan uhkaavasti, mutta onnistui saamaan kasvoilleen vain ystävällisen hymyn. Uusi jäsen pysyi kuitenkin tilanteen herrana. Hän nousi, teki siron kumarruksen puheenjohtajan istuinta kohti ja lausui erittäin kohteliaasti:

— Herra puheenjohtaja ja hyvät naiset — anteeksi, herrat — sallikaa minun esittää itseni. Sam Weller, kerhon nöyryin palvelija.

— Hyvä, hyvä! huusi Jo heiluttaen takanaan olevan vanhan vuoteenlämmittimen kädensijaa.

— Uskollinen ystäväni ja jalomielinen suojelijani, joka on esittänyt minut kunnianarvoiselle kerholle sangen mairittelevalla tavalla, jatkoi Laurie vilkkain kädenliikkein, ei ole syyppää tämän illan alhaiseen sotajuoneen. Minä suunnittelin sen, ja hän suostui vasta pitkien arvelujen perästä.

— No no, älä nyt ota koko syytä niskoillesi, minähän keksin vaatekomeron, keskeytti Snodgrass, joka iloitsi kepposesta sanattomasti.

— Älkää välittäkö hänen sanoistaan. Minä kelvoton olen syyppää kaikkeen, sanoi uusi jäsen nyökäyttäen päätään herra Pickwickille kuten Sam Weller ainakin. — Mutta kautta kunniani en koskaan enää tee niin, vaan omistan tästä lähtien kaiken intoni ja harrastukseni tämän kuolemattoman kerhon hyväksi.

— Kuulkaa, kuulkaa! huusi Jo ja löi rumpua vuoteenlämmittimellä.

— Jatkakaa, jatkakaa! sanoivat Winkle ja Tupman, ja presidentti nyökäytti suopeasti päätään.

— Tahdoin vain sanoa, että pieneksi kiitollisuudenosoitukseksi minua kohdanneen kunnian johdosta ja naapuri valtojen välisten yhteyksien edistämiseksi olen järjestänyt postitoimiston puutarhan etäisimpään nurkkaan pensasaidan luokse. Se on kaunis, tilava rakennus, jonka ovissa on munalukot ja jonka järjestämisessä on pidetty silmällä käyttäjien mukavuutta. Ennen se oli kaniinikoppi, mutta olen tukkinut lävet ja tehnyt kattoon aukon, josta voi pistää sisään kaikenlaisia viestejä ja siten säästää kallista aikaamme. Sinne voi tuoda kirjeitä, käsikirjoituksia, kirjoja ja paketteja, ja kun kummallakin osapuolella on oma avaimensa, olen varma että asia tulee herättämään suurta tyytyväisyyttä. Sallikaa minun jättää kerholle avain ja suuresta ystävällisyydestänne kiittäen istuutua jälleen.

Vilkkaut kättentaputukset tervehtivät herra Welleria, kun hän pani pienen avaimen pöydälle ja istuutui. Vuoteenlämmittintä heilutettiin ja rummutettiin hurjasti, ja kului hetkinen ennen kuin järjestys palautui. Sitten seurasi esityksen johdosta pitkä keskustelu, johon kaikki ottivat innokkaasti osaa.

Kukaan ei koskaan katunut, että Sam Weller oli otettu mukaan, sillä innokkaampaa ja hauskeempaa jäsentä ei millään kerholla voi olla. Hänen puheensa saivat kuulijat väänteleämään naurusta, ja hänen kirjalliset sepustuksensa olivat erinomaisia — milloin isänmaallisia, milloin koomillisia tai jännittäviä, mutta ei koskaan siirappimaisia. Jo piti niitä Baconin, Miltonin tai Shakespearen kynän jälkien arvoisina ja muovaili omia teoksiaan niiden mukaan, mielestään erinomaisesti.

P.T. oli verraton pieni laitos ja menestyi mainiosti, sillä sen välityksellä saapui vastaanottajille melkein yhtä paljon hauskoja viestejä kuin oikean postilaitoksenkin. Murhenäytelmiä ja kaulahuiveja, runoja ja hedelmiä, kukansiemeniä ja pitkiä kirjeitä, nuotteja ja piparkakkuja, kalosseja, kutsukortteja, nuhdesaarnoja ja sutkauksia. Vanha herrakin huvitteli usein lähettämällä 'naapurivaltaan'

oudonnäköisiä paketteja, salaperäisiä tervehdyksiä ja hullunkurisia sähkeitä, ja hänen puutarhurinsa, jonka Hannan suloinen olemus oli sokaissut, lähetti tälle Jon välityksellä rakkauskirjeen. Kylläpä nauru maistui, kun salaisuus tuli ilmi. Vielä ei osattu uneksiakaan, kuinka paljon rakkauskirjeitä tuo pieni postitoimisto välittäisi tulevina vuosina.

11.

KOKEILUJA

— Kesäkuun ensimmäinen päivä! Kingit matkustavat rannikolle huomenna, ja minä olen vapaa! Kolmen kuukauden loma — ihanaa! toivotti Meg tullessaan kotiin eräänä lämpimänä päivänä. Jo makasi pitkänään sohvalla kuumissaan ja uupuneena, Beth riisui parhaillaan tomuisia kenkiä hänen jalastaan ja Amy valmisti mehua koko seurueen virkistykseksi.

— Marchin tätikin lähti tänään, mistä riemu suuri soikoon, ilmoitti Jo puolestaan. — Pelkäsin kuolemakseni, että hän pyytäisi minua mukaansa; minun olisi kai pitänyt mennä, jos hän olisi niin halunnut, mutta Plumfield on jokseenkin yhtä hauska paikka kuin hautausmaa.

Siinä oli aika kohina, ennen kuin vanha rouva saatiin matkaan, ja minä vapisin joka kerta kun hän puhui minulle, sillä olin pikaisen eron toivossa niin tavattoman avulias ja herttainen, että pelkäsin hänen yhtäkkiä huomaavan ettei hän tulekaan toimeen ilman minua. Huokasin helpotuksesta, kun hän vihdoin onnellisesti istui vaunuissa, mutta hätkähdin vielä viimeisen kerran, kun hän pisti päänsä ikkunasta vaunujen vieressä pois ja sanoi: "Josephine, etkö tahtoisi...?" Enempää en kuullut, sillä käänsin raukkamaisesti selkäni ja pötkin pakoon. Juoksin minkä jaksoin, kunnes pääsin kadunkulman taakse, ja vasta siellä tunsin olevani turvassa.

— Vanha Jo-parka, hän syöksyi sisään kuin sudet olisivat olleet hänen kintereillään, sanoi Beth hoidellen äidillisesti sisarensa jalkoja.

— Marchin täti on oikea sampyyri, eikö olekin? huomautti Amy maistellen seostaan arvioiden.

— Hän tarkoittaa arvattavasti vampyyria eikä satyyria, mutta mitäs siitä. Nyt on niin kuuma, että jokainen saa puhua miten haluaa, Jo mutisi.

— Mitä te aiotte tehdä loma-aikana? kysyi Amy muuttaen tahdikkaasti puheenaihetta.

— Minä nukun aamulla pitkään enkä tee mitään koko päivänä, Meg vastasi keinutuolinsa syvyyksistä. — Minut on kiskottu vuoteestani epäinhimillisenä aikana kaiken talvea ja olen kuluttanut päiväni raatamalla toisten hyväksi. Nyt aion levätä laakereillani.

— Hm, sanoi Jo. — Minusta torkkuminen ei ole mistään kotoisin. Olen haalinut kokoon aika kasan kirjoja ja aion viettää kissanpäiviä vanhan omenapuun oksalla romaanin ääressä, mikäli en ole lie...

— Älä sano 'liesuamassa'! huudahti Amy kostoksi sampyyristä.

— No, sanotaan sitten vaikka: mikäli en ole lystäilemässä Laurien kanssa. Kenelläkään ei kai ole mitään sitä vastaan?

— Ollaan mekin, Beth, vähän aikaa lukematta läksyjä ja leikitään ja levätään vain niin kuin toisetkin tytöt, ehdotti Amy.

— Ollaan vain, jos äiti suostuu siihen. Tahtoisin oppia muutamia uusia lauluja, ja nukkeni tarvitsevat kesäpukuja. Ne ovat hirveän huonossa kunnossa, lapsiraukat, ja tarvitsevat kipeästi uusia vaatteita.

— Saammeko, äiti? kysyi Meg rouva Marchilta, joka istui ompelemassa 'äidin nurkassa'. — Saammeko olla jouten?

— Voittehan kokeilla viikon ajan, niin saatte nähdä miltä sellainen maistuu. Luulen että jo ensi lauantaihin mennessä huomaatte, että leikki ilman työtä on yhtä ikävää kuin työ ilman leikkiä.

— Voi äiti kulta, eihän toki. Olen varma että se on vain hurmaavaa, Meg sanoi tyytyväisenä.

— Saanko ehdottaa pienen maljan. Eläköön ilo ja leikki, alas vaiva ja aherrus, huusi Jo lasi kädessä, kun Amyn mehu oli valmista juotavaksi.

Kaikki joivat ilomielin ja aloittivat kokeen laiskottelemalla lopun päivää. Seuraavana aamuna ei Meg

tullut näkyviin ennen kymmentä. Aamiainen, jonka hän sai syödä yksin, ei maistunut hyvältä, ja huone näytti ikävältä ja siivottomalta, sillä Jo ei ollut täyttänyt kukkamaljakoita, Beth ei ollut pyyhkinyt tomuja ja Amyn kirjat olivat epäjärjestyksessä. Siistiltä ja hauskalta näytti vain 'äidin nurkka', joka oli samanlainen kuin ennenkin ja sinne Meg asettui 'lepäämään ja lukemaan', ts. haukottelemaan ja pohtimaan, kuinka monta uutta kesäpukua hän saisi ostetuksi palkallaan.

Jo vietti aamun joella Laurien kanssa ja istui iltapäivän omenapuussa lukien kyyneliä vuodattaen kirjaa 'Suuri avara maailma'. Beth tyhjensi ensi töikseen suuren kaapin, jossa hänen nukkeperheensä asui, mutta kyllästyi pian koko puuhaan, jätti kaikki sikin sokin ja meni pianonsa ääreen mielissään siitä, että hänen ei tarvinnut pestä astioita.

Amy järjesti lehtimajansa, puki ylleen parhaan valkoisen pukunsa, kampasi kiharoitaan ja istuutui piirustamaan kuusamien alle toivoen, että joku näkisi hänet ja kysyisi kuka tuo nuori taiteilija oli. Kun ei ketään muuta ilmestynyt näköpiiriin kuin muuan pitkäkoipinen hämähäkki, joka uteliaana tarkasteli hänen työtään, hän lähti kävelemään, sai niskaansa sadekuuron ja tuli likomärkänä kotiin.

Teetä juotaessa työtöt vertailivat kokemuksiaan, ja kaikki olivat yhtä mieltä siitä, että päivä oli ollut hurmaava, joskin tavattoman pitkä.

Meg, joka oli ollut kaupungilla iltapäivällä ja ostanut 'ihanaa sinistä musliinia' huomasi pukunsa leikattuaan, ettei kangasta voinut pestä, ja tämä havainto sai hänet lievästi pahalle tuulelle. Jo oli polttanut nenänsä auringossa soutumatkalla ja saanut ilkeän päänsäryn liasta lukemisesta. Bethiä harmitti nukkekaapin huono siivo ja se seikka, että hän ei ollut oppinut paria kolmea laulua yhtä aikaa. Amy suri syvästi pukunsa pilaantumista, sillä Katy Brownilla oli seuraavana päivänä kutsut, eikä hänellä ollut mitään päälle pantavaa. Mutta kaikki nämä olivat pikkuseikkoja, ja työtöt vakuuttivat äidille, että koe oli onnistunut erinomaisesti. Äiti hymyili, ei sanonut mitään ja suoritti Hannan avulla tyttöjen laiminlyömät tehtävät, jotta koti pysyisi siistinä ja koneisto kunnossa.

Oli hämmästyttävää nähdä, kuinka kummalliseksi ja ikäväksi kaikki muuttui tuon 'lepo ja leikki' -kokeen aikana. Päivät kävivät yhä pitemmiksi, sää oli tavattoman epävakaa, mieliala samoin. Oli kuin elämä olisi suistunut raiteiltaan, ja sielunvihollinen keksi kaikenlaisia kujeita.

Kruunatakseen laiskuutensa Meg oli lakannut tekemästä käsitöitä, mutta kun aika tuli liian pitkäksi, hän alkoi leikellä ja parannella pukujaan ja tärveli ne koettaessaan muuttaa niitä à la Moffat.

Jo luki silmänsä kipeiksi ja kyllästyi kirjoihin tykkänään; sen jälkeen hyvänahkainen Lauriekin kerran riitaantui hänen kanssaan. Lopulta hän katui katkerasti, että ei ollut lähtenyt Marchin tädin kanssa Plumfieldiin.

Beth menestyi koko hyvin, sillä hän unohti alinomiaa, että tunnussana oli 'leikkiä vain, ei työtä', ja palasi silloin tällöin vanhoihin harrastuksiinsa, mutta ilmassa oli jotakin hermostuttavaa, ja hänenkin tasapainonsa häiriytyi vähän väliä. Menipä hän kerran niin pitkälle, että ravisteli kiivaasti rakasta Joanna-parkaansa ja sanoi häntä linnunpelätiksi.

Amyn laita oli pahimmin, sillä hänen huvittelumahdollisuutensa olivat niukat, ja kun sisaret jättivät hänet aivan omiin hoteisiinsa, hän huomasi pienen täydellisen ja tärkeän minänsä pian raskaaksi taakaksi. Hän ei pitänyt nukeista, sadut olivat lapsellisia, ja eihän aina voinut piirtääkään. Teekutsuista ei ollut paljon iloa eikä huviretkistäkään, jolleivät ne olleet erittäin hyvin järjestettyjä.

— Jos omistaisi ison talon täynnä kilttejä tyttöjä tai saisi matkustaa, niin kesä olisi hauska, mutta loppuunhan siinä enkelinkin kärsivällisyys, kun pitää aina olla kotona kolmen itsekkään sisaren ja yhden täysikasvuisen pojan kanssa, valitti neiti Tyytymätön, kun päivät vain kuluivat huvittelujen, riitojen ja perinpohjaisen ikävystymisen merkeissä.

Kukaan ei myöntänyt julkisesti, että koe oli tuottanut pettymyksen, mutta perjantai-iltana jokainen tunnusti itselleen olevansa iloinen, kun viikko vihdoinkin viimein oli lopussa. Rouva March, jolla oli hyvä huumorin lahja, päätti tehostaa vielä läksyä. Hän antoi Hannalle lomapäivän, jotta työtöt saisivat nauttia huvitusten maljan pohjaan asti.

Kun he lauantaiaamuna nousivat, oli keittiö kylmillään, ruokasalissa ei ollut jälkeäkään aamiaisesta eikä äitiä näkynyt missään.

— Taivaan vallat, mitä on tapahtunut? huusi Jo tuijottaen kauhistuneena ympärilleen.

Meg juoksi yläkertaan ja palasi pian takaisin näyttäen huojentuneelta, mutta nololta ja neuvottomalta.

— Äiti ei ole sairas, mutta hän on hyvin väsynyt ja sanoo istuvansa huoneessaan kaiken päivää ja antavansa meidän tulla toimeen omin päin.

— Se on helppoa, ja ajatus miellyttää minua. Tulen ihan sairaaksi, jollen pian saa jotakin työtä — tarkoitan jotakin uutta hauskaa, lisäsi Jo nopeasti.

Itse asiassa työnteko oli tavaton huojennus kaikille. He kävivät innokkaasti käsiksi askareihinsa, mutta huomasivat pian, ettei talous ollut leikintekoa, niin kuin Hanna aina sanoikin. Kaapissa oli yllin kyllin ruokaa, Amy ja Beth kattoivat pöydän, ja Meg ja Jo valmistivat aamiaisen ihmetellen miten oli mahdollista, että palvelijat eivät koskaan surkutelleet itseään.

— Minä vien ruokaa äidille, vaikka hän sanoikin ettei meidän tarvitse ajatella häntä, tuumi Meg, joka istui emännän paikalla teekannun takana ja tunsi itsensä oikein arvokkaaksi.

Niinpä tarjotin laitettiin kuntoon ennen kuin kukaan aloitti ateriansa, ja Jo vei sen yläkertaan keittäjän tervehdyksen kera. Tee oli karvasta, omeletti palanut ja leipä mustaksi paahdettua, mutta rouva March otti aterian kiitollisena vastaan ja nauroi makeasti Jon mentyä.

— Tyttöpöloiset, pelkään että heille tulee kova päivä, mutta se tekee vain hyvää, hän sanoi itsekseen.

Alhaalla kävi aika voivotus, ja keittiömestari pursui murhetta aamiaisruoille sattuneiden onnettomuuksien takia.

— Älä ole milläsikään, minä valmistan päivällisen ja sinä saat olla emäntänä, pitää kätesi puhtaina, ottaa vastaan vieraita ja antaa määräyksiä, sanoi Jo, joka ymmärsi ruoanlaitosta vielä vähemmän kuin Meg.

Tämä ystävällinen tarjous otettiin iloisesti vastaan, ja Margaret vetäytyi arkihuoneeseen, jonka hän nopeasti siivosi lakaisemalla rikat sohvan alle ja laskemalla uutimet alas säästyäkseen pölynpyyhkimisen vaivoista. Jo, joka luotti lujasti emännäntaitoihinsa ja halusi sopia riitansa Laurien kanssa, juoksutti heti postitoimistoon kirjelijun, jossa kutsui Laurien päivälliselle.

— Olisit ensin ajatellut, mitä pystyt saamaan kokoon, ja kutsunut vieraita vasta sitten, sanoi Meg saadessaan kuulla tuosta vieraanvaraisesta, mutta hieman pikaisesta toimenpiteestä.

— Hui hai, onhan meillä pihvejä ja perunoita, ja minä ostan vähän parsaa ja rapuja 'höysteeksi', kuten Hanna sanoo. Sitten laitan salaattia. En tiedä kuinka sitä laitetaan, mutta voinhan katsoa keittokirjasta. Jälkiruoaksi hyytelöä ja mansikoita, sitten kahvia. Eikö kelpaa, mitä?

— Älä yritäkään kovin monta ruokalajia, Jo, ethän osaa laittaa muuta syötäväksi kelpaavaa kuin piparkakkuja ja siirappikaramelleja. Minä pesen käteni päivälliskutsusta, ja koska olet pyytänyt Laurien tänne omalla vastuullasi, saat pitää huolta hänestä.

— En pyydä sinulta muuta kuin että olet ystävällinen hänelle ja neuvot minua hyytelön valmistuksessa. Autathan minua sentään, jos joudun kiipeliin, sanoi Jo melkein loukkaantuneena.

— Autan kyllä, mutta enhän itsekään osaa juuri mitään. Olisi parasta että kysyisit neuvoa äidiltä ennen kuin ryhdyt mihinkään, sanoi Meg varovaisena.

— Tietysti kysyn, enhän ole sentään aivan hassu. Ja Jo meni pois kiukuissaan, kun hänen keittotaitoaan oli epäilty.

— Laita mitä tahdot äläkä häiritse minua. Menen ulos syömään päivällistä enkä voi nyt vaivata itseäni keittiöhuolilla, sanoi rouva March, kun Jo kertoi hänelle vaikeuksistaan. — En ole koskaan pitänyt taloudenhoidosta ja otan lupapäivän tänään, aion lukea, kirjoittaa, käydä vieraisilla ja huvitella.

Nähdessään äitinsä loikoilevan mukavasti nojatuolissa ja lukevan romaania aamupäivällä Josta tuntui kuin olisi tapahtunut jokin luonnonmullistus, sillä tuskinpa auringonpimennys, maanjäristys tai tulivuoren purkaus olisi voinut tuntua suuremmalta kummalta.

— Kaikki on tänään hullusti, hän sanoi itsekseen mennessään alakertaan. — Kas tuolla Beth itkee — se on varma merkki siitä, ettei kaikki ole niin kuin olla pitää. Jos vain Amy marisee, annan hänelle kyytiä.

Itsekin aivan poissa tasapainosta Jo riensi arkihuoneeseen ja löysi Bethin itkemästä kanarialintuaan, joka makasi kuolleena häkissään, pienet kynnet surullisesti harallaan, aivan kuin se olisi vieläkin anonut sitä ravintoa, jonka puutteeseen se oli kuollut.

— Se on minun syyni, minä unohdin sen — täällä ei ole ainoatakaan jyvää tai vesipisaraa. Oi Pip, oi Pip, kuinka saatoin olla niin huolimaton ja julma? nyyhkytti Beth ottaen lintuparan käsiinsä ja koettaen herättää sitä henkiin.

Jo katsoi sen puoliavoimia silmiä, tunnusteli sen pientä sydäntä, mutta lintu oli jo kylmä ja jäykkä. Jo

pudisti päätään ja tarjosi dominolaatikkoaan ruumisarkuksi.

— Pane se uuniin, ehkä se vielä lämpenee ja virkoo, ehdotti Amy toiveikkaana.

— Pip on kuollut nälkään enkä halua, että se paistetaan kuolemansa jälkeen. Minä ompelen sille käärinliinat ja hautaan sen puutarhaan, enkä koskaan enää tahdo toista lintua, en koskaan, koskaan, Pip. Olen liian paha omistamaan lintua, mumisi Beth istuen lattialla ja pitäen lemmikkiään käsissään.

— Hautajaiset pidetään iltapäivällä, ja me olemme kaikki mukana. Älä itke, Beth. Onhan se kovin surullista, mutta tällä viikolla käy kaikki hullusti, ja Pip on saanut kärsiä eniten kokeestamme. Ompele käärinliinat ja pane se minun laatikkooni, ja päivällisen jälkeen pidämme sievät pienet hautajaiset, sanoi Jo, joka alkoi epämääräisesti tuntea, että oli ottanut täksi päiväksi niskoilleen vähän liian suuren urakan.

Hän jätti toiset lohduttamaan Bethiä ja meni keittiöön, jossa vallitsi hirvittävä epäjärjestys. Hän sitoi ison esiliinan eteensä ja ryhtyi työhön. Kasattuaan pestävät astiat yhteen paikkaan hän huomasi tulen sammuneen.

— Tietysti, napisi Jo, tempasi pesänluukun auki ja alkoi kiivaasti kohennella sammuneita hiiliä.

Sytyttyään valkean hän arveli, että olisi paras käydä torilla sillä aikaa kun vesi kuumeni. Kävely virkisti häntä, ja onnitellen itseään hyvistä kaupoistaan — hän oli ostanut hyvin nuoria rapuja, hyvin vanhaa parsaa ja pari laatikollista happamia mansikoita — hän marssi kotiin. Tällä välin oli päivällisaika koittanut ja hella hohti punaisena. Hanna oli jättänyt leipätaikinan nousemaan, Meg oli alustanut sen aamulla, pannut sen uudestaan hellalle nousemaan ja unohtanut sen siihen. Meg puheli juuri Sallie Gardinerin kanssa arkihuoneessa, kun ovi lensi auki ja sisään syöksyi jauhoinen, nokinen olento posket palaen ja tukka epäjärjestyksessä.

— Kuules, Meg, eikö taikina ole tarpeeksi noussutta kun se valuu yli laitojen?

Sallie alkoi nauraa, mutta Meg nyökäytti päätään ja nosti kulmakarvansa niin korkealle kuin suinkin mahdollista, mikä seikka sai keittiöilmestyksen katoamaan ja panemaan happaman taikinan muitta mutkitta uuniin. Rouva March meni ulos kurkistettuaan ensin joka huoneeseen nähdäkseen millä kannalla asiat olivat ja lohdutettuaan Bethiä, joka istui ompelemassa käärinliinaa dominolaatikossa lepävälle rakkaalle vainajalle.

Omituinen avuttomuuden tunne valtasi tytöt, kun äidin harmaa hattu katosi kadunkulmauksen taakse, ja he joutuivat täydellisen epätoivon valtaan, kun pari minuuttia myöhemmin saapunut vieras, neiti Crocker, ilmoitti jäävänsä päivälliselle. Tämä naisihminen oli vanha laiha, keltainen olio, jolla oli terävä nenä ja vakoilevat silmät ja joka huomasi kaiken ja juorusi kaikesta mitä näki. Tytöt eivät pitäneet hänestä, mutta heitä oli neuvottu olemaan hänelle ystävällisiä, koska hän oli vanha ja köyhä ja kovin yksinäinen. Niinpä Meg vei hänet nojatuoliin istumaan ja koetti pitää hänelle seuraa. Vieras puolestaan uteli kaikkea ja kertoi juttuja ihmisistä, joita hän tunsi.

Sanat eivät riitä kuvaamaan niitä tuskia, koettelemuksia ja ponnistuksia, joita Jo sai kestää sinä aamupäivänä, ja ateriasta, jonka hän tarjosi, tuli ikuinen pilan aihe. Uskaltamatta enää kysyä neuvoa hän koetti parhaansa mukaan selviytyä omin neuvoin ja huomasi ennen pitkää, että ruoanlaittoon vaaditaan muutakin kuin tarmoa ja hyvää tahtoa.

Hän keitti parsaa toista tuntia ja huomasi surukseen, että päät olivat kiehuneet hajalle ja varret olivat entistä kovempia. Leipä paloi pikimustaksi, sillä salaatin valmistaminen tuotti hänelle niin paljon päänvaivaa että hän jätti kaiken muun sikseen, kunnes käsitti, ettei siitä lopultakaan tulisi syötäväksi kelpavaa. Ravut olivat punaisia ja kummallisia, ja hän hakkasi niitä kunnes kuoret irtosivat, ja sisälmyksen niukkuus peitettiin salaatinlehden runsauteen. Perunakattila sai väistyä parsakeiton tieltä ja kiehui liian vähän aikaa. Hyytelö oli kokkareista eivätkä mansikat olleet niin kypsä kuin ne olivat ostettaessa näytäneet.

— No, syökööt pihviä ja voileipää jos heidän on nälkä, mutta hirvittävää on, että kokonainen aamupäivä on mennyt ihan hukkaan, ajatteli Jo soittaessaan päivälliskelloa tunnin myöhästyneenä ja katsellessaan hikisenä, väsyneenä ja pahantuulisena juhlaruokiaan. Moista sotkua hänen oli pakko tarjota herkkuihin tottuneelle Laurielle ja neiti Crockerille, jonka uteliaat silmät huomaisivat kaikki viat ja jonka juoruava kieli kuuluttaisi niitä joka talossa.

Jo-parka olisi mielellään kadonnut pöydän alle, kun ruokalaji toisensa jälkeen jäi syömättä. Amy tirskei, Meg näytti onnettomalta, neiti Crocker pani suunsa suppuun ja Laurie puheli ja nauroi epätoivon vimalla koettaen antaa juhralle hilpeää sävyä.

Jon viimeinen oljenkorsi oli jälkiruoka, sillä hän oli sokeroinut marjat hyvin ja tarjosi niiden kanssa

runsaasti paksua kermaa. Hänen kuumat poskensa viilentyivät hiukkasen, ja häneltä pääsi helpotuksen huokaus, kun kauniit lasivadit tulivat esille ja kaikki katselivat ilahtuneina pieniä, punaisia saaria, jotka uiskentelivät kermameressä.

Neiti Crocker maistoi ensimmäisenä, irvisti rumasti ja joi kiireesti pari kulausta vettä. Jo, joka ei ollut ottanut jälkiruokaa, koska pelkäsi sen loppuvan kesken, vilkaisi Laurieen, mutta tämä söi miehekkäästi, vaikka suupielet hieman värähtelivätkin, ja katsoi tiukasti lautaseensa. Amy, joka oli herkkusuu, vei täyden lusikallisen suuhunsa, mutta oli tukehtua, kätki kasvonsa ruokaliinaan ja nousi nopeasti pöydästä.

— Voi, mikä siinä on? kysyi Jo ylen onnettoman.

— Suolaa sokerin asemesta ja kerma hapanta, sanoi Meg tehden traagillisen eleen.

Jo voihkaisi ja vaipui tuoliinsa, sillä hän muisti pistäneensä lusikkansa toiseen keittiön pöydällä olevista laatikoista sokeroidessaan marjoja vielä viimeisen kerran. Hän lehahti tulipunaiseksi ja oli vähällä pillahtaa itkuun, kun hän samassa kohtasi Laurien silmät, jotka huolimatta pojan sankarillisista ponnistuksista olivat täynnä pidätettyä hilpeyttä. Silloin asian hullunkurinen puoli valkeni hänelle äkkiä, ja hän nauroi kunnes kyynelät valuivat hänen poskilleen. Niin tekivät kaikki muutkin, myös 'Croaker', kuten tytöt nimittivät vanhaa neitiä, ja onneton päivällinen päättyi voileipiin, oliiveihin ja leikkipuheisiin.

— Minä en jaksa ajatellakaan astioiden korjaamista, niin että rauhoitutaan nyt hautajaisiin, sanoi Jo kun he olivat nousseet pöydästä ja neiti Crocker lähtenyt etsimään toista päivällispöytää, jossa voisi kertoa uusimman juttunsa.

He vakavoituivat Bethin tähden. Laurie kaivoi haudan puutarhaan sananjalkojen juureen, ja pikku Pip pantiin sinne ja peitettiin sammaliin helläsydämisen Bethin vuodattaessa katkeria kyyneliä. Orvokeista ja vesiheinästä solmittu köynnös laskettiin kivellet, johon riipustetun hautakirjoituksen Jo oli sepittänyt taistellessaan päivällisen kanssa:

Tässä lepää Pip March.

Kuoli kesäkuun seitsemäntenä.

Rakastettu, kaivattu,
eikä pian unohdettu.

Toimituksen päätyttyä Beth vetäytyi huoneeseensa; mielenliikutus ja ravut olivat käyneet hänen voimilleen. Mutta lepäämisestä ei tullut mitään, sillä sängyt olivat vielä aamukunnossaan.

Beth ryhtyi oikeaan suursiivoukseen ja se lievitti suuresti hänen suruaan. Meg auttoi Jota siivoamaan juhla-aterian jätteet; työ vei puolen iltapäivää ja uuvutti heidät siinä määrin, että he päättivät illallisaikaan tyytyä teehen ja voileipiin. Laurie vei Amyn ajelulle, ja se oli oikea laupeudentyö, sillä hapan kerma näytti vaikuttaneen epäedullisesti pikku neidin mielialaan. Kun rouva March tuli kotiin iltapäivällä, puuhasi kolme vanhinta tyttöä kiireissään ja palavissaan, ja silmäys ruokakaappiin riitti antamaan äidille käsityksen kokeen onnistumisesta.

Ennen kuin emännät pääsivät lepäämään, soi ovikello monta kertaa, ja syntyi aikamoinen hälinä ja hämminki ennen kuin kukaan oli siinä kunnossa, että saattoi mennä vieraita vastaan. Sitten piti keittää teetä ja juosta asioilla ja ommella ja parsia ja samanaikaisesti oli odottamassa senkin seitsemän tehtävää. Kun hämärä lankesi hiljaisena ja kasteisena, tytöt kokoontuivat yksitellen parvekkeelle, missä kesäkuun ruusut olivat puhkeamaisillaan, ja kaikki huohottivat ja voihkivat väsymyksestä istahtaessaan lepäämään.

— Onpa ollut kauhea päivä! aloitti Jo, joka tavallisesti ensimmäisenä ratkesi puhumaan.

— Se on tuntunut lyhyemmältä kuin tavallisesti, mutta aika ikävältä, sanoi Meg.

— Ei ollenkaan kuin kotona, lisäsi Amy epämääräisesti.

— Koti ei tunnu kodilta ilman äitiä ja Pipiä, huokasi Beth ja katsoi vesissä silmin päänsä yläpuolella riippuvaa tyhjää häkkiä.

— Tässähän äiti on, kultaseni, ja huomenna saat uuden linnun jos tahdot.

Rouva March tuli odottamatta heidän joukkoonsa, ja näytti siltä kuin hänen lomapäivänsä ei olisi ollut yhtään hausempi kuin heidän.

— Oletteko tyytyväiset kokeeseenne, tytöt; vai tahdotteko jatkaa vielä toisen viikon? hän kysyi, kun Beth painautui hänen syliinsä ja toiset kääntyivät kasvot kirkastuneina häntä kohti kuin kukat päin

aurinkoa.

— En minä ainakaan, sanoi Jo päättäväisenä, ja toiset säestivät häntä.

— Onko mielestänne siis parempi, että teillä on vähän velvollisuuksiakin ja että saatte tehdä työtä muidenkin hyväksi?

— Ainainen liesuaminen ja romaanien lukeminen ei vetele, sanoi Jo pudistaen päätään. — Olen kyllästynyt siihen ja aion ruveta tekemään jotakin hyödyllistä.

— Opettelisitte vaikkapa tavallista ruoanlaittoa. Se on hyödyllinen taito, jota vaille kukaan nainen ei saisi jäädä, sanoi rouva March ja nauroi itsekseen ajatellessaan Jon päivälliskutsuja, sillä hän oli tavannut neiti Crockerin ja saanut tarkan kuvauksen niistä.

— Äiti, sinä lähdit pois vain nähdäksesi kuinka tulemme toimeen! huudahti Meg, jolla oli ollut omat epäilyksensä kaiken päivää.

— Niin, toivon teidän huomaavan, kuinka kaikkien mukavuus riippuu siitä, että jokainen suorittaa tunnollisesti tehtävänsä. Kaikki kävi mainiosti niin kauan kuin Hanna ja minä hoidimme teidän tehtävänne, vaikka en usko että olitte erityisen onnellisia niinä päivinä. Tahdoin antaa teille pienen läksyn ja näyttää mitä tapahtuu, jos jokainen ajattelee vain itseään.

— Me teemme työtä kuin mehiläiset ja rakastamme työtämme — saatpa nähdä! sanoi Jo. — Minä opettelen loma-aikanani yksinkertaista ruoanlaittoa, ja seuraavat päivälliskutsuni onnistuvatkin hyvin.

— Minä ompelen isän lakanat enkä anna sinun auttaa yhtään, äiti. Minä osaan kyllä ja tahdon tehdä sen, vaikka en ompelemisesta pidäkään, sanoi Meg.

— Minä luen läksyni joka päivä enkä pane liian paljon aikaa soittoon ja nukkeihin. Se oli Bethin päätös, ja Amy puolestaan seurasi toisten esimerkkiä ilmoittamalla sankarillisesti:

— Minä opettelen ompelemaan napinläpiä ja kiinnitän huomiota sanoihini.

— Erinomaista, tyttökullat! Olen hyvin tyytyväinen kokeeseen, uskon ettei meidän tarvitse uudistaa sitä. Katsokaa vain, ettette mene toiseen äärimmäisyyteen ja raada kuin orjat. Varatkaa määrätunnit työhön ja leikkiin, tehkää joka päivästä sekä hyödyllinen että hauska ja näyttäkää että ymmärrätte ajan arvon käyttämällä sitä hyvin. Silloin on nuoruus ihana, vanhuus vaivaton, ja elämä köyhydestäkin huolimatta rikas ja kaunis.

— Me muistamme, äiti!

Ja he muistivat todella.

12.

LAURENCEN LEIRI

Beth oli postineiti, sillä koska hän oli eniten kotona, hän maltoi hoitaa virkaansa säännöllisesti, ja hänestä oli äärettömän hauskaa avata joka päivä postilaatikon pieni ovi ja jakaa saalis. Eräänä heinäkuun päivänä hän tuli kädet täynnä kirjeitä ja paketteja.

— Tässä on kukkakimppusi, äiti! Laurie ei koskaan unohda sitä, hän sanoi ja pani raikkaat kukat maljakkoon, joka oli 'äidin nurkassa' ja joka ei koskaan ollut tyhjänä, kiitos olkoon Laurien huomaavaisuuden.

— Neiti Meg March, kirje ja käsine, jatkoi Beth ja antoi mainitut esineet sisarelleen, joka istui lähellä äitiä ja kutoi rannikkaita.

— Mitä, minähän unohdin molemmat käsineeni Laurien luo ja tässä on vain yksi, sanoi Meg katsellen harmaata pumpulihansikastaan. — Oletko varma ettet pudottanut toista puutarhaan?

— Aivan varma. Postitoimistossa oli vain yksi.

— En siedä parittomia käsineitä. No, saan kai toisen vielä. Kirjeessä on vain pyytämäni käänös saksalaisesta runosta. Herra Brooke on varmaan kirjoittanut sen. Se ei ole Laurien käsialaa.

Rouva March vilkaisi Megiin, joka oli sievä ja näytti hyvin naiselliselta istuessaan vaaleassa aamupuvussaan ompelupöytänsä ääressä. Vähääkään aavistamatta äitinsä ajatuksia Meg ompeli ja lauloi, mieli täynnä viattomia, tyttömäisiä haaveita, raikkaana kuin orvokit povellaan, ja rouva March hymyili mielihyvystä.

— Kaksi kirjettä tohtori Jolle, kirja ja hullunkurinen vanha hattu, joka oli pantu postitoimiston katolle ja peitti sen melkein kokonaan, sanoi Beth nauraen ja meni lukuhuoneeseen, jossa Jo istui kirjoittamassa.

— Aika veijari se Laurie! Sanoin että soisin isompien hattujen pääsevän muotiin, koska poltan helposti kasvoni kuumina päivinä. Hän sanoi: "Mitäs muodista! Pidä sinä vain isoa hattua, jos se sinua miellyttää." Sanoin että pitäisin jos minulla olisi sellainen, ja hän on nyt lähettänyt tämän koetellakseen minua. Minä pidän sitä piloillani ja näytän etten välitä muodista. — Ja Jo ripusti vanhanaikaisen leveälierisen hatun Platonian esittävän veistoksen päähän ja rupesi lukemaan kirjeitään.

Toinen oli äidiltä ja sai hänen silmänsä vettymään ja poskensa hehkumaan, sillä siinä sanottiin:

"Rakas tyttöni! Kirjoitan sinulle pari sanaa, että saisit tietää, kuinka iloinen ja onnellinen olen ollut nähdessäni sinun ponnistelevan eteenpäin itsehillinnän tiellä. Et puhu mitään vaikeuksista, epäonnistumisistasi ja edistyksestäsi ja luulet ehkä ettei niitä näe kukaan muu kuin Ystävä, jonka apua pyydät joka päivä, mikäli voin päätellä kirjasi kuluneista kansista. Mutta minäkin olen kamppailusi huomannut ja uskon sydämestäni päätöksesi vilpittömyyteen, koska se jo alkaa kantaa hedelmää. Jatka, kultaseni, kärsivällisesti ja rohkeasti, ja usko ettei kukaan ota hellemin osaa taisteluusi kuin oma

Äitisi."

— Tämä on parempaa kuin koko maailman rikkaus ja kunnia. Voi, äiti, minä koetan! Minä koetan edelleen enkä väsy, koska sinä autat minua.

Painaen päänsä käsiin Jo kostutti kirjallista tekelettään muutamilla kyynelillä, sillä hän ei todella ollut aavistanut kenenkään huomaavan hänen ponnistuksiaan, ja tämä vakuutus oli sitäkin kallisarvoisempi ja rohkaisevampi, kun se oli odottamaton ja tuli henkilöltä, jonka kiitos merkitsi hänelle eniten. Tuntien olevansa kykenevämpi kuin koskaan kohtaamaan Apollyoninsa hän piilotti kirjeen puseronsa alle ikään kuin kannustajaksi ja muistuttajaksi ja avasi sitten toisen kirjeen valmiina sekä hyviin että huonoihin uutisiin. Laurie kirjoitti suurella käsialalla kiireissään:

"Rakas Jo,

Minun luokseni tulee huomenna muutamia englantilaisia poikia ja tyttöjä ja koetamme pitää hauskaa. Jos ilma on kaunis, pystytän telttani Pitkälle niitylle ja soudan koko joukon sinne syömään leiriateriaa ja pelaamaan krokettia. Teemme nuotion, syömme kuin mustalaiset ja keksimme kaikenlaista hauskaa. He ovat reilua väkeä ja pitävät sellaisesta. Brooke tulee paimentamaan poikia, ja Kate Vaughan saa olla 'esiliinana' tytöille. Teidän täytyy kaikkien tulla, Beth ei saa mistään hinnasta jäädä pois, kukaan ei tee hänelle pahaa. Älkää välittäkö eväistä — minä pidän huolen niistä ja kaikesta muustakin, kunhan vain tulette. Tulisessa kiireessä ikuisesti sinun

Laurie."

— Hip hei! hihkaisi Jo ja syöksyi kertomaan uutisia Megille. — Tottahan saamme mennä, äiti! Se olisi suuri apu Laurielle, sillä minä osaan soutaa ja Meg voi auttaa aterian valmistamisessa ja lapsetkin voivat jollakin tavalla olla hyödyksi.

— Toivottavasti Vaughanit eivät ole kovin hienoja ja juhlallisia ihmisiä. Tiedätkö heistä mitään, Jo? kysyi Meg.

— Tiedän vain, että heitä on neljä. Kate on vanhempi kuin sinä, Fred ja Frank — kaksoiset — suunnilleen minun ikäisiäni, ja sitten on vielä pieni tyttö Grace, joka on yhdeksän- tai kymmenvuotias. Laurie on tutustunut heihin ulkomailla ja pitää paljon pojista, mutta luulen ettei hän erityisesti ihaile Katea — ainakin hän nyrpisti nenäänsä puhuessaan hänestä.

— Olen iloinen, että karttuunipukuni on kunnossa, se on sievä ja sopii juuri tällaiselle retkelle, sanoi Meg mielissään. — Minkä sinä panet, Jo?

— Punaharmaan merimiespukuni, se välttää mainiosti. Aion soutaa ja juosta koko ajan enkä tahdo ylleni mitään hienoa ja hankalaa. Tulet kai mukaan, Beth?

— Jos minun ei tarvitse puhua kenenkään pojan kanssa.

— Ei ainoankaan.

— Tulen mielelläni Laurien vuoksi enkä pelkää herra Brookea, hän on hyvin ystävällinen, mutta en tahtoisi leikkiä enkä laulaa enkä sanoa mitään. Teen työtä enkä ole kenellekään vaivaksi, ja jos pidät huolta minusta, Jo, tulen mukaan.

— Kas noin minun kiltti tyttöni sanoo, sinä koetat voittaa ujoutesi, ja siitä minä pidän. Vikojensa nujertaminen ei ole helppoa, mikäli minä tiedän, ja ystävällinen sana antaa hyvän sysäyksen. Kiitos, äiti! Ja Jo painoi suudelman äitinsä laihalle poskelle.

— Minä sain laatikollisen suklaanappeja ja kuvan, jonka halusin jäljentää, sanoi Amy näyttäen saalistaan.

— Ja minä sain herra Laurencelta kirjeen, jossa hän pyytää minua tänä iltana luokseen soittamaan ennen kuin lamput sytytetään, lisäsi Beth, jonka ystävyys vanhan herran kanssa kukoisti yhä.

— Mennään nyt töihin ja ollaan kahta ahkerampia tänään, niin että huomenna saadaan pitää hauskaa omatunto puhtaana, sanoi Jo ja vaihtoi kynänsä luutaan.

Kun aurinko kurkisti tyttöjen huoneeseen varhain seuraavana aamuna luvaten kaunista ilmaa, sen eteen avautui lystikäs näky. Jokainen oli valmistautunut juhlapäivää varten omalla tavallaan. Megillä oli ylimääräinen rivi papiljotteja otsallaan, Jo oli tuhlannut palaneisiin kasvoihinsa viljalti ihovoidetta, Beth oli ottanut Joannan sänkyyn tehdäkseen lähenevän eron sille vähemmän raskaaksi ja Amy likistänyt nenänsä teräspihtiin saadakseen tuohon harmilliseen ruumiinosaan edes pikkuriikkisen kyömyä. Pihti oli sitä lajia, jota taiteilijat käyttävät kiinnittäessään paperilevyä työpöytänsä, ja siis erittäin sopiva ja tehokas siihen tarkoitukseen, johon sitä käytettiin. Tämä lystikäs näky varmaan huvitti aurinkoa, sillä se nauroi niin leveästi, että Jo heräsi ja huomattuaan Amyn koristuksen herätti naurullaan sisarensakin.

Nauru ja päivänpaiste olivat hyviä enteitä huviretkelle lähdetessä, ja pian kummassakin talossa alkoi iloinen hyöriä. Beth, joka tuli ensimmäisenä valmiiksi, asettui ikkunaan tähyistäjäksi ja joudutti sisariensa pukeutumista tiedottamalla jatkuvasti mitä naapuritalossa tapahtui.

— Tuolla renki kantaa telttaa. Rouva Baker panee eväät kahteen isoon koriin. Nyt herra Laurence katsoo taivasta ja tuuliviiriä — jospa hänkin tulisi mukaan. Tuossa on Laurie merimiespuvussa — onpas hän komean näköinen! Voi hirmuista, tuolla tulee koko vaunullinen vieraita — iso neiti, pieni tyttö ja kaksi kauheata poikaa. Toinen on rampa, poikaparka, hänellä on kainalosauva. Laurie ei puhunut siitä mitään. Pitäkää kiirettä, tytöt, on jo myöhä. Mitä, tuossahan on Ned Moffat! Katso, Meg, eikö tuo ole se herra, joka nosti sinulle lakkia, kun olimme ostoksilla?

— Niin onkin. Kas kummaa, että hän tulee mukaan. Luulin hänen matkustaneen vuoristoon. Tuolla on Sallie. Onpa hauskaa, että hän ehti kotiin ajoissa. Kelpaanko minä, Jo? kysyi Meg kiihdyksissään.

— Olet sievä kuin kaunokki. Nosta hameesi vähän ylemmäksi ja pane hattu suoraan. Se näyttää liian hempeältä tuolla tavalla ja tipahtaa pois ensimmäisessä tuulenpuuskassa. No, joutukaa nyt!

— Mutta Jo, ethän vain aio panna tuota kauheata hattua päähäsi? Se on liian hassu! Et saa ruveta linnunpelätiksi, sanoi Meg kauhistuneena, kun Jo satoi punaisella nauhalla päähänsä leveälierisen hatun, jonka Laurie oli piloillaan lähettänyt hänelle.

— Minäpä vain panen sen — hattu on mainio, kevyt ja varjoisa. Siitä tulee hyvä pila, enkä välitä vaikka olisin linnunpelätti, kunhan minun vain on hyvä olla.

Niine hyvineen Jo marssi ulos, ja toiset seurasivat häntä, kaikki heleissä kesäpuvuissaan, kasvot hilpeinä ja raikkaina.

Laurie riensi heitä vastaan ja esitti heidät sydämellisesti ystävilleen. Vastaanottohuoneena oli ruohokenttä, jolla pian vallitsi vilkas hyöriä. Meg oli iloinen huomattessaan, että Kate Vaughan, vaikka olikin jo kahdenkymmenen, pukeutui niin yksinkertaisesti, että amerikkalaisilla tytöillä olisi ollut syytä ottaa oppia hänestä. Edelleen Meg oli hyvin mielissään, kun herra Ned vakuutti tullessaan mukaan yksinomaan hänen tähtensä.

Jo ymmärsi miksi Laurie nyrpisti nenäänsä puhuessaan Katesta, sillä tämä nuori neiti oli verhonnut itsensä luoksepääsemättömyyden vaippaan, joka jyrkästi erosi toisten tyttöjen vapaasta ja luontevasta käytöksestä. Beth tarkasti vieraita poikia ja huomasi että rampa poika ei ollut lainkaan 'kauhea', vaan herttainen, ujo ja arka, ja päätti olla hänelle ystävällinen sen vuoksi. Amy näki Gracessa hyvin kasvatetun, iloisen pienen naisen, ja tuijotettuaan toisiinsa sanattomina tytöt tulivat äkkiä oikein hyväiksi ystäviksi.

Telttä, eväät ja krokettivehkeet oli lähetetty edeltäkäsinkin, seurue oli asettunut pian veneisiin, ja

molemmat veneet lähtivät yhtäkaa rannasta, jonne herra Laurence jäi heiluttamaan hattuaan. Laurie ja Jo soutivat toista venettä, herra Brooke ja Ned toista, ja Fred Vaughan, vallaton kaksoisveli, yritti parhaansa mukaan estellä kummankin kulkua melomalla edestakaisin kalastajanruuhta kuin suuri vesihyönteinen.

Jon muhkea lierikko sai osakseen paljon ylistystä, sillä siitä oli yleistä hyötyä. Se poisti ensijäykkyuden nopeasti, soutumatkalla se sai aikaan virkistävän tuulenhengen lepattaessaan, ja Jo sanoi että siitä tulisi oivallinen suoja koko seurueelle, jos sade sattuisi yllättämään. Kate näytti hieman ihmettelevän Jon suorasukaisia tapoja, varsinkin kun tämä huudahti 'Kristoffer Kolumbus' pudottaessaan aironsa veteen. Mutta katsottuaan tuota erikoista tyttöä useita kertoja lornettinsa takaa neiti Kate päätti, että hän oli 'kummallinen, mutta ei yhtään hullumpi', ja hymyili hänelle kaukaa.

Meg oli saanut toisessa veneessä mieluisan paikan vastapäätä soutajia, jotka molemmat ihailivat näköalaa ja hoitivat airojaan tavattoman taitavasti. Herra Brooke oli vakava, hiljainen nuorimies, jolla oli kauniit ruskeat silmät ja miellyttävä ääni. Meg piti hänen levollisesta käytöksestään ja näki hänessä vaeltavan tietosanakirjan. Herra Brooke ei koskaan puhunut hänelle paljon, mutta katseli häntä sitä ahkerammin, eikä suinkaan epäsuopein silmin, sen Meg kyllä tunsu.

Ned, vastaleivottu korkeakoululainen, tietysti käyttäytyi niin mahtavasti kuin keltanokan pyhä velvollisuus vaatii. Hän ei ollut juuri älyllä pilattu, mutta varsin hyvänahkainen poika, ja verraton toveri huviretkillä. Sallie Gardiner oli kokonaan keskittynyt valkoisen pukunsa varomiseen ja jutteli joka paikkaan ehtivän Fredin kanssa, jonka kujeet pitivät Bethiä alituisen kauhun vallassa.

Pitkä niitty ei ollut kaukana, mutta teltoa oli jo pystyssä ja krokettiportit paikoillaan kun seurue saapui. Se oli hauska vihreä aukea, jolla kasvoi kolme tuuheata tammea ja jossa oli tasainen, krokettikentäksi sopiva nurmikko.

— Tervetuloa Laurencen leiriin, huusi nuori isäntä, kun kaikki nousivat maihin ihastuksesta huudahdellen.

— Brooke on kenraali, minä eversti ja toiset pojat upseereja. Te, hyvät naiset, olette vieraitamme. Teltta on pystytetty erityisesti teitä varten, ja tuo tammi on salonkinne, tämä ruokasali ja tämä kolmas leirikeittiö. Pelataan kroketia nyt ennen kuin tulee kuuma, sitten ryhdytään puuhaamaan päivällistä.

Frank, Beth ja Grace istuutuivat katsomaan muiden peliä. Herra Brooke valitsi pelitoverikseen Megin, Katen ja Fredin, Laurie taas Sallien, Jon ja Nedin. Englantilaiset pelasivat hyvin, mutta amerikkalaiset vielä paremmin ja puolustivat sitkeästi alueensa jokaista tuumaa.

Jo ja Fred joutuivat sanasotaan useita kertoja, ja kerran oli väittely puhkeamassa ilmiriidaksi. Jo oli päässyt viimeisestä portista, mutta ei ollut osunut puikkoon, mikä seikka harmitti häntä aika lailla. Fred tuli heti hänen kintereillään ja joutui lyömään ennen Jota. Hänen pallonsa kosketti porttiin, mutta pysähtyi tuuman verran väärälle puolelle. Ketään ei ollut lähettyvillä, ja rientäessään katsomaan lyöntinsä tulosta poika sysäsi palloa viekkaasti kenkäänsä kärjellä niin että se vieri juuri tuuman verran oikealle puolelle.

— Se meni läpi! Nyt lähetän teidät menemään, Jo-neiti, ja tulen ensimmäisenä maaliin, huudahti nuori herra ja kohotti nuijansa uuteen iskuun.

— Te sysäsitte palloa, minä näin, ja nyt on minun vuoroni, sanoi Jo terävästi.

— En minä koskenut siihen. Se saattoi vierähtää hiukan, mutta sehän on sallittua. Menkää pois edestä ja antakaa minun lyödä.

— Amerikassa ei pelata väärin, mutta tehkää miten haluatte, sanoi Jo suuttuneena.

— Amerikkalaisethan ovat maailman suurimpia veijareita, sen kaikki tietävät. Terve menoa vain! vastasi Fred ja löi pallon kauas.

Jo avasi suunsa, mutta hillitsi itsensä ajoissa, punastui hiusmartoa myöten ja vasaroi hetkisen vimmatusti porttia, ja sillä välin Fred osui puikkoon ja julisti kerskuen olevansa poissa pelistä. Jo meni sitten pallonsa luo ja haki sitä kauan pensaikosta, mutta tuli takaisin kylmänä ja rauhallisena ja odotti kärsivällisesti vuoroaan. Kesti useita vuoroja ennen kuin hän pääsi takaisin menettämälleen paikalle, ja silloin oli vastapuolueen voitto jo melkein varma, sillä pelissä oli enää Katen pallo, sekin lähellä puikkoa.

— Kautta Pyhän Yrjänän, nyt olemme hukassa! Hyvästi vain, Kate. Jo-neiti on minulle lyönnin velkaa, ja sinun pallosi saa nyt lentää, huusi Fred kiihtyneenä, kun kaikki tulivat katsomaan pelin loppua.

— Amerikkalaisilla on tapana olla jalomielisiä vihollisilleen, sanoi Jo, ja hänen katseensa sai pojan

punastumaan. — Etenkin silloin kun he voittavat, hän lisäsi, jätti Katen pallon paikalleen ja voitti pelin taitavalla lyönnillä.

Laurie heitti hattunsa ilmaan, mutta muistaen, ettei hänen sopinut liian riehakkaasti iloita vieraittensa häviöstä, hän malttoi mielensä kesken eläköön-huutoa ja kuiskasi Jolle:

— Se oli oikein, Jo! Hän pelasi väärin, minä näin sen kyllä. Emme voi sanoa sitä hänelle, mutta hän ei tee sitä toiste, siitä saat olla varma.

Meg veti Jon syrjään tahtoen muka kiinnittää jonkin irtautuneen nauhan ja sanoi hyväksyvästi:

— Se oli hirveän ikävää, Jo, mutta sinä hillitsit itsesi, ja olen siitä iloinen.

— Älä kiitä minua, Meg, voisin tällä hetkellä lyödä häntä korville. Olisin varmaan raivostunut, jollen olisi vitkastellut nokkosten keskellä kunnes kiukkuni oli asettunut sen verran, että saatoin hillitä kieleni. Minussa kiehuu vieläkin, niin että toivottavasti hän pysyy poissa tieltäni, vastasi Jo purren huuliaan ja mulkoillen Frediin leveän hattunsa alta.

— Päiväaterian aika, ilmoitti herra Brooke katsoen kelloaan. — Eversti, tahdotteko tehdä valkean ja keittää vettä sillä aikaa kun neiti March, Sallie-neiti ja minä katamme pöydän. Kuka osaa keittää hyvän kahvin?

— Jo osaa, sanoi Meg iloisena voidessaan suositella sisartaan. Ja niinpä Jo, joka oli viime aikoina opiskellut menestyksellisesti keittotaitoa, asettui hoitamaan kahvipannua, kun lapset olivat koonneet kuivia risuja ja pojat sytyttäneet tulen. Kate-neiti piirusti ja Frank puheli Bethin kanssa, joka punoi kaisloista pieniä levyjä lautasiksi.

Kenraali ja hänen apulaisensa levittivät pöytäliinan ja kattoivat sille houkuttelevan aterian. Pöytä koristettiin vihreillä lehdillä. Jo ilmoitti että kahvi oli valmista, ja kaikki asettuivat innokkaasti pöytään, sillä reipas liikunta ulkoilmassa antaa hyvän ruokahalun.

Se oli hyvin iloinen ateria, ja heleä nauru säikähdytti usein läheisellä laitumella käyskentelevää hevosta, joka ei ollut tottunut moisiin ääniin. Pöytä oli hupaisen epätasainen, minkä takia kupit ja lautaset tekivät monta kuperkeikkaa; tammenterhoja putoili maitoon, pienet mustat muurahaiset ottivat kutsumattomina vieraina osaa kestitykseen, ja pari lehtimatoa pudottautui puusta nähdäkseen mitä oli tekeillä. Kolme valkotukkaista lasta kurkisti aidan takaa, ja pahansisäinen koira haukkui seurueelle vimmatusti joen toiselta rannalta.

— Tuolla on suolaa, jos haluat sitä mausteeksi, piikitteli Laurie ojentaessaan Jolle mansikkavadin.

— Kiitos vain, pidän enemmän hämähäkeistä, tyttö vastasi onkien lautaseltaan pari varomatonta pikku elävää, jotka olivat hukkumaisillaan kermaan. — Kuinka kehtaatkin muistuttaa minua tuosta onnettomasta päivällisestä, kun itse tarjoat näin hienon? lisäsi Jo, ja sitten molemmat nauroivat ja söivät samalta lautaselta, koska astioista oli puutetta.

— Minulla oli silloin harvinaisen hauskaa. Tämänpäiväisen kestityksen onnistumiseen ei minulla ole mitään ansioita, enhän minä tee itse mitään, sinä ja Meg ja Brooke saatte kaiken sujumaan oivallisesti, ja olen siitä teille hyvin kiitollinen. Mitä sitten teemme kun emme enää jaksaa syödä?

— Leikitään, kunhan tulee vähän viileämpi. Otin mukaani kirjailijapelin, ja lyön vaikka vetoa, että Kate-neiti tietää uusia hauskoja leikkejä. Mene kysymään häneltä, hänhän on vieraasi ja sinun pitäisi olla enemmän hänen kanssaan.

— Etkö sinä sitten ole vieraani? Luulin että hän olisi Brooken makuun, mutta Brooke juttelee vain Megin kanssa, ja Kate tuijottaa heitä tuon hassunkurisen lasinsa takaa. Minä menen nyt, ettei sinun tarvitse saarnata minulle, et sinä kuitenkaan osaa, Jo.

Kate-neiti osasi todellakin uusia leikkejä, ja kun kukaan ei enää jaksanut syödä, siirtyivät kaikki 'salonkiin' leikkimään.

— Yksi seurasta alkaa kertoa tarinaa — se saa olla miten hullunkurinen tahansa — ja lopettaa sen äkkiä jännittävään paikkaan ja toinen saa jatkaa. Aloittakaa te, herra Brooke, sanoi Kate käskevällä äänellä, mikä ihmetytti Megiä, joka kohteli Laurien opettajaa yhtä kunnioittavasti kuin ketä muuta herrasmiestä tahansa.

Maaten pitkänään nurmikolla molempien nuorten neitien jalkojen juuressa herra Brooke aloitti kertomuksen, ja hänen kauniit ruskeat silmänsä katselivat koko ajan itsepintaisesti aurinkoista jokea.

— Oli kerran ritari, joka lähti maailmalle etsimään onneaan sillä hän ei omistanut muuta kuin

miekkansa ja kilpensä. Hän matkusti kauan, lähes kaksikymmentäkahdeksan vuotta, ja sai kokea paljon kovaa, kunnes viimein saapui vanhan hyvän kuninkaan linnaan. Kuningatar oli tarjonnut hyvän palkan sille, joka kasvattaisi ja koulisi jalorotuisen, mutta kesyttömän varsan, josta hän piti paljon. Ritari lupasi yrittää ja edistyi hitaasti mutta varmasti, sillä varsa oli jalo eläin, vaikkakin hurja ja oikukas, ja oppi pian rakastamaan uutta opettajaansa. Joka päivä hän ratsasti kuninkaan lemmikillä läpi kaupungin, ja ratsastaessaan hän etsi eräitä kauniita kasvoja, jotka hän oli useat kerrat nähnyt unissaan, mutta joita hän ei ollut koskaan löytänyt.

Päivänä muutamana ratsastaessaan hiljaista katua pitkin hän näki nuo suloiset kasvot rappeutuneen linnan ikkunassa. Hän ihastui suuresti, kysyi kuka linnassa asui ja sai kuulla että siellä asui vangittuja prinsessoja, jotka olivat synkän lumouksen vallassa ja kehräsivät kaiken päivää saadakseen rahaa ja voidakseen ostaa vapautensa. Ritari halusi sydämestään vapauttaa heidät, mutta hän oli köyhä eikä voinut muuta kuin joka päivä ratsastaa linnan ohi ja katsella noita viehättäviä kasvoja, jotka hän toivoi saavansa nähdä auringonvalossa. Viimein hän päätti mennä linnaan ja kysyä kuinka voisi auttaa heitä. Hän koputti ovelle, se lennähti auki ja hän näki...

— ... viehättävän kauniin naisen, joka huudahti hurmaantuneena: "Vihdoinkin, vihdoinkin!" jatkoi Kate, joka oli lukenut ranskalaisia romaaneja ja ihaili niiden tyyliä. — "Se on hän!" huusi kreivi Gustave ja heittäytyi hänen jalkoihinsa ilon huumauksessa. "Oi nouskaa", sanoi nainen ja ojensi hänelle marmorinvalkean kätensä. "En ennen kuin olette sanonut minulle kuinka voin pelastaa teidät", vanhoi ritari vieläkin polvillaan. "Voi, julma kohtaloni on tuominut minut jäämään tänne kunnes tyrannini on tuhottu." "Missä tuo kurja on?" "Punaisessa salissa. Menkää, urhea sydän, ja pelastakaa minut epätoivosta." "Minä menen, jumalattareni, ja palaan voittajana tai kuolen." Lausuttuaan nämä järkyttävät sanat ritari syöksyi pois, tempasi punaisen salin oven auki ja oli astumaisillaan sisään, kun hän sai...

— ... huumaavan iskun suuresta kreikan sanakirjasta, jonka vanha mustakaapuinen mies heitti hänen päälleen, jatkoi Ned. — Mutta ritari Nimetön tointui heti, heitti tyrannin ulos ikkunasta ja aikoi palata naisen luo voittajana, joskin kuhmu otsassaan. Mutta ovi oli lukossa, ja ritari repi ikkunaverhot, teki niistä nuoratikkaat ja laskeutui ketterästi alas. Kun hän oli päässyt puolitiehen, tikkaat katkesivat ja hän putosi suin päin vallihautaan, joka oli kuusikymmentä jalkaa hänen alapuolellaan. Mutta hän osasi uida kuin ankkuri ja pulikoi linnan ympäri, kunnes saapui pienelle portille, jota vartioi kaksi tukevaa miestä. Hän koputteli heidän paitansa yhteen kunnes ne poksahdivat halki kuin päihinänkuoret, tempasi oven auki ja alkoi nousta kiviportaita, joita peitti jalan paksuinen tomu, nyrkinkokoiset sammakot ja hämähäkit, jotka olisivat saaneet teidät hysteeriseksi, neiti March. Portaiden yläpäässä hän äkkiä näki jotakin, joka salpasi hänen hengityksensä ja sai hänen verensä hyytymään...

— Se oli pitkä valkopukuinen olento, jolla oli harso kasvoilla ja lamppu näivettyneessä kädessään, jatkoi Meg. — Se viittoili hänelle ja liukui äänettömänä hänen edellään pitkään käytävään, jossa oli pimeätä ja kylmää kuin haudassa. Molemmiin puolin seisoivat tummia, haarniskoituja kuvapatsaita, oli kuolemanhiljaista, lamppu paloi sinisellä liekillä, ja tuo kummitusmainen olento kääntyi silloin tällöin ritaria kohti, ja valkean harson takaa kiiluivat kammottavat silmät. He tulivat verhotulle ovelle, jonka takaa kuului vienoa soittoa. Ritari riensi edelle aikoen astua sisään, mutta kummitus työnsi hänet takaisin ja heilutti uhkaavasti hänen edessään...

— ... nuuskarasiaa, sanoi Jo haudantakaisella äänellä, joka sai kuulijat väentelemään naurusta. "Kiitoksia", sanoi ritari kohteliaasti, otti hyppysellisen nuuskaa ja aivasti seitsemän kertaa niin kovasti, että hänen päänsä putosi. "Ha, ha!" nauroivat kummitus, kurkisti avaimenreiästä huoneeseen, jossa prinsessat kehräsivät henkensä edestä, ja pisti uhrinsa suureen tina-arkkuun, jossa jo ennestään oli yksitoista päätöntä ritaria, sullottuina yhteen kuin silakat. Ne nousivat kaikki ja alkoivat...

— ... tanssia merimiespolskaa, keskeytti Fred, kun Jo pysähtyi hengähtämään, ja kun he tanssivat, tuo vanha linnarähjä muuttui sotalaivaksi, joka kiiti täysin purjein. "Reivatkaa purjeet, peräsin alas, kaikki miehet tykkien luo!" huusi kapteeni, kun portugalilainen merirosvoalus tuli näkyviin. Rosvolaivan mastossa liehui pikimusta lippu. "Taistelkaa ja voittakaa, poikaseni!" sanoo kapteeni, ja hirvuinen taistelu alkaa. Tietysti englantilaiset voittavat, kuten aina.

— Eivät sentään aina, huudahti Jo kiihkeästi.

— Otettuaan rosvojen kapteenin vangiksi he antoivat kuunarin ajelehtia pois umpimähkään, ja sen kannella oli kasoittain ruumiita, ja alahangan laskurei'istä pulppusi verta, sillä tunnuslauseena oli ollut: ei armoa kenellekään. "Toverit, ottakaa kappale purjeköyhtä ja hilatkaa tuo konna mastoon, jollei hän heti tunnusta syntejään", sanoi englantilaisten kapteeni. Portugalilainen oli äänetön kuin muuri ja käveli lankkua pitkin, ja iloiset meripojat nauroivat kuin hullut. Mutta tuo viekas koira hyppäsi mereen, sukelsi sotalaivan alle, lävisti sen, ja se vaipui täysin purjein meren pohjaan, missä...

— Voi herranen aika, mitä minä tuohon keksin? huudahti Sallie, kun Fred lopetti lorunsa, johon hän

oli mättänyt sikin sokin meritermejä ja tapauksia eräästä lempikirjastaan.

— No niin, he vaipuivat kaikki meren pohjaan, ja eräs kiltti merenneito toivotti heidät tervetulleiksi, mutta oli hyvin pahoillaan löytäessään laivasta arkullisen päättömiä ritareja, ja pani ne suolaveteen säilöön toivoen kerran pääsevänsä heidän salaisuutensa perille, sillä hän oli nainen ja siis utelias. Eräs sukeltaja tuli kerran meren pohjaan, ja merenneito sanoi: "Annan sinulle arkullisen helmiä, jos voit viedä sen ylös", sillä hän tahtoi herättää nuo poloiset henkiin eikä itse jaksanut nostaa raskasta arkkua. Sukeltaja hinasi sen ylös ja oli hyvin pettynyt kun avattuaan kannen ei löytänytkaan helmiä. Hän jätti arkun suurelle yksinäiselle niitylle, mistä sen löysi...

— ... pieni tyttö, joka paimensi sataa lihavaa hanhea niityllä, sanoi Amy, kun Sallien keksimiskyky loppui. — Tuon pienen tytön kävi ritareja sääliksi, ja hän kysyi eräältä vanhalta naiselta, mitä hänen pitäisi tehdä auttaakseen heitä. "Kysy hanhiltasi, ne tietävät kaiken", sanoi vanha nainen. Tyttö kysyi mistä hän saisi ritareille uudet päät, koska vanhat olivat hukassa, ja kaikki sata hanhea avasivat suunsa ja huusivat...

"Kaalinpäistä!" jatkoi Laurie nopeasti. "Mainiota", sanoi tyttö ja juoksi hakemaan puutarhastaan kaksitoista kaunista kaalinpäätä. Hän pani ne paikoilleen, ja ritarit heräsivät kohta henkiin, kiittivät häntä ja marssivat iloiten matkoihinsa huomaamatta koskaan muutosta, sillä maailmassa on niin paljon kaalinpäitä, ettei kukaan tullut ajatelleeksi että heissä oli jotakin erikoista.

Ritari, jonka kohtalo meitä kiinnostaa, lähti jälleen etsimään noita kauniita kasvoja ja sai kuulla että prinsessat olivat kehränneet itsensä vapaiksi ja menneet kaikki naimisiin, yhtä lukuunottamatta. Uutinen sai ritarin hyvin kiihdyksiin, ja hän nousi uskollisen varsansa selkään, joka oli seurannut häntä kaikissa vaiheissa, ja ratsasti täyttä laukkaa linnaan katsomaan kuka prinsessoista oli jäljellä. Hän kurkisti pensasaidan läpi ja näki unelmiensa neidon poimivan kukkia puutarhassaan. "Annatteko minulle ruusun?" hän kysyi. "Teidän täytyy tulla hakemaan sitä. Minä en voi tulla luoksenne, se ei olisi sopivaa", sanoi prinsessa hauraalla äänellä.

Ritari koetti kiivetä aidan yli, mutta se näytti käyvän yhä korkeammaksi, hän koetti murtautua lävitse, mutta se tuntui tulevan yhä taajemmaksi. Niinpä hän taittoi kärsivällisesti oksan oksalta, kunnes oli saanut syntymään pienen läven, jonka kautta hän saattoi tähyillä toiselle puolen. Hän sanoi rukoilevasti: "Päästäkää minut sisään, päästäkää minut sisään." Mutta kaunis prinsessa ei näyttänyt häntä ymmärtävän, hän poimi vain levollisena ruusujaan ja antoi ritarin raivata tietään. Pääsikö hän sisään vai eikö, sen kertoo Frank teille.

— En minä osaa, sanoi Frank, joka ei pitänyt tuosta hempeästä tilanteesta, josta hänen olisi pitänyt pelastaa onneton pariskunta. Beth oli kadonnut Jon selän taa ja Grace nukkunut.

— Ritari-parka jätetään siis rimpuilemaan pensasaitaan, niinkö? kysyi herra Brooke tuijottaen yhä jokeen ja leikitellen metsäruusulla.

— Olen varma, että prinsessa antoi hänelle kukkavihon ja avasi portin ennen pitkää, sanoi Laurie hymyillen ja viskeli tammenterhoja opettajansa päälle.

— Kylläpä siitä tuli hullunkurinen juttu! Jos todella yrittäisimme, saisimme ehkä aikaan oikein hyvänkin. Tunnetteko 'totuuden'? kysyi Sallie, kun tarinalle oli naurettu kylliksi.

— Toivon tuntevani, sanoi Meg vakavasti.

— Tarkoitan totuusleikkiä.

— Millaista se on? kysyi Fred.

— Osanottajat panevat kätensä päällekkäin, valitsevat numeron, ja sen jonka käsi jää päällimmäiseksi numeron kohdalla täytyy vastata totuudenmukaisesti kaikkiin kysymyksiin, joita toiset tekevät hänelle.

— Koetetaan, sanoi Jo, joka piti uusista leikeistä ja kokeista. Kate, herra Brooke, Meg ja Ned kieltäytyivät, mutta Fred, Sallie, Jo ja Laurie panivat kätensä päällekkäin ja arpa lankesi Laurielle.

— Ketkä ovat sankarisi? kysyi Jo.

— Isoisä ja Napoleon.

— Kuka tyttö täällä on mielestänne kaunein? kysyi Sallie.

— Margaret.

— Kenestä pidät eniten? kysyi Fred.

— Josta tietysti.

— Typeriä kysymyksiä! Jo kohautti halveksivasti olkapäitään toisten nauraessa Laurien asiallista sävyä.

— Koetetaan vielä. 'Totuus' ei ole hullumpi leikki, sanoi Fred.

— Se on erittäin sopiva leikki teille, vastasi Jo matalalla äänellä. Hänen vuoronsa tuli seuraavalla kerralla.

— Mikä on pahin vikanne? kysyi Fred kokeillen olisiko tytöllä sitä hyvettä, joka puuttui häneltä itseltään.

— Kiivas luonne.

— Mitä eniten haluat? kysyi Laurie.

— Parin kengännauhoja, vastasi Jo arvaten hänen tarkoituksensa ja pettään sen.

— Se ei ollut rehellinen vastaus, sinun pitää todella sanoa, mitä haluaisit eniten.

— Nerokkuutta. Etkö toivoisi, että voisit antaa sitä minulle, Laurie? sanoi Jo hymyillen viekkaasti hänen pettyneelle ilmeelleen.

— Mitä hyvettä ihaillette eniten miehessä? kysyi Sallie.

— Rohkeutta ja rehellisyyttä.

— Nyt on minun vuoroni, sanoi Fred, kun hänen kätensä tuli päällimmäiseksi.

— No nyt, kuiskasi Laurie Jolle, joka nyökäytti päätään ja kysyi heti:

— Pelasitteko väärin krocketissa?

— No niin, kyllä vähäsen.

— Hyvä. Etkö siepannut taannoista kertomustasi "Merileijonasta"? kysyi Laurie.

— Suurin piirtein.

— Pidätekö Englannin kansaa joka suhteessa täydellisenä? kysyi Sallie.

— Saisin hävetä itseäni, jollen pitäisi.

— Hän on tyypillinen englantilainen. Nyt te saatte vastata, neiti Sallie, odottamatta vuoroanne. Aion loukata tunteitanne kysymällä, ettekö mielestänne hiukan keimaile?

— Te nenäkäs poika, en tietenkään, huudahti Sallie, mutta hänen ilmeensä todisti päinvastaista.

— Mitä vihaatte eniten? kysyi Fred.

— Hämähäkkejä ja riisivanukasta.

— Mistä pidätte eniten? kysyi Jo.

— Tanssista ja ranskalaisista käsineistä.

— Minusta 'totuus' on typerää leikkiä, ruvetaan mieluummin järkevää kirjapeliä, ehdotti Jo.

Ned, Frank ja pikku tytöt tulivat mukaan, ja pelin kestäessä istui kolme vanhinta syrjässä juttelemassa. Kate-neiti otti luonnoskirjansa esille, Margaret katseli hänen työtään, ja herra Brooke loikoi nurmikolla edessään kirja, jota hän ei kuitenkaan lukenut.

— Kuinka hyvin te piirrätte! Jospa minäkin osaisin piirtää noin! sanoi Meg äänessään sekä ihailua että haikeutta.

— Miksi ette opettele? Varmasti teillä olisi taipumusta, vastasi Kate armollisesti.

— Minulla ei ole aikaa.

— Äitinne pitää kai sitten muita taitoja tärkeämpinä. Niin teki minunkin äitini, kunnes otettuani

muutamia yksityistunteja todistin hänelle, että minulla on lahjoja. Sen jälkeen hän antoi kernaasti minun jatkaa. Ettekö voi saada opetusta kotiopettajattareltanne?

— Ei minulla ole sellaista.

— Minä unohdin, Amerikassahan nuoret tytöt käyvät koulua enemmän kuin meillä. Hyvin hienoja kouluja heillä onkin, sanoo isä. Te käytte yksityiskoulua, arvaan.

— En käy ollenkaan koulua, olen itse kotiopettajatar.

— Oh todellako! sanoi Kate, mutta hän olisi yhtä hyvin voinut sanoa: "Herranen aika kuinka kauheata!" sillä niin hän varmaan ajatteli. Hänen kylmä ja kopea äänensävyys sai Megin punastumaan ja toivomaan, että hän olisi ollut vähemmän suora.

Herra Brooke katsahti nuoriin naisiin ja sanoi nopeasti:

— Amerikan nuoret naiset rakastavat riippumattomuutta yhtä paljon kuin heidän esi-isänsä, ja heitä ihaillaan ja kunnioitetaan suuresti, jos he voivat elättää itse itsensä.

— Oi tietysti, onhan se toki hyvin kaunista ja viisasta. Englannissakin on monia kunnioitettavia nuoria naisia, jotka tekevät samoin. He saavat paikkoja aatelisperheissä, sillä koska he ovat sivistyneistä kodeista, he ovat sekä hyvin kasvatettuja että taitavia, sanoi Kate suojelevalla äänensävyllä, joka loukkasi Megin ylpeyttä ja sai jo ennestään epämieluisan toimen tuntumaan suorastaan alentavalta.

— Miellyttikö saksalainen runo teitä, neiti March? kysyi herra Brooke katkaisten epämiellyttävän hiljaisuuden.

— Oi, kyllä, se oli hyvin kaunis, ja olen erittäin kiitollinen kääntäjälle, kuka hän sitten lieneekin.

Megin alakuloiset kasvot kirkastuivat hänen puhuessaan.

— Ettekö osaa saksaa? kysyi Kate ihmeissään.

— En kovinkaan hyvin. Isäni, joka opetti minua, on poissa nyt, enkä omin päin ole edistynyt paljonkaan, kun kukaan ei korjaa ääntämistäni.

— Koettakaa hiukkasen nyt, tässä on Schillerin "Maria Stuart" ja vieressänne opettaja, joka auttaa mielellään, sanoi herra Brooke ja laski kirjan hänen polvelleen hymyillen ystävällisesti.

— Se on vaikeata, en uskalla koettaa, sanoi Meg kiitollisena, mutta ujostellen tuota oppinutta nuorta neitiä, joka istui hänen läheisyydessään.

— Minä luen ensin kappaleen rohkaistakseni teitä. Ja Kate-neiti luki erään teoksen kauneimmista kohdista virheettömästi ääntäen, mutta hyvin yksitoikkoisesti.

Herra Brooke ei sanonut mitään antaessaan kirjan Megille, joka sanoi viattomasti:

— Minä luulin että se on runoutta.

— On siinä sitäkin. Koettakaa lukea tästä näin.

Herra Brooken huulilla leikki hymy, kun hän haki esiin onnetoman Marian valituksen.

Seuraten ruohonkortta, jolla uusi opettaja osoitti hänelle riviä, Meg luki hitaasti ja ujosti, saaden tietämättään runon kimallusta noihin vaikeihin sanoihin soinnukkaan äänensä pehmeällä korostuksella. Ruohonkorsi liukui alemmaksi, ja tuon surullisen kohtauksen kauneus sai Megin pian unohtamaan kuulijat, ja hän antoi onnetoman kuningattaren sanoille syvästi traagisen sävyn. Jos Meg olisi silloin nähnyt herra Brooken ruskeat silmät, olisi hän heti paikalla pysähtynyt, mutta hän ei kertaakaan katsahtanut kirjastaan.

— Oikein hyvin luettu! sanoi herra Brooke hänen pysähtyessään, eikä hänellä ollut vähintäkään aavistusta niistä monista virheistä, joita Meg oli tehnyt.

Neiti Kate nosti lornetin silmilleen, tarkasteli aikaansaannostaan, sulki sitten luonnoskirjansa ja sanoi alentuvasti:

— Te äännätte sangen sievästi. Teidän kannattaa jatkaa opintojanne, sillä saksan taito on erittäin hyödyllinen opettajalle. Mutta nyt minun täytyy mennä paimentamaan Gracea, hän riehuu liaksi.

— Unohdin että englantilaiset nyrpistävät nenäänsä kotiopettajattarille eivätkä kohtele heitä kuten me, sanoi Meg katsellen pahoilla mielin ylväästi poistuvaa olentoa.

— Kotiopettajilla ei myöskään ole hyvät päivät Englannissa, sen tiedän omasta kokemuksestani. Mikään maa ei ole Amerikan vertainen meikäläisille, Margaret-neiti, sanoi herra Brooke näyttäen niin tyytyväiseltä ja iloiselta, että Meg häpesi kun oli valittanut omaa osaansa.

— Silloin olen iloinen, että saan elää Amerikassa. En pidä työstäni, mutta saan siitä sentään tyydytystäkin enkä tahdo valittaa. Toivon vain että voisin pitää opettamisesta kuten te.

— Luultavasti pitäisittekin, jos teillä olisi sellainen oppilas kuin Laurie. On oikein ikävää, että menetän hänet ensi vuonna, sanoi herra Brooke mietteissään kaivaen kuoppaa sammaleen.

— Hän kai menee lukioon, vai kuinka? Megin huulet tekivät tämän kysymyksen, mutta hänen silmänsä lisäsivät: — Ja mihin te itse sitten joudutte?

— Menee kyllä, ja on jo aikakin. Ja heti kun hän on päässyt lukioon, minusta tulee sotilas.

— Sepä jotakin! huudahti Meg. — Minusta jokaisen nuoren miehen pitäisi ruveta sotilaaksi, vaikka se onkin kovaa äideille ja sisarille, jotka jäävät kotiin, hän lisäsi surullisena.

— Minulla ei ole kumpiakaan ja vain hyvin harvoja ystäviä, jotka välittävät eläkö vai kuolen, sanoi herra Brooke melkein katkerasti. Hän pani ajatuksissaan kuihtuneen ruusun kaivamaansa kuoppaan ja peitti sen umpeen kuin pienen haudan.

— Laurie ja hänen isoisänsä välittävät paljonkin, ja me olisimme kaikki hyvin suruissamme, jos teille tapahtuisi jotakin ikävää, sanoi Meg sydämellisesti.

— Kiitos, sanoi herra Brooke ilahtuen, mutta ei ehtinyt jatkaa, kun Ned tuli ratsastaen vanhan hevosluskan selässä ja näytti taitoaan nuorille neideille, eikä sinä päivänä tullut enää hiljaista hetkeä.

— Pidätkö ratsastamisesta? kysyi Grace Amylta, kun he pysähtyivät juostuaan koko joukon mukana Nedin johdolla kentän ympäri.

— Pidän äärettömästi. Sisareni Meg ratsasti siihen aikaan kun isä oli rikas, mutta nyt meillä ei ole hevosiä — paitsi Ellen Tree, lisäsi Amy nauraen.

— Kerro Ellen Treestä. Onko se aasi? kysyi Grace uteliaana.

— Niin katsos, Jo on vallan hullaantunut hevosiin, ja niin olen minäkin, mutta meillä on vain vanha naistensatula eikä yhtään hevosta. Mutta puutarhassamme on omenapuu, jossa on hauska tukeva oksa, ja siihen Jo pani satulan ja kiinnitti ohjakset vähän ylemmäksi samaan oksaan. Ja me ratsastamme Ellen Treellä milloin meitä vain huvittaa.

— Sepä on lystikästä, nauroi Grace. — Minulla on kotona poni, ja ratsastan melkein joka päivä Hyde Parkissa Fredin ja Katen kanssa. Se on hyvin hauskaa, ystäväni ratsastavat siellä myös, ja koko Row on täynnä naisia ja herroja.

— Voi kuinka hurmaavaa! Minäkin toivon pääseväni joskus ulkomaille, mutta mieluummin matkustaisin Roomaan kuin Row'hon, sanoi Amy, jolla ei ollut pienintäkään aavistusta, mikä Row — Lontoon Hyde Parkin ratsastie — oli, eikä olisi mistään hinnasta tahtonut sitä kysyä.

Frank, joka istui pikkutyttöjen takana, kuuli mitä he puhuivat ja sysäsi kärsimättömänä kainalosauvansa syrjään nähdessään terveiden poikien tekevän kaikenlaisia hullunkurisia voimistelutemppeja. Beth, joka kokosi hajalleen viskeltyjä kirjailijapelin kortteja, kääntyi häneen ja sanoi ystävälliseen, ujoon tapaansa:

— Pelkään että olette väsynyt, voinko auttaa teitä jotenkin?

— Jutelkaa kanssani, olkaa niin hyvä. On ikävä istua yksin, vastasi Frank, joka kotona nähtävästi oli tottunut olemaan suuren huomion kohteena.

Jos hän olisi pyytänyt Bethiä pitämään latinankielisen puheen, ei se olisi tuntunut vaikeammalta tehtävältä ujosta tytöstä, mutta poiskaan hän ei voinut juosta, mitään pakopaikkaa ei ollut, eikä ollut Jota, jonka selän taakse olisi voinut piiloutua. Ja poikaparka katseli häneen niin alakuloisena, että hän urhoollisesti päätti koettaa.

— Mistä tahtoisitte puhella? hän kysyi hypistellen kortteja kädessään ja pudottaen puolet koettaessaan sitoa ne yhteen.

— Esimerkiksi kriketistä tai purjehtimisesta tai metsästyksestä, sanoi Frank.

— Voi sentään, mitä minun pitää tehdä? Enhän tiedä niistä mitään? ajatteli Beth, ja unohtaen hädissään pojan onnettomuuden hän sanoi saadakseen hänet puhumaan: — En ole koskaan nähnyt metsästystä, mutta te kai tiedätte siitä hyvinkin paljon.

— Niin tiesinkin kerran, mutta en voi enää koskaan metsästä. Loukkasin itseni kerran ratsastaessani erään kirotun aidan yli, eikä minulle enää ole mitään iloa koirista eikä hevosista, sanoi Frank ja huokasi tavalla, joka sai Bethin vihaamaan itseään huomaamattomuutensa tähden.

— Teidän hirvenne ovat paljon kauniimpia kuin meidän rumat puhvelihärkämme, hän sanoi turvautuen preeria-aiheeseen. Onneksi että hän oli lukenut yhden niistä poikakirjoista, jotka olivat Jon suurin ilo.

Puhvelihärät osoittautuivat otolliseksi puheenaiheeksi, ja innostuksessaan huvittaa toista Beth unohti itsensä ja oli aivan tietämätön siitä hämmästyksestä ja ilosta, millä sisaret seurasivat tätä outoa näytelmää. Olihan aivan ennen kuulumatonta, että arka Beth istui pitämässä seuraa poikanulikalle, vaikka vastikään oli pyytänyt suojelusta näitä tuntemattomia ja pelottavia otuksia vastaan.

— Jumala siunatkoon hänen hyvää sydäntään! Hän säälii poikaa ja on sen vuoksi kiltti hänelle, sanoi Jo katsellen häntä krokettikentältä kasvot säteillen.

— Olenhan aina sanonut, että hän on pieni pyhimys, lisäsi Meg varmana asiastaan.

— En ole kuullut Frankin nauravan tuolla tavoin aikakausiin, sanoi Grace Amylle, kun he juttelivat nukeista ja tekivät teekuppeja tammenterhoista.

— Sisareni Beth on hyvin intrigantti tyttö, kun hän vain tahtoo, sanoi Amy mielissään Bethin menestyksestä. Hän tarkoitti 'intresanttia', mutta koska Grace ei tarkoin tietänyt kummankaan sanan merkitystä, 'intrigantti' teki häneen valtavan vaikutuksen.

Äkkiä tekaistu sirkus, hippasilla olo ja sovinnossa pelattu kroketti päättivät iltapäivän. Auringon laskiessa telttä purettiin, korit täytettiin taas, krokettiportit koottiin, veneet laskettiin vesille, ja seurue liukui jokea pitkin laulaen sydämensä halusta. Ned kävi haaveelliseksi ja lauloi serenadin, jossa oli seuraava surumielinen kertosaie:

Yksin, ah, yksin valitan.

Päästessään säkeisiin

Olemmehan nuoria, sydän on meillä,
miks' yhä me kuljemme vain eri teillä?

hän loi Megiin niin riutuvan katseen, että tyttö nauroi hänelle vasten silmiä ja pilasi hänen ilonsa.

— Kuinka voitte olla niin julma minua kohtaan? Ned kuiskasi hiljaa. — Olette koko päivän pysytellyt tuon jäykän ja kylmän englannittaren kintereillä, ja nyt teette minusta pilaa.

— En tarkoittanut mitään pahaa, mutta näytitte niin hullunkuriselta, etten voinut olla nauramatta, sanoi Meg sivuuttaen syytöksen alkupuolen, sillä hän oli tahallaan karttanut Nediä muistaen käyntiään Moffatilla ja keskustelua sen jälkeen.

Ned oli loukkaantunut ja kääntyi kalastamaan lohdutusta Sallielta sanoen narkästyneellä äänellä: — Tuo tyttö ei sitten osaa yhtään keimailla.

— Ei osaakaan, ei hitustakaan, mutta hän on hyvin herttainen, sanoi Sallie puolustaen ystävänsä, vaikka myönsikin hänen vikansa.

Pieni seurue erosi ruohokentällä, jossa se oli kokoontunutkin, ja siellä sanottiin sydämellisesti hyvästi, sillä Vaughanit lähtivät seuraavana päivänä Kanadaan. Kun Marchin sisarukset kulkivat puutarhan poikki kotiin, katsoi Kate-neiti heidän jälkeensä, eikä hänen äänessään tällä kertaa ollut suojelevaa sävyä, kun hän sanoi:

— Huolimatta omituisista tavoistaan amerikkalaiset tytöt ovat sentään aika herttaisia, kunhan heidät oppii tuntemaan.

— Olen täydelleen yhtä mieltä kanssanne, sanoi herra Brooke.

PILVILINNOJA

Eräänä lämpimänä syyskuun iltapäivänä Laurie loikoi mukavasti riippumatossaan pohtien mitä naapurit mahtoivat puuhata, mutta ei sentään viitsinyt pistäytyä katsomaan.

Laurie oli huonolla tuulella, sillä päivä oli ollut ikävä. Kuuma ilma oli tehnyt hänet veltoksi ja hän oli hutiloanut läksyissään, jännittänyt herra Brooken kärsivällisyyden äärimilleen, hermostuttanut isoisäänsä soittamalla harjoituksia puolen iltapäivää, säikäyttänyt palvelustyttöä pahanpäiväisesti uskottelemalla piloillaan, että yksi koirista oli saamaisillaan vesikauhun, ja toruttuaan vielä tallirengiä, joka ei muka ollut hoitanut hyvin hänen hevostaan, hän oli heittäytynyt riippumattoonsa ja mielti siellä nyt maailman tymeää menoa. Mutta ihana iltapäivän rauha tyynnytti hänet vastoin hänen tahtoaan. Tuijottaen pähkinäpuun tummanvihreihin lehtiin hän uneksi kaikenlaista ja kuvitteli juuri keinuvansa valtamerellä matkalla maan ympäri, kun äänien hälinä sai hänet äkkiä taas kuivalle maalle. Hän kurkisti riippumaton silmukoiden läpi ja näki Marchin tyttöjen vaeltavan puutarhan läpi kuin retkelle lähdessä.

— Mitä kummassa tytöillä on tekeillä? ajatteli Laurie ja avasi uneliaat silmänsä selkoselälleen, sillä naapurien esiintymisessä oli jotakin erikoista.

Jokaisella tytöllä oli leveälierinen hattu, ruskea pellavapussi heitettyä toisen olkapään yli ja sauva kädessä. Megillä oli lisäksi tyyny, Jolla kirja, Bethillä kori ja Amyllä salkku. He kulkivat hitaasti puutarhan poikki, menivät ulos pienestä portista ja alkoivat kiivetä kukkulaa ylös.

— Aika lurjuksia kun lähtevät huviretkelle pyytämättä minua mukaan, tuumi Laurie itsekseen. — Soutelemaan he eivät voi mennä, heillä ei ole veneen avainta. Ehkä he ovat unohtaneet sen. Minäpä juoksen viemään sen heille, niin kuulen samalla mitä he aikovat.

Vaikkakin Lauriella oli lakkeja puolen tusinaa, kesti hyvän tovin ennen kuin yksikään niistä löytyi; sitten piti hakea avainta, joka vihdoinkin tuli ilmoille hänen omasta taskustaan, ja tytöt olivat ehtineet jo pois näkyvistä, kun hän vihdoinkin hyppäsi aidan yli ja juoksi heidän jälkeensä. Hän riensi lyhyintä tietä venesuojalle ja odotti, että he tulisivat näkyviin, mutta ketään ei tullut ja hän kiipesi mäelle tähyttämään. Kukkulan rinteellä oli pieni metsikkö, ja tuon vihreän täplän keskeltä kuului ääni, joka oli heleämpi kuin puiden hiljainen humina ja sirkkojen unelias laulu.

— Tämähän on sievä paikka, ajatteli Laurie kurkistaen pensaiden läpi äänen suuntaan.

Se oli kaunis pieni taulu. Sisaret istuivat suojaisessa sopessa, valot ja varjot leikkivät heidän yllään, tuoksuva tuuli hyväili heidän hiuksiaan ja viilensi heidän kuumia poskia ja kaikki metsän pikku eläjät jatkoivat puuhiaan ikään kuin tytöt olisivat olleet vanhoja ystäviä. Meg istui tyynyllään ommellen näppärästi; punaisessa puvussaan hän näytti suloiselta ja raikkaalta kuin ruusunpippuri. Beth lajitteli käpyjä, joita kuusien alla oli runsaasti, sillä hän osasi näperrellä niistä kaikenlaista hauskaa. Amy piirsi sananjalkaryhmää, ja Jo luki ääneen ja kutoi.

Katsellessaan heitä poika vähän häpesi, sillä hän tunsikin että hänen olisi pitänyt mennä matkoihinsa, koska hän oli kutsumaton vieras. Mutta hän jäi. Koti tuntui perin yksinäiseltä, ja tämä hiljainen seurue metsän keskellä tyynnytti hänen levotonta mieltään. Hän seisoikin niin hiljaa, että orava, joka kokoili syysvarastojaan, hypähti oksalle hänen viereensä, mutta keksittyään hänet äkkiä ponnahti takaisin päästäen niin kimakan äännähdyksen, että Beth katsahti ylös. Tyttö näki alakuloiset kasvot oksien takana ja nyökäytti päätään hymyillen rauhoittavasti.

— Saanko tulla mukaan vai häiritsekö? kysyi Laurie lähestyksen hitaasti.

Meg kohautti kulmakarvojaan, mutta Jo rypisti hänelle uhkaavasti otsaansa ja sanoi viivyttelämättä:

— Tietysti saat tulla. Olisimme pyytäneet sinua mukaan, mutta luulimme ettet välittäisi tällaisista tyttöjen askareista.

— Pidänhän aina seurastanne, mutta jollei Meg huoli minusta, lähdet tietysti pois.

— Ei minulla ole mitään tuloasi vastaan, jos vain teet jotakin hyödyllistä, mutta on sääntöjen vastaista olla täällä joutilaana, sanoi Meg vakavasti, mutta suopeana.

— Lue loppuun tämä kertomus sillä aikaa kun minä kudon kantapäähän, sanoi Jo ojentaen hänelle kirjan.

— Kyllä, kuului säyseä vastaus, ja poika alkoi lukea osoittaen parhaansa mukaan kiitollisuutta siitä kunniasta että hänet oli otettu "Ahkerain yhdistykseen".

Kertomus ei ollut pitkä, ja kun se oli päättynyt, Laurie uskalsi ahkerointinsa palkaksi tehdä joitakin kysymyksiä.

— Saanko luvan kysyä, armolliset neidit, onko tämä erittäin hyödyllinen ja viehättävä yhdistys uusikin?

— Sanotaanko? kysyi Meg sisariltaan.

— Hän nauraa, varoitti Amy.

— Entä sitten! sanoi Jo.

— Minäpä uskon, että hän pitää siitä, lisäsi Beth.

— Tietysti pidän. Pidän kaikesta mitä te keksitte. Lupaan kunniasanallani etten naura. Kerro pois vain, Jo, äläkä pelkää.

— Minäkö muka pelkäisin sinua? Niin, katsos, me leikimme pieninä "Kristuksen vaellusta", ja nyt olemme leikkineet sitä ihan tosissamme koko talven ja kesän.

— Niin, minä tiedän, sanoi Laurie nyökäyttäen ymmärtäväisesti päätään.

— Kuka on kertonut?

— Henget.

— Ei, minä kerroin. Tahdoin huvittaa häntä eräänä iltana, kun hän oli huonolla tuulella. Hän piti siitä. Älä toru, Jo, sanoi Beth nöyrästi.

— Sinä et sitten osaa säilyttää salaisuutta. No, sama se, onpahan vähemmän vaivaa nyt.

— Jatka, ole hyvä, sanoi Laurie, kun Jo syventyi kutimeensa ja näytti hieman tyytymättömältä.

— Eikö hän kertonut tästä uudesta suunnitelmastamme? No niin, olemme koettaneet käyttää lomakamme oikein, jokaisella on oma tehtävänsä, jota yksissä neuvoim suoritamme. Nyt on loma melkein lopussa, työmme ovat pian valmiit, ja olemme iloisia, että emme ole laiskotelleet.

— Minä uskon sen, sanoi Laurie ja ajatteli katuvaaisena omaa joutilasta elämäänsä.

— Äiti tahtoo että olemme mahdollisimman paljon ulkona, ja siksi tuomme työmme tänne. Meistä täällä on hauskaa. Kannamme huvin vuoksi tavaramme näissä pusseissa, käytämme vanhoja hattuja, kiipeämme mäenrinnettä sauvat kädessä ja leikimme pyhiinvaeltajaa, kuten monta vuotta sitten. Sanomme tätä mäkeä 'Suloiseksi kukkulaksi', sillä voimme nähdä täältä kauas ja katsella maata, jossa toivomme saavamme elää.

Jo viittasi kädellään, ja Laurie katsoi osoitettuun suuntaan. Metsänaukosta saattoi nähdä yli leveän sinisen joen, niityille sen toiselle rannalle ja kauas suuren kaupungin ääriiviivojen yli vihreille kukkuloille, jotka kohosivat taivasta kohti. Aurinko oli jo alhaalla, ja taivaanranta loisti syksyisen iltaruskon hehkuvissa väreissä. Etäisillä kukkuloilla leijaili kultaisia ja ruusunhohteisia pilviä, ja hopeanvalkeat vuorenhuiput kohosivat purppuraista taustaa vasten kuin Taivaan kaupungin hohtavat tornit.

— Kaunista! sanoi Laurie hiljaa.

— Sellaista näemme usein täällä, ja meistä on hauskaa katsella sitä. Auringonlasku ei ole koskaan aivan samanlainen, mutta aina yhtä loistava, vastasi Amy, joka toivoi että pystyisi maalaamaan tuon ihanan näyn.

— Jo puhuu maasta, jossa toivottavasti saamme kerran elää, ja hän tarkoittaa oikeata maaseutua, jossa on porsaita ja kananpoikia ja heinäniittyjä. Se olisi kyllä hauskaa, mutta minä soisin että tuo kaunis maa tuolla ylhäällä olisi todellinen ja että pääsisimme sinne, sanoi Beth miettävästi.

— On olemassa vieläkin ihanampi maa kuin tuo, ja sinne pääsemmekin kerran, jos olemme eläneet oikein, lisäsi Meg pehmeästi.

— Tuntuu pitkältä odottaa. Minä tahtoisin lentää sinne heti, kuten nuo pääskysel, ja mennä sisään tuosta loistavasta portista.

— Sinä pääset sinne kyllä, Beth, ennemmin tai myöhemmin, siitä ei ole pelkoa. Minun vain pitää taistella ja tehdä työtä, kiivetä ja odottaa, ja kenties en lopultakaan pääse sisään, sanoi Jo.

— Saat minusta seuraa, jos siitä on jotain lohdutusta. Minä saan vaeltaa pitkät matkat ennen kuin saan edes nähdä Taivaan kaupunkinne. Jos tulen myöhään, sanotko kauniin sanan puolestani, sanotko, Beth?

Jokin pojan kasvoissa suretti hänen pientä ystäväänsä, mutta hän vastasi kuitenkin iloisesti, levollinen katse kiinnitettyinä vaihtuviin pilviin:

— Jos ihminen todella tahtoo päästä sinne ja yrittää parhaansa koko elämänsä ajan, luulen että hän pääseeikin. Minä en usko että siellä on lukkoa ovella tai vartijoita portilla. Kuvittelen aina että siellä on sellaista kuin kuvassa, jossa Loistavat ojentavat kätensä Kristitty-paralle, kun hän nousee virrasta.

— Sinun täytyy valita mieliunelmasi. Mikä se on? kysyi Meg.

— Jos kerron omani, kerrotteko tekin?

— Kyllä, jos muutkin kertovat.

— Me kerromme. Aloita pois, Laurie.

— Ensin toivoisin näkeväni paljon maailmaa, ja sitten asettuisin Saksaan ja kuuntelisin musiikkia ihan niin paljon kuin minua haluttaisi. Itse olisin kuuluisa säveltäjä, ja koko maailma rientäisi kuulemaan minua, eikä minua kiusattaisi raha-asioilla eikä millään muullakaan arkisella, vaan saisin huvitella ja elää niin kuin itse tahdon. Se on minun rakkain pilvilinnani. Mikä sinun on, Meg?

Margaretin oli hiukan vaikea kertoa omastaan, ja hän huojutti kasvojensa edessä suurta sananjalkaa ikään kuin karkottaakseen sääskiä — joita ei ollut — ja sanoi hitaasti:

— Minä tahtoisin kauniin talon täynnä kaikenlaisia ylellisiä tavaroita — hyvää ruokaa, kauniita vaatteita, hienoja huonekaluja, hauskoja ihmisiä ja paljon rahaa. Minä olisin talon rouva ja hallitsisin sitä mieleni mukaan. Minulla olisi paljon palvelijoita, niin ettei minun itseni tarvitsisi käydä käsiksi mihinkään. Voi kuinka nauttisinkaan tuosta kaikesta! En tahtoisi sentään laiskotella, vaan tekisin kaikenlaista hyvää ja saisin kaikki rakastamaan itseäni.

— Eikö pilvilinnassasi ole isäntää? kysyi Laurie ovelasti.

— Kuulithan että sanoin: hauskoja ihmisiä, sanoi Meg ja kumartui sitomaan kengännauhaansa niin ettei kukaan nähnyt hänen kasvojaan.

— Miksi et sano suoraan, että tahtoisit kauniin, viisaan ja hyvän miehen ja enkelimäisiä lapsia. Tiedäthän että linnasi ei olisi täydellinen ilman niitä, sanoi Jo, jolla ei vielä ollut mitään suloisia haaveita ja joka melkein halveksi kaikkea romantiikkaa.

— Sinulla ei olisi muuta kuin hevosia, mustepulloja ja kirjoja, vastasi Meg kärkkäästi.

— Ooh, niinpä tietysti. Minulla olisi talli täynnä arabialaisia juoksijoita, huoneet tulvillaan kirjoja, ja kynäni kastaisin lumottuihin mustepulloihiin, niin että teoksistani tulisi yhtä kuuluisia kuin Laurien sävellyksistä. Tahtoisin tehdä jotakin loistavaa ennen kuin menen linnaani — jotakin sankarillista ja tavatonta, jota ei unohdeta kuolemani jälkeen. En tiedä mitä se on, mutta odotan tilaisuuttani alituisesti ja aion hämmästyttää teidät kaikki jonakin päivänä. Luulen että alan kirjoittaa romaaneja ja tulen rikkaaksi ja kuuluisaksi. Se miellyttäisi minua ja on minun rakkain unelmani.

— Minun unelmani on vain se, että saan rauhassa elää kotona isän ja äidin luona ja auttaa heitä pitämään huolta perheestä, sanoi Beth tyytyväisenä.

— Etkö halua mitään muuta? kysyi Laurie.

— Sen jälkeen kun sain oman pienen pianon olen täysin tyytyväinen. Toivoisin vain että me kaikki voisimme hyvin ja saisimme olla yhdessä, en mitään muuta.

— Minulla on hyvin paljon toivomuksia, mutta mieluummin tahtoisin tulla taiteilijaksi ja matkustaa Roomaan ja maalata hienoja tauluja ja olla koko maailman paras taiteilija, oli Amyn vaatimaton unelma.

— Olemme kunnianhimoista väkeä, eikö vain? Jokainen paitsi Beth tahtoo olla rikas ja kuuluisa ja joka suhteessa ihmeellinen. Olisi hauska tietää pääseekö kukaan meistä toiveittensa perille, sanoi Laurie pureskellen ruohoa kuin ajatuksiinsa vaipunut vasikka.

— Minä olen saanut pilvilinnani avaimen, mutta en tiedä vielä, osaanko avata oven, sanoi Jo salaperäisesti.

— Minäkin olen saanut avaimen omaani, mutta minun ei anneta edes koettaa. Viheliäinen lukio!

mutisi Laurie ja huokasi kärsimättömästi.

— Tässä on minun avaimeni, sanoi Amy heiluttaen sivellintään.

— Minulla ei ole mitään, sanoi Meg suruissaan.

— On kyllä, sanoi Laurie nopeasti.

— Missä?

— Kasvoissasi.

— Joutavia, ei niistä ole mitään hyötyä.

— Saatpa vain nähdä, että ne tuovat sinulle vielä jotakin arvokasta, vastasi poika ja nauroi ajatellessaan hurmaavaa pientä salaisuutta, jonka luuli tietävänsä. Meg punastui sananjalkansa takana, mutta ei kysynyt mitään, katseli vain joelle kasvoillaan sama uneksiva ilme kuin herra Brookella silloin kun tämä kertoi tarinaansa ritarista.

— Kokoonnutaanpa kymmenen vuoden kuluttua jos eletään, sitten saamme nähdä, kuinka moni meistä on saanut sen mitä haluaa tai kuinka paljon lähempänä päämääräämme olemme silloin kuin nyt, sanoi Jo, joka aina oli valmis uusiin suunnitelmiin.

— Varjelkoon, kuinka vanha silloin olenkaan — kahdenkymmenenseitsemän! huudahti Meg, joka tunsu itsensä jo aikaihmiseksi täytettyään seitsemäntoista.

— Laurie ja minä olemme kahdenkymmenenkuuden, Beth kahdenkymmenenneljän ja Amy kahdenkymmenenkahden. Mikä kunniotettava seurue! sanoi Jo.

— Toivon että silloin olen tehnyt jotakin, josta kannattaa olla ylpeä, mutta olen sellainen laiskiainen että pelkään vain vetelehtiväni, Jo.

— Äiti sanoo että sinä tarvitset päämäärän ja usko, että sen saatuasi teet työtä loistavasti.

— Uskooko hän? Totta totisesti, niin teenkin jos vain keksin mihin ryhtyä! huudahti Laurie ja hypähti pystyyn äkillisen pontevuuden puuskassa. — Minun pitäisi tyytyä olemaan mieliksi isoisälle, ja niin koetankin olla, mutta se on minulle aivan luonnonvastaista ja ottaa kovalle. Hän tahtoo tehdä minusta liikemiehen kuten hänkin on ollut, mutta ennemmin saisitte vaikka ampua minut. Minä vihaan teetä ja silkkiä ja mausteita ja kaikkea moskaa, mitä hänen vanhat laivansa tuovat, enkä välitä vaikka ne menisivät suoraa päätä meren pohjaan sitten kun saan ne omikseni. Hänen pitäisi tyytyä siihen, että menen korkeakouluun, mutta hän on itsepintainen, ja minä saan luvan noudattaa hänen tahtoaan, jollen lähde tieheni ja tee niin kuin itse tahdon, kuten isäni aikoinaan. Jos joku jäisi vanhan herran luo, lähtisin huomispäivänä.

Laurie puhui hyvin kiihtyneesti ja näytti olevan valmis toteuttamaan uhkauksensa, jos häntä vähänkin ärsytettäisiin. Hän kasvoi ja kehittyi hyvin nopeasti, ja huolimatta joutilaasta ja mukavasta elämästään hänellä oli nuorukaisen kapinallinen henki, nuorukaisen levoton, kiihkeä halu raivata itse tiensä maailmassa.

— Purjehdi tiehesi jollakin laivallasi äläkä tule kotiin ennen kuin olet koettanut tehdä oman pääsi mukaan, neuvoi Jo, joka aina kiihtyi, kun Teddyille 'tehtiin vääryyttä'.

— Se ei ole oikein, Jo, et sinä saa puhua tuolla tavalla eikä Laurien pidä seurata sinun kehnoa neuvoasi. Sinun pitäisi tehdä juuri niin kuin isoisäsi toivoo, poikani, sanoi Meg hyvin äidillisesti. — Koeta parhaasi lukiossa. Hän ei varmaankaan ole kova eikä epäoikeudenmukainen, kun hän näkee että koetat tehdä hänelle mieliksi. Kuten sanoit, ei ole ketään joka jäisi hänen luokseen ja rakastaisi häntä, etkä koskaan antaisi anteeksi itsellesi, jos lähtisit tiehesi ilman hänen suostumustaan. Älä ole häijy ja tyytymätön, vaan täytä velvollisuutesi, niin varmasti saat palkkasi, kuten herra Brooke, jota kaikki kunnioittavat ja rakastavat.

— Mitä sinä hänestä tiedät? kysyi Laurie, joka oli kiitollinen neuvosta, mutta ei pitänyt saamastaan läksytyksestä ja tarttui mielellään uuteen keskustelunaiheeseen.

— Vain sen mitä isoisäsi on kertonut — kuinka hyvää huolta hän piti äidistään tämän eläessä ja kuinka hän päätti olla menemättä ulkomaille kotiopettajaksi, koska ei tahtonut lähteä hänen luotaan, ja kuinka hän nyt auttaa erästä vanhaa vaimoa, joka hoiti hänen äitiään. Hän ei koskaan puhu siitä mitään, mutta on niin jalomielinen ja kärsivällinen ja hyvä kuin suinkin toivoa voi.

— Niin hän onkin, tuo kunnan ukko, sanoi Laurie kaikesta sydämestään, kun Meg punastui omaa innokasta puhettaan. — On aivan isoisän tapaista ottaa salaviihkä selville hänen hyvät puolensa ja

kertoa niistä toisille, jotta hekin pitäisivät hänestä. Brooke ei voinut ymmärtää minkä tähden äitinne on ollut aivan erikoisen ystävällinen, kutsunut hänet teille minun kanssani ja kohdellut häntä kaikin puolin herttaisesti. Hänen mielestään äitinne on aivan täydellinen, ja hän on ylistänyt teitä kaikkia pilviin asti. Jos joskus pääsen toiveitteni perille, saatte nähdä mitä teen Brooken hyväksi.

— Ala nyt jo äläkä kiusaa häntä kuoliaaksi, sanoi Meg terävästi.

— Mistä tiedät että kiusaan häntä, hyvä neiti?

— Näen sen hänen kasvoistaan aina kun hän menee ulos. Jos olet ollut kunnollisesti, hän näyttää tyytyväiseltä ja kävelee reippaasti, mutta jos olet kiusannut häntä, hän on totinen ja kävelee hitaasti aivan kuin empisi ja tahtoi palata takaisin tehdäkseen työnsä uudelleen ja entistä paremmin.

— Hyvänen aika! Vai panet sinä merkillä minun hyvät ja huonot tuoleni Brooken kasvoista! Olen kyllä nähnyt hänen kumartavan ja hymyilevän kulkiessaan ikkunasi ohi, mutta en tiennyt, että välillänne on jonkinlainen langaton lennätin.

— Ei meillä olekaan, älä nyt suutu äläkä missään nimessä kerro hänelle mitä olen sanonut! Tahdoin vain osoittaa, että edistymisesi kiinnostaa minua, huudahti Meg hätäntyneenä ajatellessaan, mitä seurauksia hänen ajattelemattomalla puheellaan voisi olla.

— Minä en kuljeta juoruja, vastasi Laurie, ja hänen kasvoillaan oli ilme, jolle Jo oli antanut nimen 'majesteettinen'. — Mutta jos Brooke on ilmapuntari, minun täytyy pitää huolta siitä, että hän osoittaa kaunista ilmaa.

— Älä viitsi loukkaantua. En aikonut saarnata enkä läksyttää sinua enkä olla typerä. Mutta minusta Jo yllytti sinua sellaiseen, jota myöhemmin saisit katua. Sinä olet aina kiltti ja kultainen aivan kuin veljemme, ja sen tähden sanomme suoraan kaiken mitä ajattelemme. Suo anteeksi. Tarkoitin vain hyvää.

Meg ojensi kätensä ujusti ja ystävällisesti. Häveten hetkellistä pahastumistaan Laurie puristi hänen kättään ja sanoi rehellisesti:

— Minunhan pitäisi pyytää anteeksi, olin töykeä, ja tänään olen ollut pahalla tuulella koko päivän. Minusta on vain hauskaa, että sanot suoraan vikani ja olet sisarellinen, äläkä välitä jos joskus äyskin. Olen silti aina yhtä kiitollinen.

Tahtoen näyttää ettei kantanut enää kaunaa kenellekään Laurie koetti olla niin iloinen ja avulias kuin suinkin osasi — keri lankaa Megille, lausui runoja Jon mieliksi, ravisti käpyjä puista Bethille ja auttoi Amya sananjalkojen piirtämisessä ja osoittautui siten Ahkerain yhdistyksen ansioituneeksi jäseneksi. Kesken vilkasta keskustelua ilmoitti etäinen kellonsoitto, että Hanna oli pannut teen hautumaan ja että oli aika palata kotiin illalliselle.

— Saanko tulla toistekin? kysyi Laurie.

— Kyllä, jos olet kiltti ja kunnostaudut koulussa, vastasi Meg hymyillen.

— Minä koetan.

— Sitten saat tulla, ja minä opetan sinua kutomaan skottilaisten tavalla. Nyt juuri tarvitaan sukkia, sanoi Jo ja heilutti omaa sukkaansa kuin suurta sinistä villalippua, kun he erosivat portilla.

Kun Beth hämärässä soitti herra Laurencelle, seisoi Laurie ikkunaverhon takana ja kuunteli tuota pientä Davidia, jonka yksinkertainen soitto aina tynnytti hänen levotonta mieltään, ja katseli vanhusta, joka harmaa pää käsien varassa ajatteli heltyen kuollutta lasta, jota hän oli rakastanut. Poika muisteli iltapäivän keskustelua ja ajatteli:

— Minä annan linnani raueta tyhjiin ja jään isoisän luo niin kauaksi aikaa kuin hän tarvitsee minua, sillä minä olen hänen ainoansa.

14.

SALAISUUKSIA

Jo istui hyvin ahkerasti ullakolla, sillä lokakuun päivät alkoivat käydä koleiksi ja iltapäivät olivat lyhyet. Kahden tai kolmen tunnin ajan aurinko paistoi lämpimästi korkeaan ikkunaan, jonka edessä Jo istui vanhalla sohvalaan ahkerasti kirjoittaen. Paperit olivat levällään matka-arkulla hänen edessään, ja

kesy rotta teki kävelyretkiään lattialla vanhimman poikansa kanssa — se oli korea nuorukainen, joka nähtävästi oli hyvin ylpeä viiksistään. Jo kirjoitti kirjoittamistaan syventyneenä kokonaan työhönsä, kunnes viimeinenkin sivu oli täynnä. Silloin hän riipusti nimensä alle korein kirjaimin, heitti kynän pois ja huudahti:

— Kas niin, olen tehnyt parhaani! Jollei tämä kelpaa, en voi muuta kuin odottaa, kunnes osaan kirjoittaa paremmin.

Maaten pitkänään sohvalta hän luki käsikirjoituksen huolellisesti läpi, teki korjauksia sinne tänne, piirsi muutamia huutomerkkejä, jotka näyttivät pieniltä ilmapalloilta, sitoi sitten paperit kauniilla punaisella nauhalla ja katseli niitä hetken kasvoillaan vakava, harras ilme, joka selvästi osoitti kuinka tosissaan hän oli tehnyt työnsä.

Jon laatikkona ullakolla oli vanha tinakattila, joka riippui seinässä toisesta korvastaan. Siellä hän säilytti papereitaan ja muutamia kirjoja, sillä siellä ne olivat turvassa rotalta, jolla myös oli kirjallisia harrastuksia ja joka ahneesti söi suihinsa tielleen joutuneet kirjalliset tuotteet. Tästä piilopaikasta Jo otti esille toisen käsikirjoituksen, pisti molemmat taskuunsa ja hiipi portaita alas jättäen nelijalkaiset ystävänsä jyrsimään kyniä ja maistelemaan mustetta.

Hän puki päällysvaatteet ylleen niin hiljaa kuin suinkin, ryömi takaeteisen ikkunasta matalalle katolle, hyppäsi ruohikolle ja meni kiertoteitä kadulle. Päästyään onnellisesti sinne hän silminnähtävästi rauhoittui, nousi ohikiitävään raitiovaunuun ja ajoi kaupunkia kohti iloisen ja salaperäisen näköisenä. Syrjäisen mielestä hänen käytöksensä olisi varmaan vaikuttanut hyvin omituiselta.

Noustuaan pois raitiovaunusta Jo käveli pitkän matkaa kunnes löysi erään tietyn talon. Päästyään vihdoin perille hän pysähtyi porraskäytävään, katseli likaisia portaita ja seistytään hetken hiljaa juoksi takaisin kadulle ja käveli pois yhtä nopeasti kuin oli tullutkin.

Tämä temppu uudistui pari kertaa ja huvitti sanomattomasti erästä mustasilmäistä nuorukaista, joka seisoskeli vastapäisen talon ikkunassa. Tultuaan takaisin kolmannen kerran Jo veti hatun silmilleen ja marssi ylös portaita sen näköisenä kuin olisi matkalla kiskottamaan pois kaikki hampaansa.

Talon portinpieltä koristi muiden muassa hammaslääkärin kyltti, ja tuijotettuaan hetkisen mainoskilpeä äsken mainittu nuorimies heitti takin niskaansa ja tuli ulos asettuakseen odottamaan porraskäytävään sanoen mielessään:

— Hän on tosin reipas tyttö, mutta jos häntä kiusataan kovin, hän tarvitsee kyllä jonkun auttamaan itseään kotiin.

Kymmenen minuutin kuluttua Jo syöksyi portaita alas kasvot hyvin punaisina ja muutenkin sen näköisenä kuin olisi juuri läpäissyt hirveän tulikokeen. Nuorukaisen keksiessään hän näytti kaikkea muuta kuin iloiselta ja riensi hänen ohitseensa nyökäyttämättä edes päätään, mutta poika seurasi häntä ja kysyi osanottavasti:

— Kiusattiinko sinua kovin?

— Ei pahasti.

— Pääsit sentään pian pois.

— Niin pääsin, luojan kiitos.

— Miksi menit yksin?

— En tahtonut että kukaan saisi tietää.

— Sinä olet vasta kummallinen otus. Kuinka monta sinulta vedettiin pois?

Jo katsoi ystävänsä aivan kuin ei olisi ymmärtänyt yhtään mitään, mutta purskahti sitten heleään nauruun.

— Niitä on kaksi kappaletta, jotka tahtoisin pois, mutta saan odottaa viikon.

— Miksi sitten naurat? Sinulla on jokin kepponen mielessäsi, Jo, sanoi Laurie ymmällään.

— Niin sinullakin. Mitä teit biljardisalissa, hyvä herra?

— Pyydän anteeksi, armollinen neiti, mutta ei se ollut biljardisali vaan miekkailuhalli, ja minulla oli siellä miekkailutunti.

— Sepä hauskaa.

— Kuinka niin?

— Voit opettaa minutkin miekkailemaan. Sinä saat olla "Hamletissa" Laertes, ja me teemme miekkailukohtauksesta oikein hienon. Muuten olen iloinen, kun et ollut biljardisalissa, sillä toivon ettet koskaan käy sellaisissa paikoissa. Vai käytkö sinä?

— En usein.

— Toivoisin ettet kävisi koskaan.

— Eihän siinä ole mitään pahaa, Jo. Minullahan on biljardipeli kotonakin, mutta ei sitä viitsi harrastaa, jollei ole taitavia pelitovereita. Ja koska pidän biljardista, pelaan välistä Ned Moffatin ja parin muun pojan kanssa.

— Voi kuinka ikävää! Innostut siihen yhä enemmän ja enemmän, hukkaat aikaa ja rahaa ja tulet samanlaiseksi kuin nuo tylsät pojat, sanoi Jo pudistaen päätänsä.

— Eikö muka voi silloin tällöin hiukkasen huvitella ja olla silti kunnan poika? kysyi Laurie loukkaantuneen näköisenä.

— Se riippuu siitä, kuinka ja missä se tapahtuu. Minä en pidä Nedistä enkä hänen tovereistaan ja soisin, että pysyisit heistä erillään. Äiti ei anna meidän kutsua häntä luoksemme, vaikka hän mielellään tulisi, ja jos sinusta tulee samanlainen, ei hän anna meidän olla yhdessä kuten nyt.

— Onkohan niin? kysyi Laurie levottomana.

— Ihan varmaan, hän ei siedä keikarimaisia nuoria miehiä ja sulkisi meidät kaikki mieluummin hatturasioihin kuin antaisi meidän seurustella sellaisten poikien kanssa.

— Hänen ei tarvitse vielä turvautua hatturasioihin. Minä en ole keikarimainen nuori mies enkä aio tullakaan sellaiseksi, mutta haluan silloin tällöin pitää hauskaa. Etkö sinäkin?

— Kyllä vain, eihän kukaan sellaisista pahastu, niin että huvittele pois vain, mutta älä rupea hurjistelemaan, ethän!

— Minusta tulee täydellinen pyhimys.

— En siedä pyhimyksiä. Ole sinä vain aivan tavallinen kunnan poika, niin emme koskaan jätä sinua. En tiedä mitä tekisinkään, jos sinä käyttäytyisit kuin Kingin poika. Hänellä oli paljon rahaa käytettävissään, ja niin hän rupesi juomaan ja pelaamaan ja lopulta hän karkasi kotoaan ja vääränsi luullakseni isänsä nimen ja oli vallan kauhea.

— Luuletko että minä aion tehdä samoin?

— En toki. Mutta kuulen ihmisten aina sanovan, että rahoissa piilee paljon kiusauksia, ja väliin toivon, että olisit köyhä. Silloin ei tarvitsisi olla levoton sinun takiasi.

— Oletko sinä levoton minun takiani, Jo?

— Kyllä vähän, kun oikuttelet ja näytät tyytymättömältä kuten väliin teet. Sinä olet omapäinen ja sisukas poika, ja jos joudut huonoille teille, sinun on varmasti vaikea kääntyä takaisin.

Laurie kulki hetken ääneti, ja Jo katseli häntä toivoen että olisi hillinnyt kielsensä, sillä pojan silmät näyttivät suuttuneilta, vaikka hänen huulensa hymyilivätkin hänen varoituksilleen.

— Aiotko saarnata koko kotimatkan? Laurie kysyi äkkiä.

— En tietystikään, kuinka niin?

— Jos aiot, nousen raitiovaunuun, jollet, saattaisin sinua mielelläni ja kertoisin jotakin hyvin jännittävää.

— Minä en saarnaa enää. Palan halusta kuulla uutisesi.

— Hyvä on, mennään sitten. Se on salaisuus, ja jos kerron sen, sinunkin täytyy kertoa omasi.

— Ei minulla ole salaisuuksia, aloitti Jo, mutta puri äkkiä huultaan muistaessaan, että kyllähän hänellä oli.

— Sinulla on — sinä et osaa salata mitään. Anna kuulua vain, muuten en minäkään kerro! Laurie sanoi.

— Onko sinun salaisuutesi hauska?

— No, se on selvä! Valtavan hauska ja hullunkurinen, ja olen kaiken aikaa ollut pakahtumaisillani kertomishalusta. Kas niin, aloita sinä.

— Lupaatko ettet hiisku mitään kotona?

— En sanaakaan.

— Ja ettet tee minulle kiusaa jälkeenpäin?

— Minä en koskaan tee kiusaa.

— Et kai! Saat ihmisen kertomaan kaiken mitä tahdot. En tiedä miten oikein menettelet, kun sinulle on niin helppo uskoa asiansa.

— Paljon kiitoksia. Annahan tulla nyt.

— No niin, olen jättänyt kaksi kertomusta eräälle toimittajalle ja saan hänen vastauksensa ensi viikolla, kuiskasi Jo uskottunsa korvaan.

— Eläköön neiti March, kuuluisa amerikkalainen kirjailija! riemuitsi Laurie ja viskasi hattunsa ilmaan suureksi iloksi kahdelle ankalle, neljälle kissalle, viidelle kanalle ja muutamalle irlantilaiselle mukulalle, sillä he olivat jo kaupungin ulkopuolella.

— Hiljaa, Laurie! Ei siitä mitään tule, sen kyllä tiedän; mutta en saanut rauhaa ennen kuin olin koettanut. En sanonut kenellekään mitään, kun en tahtonut että kukaan pettyisi.

— Ei siitä mitään pettymystä tule. Sinun kertomuksesi ovat ihan kuin itseään Shakespearea kaikkien niiden lorujen rinnalla, joita joka päivä julkaistaan. On hurjan hauskaa nähdä ne painettuina. Olemme hirveän ylpeitä kirjailijattarestamme.

Jon silmät säteilivät.

— Mikä sinun salaisuutesi on? Nyt on sinun vuorosi, Teddy, muuten en koskaan enää luota sinuun, hän sanoi koettaen sammuttaa kytevää toivoa, jonka Laurien sanat olivat sytyttäneet hänen rinnassaan.

— Voin joutua kiipeliin kun kerron, mutta koska en ole luvannut mitään, teen sen kuitenkin. En saa sielun rauhaa ennen kuin olen purkanut uutiseni sinulle. Minä tiedän missä Megin käsine on.

— Siinäkö kaikki? sanoi Jo ja näytti pettyneeltä. Mutta Laurie nyökäytti päätään ja iski silmää merkitsevästi.

— Se onkin uutinen, ja sen sinäkin myönnät, kunhan kuulet missä se on.

— No missä sitten?

Laurie kumartui ja kuiskasi Jon korvaan kolme sanaa, joiden vaikutus oli valtava. Jo seiso ja tuijotti häneen hetkisen näyttäen sekä ällistyneeltä että tyytymättömältä, lähti sitten kävelemään ja sanoi terävästi:

— Mistä tiedät?

— Minä näin sen.

— Missä?

— Taskussa.

— Onko se ollut siellä koko ajan?

— On, eikö se ole romanttista?

— Ei, se on kauheata.

— Etkö pidä siitä?

— Tietenkään en. Se on naurettavaa, sellaista ei saa sallia. Hyvänen aika, mitä Meg sanoo?

— Et saa kertoa kenellekään, muista se!

— Minä en luvannut mitään.

— Se oli itsestään selvää, ja minä luotin sinuun.

— No niin, en missään tapauksessa kerro vielä nyt, mutta olen hirveän pahoillani ja toivon ettet olisi kertonut sitä minulle.

— Luulin että se huvittaisi sinua.

— Sekö että joku tulee ja vie Megin? Ei kiitoksia.

— Sinusta on kai hauskeempaa, että joku tulee ja vie sinut.

— Tahtoisin nähdä sen joka uskaltaisi, sanoi Jo ylpeästi.

— Niin minäkin, sanoi Laurie ja hihitti.

— Salaisuudet eivät nähtävästi sovi minulle, olen kokonaan poissa tasapainosta sen johdosta mitä kerroit, sanoi Jo melkein kiittämättömänä.

— Juostaan kilpaa tätä mäkeä alas, niin tulet entisellesi, ehdotti Laurie.

Ketään ei ollut näkyvässä, tasainen tie mäkeä alas houkutteli, ja koska kiusaus oli vastustamaton, Jo syöksyi eteenpäin vinhaa vauhtia. Hattu ja kampa lensivät hänen päästään, ja hiusneuloja tippui pitkin mäkeä. Laurie pääsi ensimmäisenä alas ja oli peräti tyytyväinen parannuskeinoonsa, sillä hänen Atalantensa juoksi hänen luokseen läähättäen, silmät loistavina, hiukset hulmuten ja puna poskillaan, eikä hänen kasvoillaan ollut jälkeäkään tyytymättömyydestä.

— Jospa olisin hevonen, niin voisin hengästyttä juosta peninkulmittain tässä ihanassa ilmassa. Voi kauhistus, taidan näyttää oikealta variksenpelätiltä! Mene ja nouki tavarani, niin olet oikea enkeli, pyysi Jo ja istahti vaahteran alle, jonka lehdet peittivät maan punaisen maton tavoin.

Laurie lähti kiirettä pitämättä hakemaan pudonneita tavaroita, ja sillä välin Jo letitti tukkansa toivoen, ettei kukaan tulisi ennen kuin hän olisi taas säädylisen näköinen. Mutta joku tuli kuin tulikin, eikä se ollut kukaan muu kuin Meg, joka näytti erikoisen arvokkaalta ja täysikasvuiselta parhaassa asussaan, sillä hän oli ollut vieraisilla.

— Mitä maailmassa sinä täällä teet? hän kysyi ja katseli hämmästyneenä pörröistä sisartaan.

— Kokoan lehtiä, vastasi Jo nöyrästi näyttäen korean punaista kourallista, jonka hän juuri oli ottanut maasta.

— Ja hiusneuloja, lisäsi Laurie viskaten Jon polvelle puolen tusinaa. — Niitä kasvaa tällä tiellä, samoin kampoja ja ruskeita olkihattuja.

— Sinä olet juossut kuin hullu, Jo, kuinka saatoit? Milloin jätät nuo poikamaiset tapasi? sanoi Meg moittivasti järjestellen kalvosimiaan ja kohennellen tukkaansa, jonka tuuli oli suvainnut sekoittaa.

— En koskaan ennen kuin olen vanha ja kankea ja nilkutan sauvaan nojaten. Älä koeta tehdä minusta täysikasvuista ennen aikojani, Meg, on jo tarpeeksi kovaa nähdä sinun muuttuvan.

Puhuessaan Jo kumartui lehtien yli salatakseen huultensa värinän. Hän oli viime aikoina aavistanut, että Margaret oli kehittymässä naiseksi, ja Laurien uutinen sai hänet pelkäämään eroa. Laurie huomasi hänen mielenliikutuksensa ja käänsi Megin huomion toisaalle kysymällä äkkiä:

— Missä olet ollut, kun olet noin hienona?

— Gardinerilla, ja Sallie kertoi minulle Belle Moffatin häistä. Ne olivat hyvin komeat, ja nuori pari viettää talven Pariisissa. Ajatelkaa kuinka hurmaavaa!

— Kadehditko häntä, Meg?

— Pelkään pahoin että kadehdin.

— Sepä hauskaa, mutisi Jo ja nykäisi hattunsa nauhan kiinni.

— Kuinka niin? kysyi Meg ihmeissään.

— Siksi että jos rikkaus sinua viehättää, et koskaan mene ottamaan mieheksesi köyhää, sanoi Jo ja rypisti kulmiaan Laurielle, joka antoi hänelle äänettömän varoituksen.

— En koskaan 'mene ottamaan miehekseni' ketään, huomautti Meg ja jatkoi matkaansa ylen arvokkaasti, toisten seuratessa häntä nauraen, supattaen, hyppiä kiviä yli ja 'käyttäytyen kuin lapset', kuten Meg itseksensä sanoi, vaikka hän kenties olisi joutunut kiusaukseen yhtyä heidän joukkoonsa jollei hänellä olisi ollut paras puku yllä.

Viikon tai parin ajan Jo käyttäytyi niin omituisesti, että hänen sisarensa olivat vallan ymmällään. Hän ryntäsi ovelle joka kerran kun kirjeenkantaja soitti kelloa, oli epäystävällinen herra Brookelle, istui pitkät ajat katsellen Megiä murheellisena ja syöksyi sitten äkkiä pystyyn ravistelemaan ja suutelemaan häntä kummallisen kiihkeästi. Laurie ja hän antoivat merkkejä toisilleen ja puhuivat 'kaksipäisestä kotkasta', kunnes tytöt julistivat molempien menettäneen järkensä.

Eräänä lauantaina kaksi viikkoa sen päivän jälkeen, kun Jo oli kavunnut ulos ikkunasta, Meg näki kauhukseen, kuinka Laurie ajoi Jota takaa läpi koko puutarhan ja onnistui vangitsemaan hänet vihdoin Aryn lehtimajassa. Meg ei erottanut mitä siellä tapahtui, mutta majasta kuului huutoja ja naurua, äänten hälinää ja sanomalehden kahinaa.

— Mitä meidän pitää tehdä tuolle tytölle? Hän ei ikinä opi käyttäytymään nuoren naisen tavalla, huokasi Meg ja katseli paheksuen kilpajuoksua.

— Toivottavasti hän ei opikaan, hän on hauska ja herttainen tuollaisena, sanoi Beth, joka ei koskaan tunnustanut kenellekään olevansa vähän pahoillaan siitä, että Jolla oli salaisuuksia jonkun muun kuin hänen kanssaan.

— On hyvin ikävää, että emme koskaan saa häntä olemaan *commy la fo*, lisäsi Amy, joka ompeli itselleen uutta röyhelöä ja oli sitonut kiharansa erittäin pukevalla tavalla — kaksi seikkaa, jotka saivat hänen tunteensa itsensä tavattoman hienoksi ja neitimäiseksi.

Parin minuutin kuluttua Jo syöksyi sisään, heittäytyi sohvalle ja oli ahkerasti lukevinaan.

— Onko siellä jotakin mielenkiintoista? alentui Meg kysymään.

— Ei muuta kuin eräs kertomus, eikä se luultavasti ole paljonkaan arvoinen, vastasi Jo pitäen lehden nimeä huolellisesti piilossa.

— Mikä sen nimi on? kysyi Beth, joka ei voinut käsittää, miksi Jo kätki kasvonsa sanomalehden taa.

— Kilpailevat maalarit.

— Kuulostaa hyvältä. Lue se, pyysi Meg.

Yskäistyään äänekkäästi ja vedettyään syvään henkeään Jo alkoi lukea hyvin nopeasti. Tytöt kuuntelivat hartaina, sillä kertomus oli romanttinen ja järkyttävä ja suurin osa henkilöistä kuoli lopussa.

— Minä pidän siitä kohdasta, jossa puhutaan kauniista taulusta, huomautti Amy hyväksyvästi, kun Jo oli lopettanut.

— Minä pidän eniten rakkauskohtauksista. Viola ja Angelo ovat meidän lempinimiämme — niitähän me usein käytämme omissa sepustuksissamme. Eikö se ole omituista? sanoi Meg pyyhkien silmiään, sillä 'rakkauskohtaukset' olivat päättyneet hyvin traagisesti.

— Kuka on kirjoittanut sen? kysyi Beth, joka oli sattunut näkemään vilauksen Jon kasvoista.

Lukija hypähti äkkiä pystyyn ja heitti lehden pois näyttäen hehkuvat kasvonsa. Sitten hän sanoi kovalla äänellä, jossa juhlallisuus ja mielenliikutus lystikkäästi yhtyivät:

— Teidän sisarenne.

— Sinä? huusi Meg ja pudotti käsityönsä.

— Se oli oikein hyvä, sanoi Amy hyväksyvästi.

— Minä arvasin sen! Minä arvasin sen! Oi, oma Jo-kultani, minä olen hirveän ylpeä! Ja Beth syleili sisartaan ja riemuitsi hänen valtavasta menestyksestään.

Ja voi sentään, kuinka mielissään kaikki olivat! Meg ei tahtonut uskoa asiaa todeksi ennen kuin näki omin silmin Jon nimen painettuna — "Josephine March". Amy antoi suojelemaan arvostelun niistä kohdista, joissa puhuttiin taiteesta, ja tarjosi apuaan kertomuksen jatkoon, jota pahaksi onneksi ei voinut tulla,

koska sekä sankari että sankaritar olivat kuolleet. Beth oli haltioissaan, lauleli ja hyppi ilosta. Hanna tuli sisään ja huudahti: "No jopa nyt jotakin" suuresti ihmetellen "Jon julkista menestystä".

Ja kuinka ylpeä rouva March olikaan saadessaan kuulla asiasta, ja kuinka Jo nauroi vesissä silmin ja selitti olevansa ylpeä kuin riikinkukko, ja kuinka 'kaksipäinen kotka' levitti voitokkaat siipensä koko Marchin talon yli, kun sanomalehti kulki kädestä käteen.

— Kerro nyt kaikki alusta alkaen! — Koska se tuli? — Paljonko sait siitä? — Mitä isä sanoo? — Kuinka Laurie iloitseekaan! huusi koko perhe yhdestä suusta kerääntyen Jon ympärille.

— Lakatkaa hälisemästä, tytöt, niin kerron kaikki, sanoi Jo ja mietti, mahtoiko neiti Burney tuntea suurempaa iloa ja ylpeyttä "Eveliinaastaan" kuin hän "Kilpailevista maalareista". Kerrottuaan kuinka hän oli vienyt tuotteensa sanomalehteen, Jo lisäsi:

— Ja kun menin kuulemaan vastausta, sanoi mies että hän piti molemmista, mutta että hän ei maksa mitään vasta-alkajille, painattaa vain heidän kertomuksensa lehteensä. Se on hyvää harjoitusta, hän sanoi, ja kun kynäniekat edistyvät, heille maksetaan kyllä. Ja minä annoin hänelle kaksi kertomustani, ja tänään sain lehden, ja Laurie yllätti minut kun luin sitä ja tahtoi välttämättä nähdä sen, ja minä suostuin, ja hän sanoi, että se on hyvä ja että minun pitää kirjoittaa enemmän ja että hän pitää huolen, että saan maksun seuraavasta, ja minä olen kauhean onnellinen, sillä ennen pitkää voin itse elättää itseni ja auttaa tyttöjä.

Jo ei enää voinut pidättää itseään, vaan kätki kasvonsa sanomalehteen ja kostutti pientä kertomustaan parilla onnenkynelellä, sillä hänen sydämensä hartain toive oli päästä riippumattomaksi, kantaa oman kortensa yhteiseen kekoon ja ansaita kiitosta niiltä joita hän rakasti, ja tämä tuntui ensi askelelta tuota onnellista tulevaisuutta kohti.

15.

MUUAN SÄHKÖSANOMA

— Marraskuu on koko vuoden ikävin kuukausi, sanoi Meg seistessään ikkunan ääressä eräänä koleana iltapäivänä ja katsellessaan pakkasen runtelemaa puutarhaa.

— Siinä kai syy, miksi olen syntynyt marraskuussa, huomautti Jo tuumivasti.

— Jos jotakin hyvin hauskaa tapahtuisi juuri nyt, pitäisimme sitä vallan hurmaavana kuukautena, sanoi Beth, joka suhtautui toiveikkaasti kaikkeen, marraskuuhunkin.

— Ehkäpä pitäisimmekin, mutta tässä perheessä ei koskaan tapahdu mitään hauskaa, sanoi Meg, joka oli huonolla tuulella. — Samaa jauhamista päivästä toiseen, ei tippaakaan vaihtelua, ja hyvin vähän hauskuutta. Aivan kuin polkumylyssä.

— Hyi, kuinka synkkämielisiä me olemme! huudahti Jo. — Vaikka enpä sinua ihmettele, tyttöparka. Toiset tytöt pitävät hauskaa, ja sinun täytyy vain raataa vuodesta toiseen. Voi, jospa voisin järjestää sinunkin asiasi niin kuin sankarittarieni! Olet kyllin kaunis ja kyllin hyvä jo nyt, ja antaisin jonkun rikkaan sukulaisen jättää sinulle odottamatta perinnön. Sitten sinä ilmestyisit seurapiireihin perijättärenä ja halveksisit jokaista, joka on nyrpistänyt nenäänsä sinulle, matkustaisit ulkomaille ja palaisit takaisin armollisena rouvana loistossa ja rikkaudessa kylpien.

— Ei meidän päivinäimme niin vain saada perintöjä. Miesten pitää tehdä työtä ja naisten mennä rikkaisiin naimisiin. Maailmassa on kauhean paljon vääräyttä! sanoi Meg katkerasti.

— Jo ja minä hankimme rikkautta teille kaikille. Odottakaa vain kymmenen vuotta, niin saatte nähdä, sanoi Amy, joka istui nurkassa ja teki 'savikukkoja', kuten Hanna nimitti hänen pieniä savesta muovailtuja lintujaan, kukkia ja ihmiskuviaan.

— En jaksaa odottaa, ja pelkään etten juuri luota mutaan ja musteeseen, vaikka olenkin kiitollinen hyvästä tarkoituksestanne.

Meg huokasi ja kääntyi katsomaan pakkasen hävittämää puutarhaa. Jo voihi ja nojasi molempia kyynärpäitään pöytään toivottoman näköisenä, mutta Amy leipoi tarmokkaasti saveaan, ja Beth, joka istui toisen ikkunan luona, sanoi hymyillen:

— Nyt tapahtuu ainakin heti paikalla kaksi hauskaa asiaa. Äiti tulee tuolla kotiin, ja Laurie juoksee puutarhan poikki kuin hänellä olisi jotakin hauskaa kerrottavanaan.

Molemmat tulivat sisään, rouva March teki tavallisen kysymyksensä: — Onko isältä tullut kirjettä, tytöt? ja Laurie sanoi houkuttelevaan tapaansa:

— Eikö kukaan lähde ajelemaan? Olen lukenut ja laskenut pääni pyörälle ja aion virkistää sieluni pienellä ajelulla. Tule, Jo — sinä ja Beth ainakin tulette, eikö niin?

— Tietysti tulemme.

— Kiitos vain, mutta minä en ehdi, sanoi Meg ja otti esiin ompelulippaansa, sillä hän oli yhtä mieltä äitinsä kanssa siitä, että ainakaan hänen ei ollut hyvä kovin usein lähteä ajelulle tämän nuoren herrasmiehen kanssa.

— Me kolme olemme heti kohta valmiit lähtemään, huudahti Amy ja riensi pesemään käsiään.

— Voinko tehdä mitään hyväksenne? kysyi Laurie ja kumartui rouva Marchin tuolin yli herttaiseen tapaansa.

— Kiitos ei — paitsi että pistäydyt postitoimistossa, poikaseni. Tänään olisi isältä pitänyt tulla kirje, eikä postinkantaja ole käynyt täällä. Isä on täsmällinen kuin aurinko, mutta kirje on tietysti voinut viivästyä matkalla.

Kimeä soitto keskeytti hänet, ja Hanna tuli hetken kuluttua huoneeseen tuoden kirjettä.

— Sähkösanoma, rouva, sanoi Hanna säikähtyneen näköisenä ja piti sähköttä kädessään ikään kuin peläten sen minä hetkenä tahansa voivan räjähtää.

Rouva March tempasi sähkeen käteensä, repi sen auki, luki ne kaksi riviä, jotka se sisälsi, ja vaipui tuoliinsa niin kalpeana kuin tuo pieni paperi olisi lähettänyt luodin hänen sydämeensä. Laurie syöksyi alakertaan hakemaan vettä, Meg ja Hanna tukivat rouva Marchia ja Jo luki säikähtyneellä äänellä:

"Miehenne hyvin sairaana. Tulkaa heti. S. Hale. Blank Hospital, Washington."

Kuinka hiljaista huoneessa olikaan, kuinka kummallisesti päivä pimeni ulkona ja kuinka äkkiä koko maailma näytti muuttuneen, kun tytöt kerääntyivät äitinsä ympärille. Tuntui kuin heidän koko elämänsä onni ja turvallisuus olisi ollut vaarassa. Rouva March toipui pian, luki viestin uudelleen ja syleili lapsiaan sanoen äänellä, jota tytöt eivät koskaan unohtaneet:

— Minä lähdän heti, mutta se voi olla jo myöhäistä. Voi, lapset, lapset, auttakaa minua kestämään tämä taakka!

Hetkeen ei kuulunut kuin nyyhkytyksiä, katkonaisia lohduksen sanoja ja toiveikkaita kuiskauksia, jotka kaikki hukkuivat kyyneliin. Hanna tointui ensimmäisenä ja antoi esimerkillään vaistomaisesti toisille hyvän neuvon.

— Jumala suojelkoon rakasta isäntää! Mutta olenpa minäkin, kun seison vain tässä itkemässä; minunhan on laitettava tavaranne kuntoon lähtöä varten, rouva, hän sanoi ja kuivasi kyynleet esiliinaan, puristi lämpimästi emäntänsä kättä omalla työssä kovettuneella kädellään ja lähti askareihinsa.

— Hanna on oikeassa, nyt ei ole aikaa kyyneliin. Rauhoittukaa, tytöt, ja antakaa minun ajatella.

He koettivat rauhoittua, kun äiti nousi kalpeana mutta lujana ja unohti oman surunsa suunnitellakseen kaikkien puolesta.

— Missä Laurie on? hän kysyi mieltien mihin toimenpiteisiin oli ryhdyttävä.

— Tässä, tässä. Voi, antakaa minun tehdä jotakin, pyysi poika rientäen viereisestä huoneesta, jonne hän oli tahdikkaasti vetäytynyt.

— Sähkötä että tulen heti. Ensimmäinen juna lähtee varhain huomenaamulla. Matkustan sillä.

— Mitä muuta? Hevoset ovat valjaissa, voin mennä vaikka minne ja tehdä vaikka mitä, sanoi Laurie.

— Vie kirjelippu Marchin tädille. Jo, anna minulle kynä ja paperia.

Jo repi irti puhtaan lehden äsken kirjoittamastaan kertomuksesta ja työnsi pöydän äitinsä eteen. Hän ymmärsi hyvin, että äidin oli pakko lainata rahat tuota pitkiää, surullista matkaa varten, ja hän olisi ollut valmis tekemään mitä tahansa lisätäkseen isän hyväksi käytettävää summaa.

— Mene nyt, poika kulta, mutta älä aja itseäsi kuoliaaksi, se ei ole tarpeellista.

Rouva Marchin varoitus oli nähtävästi annettu kuuroille korville, sillä viiden minuutin kuluttua Laurie ratsasti nopealla hevosellaan ikkunoiden ohi kuin henkensä edestä.

— Juokse yhdistykseen, Jo, ja sano rouva Ringille, etten voi tulla. Osta matkalla tässä luettelossa mainitut tavarat. Otan ne mukaani, sillä sairaaloiden varastot ovat näin sota-aikana monesti hyvin puutteelliset. Beth, mene sinä herra Laurencen luo ja pyydä pari pulloa vanhaa viiniä. Meidän ei tarvitse hävetä, kun pyydämme sitä isää varten, hänen pitää saada parasta mitä voimme hankkia. Amy, pyydä Hannaa tuomaan alas musta matkalaukku, ja Meg voi tulla auttamaan minua tavaroiden järjestämisessä, sillä olen melkein päästäni pyörällä.

Ei ollut lainkaan ihme, että kirjoittaminen, ajatteleva ja määräyksien jakeleminen sai äitiparan päästä pyörälle, ja Meg pyysi että hän istuisi hetken huoneessaan kaikessa rauhassa ja antaisi heidän toimia. Kaikki lentelivät edestakaisin kuin lehdet tuulella, ja hiljaisen kodin rauha oli kadonnut niin äkkiä kuin tuo onneton paperi olisi ollut paha taikakalu.

Herra Laurence oli itse lähtenyt heti Bethin mukaan ja toi tullessaan kaikkea mahdollista hyvää sairasta varten sekä lupasi pitää huolta tytöistä äidin poissa ollessa. Hän tarjoutui jopa matkaseuraksi rouva Marchille, mutta tämä ei mitenkään voinut suostua siihen, että vanha herra vaivautuisi tuolle pitkälle matkalle.

Rouva Marchin katseesta herra Laurence huomasi kuitenkin, että matkatoveri olisi hänelle kovin tervetullut. Vanhus kurtisti kulmiaan, hieroi käsiään ja lähti äkkiä pois. Kukaan ei ehtinyt kiinnittää asiaan enempää huomiota ennen kuin Meg juostessaan portaita alas päällyskenkäpari toisessa ja teekuppi toisessa kädessä törmäsi odottamatta herra Brookeen.

— Olen hyvin pahoillani tästä kaikesta, neiti March, tämä sanoi ystävälliseen, tyyneen tapaansa, joka teki hyvää Megin hätäntyneelle mielelle. — Tulen tarjoutumaan äitinne matkaseuraksi. Minun on toimitettava muutamia asioita herra Laurencelle Washingtonissa, ja olen erittäin iloinen jos voin olla äidillenne avuksi siellä.

Päällyskengät putosivat maahan, ja vähällä piti ettei tee seurannut mukana, kun Meg ojensi kätensä kasvot niin kiitollisina, että herra Brooke olisi tuntenut saaneensa runsaan korvauksen paljon suuremmastakin uhrauksesta kuin minkä hän aikoi tehdä.

— Kuinka ystävällisiä te kaikki olette! Olen varma että äiti ottaa tarjouksenne vastaan. On suuri helpotus tietää, että joku pitää huolta hänestä. Kiitoksia oikein, oikein paljon!

Meg puhui vakavasti ja unohti itsensä kokonaan, kunnes hän näki noissa ruskeissa silmissä jotakin, joka sai hänet äkkiä muistamaan jäähtyneen teensä. Hän vei vieraan kiireesti arkihuoneeseen, jonne sanoi kutsuvansa äitinsä.

Kaikki oli järjestyksessä, kun Laurie palasi mukanaan Marchin tädin kirje, joka sisälsi pyydetyn rahasumman ja pari riviä. Hänhän oli aina sanonut, että March oli vallan mieletön lähtiessään sotaan, hän oli tiennyt, että siitä ei koituisi mitään hyvää. Rouva March heitti kirjelijun tuleen, pani rahat kukkaroonsa ja jatkoi valmistuksiaan pusertaen huulensa yhteen tavalla, jonka Jo olisi ymmärtänyt jos olisi nähnyt.

Lyhyt iltapäivä kului pian, kaikki tärkeimmät asiat oli toimitettu, Meg ja hänen äitinsä ompelivat muutamia välttämättömiä vaatekappaleita ja Hanna silitti, mutta Jota ei vielä kuulunut. He alkoivat tulla levottomiksi, ja Laurie lähti häntä hakemaan, sillä eihän koskaan voinut tietää mitä Jon päähän pälkähti. Laurie ei kuitenkaan löytänyt häntä, ja hetken kuluttua Jo tuli kotiin hyvin merkillisen näköisenä. Hänen kasvonsa olivat yhtäaikaan veitikkamaiset ja pelokkaat, tyytyväiset ja haikeat, ja se hämmästytti perhettä yhtä suuresti kuin setelikäärö, jonka hän laski äitinsä eteen sanoen ääni väristen:

— Tässä on minun panokseni isän auttamiseksi.

— Rakas Jo, kuinka olet sen saanut? Kaksikymmentä viisi dollaria? Toivottavasti et ole tehnyt mitään ajattelematonta.

— En, se on omaa rahaani. En ole pyytänyt, lainannut enkä varastanut sitä. Olen ansainnut sen kunniallisesti enkä usko että torutte minua, sillä olen vain myynyt jotakin omaani. Puhuessaan Jo otti hatun päästään, ja silloin nousi yleinen huuto ja hälinä, sillä hänen runsas, ihana tukkansa oli leikattu lyhyeksi.

— Tukkasi! Kaunis tukkasi! — Voi, Jo, kuinka saatoit? Ainoa mikä sinussa oli kaunista. — Rakas tyttöni, ei se olisi ollut tarpeellista. — Hän ei enää ole minun Joni näköinen, mutta tuollaisena pidän hänestä vielä enemmän!

Kaikki hälisivät yhteen ääneen, ja Beth hyväili hellästi tuota kerittyä päätä, mutta Jo pysyi välinpitämättömän näköisenä, mikä seikka ei pettänyt ketään, pörrötti ruskeata pojantukkaansa koettaen olla kuin hän hyvinkin pitäisi siitä ja sanoi:

— Ei se vaikuta valtakunnan kohtaloon, niin että älä yhtään inise, Beth! Se tekee hyvää turhamaisuudelleni — aloinkin jo liaksi ylpeillä peruukistani. Parempi vain aivoilleni että tuo paksu kuontalo on poissa. Pääni tuntuu suloisen kevyeltä ja viileältä, ja parturi sanoi että pian saan lyhyen kiharan tukan, mikä näyttää hauskalta ja poikamaiselta ja on helppo pitää kunnossa. Minä olen tyytyväinen, äiti, sinä otat rahat, eikä siitä sen enempää.

— Kerro minulle kaikki, Jo. Minä en ole aivan tyytyväinen, mutta en voi sinua toruakaan, kun tiedän kuinka iloisesti uhasit turhamaisuutesi, kuten sanot, rakkaudelle. Mutta, kultaseni, se ei ollut välttämätöntä, ja pelkään että vielä kadut sitä.

— Enkä kadu, vastasi Jo ylpeästi ja tunsu suurta huojennusta siitä että hänen tekoaan ei sentään kokonaan tuomittu.

— Mikä sai sinut tekemään sen? kysyi Amy, joka yhtä hyvin olisi voinut ajatella päänsä kuin kauniin tukkansa leikkaamista.

— Olin aivan hurjana halusta tehdä jotakin isän hyväksi, sanoi Jo kun istuttiin illallispöytänsä. — Minusta lainaaminen on yhtä inhottavaa kuin äidistäkin, ja tiesin että Marchin tati nurkuisi — hän nurisee vaikka pyytäisi vain lanttia. Meg antoi koko neljännesvuoden palkkansa vuokraan, minulta taas kaikki meni vaatteisiin. Tunsin itseni oikein viheliäiseksi ja tahdoin saada rahaa vaikka minun olisi pitänyt myydä nenäni.

— Sinulla ei ollut mitään syytä tuntea itseäsi viheliäiseksi, lapseni. Sinullahan ei ollut talvivaatteita ollenkaan, ja ostit yksinkertaisinta mitä sait omilla työläästi ansaituilla rahoillasi, sanoi rouva March, ja hänen katseensa lämmitti Jon sydäntä.

— Ensin en vähääkään ajatellut tukkani myymistä, mutta mietin koko matkan mitä voisin tehdä, ja tunsin melkein halua keventää vähäsen rikkaiden varastoja. Erään parturiliikkeen ikkunassa näin irtopalmikoita, ja musta letti, joka oli ohuempi kuin minun, maksoi neljäkymmentä dollaria. Mieleeni juolahti äkkiä että minulla oli jotakin, josta voin saada rahaa, enkä jäänyt ajattelemaan sen enempää, vaan marssin suoraan sisään ja kysyin mitä he antaisivat tukastani.

— En käsitä kuinka uskalsit, sanoi Beth kauhistuneena.

— Voi, ei se ollut mitään, parturi oli pieni mies, jonka päätoimena näytti olevan hiustensa öljyminen. Hän tuijotti minua ensin aivan kuin ei olisi tottunut siihen että nuoret tytöt syöksyvät hänen kauppaansa myymään hiuksiaan. Sitten hän sanoi ettei hän välitä minun tukastani, koska se ei ole muotiväriä, ja että hän ei koskaan maksa paljon hiuksista sellaisinaan, vaan että niihin pantu työ tekee ne vasta kalliiksi. Alkoi jo tulla myöhä, ja pelkäsin että jollen saa asiaani suoritetuksi heti, ei siitä tule mitään, ja tiedäthän että kun kerran ryhdyn johonkin, en siedä jättää sitä sikseen. Pyysin häntä ottamaan lettini ja kerroin miksi minulla oli niin onnettoman kiire. Tiedän kyllä että se oli typerää, mutta se muutti hänen mielensä. Olin vähän kiihtynyt ja kerroin asian sekavaan tapaani, ja hänen vaimonsa kuuli sen ja sanoi herttaisesti: "Ota se, Thomas, ja tee palvelus tälle nuorelle neidille. Minä tekisin saman Jimmyni tähden, jos minulla olisi ainoatakaan myytäväksi kelpaavaa suortuvaa."

— Kuka oli Jimmy? kysyi Amy, joka tahtoi saada asiat selville sitä mukaa kuin ne kerrottiin.

— Hänen poikansa, joka on sodassa. Kuinka pian tuollaiset asiat tekevätkään oudot ihmiset ystäviksi! Hän puheli koko ajan kun mies leikkasi, ja se piti minua oikein hyvällä tuulella.

— Eikö tuntunut kauhealta kun ensimmäinen napsahdus kuului? kysyi Meg väristen.

— Katselin tukkaani hetkisen sillä aikaa kun mies kokosi kapineensa, siinä kaikki. En koskaan vetistele tuollaisista pikkuseikoista, mutta tunnustan että oli kummallista nähdä tuttu vanha tukka pöydällä ja tuntea päässään vain lyhyttä, karkeaa sänkeä. Tuntui melkein kuin olisin menettänyt jalan tai käsivarren. Vaimo näki minun katselevan sitä ja antoi minulle pitkän kiharan talteen pantavaksi. Annan sen sinulle, äiti, muistoksi menneestä loistosta, sillä leikkotukka on niin mukava, etten luultavasti enää koskaan huoli pitkää.

Rouva March otti pitkän kastanjanruskean kiharan ja kätki sen laatikkoonsa paikkaan, jossa jo ennestään oli lyhyt, harmaa suortuva. Hän sanoi vain: — Kiitos, rakkaani, mutta hänen ilmeessään oli jotakin joka sai tytöt muuttamaan puheenaihetta ja juttelemaan hilpeästi herra Brooken ystävällisyydestä, ennustelemaan kaunista matkailmaa ja kuvailemaan niitä iloisia aikoja, jotka

koittaisivat, kun isä tuotaisiin kotiin hoidettavaksi.

Kenenkään ei tehnyt mieli mennä nukkumaan, kun rouva March kymmeneltä lasi käsistään viimeisen ompeluksensa ja sanoi:

— Tulkaa, tytöt.

Beth meni pianon luo ja soitti isän lempilaulun. Kaikki alkoivat urhoollisesti laulaa, mutta jäivät yksitellen pois, kunnes Beth lauloi yksinään, sydämensä pohjasta, sillä hänelle musiikki oli aina lohduttaja.

— Menkää nukkumaan nyt älkääkää enää puhelko, sillä meidän täytyy nousta huomenna aikaisin ja tarvitsemme paljon unta. Hyvää yötä, kultaseni, sanoi rouva March, kun laulu loppui eikä kukaan halunnut aloittaa toista.

Tytöt suutelivat häntä hiljaa ja hiipivät vuoteisiinsa niin äänettöminä kuin rakas sairas olisi nukkunut viereisessä huoneessa. Beth ja Amy nukahtivat pian huolimatta levottomuudestaan, mutta Meg makasi valveilla ja hautoi nuoren elämänsä vakavimpia ajatuksia. Jo makasi liikkumatta, ja sisar uskoi hänen nukkuvan, kunnes kuuli tukahdetun nyhkytyksen ja sattui koskettamaan märkää poskea.

— Jo rakas, minkä sinun on? Itketkö isän tähden?

— En, en nyt.

— Miksi sitten itket?

— Tu-tukkani! pääsi Jolta, joka turhaan koetti upottaa liikutustaan pielukseen.

Se ei tuntunut Megistä lainkaan naurettavalta, ja hän hyväili surevaa sankaritarta niin hellästi kuin taisi.

— En minä kadu, vakuutti Jo katkonaisesti. — Tekisin sen huomenna uudestaan, jos voisin. Vain turhamainen ja itsekäs puoli minussa itkee ja parkuu näin typerästi. Älä kerro kenellekään, kyllä se nyt menee ohi. Luulin että nukuit ja itkin pienen itkun peruukkini tähden kaikessa hiljaisuudessa. Se oli sentään ainoa mikä minussa oli kaunista. Kuinka satuit olemaan valveilla?

— En voi nukkua, olen niin levoton, sanoi Meg.

— Ajattele jotakin hauskaa, niin nukahdat pian.

— Olen kyllä koettanut, mutta tulin vain virkummaksi.

— Mitä ajattelit?

— Kauniita kasvoja — etenkin silmiä, vastasi Meg hymyillen itsekseen pimeässä.

— Minkä värisistä silmistä pidät enimmäen?

— Ruskeista — nimittäin — toisinaan. Siniset ovat myös hyvin kauniit.

Jo nauroi ja Meg käski häntä ankarasti olemaan hiljaa, lupasi sitten laittaa hänen tukkansa kiharaksi, nukkui ja uneksi elävänsä pilvilinnassaan.

Kello löi kaksitoista ja huoneissa oli hyvin hiljaista, kun eräs olento hiipi hiljaa vuoteelta vuoteelle korjaten peitteitä, tasoitellen tyynyjä ja pysähtyen katsomaan kauan ja hellästi raikkaita kasvoja, suutelemaan niitä huulin, joiden kosketus oli kuin äänetön siunaus ja kuiskaamaan hartaita rukouksia, joihin vain äidit kykenevät. Kun hän kohotti ikkunaverhoa ja katsoi pimeään yöhön, tuli kuu äkkiä esiin pilvien takaa, katsoi häneen ystävällisten, kirkkaiden kasvojen tavoin ja tuntui kuiskaavan: "Ole turvassa, ystävä! Pilvien takana on aina valoa."

16.

KIRJEITÄ

Tytöt sytyttivät lamppunsa kylmässä, harmaassa aamuhämärässä ja lukivat lukunsa vakavammalla mielellä kuin koskaan ennen, sillä nyt oli todellisen surun varjo langennut heidän elämäänsä, ja pienet kirjat olivat täynnä apua ja lohdutusta. Pukeutuessaan he päättivät sanoa äidilleen hyvästi iloisina ja toiveikkaina ja lähettää hänet surulliselle matkalleen pahoittamatta hänen mieltään kyynelillä ja

valituksilla.

Aamiainen näin varhaisella hetkellä tuntui oudolta, ja Hannankin tutut kasvot näyttivät luonnottomilta, kun hän hääri keittiössä yömyssy päässä. Suuri matka-arkku odotti valmiina eteisessä, sohvalta oli äidin hattu ja päällystakki, ja äiti itse istui pöydän ääressä koettaen syödä, mutta näytti niin kalpealta, valvoneelta ja levottomalta, että tyttöjen oli hyvin vaikea pysyä päätöksessään. Megin silmät kyyneltyivät vastoin hänen tahtoaan, Jon täytyi useammin kuin kerran kätkeä kasvonsa esiliinaan, ja pikku tyttöjen kasvoilla oli vakava, levoton ilme. Suru oli heille uusi kokemus.

Kukaan ei puhunut paljon, mutta kun lähdön hetki läheni ja he odottivat vaunuja, sanoi rouva March tyttärilleen, jotka hyörivät hänen ympärillään, kuka käärien hänen huiviaan, kuka sormeillen hänen hattunsa nauhoja, kuka vetäen päällyksenkiä hänen jalkaansa tai pannen kiinni hänen matkalaukkuaan:

— Lapset, jätän teidät Hannan hoitoon ja herra Laurencen hyvään huomaan. Hanna on itse uskollisuus, ja naapurimme varjelee teitä kuin olisitte hänen omiaan. En ole levoton tähtenne, pelkään vain että ette osaa suhtautua tähän suruun oikein. Älkää tuskaantuko ja valittako kun olen poissa, älkääkä luulko että voitte lohduttaa itseänne olemalla joutilaita ja koettamalla unohtaa. Tehkää töitänne kuten ennenkin, sillä työ on ihana huojennus. Toivokaa ja olkaa ahkeria, ja muistakaa että mitä tapahtuukin, ette koskaan jää isättömiksi.

— Kyllä, äiti.

— Meg rakas, ole järkevä, pidä huolta sisaristasi, kysy neuvoa Hannalta, ja jos sattuu vaikeuksia, mene herra Laurencen luo. Ole kärsivällinen, Jo, älä tuskaannu äläkä tee mitään liian pikaista, kirjoita minulle usein ja ole urhea tyttöni, joka auttaa ja pitää pystyssä meitä kaikkia. Beth, etsi lohdutusta soitostasi ja ole uskollinen pienissä kotitoimissasi, ja sinä, Amy, auta minkä voit, ole tottelevainen ja katso ettei kotirauha häiriinny.

Lähestyvien ajopelien ratina sai heidät pysähtymään ja kuuntelemaan. Raskas hetki oli tullut, mutta tytöt kestivät sen urhoollisesti. Kukaan ei itkenyt, kukaan ei juossut tiehensä eikä valittanut. Mutta heidän sydämensä oli raskas kun he lähettivät rakkaat terveisensä isälle, sillä kenties ne eivät ehtineet enää perille.

Laurie ja hänen isoisänsä tulivat katsomaan rouva Marchin lähtöä, ja herra Brooke näytti niin järkevältä ja turvalliselta, että tytöt antoivat hänelle nimen 'herra Jalomieli'.

— Hyvästi, kultaseni. Jumala siunatkoon ja varjelkoon meitä kaikkia! kuiskasi rouva March suudellen toisia kasvoja toistensa jälkeen ja riensi vaunuihin.

Hänen lähtiessään tuli aurinko näkyviin ja katsoessaan taakseen hän näki kuinka se hyvän enteen tavoin valaisi portilla seisovaa ryhmää. Tytötkin huomasivat sen, hymyilivät ja viittoivat käsillään, ja kääntyessään kadunkulmauksen taa rouva March näki yhä edessään neljät loistavat kasvot, ja niiden takana henkivartiona Hannan, vanhan herra Laurencen ja tyttöjen hartaan ystävän Laurien.

— Kuinka ystävällisiä kaikki ovat meille! hän sanoi liikuttuneena.

— En käsitä kuinka kukaan voisikaan muuta, vastasi herra Brooke ja hymyili niin tartuttavasti että rouva March ei voinut olla hymyilemättä vastaan, ja niin alkoi pitkä matka hyvin entein: päivänpaisteen, hymyn ja iloisten sanojen säestämänä.

— Minusta tuntuu kuin olisi ollut maanjäristys, sanoi Jo, kun naapurit olivat lähteneet aamiaiselle ja jättäneet heidät lepäämään ja virkistymään.

— Minusta tuntuu kumman tyhjältä, lisäsi Meg suruissaan. Beth avasi suunsa sanoakseen jotakin, mutta saattoi ainoastaan osoittaa kädellään äidin pöydällä olevaa vasta parsittujen sukkiensa kasaa, joka todisti, että äiti viime kiireessäänkin oli ajatellut heitä ja tehnyt työtä heidän hyväkseen. Se oli vain pikkuseikka, mutta se sai maljan vuotamaan yli äyräidensä. Huolimatta urheista päätöksistään kaikki alkoivat itkeä.

Hanna antoi, viisaasti kyllä, heidän keventää mieltään kyynelillä, mutta heti kun näkyi pieniä kirkastumisen oireita, hän saapui avuksi kahvipannuineen.

— Kas niin, tytöt, muistakaa mitä äitinne sanoi älkääkä ruikuttako. Tulkaa juomaan kuppi kahvia, sitten käymme käsiksi töihin ja olemme kunniaksi perheelle.

Kukaan ei voinut vastustaa Hannan houkuttelevia päännökökyksiä eikä pannusta nousevaa suloista tuoksua. Tytöt kokoontuivat pöydän ääreen, vaihtoivat nenäliinat ruokaliinoin, ja kymmenen minuutin kuluttua kaikki oli hyvin.

— Toivokaa ja olkaa ahkeria, siinä tunnuslauseemme ja saammepa nähdä, kuka muistaa sen parhaiten. Minä menen Marchin tädin luo kuten tavallisesti. Voi, jospa hän ei sentään saarnaisi tänään, sanoi Jo juoden kahviaan virkistyneenä.

— Minä menen Kingille, vaikka paljon mieluummin jäisinkin tänne siivoamaan ja laittamaan paikkoja kuntoon, sanoi Meg ja toivoi ettei hän olisi itkenyt silmiään niin punaisiksi.

— Ei ole tarpeen. Beth ja minä voimme mainiosti hoitaa kotia, sanoi Amy mahtavasti.

— Hanna neuvoo mitä meidän on tehtävä, ja kun tulette kotiin, on kaikki kunnossa, lisäsi Beth.

— Minusta levottomuus on hyvin jännittävää, huomautti Amy syöden miettiväisenä sokeria.

Tytöt eivät voineet olla nauramatta, ja se virkisti heitä vaikka Meg pudistikin päätään nuorelle neidille, joka löysi lohdutusta sokerirasiasta.

Omenatorrtujen näkeminen sai Jon taas vakavaksi, ja kun Meg ja hän olivat menossa työhön, he katsoivat alakuloisina ikkunaan, jossa olivat tottuneet näkemään äitinsä kasvot. Ne olivat nyt poissa, mutta Beth oli muistanut tuon pienen kotoisen tavan ja seisoi ikkunassa nyökäyttäen vaaleata päätään.

— Se on aivan minun Bethini tapaista, sanoi Jo ja heilutti kiitollisena hattuaan. — Hyvästi, Meggy, toivottavasti Kingit eivät ole hankalia tänään. Äläkä sure isän tähden, kultaseni, hän lisäsi kun he erosivat.

— Ja minä toivon että Marchin täti on ihmisiksi. Tukkasii sopii sinulle hyvin ja näyttää hauskalta ja poikamaiselta, sanoi Meg ja koetti olla hymyilemättä tuolle kiharaiselle päälle, joka näytti nyt hullunkurisen pieneltä.

— Se on ainoa lohdutukseni. Ja Jo kosketti hattuaan Laurien tapaan ja marssi pois tuntien olevansa kuin keritty lammis talvipakkasella.

Isästä kuuluvat uutiset lohduttivat tyttöjä suuresti. Hän oli hyvin sairas, mutta parhaan ja hellimmän sairaanhoitajattaren läheisyys oli jo tehnyt hänelle hyvää. Herra Brooke lähetti tietoja joka päivä, ja Meg, joka oli nyt perheen pää, tahtoi kaikella muotoa ensimmäisenä lukea saapuneet kirjeet ja sähköet, jotka tulivat joka päivä yhä toiveikkaammiksi. Alussa kaikki olivat innokkaita kirjoittamaan, ja täysinäisiä kuoria pudotettiin kirjelaatikkoon — olihan kirjeenvaihdolla oma viehätöksensä tyttöjen mielestä. Koska eräskin tällainen lähetys sisälsi varsin luonteenomaisia kirjeitä, teemme hengessä postiryöstön ja luemme ne.

"Rakas äiti! On mahdotonta kertoa kuinka onnellisiksi viime kirjeesi teki meidät. Uutiset olivat niin hyviä, ettemme voineet olla nauramatta ja itkemättä yhtäkaa. Onpa hauskaa, että herra Laurencen asiat pidättävät herra Brookea siellä niin kauan, sillä hänestä on varmaan paljon apua Sinulle ja isälle. Tytöt ovat kaikki olleet kultaisia. Jo auttaa minua ompelemisessa ja tahtoo välttämättä tehdä kaikki vaikeimmat työt. Pelkäisin hänen rasittavan itseään liiaksi, jollen tietäisi että hänen 'kunnollisuuden puuskansa' eivät koskaan kestä kauan. Beth on tehtävissään täsmällinen kuin kello eikä unohda mitä sanoit hänelle. Hän on levoton isästä ja näyttää surulliselta paitsi istuessaan pianon ääressä. Amy tottelee minua kiltisti, ja pidän hänestä erikoista huolta. Hän kamppa itse tukkansa, ja minä opetan häntä ompelemaan napinläpiä ja parsimaan itse omat sukkansa. Hän yrittää parhaansa ja uskon että kotiin tullessasi olet tyytyväinen häneen.

Herra Laurence vartioi meitä kuin äidillinen vanha kana, kuten Jo sanoo, ja Laurie on kiltti ja hyvä naapuri. Hän ja Jo pitävät meitä hyvällä tuulella, sillä väliin tulemme hyvin apealle mielelle ja tunnemme itsemme orvoiksi, kun Sinä olet niin kaukana. Hanna on oikea enkeli, hän ei toru koskaan, ja minua hän kohtelee kunnioittavasti. Voimme kaikki hyvin ja olemme ahkeria, mutta ikävöimme Sinua päivin ja öin. Sano rakkaimmat terveiseni isälle.

Oma tyttösi Meg."

Tämä kirje, joka oli kirjoitettu siististi tuoksuvalla paperilla, oli seuraavan täydellinen vastakohta, se oli nimittäin raaputettu suurelle ohuelle paperiarkille ja koristeltu mustetahroilla ja monenlaisilla kiehkuroilla ja koukeroilla.

"Kaikein paras äitiseni! Kolme eläköönhuutoa isälle! Brooke oli mainio kun sähkötti niin pian ja antoi meidän tietää, että isä on parempi. Syöksyin ullakolle heti kun kirje tuli, ja aioin kiittää Jumalaa, mutta en saanut sanotuksi kuin: 'Voi miten ihanaa, voi miten ihanaa'. Eikö se voi käydä oikeasta rukouksesta — sydämessäni niitä kuitenkin oli vaikka kuinka monta?

Meillä on hyvin hauskoja hetkiä, ja nyt minäkin voin nauttia niistä, sillä kaikki ovat hirvittävän kilttejä ja elämme kuin tunturikyhykset. Varmasti nauraisit jos näkisit miten Meg istuu pöydän päässä ja koettaa olla äidillinen. Hän tulee kauniimmaksi päivä päivältä, ja väliin olen vallon rakastunut häneen. Lapset ovat oikeita arkkienkeleitä ja minä — no niin, minä olen Jo, eikä minusta koskaan muuta tulekaan.

Ai, mutta minun pitää kertoa että olin vähällä joutua riitaan Laurien kanssa. Äkämystyin joutavasta pikkuasiasta, ja hän loukkaantui. Minä olin oikeassa, mutta kielenkäyttöni ei kai ollut oikein onnistunutta, sillä hän meni kotiin eikä aikonut tulla takaisin ennen kuin olin pyytänyt anteeksi. Minä suutuin kauheasti ja sanoin etten pyytäisi. Tuota kesti kokonaisen päivän, minun oli paha olla ja kaipasin sinua kovasti. Laurie ja minä olemme molemmat ylpeitä, ja on vaikeata pyytää anteeksi, mutta luulin hänen sentään tulevan, sillä minä olin oikeassa. Hän ei tullut, ja myöhään illalla muistin mitä sanoit, kun Amy putosi jokeen. Luin pientä kirjaani, minun tuli parempi olla ja päätin etten antaisi auringon laskea vihani yli. Juoksin ulos ja aioin mennä sopimaan Laurien kanssa. Tapasin hänet portilla — hän oli juuri tulossa minun luokseni samalle asialle. Nauroimme molemmat, pyysimme toisiltamme anteeksi ja olimme taas hyviä ystäviä.

Kirjoitin eilen runon, kun olin auttamassa Hannaa pyykinpesussa, ja koska isä pitää hupsuista tekeleistäni, pistän sen mukaan hänen huvikseen. Syleile häntä niin hellästi kuin ikinä voit ja suutele itseäsi kaksitoista kertaa oman hupsun Josi puolesta."

Pesijättären laulu

Pesuumme äärellä laulelen, vesi valkea vaahtoilee, minä hieron ja väännän ja huuhtelen, sydän reippaana sykkäilee. Ulos sitten ilmaan tuoksuvaan vien vaatteet nuoralle kuivumaan.

Jos voisin näin tahrat arkien joka sielusta pestä pois. Kuin vesi ja ilma, niin puhtoinen jos ihmismielikin ois, ja jättäispyykki verraton sais kuivua alla auringon.

On ahkeran mieli virkeä, hyvä, lämmin ja huoleton. Ei ehdi turhia mieltä kun tarpeeksi työtä on, ja tuskat ja huolet mielestään saa ahkera kohta hälvenemään.

Ja siksipä kiitän ja iloitsen, kun työtä näin tehdä saan. Suo mulle voiman ja terveyden ja mielen toiveikkaan. Ole selkeä, pää, sydän lämpöinen, kädet tehkää työtänne riemuiten.

"Rakas äiti! Minulle jää tilaa vain sen verran että voin lähettää rakkaat terveiseni ja pari kuivattua orvokkia siitä taimesta, jota olen kasvattanut ruukussa isää varten. Luen joka aamu, koetan olla kiltti kaiken päivää ja laulan itseni illalla uneen isän lauluilla. En voi laulaa 'Rauhan maata' nyt, se saa minut itkemään. Kaikki ovat hyvin ystävällisiä ja olemme niin onnellisia kuin voimme ilman Sinua. Amy tahtoo lopun sivua, ja minun täytyy lopettaa. En ole unohtanut vetää kelloa ja tuuletan huoneet joka päivä.

Suutele isää sille poskelle, jota hän sanoi minun poskekseni.

Voi, tule pian takaisin! Sitä pyytää

Pikku Beth."

"Ma chère Mamma! Voimme kaikki hyvin luen läksyni aina enkä koskaan vinkuroi tytöille — Meg sanoo että tarkoitan vikuroi niin panen molemmat sanat ja saat valita paremman. Meg on minulle suuri helpotus, joka antaa minulle hyytelöä teen kanssa joka ilta ja se tekee minulle niin hyvää sanoo Jo ja pitää minut hyvällä tuulella. Laurie ei kohtele minua niin kunnioittavasti kun pitäisi kun olen kohta kolmetoistavuotias hän sanoo minua tipuseksi ja haavoittuttaa mieltäni ja puhuu ranskaa hyvin nopeasti jos sanon Merci tai Bon jour niin kuin Hattie King. Sinisen pukuni hihat olivat vallon rikki ja Meg pani uudet mutta ne on sinisemmät kun puku. Minun oli paha mieli mutta en valita kestän suruni hyvin mutta toivoisin että Hanna panis enemmän koviketta esiliinoinihini ja keittäisi tattaripuuroa joka päivä. Eikö hän voisi? Eikö tuo kysymysmerkki tullut kaunis? Meg sanoo että välimerkin käyttöni ja oikeinkirjoitukseni on kauheata ja olen syvästi loukkaantunut mutta minulla on niin paljon työtä etten ehdi. Hyvästi, paljon terveisiä isälle. Uskollinen tyttäresi

Amy Curtis March."

"hyvä rouvva! Minäkin kirjoitan pari riviä ja saan sanoa että voimme hyvin. Tytöt on kilttejä ja tekee työtä kauniisti. Megistä tulee hyvä emäntä, pitää sitä paljo ja on hyvin oppivainen. Jo koittaa parhaansa muttei malta ajatella eikä siitä koskaan tiedä. Jo pesi pyykkiä maanantaina mutta tärkkäsi vaatteet ennen kuin ne oli kuivia ja sai punasen pumpulipuvun niin siniseksi

että minä olin kuolla nauruun. Beth on hertaisin pieni kullamuru ja on mulle avuksi kun on niin kätevä ja nöyrä. Se koitaa oppia kaikkea ja käy torilla kun vanha ihminen ja tekee laskut oikeen hyvin, me olemme hyvin tarkoja en anna tytöille kahvia kun kerran viikossa niinkun sanoitten ja pidän niitä yksinkertaisella ruualla. Amy on mielissään kun saa pitää pyhäkoulua ja syödä namuja. Herra Laurie on yhtämoinen kelmi kun aina ja panee talon Ylösasin mutta se virkistää tyttöjä ja annan heitin peuhata. Vanha herra lähettää tänne kaikellaista ja on oikeen väsyttävä mutta tarkoittaa hyvää ja ei se sovi että minä sanon siihen mitään. Leipä paistuu en ehdi enää tällä kerralla. Terveisiä herra Marchille ja että hän paranisi pian.

Kunnioituksella
Hanna Mullet."

"Ylihoitajalle Raportti N:o 2. Kaikki hyvin Rappahannockissa, joukot kunnossa, sotakuri erinomainen, henkivartio toimii eversti Teddyn johdolla, kenraali Laurence tarkastaa joukot joka päivä, aliupseeri Mullet valvoo järjestystä ja majuri Tellu pitää vahtia yöllä. Washingtonista tulleita hyviä uutisia tervehdittiin 24 kunnialaukauksella, ja päävahdissa pantiin toimeen juhlakulkue. Kenraali lähettää terveiset johon sydämestään yhtyy

Eversti Teddy."

"Armollinen Rouva! Pikku tyttösenne voivat hyvin, saan heistä joka päivä tietoja Bethin ja Laurien välityksellä. Hanna on mallikelpoinen taloudenhoitaja ja vartioi kaunista Megiä kuin lohikäärme. Hauskaa että kaunista ilmaa kestää. Käyttäkää Brookea hyväksenne ja kääntykää minun puoleeni, jos menot ovat suuremmat kuin arvioitte. Älkää antako mieheltänne puuttua mitään. Jumalan kiitos että hän on paranemaan päin. — Vilpitön ystävänne ja altis palvelijanne

James Laurence."

17.

PIKKU USKOLLINEN

Viikon ajan olisi vanhan talon hyvevarastosta riittänyt antimia koko lähiseudulle. Se oli todellakin hämmästyttävä. Kaikki näyttivät olevan suorastaan ylimaallisessa mielentilassa, ja uhrautuvaisuus kukoisti.

Mutta päästyään isän sairauden aiheuttamasta ensi levottomuudesta tytöt huomaamattaan hellittivät vähän ja alkoivat palata vanhoihin tapoihinsa. He eivät unohtaneet tunnuslausettaan, mutta toivomiseen ja ahkerointiin suhtauduttiin kepeämmin. Kovien ponnistusten jälkeen he katsoivat ansainneensa lomapäivän ja ottivatkin niitä aika monta.

Jo vilustui, kun hän ei suojellut lyhyttukkaista päätään, ja sai määräyksen pysyä kotona kunnes olisi parantunut, sillä Marchin täti ei tahtonut kuunnella nuhanenäisen luentaa. Tämä oli Jolle mieleen, ja myllättyään ensin koko talon ullakolta kellariin asti hän vihdoin asettui sohvalleen parantamaan nuhaansa aspiriinilla ja kirjoilla.

Amy huomasi että taloudenhoito ja taide eivät sovellu oikein yhteen ja palasi muovailutyönsä ääreen. Meg kävi joka päivä oppilaittensa luona ja ompeli — tai luuli ompelevansa — mutta paljon aikaa kului kirjeiden kirjoittamiseen ja Washingtonista tulleiden sanomien lukemiseen. Beth pysyi lujana, mutta vajosi hänkin silloin tällöin toimettomuuteen.

Beth täytti kuitenkin pienet velvollisuutensa uskollisesti joka päivä, suorittipa vielä sisartensakin tehtäviä, sillä nämä unohtivat ne helposti, ja koko talo oli kuin kello, jonka heiluri on joutunut epäkuntoon. Kun äidin ikävöiminen tai levottomuus isästä sai hänen sydämensä raskaaksi, hän hiipi erääseen tuttuun komeroon, kätki kasvonsa tutun rakkaan hameen laskoksiin, itki pienen itkun ja kuiskasi pienen rukouksen yksikseen. Kukaan ei tiennyt, mikä oikein sai Bethin taas iloiseksi alakuloisten hetkien jälkeen, mutta kaikki tunsivat kuinka suloinen ja avulias hän oli ja ottivat tavakseen mennä hänen luokseen saamaan neuvoa ja lohdutusta huoliinsa.

He eivät tienneet että noiden viikkojen kokemukset olivat tulikoe heidän luonteelleen, ja kun jännitys oli lauennut, he tunsivat selvinneensä hyvin ja ansaitsevansa kiitosta. Niin he kyllä ansaitsivatkin, mutta heidän erehdyksensä oli siinä, että he silloin lakkasivat panemasta parastaan. Tämän läksyn he oppivat vasta suuren levottomuuden ja katkeran katumuksen jälkeen. — Meg, etkö menisi katsomaan Hummeleita? Äitihän sanoi ettemme saa unohtaa heitä, sanoi Beth kymmenen päivää rouva Marchin

lähdön jälkeen.

— Tänä iltana olen liian väsynyt, vastasi Meg keinuen mukavasti tuolissaan ja ompeli edelleen.

— Etkö sinä voi mennä, Jo? kysyi Beth.

— Liian kova tuuli minun nuhalleni.

— Luulin että olit jo melkein terve.

— Olen kyllin terve olemaan ulkona Laurien kanssa, mutta liian sairas menemään Hummelille, sanoi Jo nauraen, mutta häveten hiukan epä johdonmukaisuuttaan.

— Miksi et mene itse, Beth? kysyi Meg.

— Olen ollut siellä joka päivä, mutta lapsi on sairas, enkä tiedä mitä sille pitäisi tehdä. Rouva Hummel käy työssä, ja Lottchen hoitaa pienokaista, mutta se tulee aina vain sairaammaksi. Mielestäni sinun tai Hannan pitäisi mennä sitä katsomaan.

Beth puhui vakavasti, ja Meg lupasi mennä huomispäivänä.

— Pyydä Hannalta jotakin hyvää ja juoksuta se heille, Beth. Raitis ilma tekee sinulle hyvää, sanoi Jo ja lisäsi puolustellen: — Minä menisin, mutta tahdon lopettaa kirjoitukseni.

— Pääni on kipeä ja olen väsynyt. Ajattelin että joku teistä menisi, sanoi Beth.

— Amy tulee kohta kotiin, hän voi mennä, ehdotti Meg.

— Hyvä on, levähdän vähän ja odotan häntä.

Beth pani pitkäkseen sohvalle, toiset palasivat töihinsä ja Hummelit unohdettiin. Kului tunti, Amya ei kuulunut, Meg oli mennyt huoneeseensa koettamaan uutta pukua, Jo oli syventynyt kertomukseensa ja Hanna nukkui sikeästi keittiön tulen ääressä.

Silloin Beth pani hilkan päähänsä, täytti korinsa ruoantähteillä ja hiipi ulos kylmään ilmaan pää kipeänä ja surullinen katse kärsivällisissä silmissään. Oli jo myöhä kun hän palasi takaisin, eikä kukaan nähnyt hänen hiipivän yläkertaan ja sulkeutuvan äidin huoneeseen. Puolen tuntia myöhemmin Jo tuli hakemaan sieltä jotakin ja näki Bethin istuvan lääkelaatikolla hyvin vakavana, silmät punaisina ja kamferipullo kädessään.

— Kristoffer Kolumbus! Mikä on hätänä? huusi Jo, kun Beth viittasi häntä pysymään loitolla ja kysyi nopeasti:

— Sinullahan on ollut tulirokko, eikö olekin?

— On kyllä kauan sitten, samaan aikaan kun Megilläkin oli. Kuinka niin?

— Sitten kerron sinulle. Voi, Jo, lapsi on kuollut.

— Mikä lapsi?

— Rouva Hummelin lapsi, se kuoli minun syliini ennen kuin hän ehti kotiin, sanoi Beth nyhyttyäen.

— Voi rakkaani, kuinka kauheata! Minun olisi pitänyt mennä eikä päästää sinua, sanoi Jo syleillen sisartaan ja istuutuen katuvasen näköisenä äidin isoon tuoliin.

— Ei se ollut kauheata, Jo, vain surullista! Näin heti että lapsi oli sairaampi, mutta Lottchen sanoi että äiti oli mennyt hakemaan lääkäriä, ja minä otin lapsen syliini ja annoin Lottyn levähtää. Se näytti nukkuvan, mutta äkkiä se parahti, vapisi kauttaaltaan ja makasi sitten aivan hiljaa. Minä koetin lämmittää sen jalkoja, ja Lotty tahtoi antaa sille maitoa, mutta se ei liikahnutkaan, ja tiesin että se oli kuollut.

— Älä itke, kultaseni! Mitä teit sitten?

— Istuin vain ja pidin sitä sylissäni kunnes rouva Hummel ja lääkäri tulivat. Lääkäri sanoi että lapsi oli kuollut ja katseli Heinrichia ja Minnaa, joilla on kurkkutautia. "Tulirokkoa, hyvä rouva. Teidän olisi pitänyt hakea minut aikaisemmin", hän sanoi tyyliä. Rouva Hummel sanoi olevansa köyhä ja koettaneensa hoivailla lasta parhaan kykynsä mukaan, mutta nyt oli liian myöhäistä, ja hän saattoi vain pyytää tohtoria auttamaan toisia lapsia ja perimään palkkansa köyhäinlaitokselta. Lääkäri hymyili ja oli ystävällisempi, mutta tuo kaikki oli hyvin surullista, ja minä itkin kilpaa heidän kanssaan, kunnes tohtori äkkiä kääntyi ja käski minua juoksemaan heti kotiin ja ottamaan belladonnaa, muuten saisit

itsekin tulirokon.

— Ei, ethän toki sinä! huudahti Jo säikähtyneenä ja syleili häntä kiihkeästi. — Voi, Beth, jos sinä sairastut, en koskaan anna itselleni anteeksi! *Mitä* meidän pitää tehdä?

— Älä säikähdä, olen varma, että jos saan tulirokon, se on lievä. Katsoin äidin kirjasta ja näin että se alkaa päänsäryllä, kurkkukivulla ja pahoinvoinnilla, ja niitä juuri minulla onkin. Otin belladonnaa ja voin nyt paremmin, sanoi Beth laskien kylmät kätensä kuumalle otsalleen ja koettaen näyttää iloiselta.

— Jospa äiti olisi kotona! huudahti Jo, otti lääkärikirjan käteensä ja tunki että Washington oli hyvin kaukana. Hän luki sivun, katsoi Bethiin, koetti kädellään hänen otsaansa, katsoi hänen kurkkuaan ja sanoi sitten vakavasti:

— Sinä olet käynyt katsomassa lasta yli viikon ajan ja olet ollut toisten lasten kanssa, jotka jo ovat sairastuneet. Pelkään että sinussa on jo tulirokko, Beth. Kutsun Hannan tänne, hän ymmärtää sellaisia asioita.

— Älä anna Aryn tulla, hänessä ei ole ollut tulirokkoa, ja olisi kauheata jos hän saisi minusta tartunnan. Ettekö te, Meg ja sinä, voi saada sitä uudestaan? kysyi Beth huolestuneena.

— Sitä en usko, äläkä välitä vaikka saisinkin. Se olisi minulle oikein, itsekkäälle raukalle, joka annoin sinun mennä ja jäin kirjoittamaan viheliäisiä juttujani, mutisi Jo mennessään kysymään neuvoa Hannalta.

Tuo uskollinen sielu heräsi siinä silmänräpäyksessä ja asettui asiain johtoon vakuuttaen Jolle ettei ollut mitään syytä hätääntyä. Jokainen ihminen saa ennen pitkää tulirokkotartunnan, ja jos hoito on hyvä, ei kukaan kuole siihen. Jo oli jo paljon rauhallisempi, kun he menivät kertomaan asiasta Megille.

— Nyt sanon mitä teemme, sanoi Hanna tutkittuaan Bethin ja tehtyään hänelle kysymyksiä. — Kutsumme tohtori Bangsin katsomaan lapsikultaa ja antamaan meille ohjeita, sitten lähetämme Aryn Marchin tädin luo joksikin aikaa, jotta hän ei saisi tartuntaa, ja toinen teistä, tytöt, voi jäädä kotiin pariksi päiväksi huvittamaan Bethiä.

— Minä tietenkin jään, minä olen vanhin, aloitti Meg levottoman ja katuvaisten näköisenä.

— Minä jään, on minun syyntä että hän on sairas. Lupasin äidille juosta asioita, enkä ole tehnyt sitä, sanoi Jo tarmokkaasti.

— Kumman Beth itse tahtoo jäävän? Yksi riittää, sanoi Hanna.

— Jon, sanoi Beth ja painoi päänsä tyytyväisenä Jon rintaan. Niin asia oli ratkaistu.

— Minä menen kertomaan Amylle, sanoi Meg hieman pahastuneena, kun hänet oli syrjäytetty, mutta itse asiassa tuntien huojennusta, sillä hän ei pitänyt sairaanhoidosta kuten Jo.

Amy nosti ilmikapinan ja selitti kiihkeästi, että hän ennemmin ottaa tulirokon kuin menee Marchin tädin luo. Meg puhui hänelle järkeä, pyysi kauniisti ja käski, mutta kaikki oli turhaa. Amy ilmoitti että hän ei mene, ja Meg jätti hänet epätoivoissaan ja meni kysymään Hannalta, mitä olisi tehtävä.

Ennen kuin hän palasi, oli Laurie tullut huoneeseen, missä Amy makasi nyyhkyttäen, kasvat haudattuina sohvatyynyyn. Amy kertoi mitä oli tapahtunut ja odotti että häntä lohdutettaisiin, mutta Laurie vain työnsi kädet taskuunsa ja käveli edestakaisin hiljaa vihellelleen ja kulmakarvojaan rypistäen. Sitten hän istahti Aryn viereen ja sanoi maanittelevaan tapaansa:

— Ole nyt järkevä pikku nainen ja tee kuten he tahtovat. Ei, älä itke, mutta kuule minkä hauskan suunnitelman olen tehnyt. Sinä menet Marchin tädin luo, ja minä tulen joka päivä hakemaan sinut ulos kävelemään tai ajelulle, ja me pidämme hurjan hauskaa. Eikö se olisi sentään toista kuin jäädä tänne nuhjustelemaan?

— Minä en tahdo että minut lähetetään pois aivan kuin olisin tiellä, sanoi Amy loukkaantuneena.

— Kaikkea sitä kuuleekin, omaa parastasihan he vain katsovat. Ethän tahdo sairastua, vai mitä?

— Ei, en tietenkään, mutta varmasti minä sairastun, sillä olen ollut koko ajan Bethin kanssa.

— Voit sinä vielä päästä taudilta karkuun, jos lähdet heti. Ja paikanvaihdos ja huolellinen hoito tekevät joka tapauksessa hyvää; jos olet jo saanut tartunnan, sairastut ainakin hyvin lievästi. Neuvon sinua lähtemään niin pian kuin suinkin voit, sillä tulirokko ei ole leikin asia, hyvä neiti.

— Mutta Marchin tädin luona on mahdottoman ikävää, ja hän on kauhean tyly, sanoi Amy melkein

pelästyneen näköisenä.

— Ei ollenkaan ikävää, kun minä käyn jokikinen päivä kertomassa kuinka Beth jaksaa ja vien sinut ulos pitämään hauskaa. Vanha rouva pitää minusta, ja koetan olla oikein kohtelias, niin ettei hän mukise teemmepä sitten mitä tahansa.

— Vietkö minut ajelemaan pikkuvaunuissa Puckilla?

— Kunniasanallani.

— Ja tuletko joka päivä?

— Varmasti.

— Ja tuot minut takaisin heti kun Beth on terve?

— Samalla minuutilla.

— Ja pääsenkö teatteriin?

— Vaikka kymmeneen — jos vain ehdimme.

— No — minä luulen — että — minä menen, sanoi Amy hitaasti.

— Järkevä tyttö! Mene nyt kertomaan Megille että olet suostunut tuumaan, sanoi Laurie ja taputti Amya hyväksyvästi olalle, mikä seikka harmitti nuorta neitiä enemmän kuin oma suostumisensa.

Meg ja Jo syöksyivät alas katsomaan tuota suurta ihmettä, ja uhrautuvainen Amy lupasi mennä, jos lääkäri toteaisi että Beth oli tulossa sairaaksi.

— Kuinka Beth nyt jaksaa? kysyi Laurie huolestuneena. Beth oli hänen erityinen suosikkinsa ja hän oli levottomampi kuin tahtoi näyttääkään.

— Hän makaa äidin sängyssä ja voi jo paremmin. Lapsen kuolema on järkyttänyt hänen mieltään, mutta uskon sittenkin että hän on vain vilustunut. Hannakin sanoo arvelevansa niin, mutta hän näyttää levottomalta, ja juuri se huolestuttaa minua.

— Miten hirveätä elämä onkaan! sanoi Jo pörröittäen kiusaantuneena tukkaansa. — Tuskin olemme päässeet yhdestä surusta, kun jo tulee toinen. Kaikki menee hullusti kun äiti on poissa — olen aivan päästäni pyörällä.

— Älä sentään tee piikkisikaa itsestäsi, se ei pue sinua. Anna tukkasi kasvaa, Jo — ja sano pitääkö minun sähköttää äidillenne vai mitä voin tehdä puolestanne? kysyi Laurie, joka ei voinut oikein tottua siihen, että hänen ystävänsä oli uhrannut ainoan kaunistuksensa.

— Kunpa tietäisin mitä on tehtävä, sanoi Meg. — Minusta meidän pitäisi ilmoittaa äidille jos Beth todella on sairas, mutta Hanna sanoo ettemme saa, kun äiti ei kuitenkaan voi jättää isää ja he tulisivat vain suotta levottomiksi. Beth toipuu varmaan pian. Hanna tietää kyllä tarkalleen mitä on tehtävä, ja äiti sanoi että meidän pitäisi seurata hänen neuvojaan. Mutta ei se minusta ole kylläkään aivan oikein.

— Hm, no niin, en osaa sanoa, mutta entä jos kysyisitte isoisän mielipidettä sitten kun lääkäri on käynyt.

— Niin teemmekin. Jo, mene heti hakemaan tohtori Bangsia, määräsi Meg. — Emme voi päättää mitään ennen kuin hän on käynyt.

— Annahan olla, Jo, minä olen nyt tämän talon juoksupoika, sanoi Laurie ja otti lakkinsa.

— Sinulla olisi varmasti muutakin työtä, aloitti Meg.

— Eikä ole, olen jo lukenut tämänpäiväiset läksyni.

— Luetko läksyjä loma-aikana? kysyi Jo.

— Seuraan naapurieni hyvää esimerkkiä, vastasi Laurie ja riensi ulos.

— Laurie on hieno poika, sanoi Jo ja katseli hyväksyvästi hymyillen toveriaan, kun tämä hyppäsi aidan yli.

— Mukiinmenevä, miksei, vastasi Meg viileästi, sillä siitä pitäen kun häntä ja Laurieta oli Moffatin

kutsuilla ajattelemattomasti paneteltu, hän oli suhtautunut hyvin pidättyväisesti nuorukaiseen.

Tohtori Bangs tuli, sanoi että Bethissä oli tulirokon oireet, mutta toivoi hänen sairastuvan vain lievästi, vaikka hän näyttikin vakavalta kuullessaan Hummeleista. Amy sai määräyksen lähteä talosta viipymättä, ja saatuaan suoja-aineita tartuntaa vastaan hän lähti ylen juhlallisesti Jo ja Laurie saattojoukkonaan.

Marchin täti otti heidät vastaan turhia kursailematta.

— Mitäs nyt tahdotte? hän kysyi ja katsoi terävästi silmälasiansa yli, ja papukaija, joka istui hänen tuolinsa selkänojalla, kirkui:

— Pois, pois, pojat pois!

Laurie vetäytyi ikkunan luo, ja Jo kertoi asiansa.

— Sitähän sopi odottaakin, kun teidän kerran annetaan juosta köyhien ihmisten luona. Amy voi jäädä tänne ja olla hyödyksi jollei hän ole sairas, mutta epäilemättä hän sairastuu. Älä itke, lapsi, en siedä kuulla ihmisten niiskuttavan.

Amy oli tosiaan itkemäisillään, mutta Laurie nykäisi viekkaasti papukaijaa pyrstöstä. Polly puhkesi ällistyneenä kirkumaan: "Siunatkoon saappaitani!" niin hullunkurisesti, ettei hän voinutkaan olla nauramatta.

— Mitä äidillenne kuuluu? kysyi vanha rouva tuikeasti.

— Isä on jo paljon parempi, vastasi Jo koettaen pysyä vakavana.

— Ohoo, sepä kummaa! No, se ei kestä kauan, Marchilla ei ole koskaan ollut voimakas ruumiinrakenne, oli rakastettava vastaus.

— Ka, ka, älä puhu kuolemasta, ota nuuskaa, ota nuuskaa, hyvästi, lorusi Polly tanssien tuolillaan ja nykäisten vanhan rouvan lakkia, kun Laurie näpsäytti sitä pyrstöön.

— Suu kiinni, häijy vanha lintu! Ja sinä, Jo, voit heti lähteä, ei ole sopivaa että maleksit ympäri katuja iltamyöhällä tuollaisen pojannulikan kanssa —

— Suu kiinni, häijy vanha lintu! huusi Polly ja ponnahti alas tuoliltaan kurittaakseen 'pojannulikkaa', joka oli läikähty nauruun kuullessaan viimeiset sanat.

— En usko että voin kestää tätä, mutta koetan, ajatteli Amy jäädessään yksin täti Marchin luo.

— Mene tiehesi, ilkiö! kirkui Polly, ja kuullessaan nämä epäkohteliaat sanat ei Amy voinut pidättää nyyhkytystä.

18.

PIMEITÄ PÄIVIÄ

Beth sai tulirokon ja oli paljon sairaampi kuin kukaan — Hannaa ja Bethiä lukuun ottamatta — aavistikaan. Tytöt eivät ymmärtäneet potilaan vakavaa tilaa, herra Laurence ei saanut tulla katsomaan häntä, joten Hanna sai hoitaa kaiken oman mielensä mukaan. Tohtori Bangs teki parhaansa, mutta hänellä oli paljon tehtävää muuallakin, ja hän jätti paljon oivallisen hoitajattaren huoleksi.

Meg pysytteli kotona, jottei veisi tartuntaa Ringille, ja hoiti taloutta, mutta hän oli hyvin huolestunut ja tunsu itsensä melkein rikolliseksi, kun ei äidille kirjoittaessaan maininnut mitään Bethin sairaudesta. Hänestä oli vastenmielistä pettää äitiä tällä tavalla, mutta häntä oli käsketty tottelemaan Hannaa eikä Hanna tahtonut kuulla puhuttavankaan, että 'rouva Marchin mieltä pahoitettaisiin tuollaisen pikkuasian tähden'.

Jo uhrasi Bethille päivänsä ja yönsä eikä se ollutkaan vaikeata, sillä Beth oli hyvin kärsivällinen ja kesti kipunsa valittamatta niin kauan kuin hän saattoi hallita itseään. Mutta tuli aika, jolloin hän kuumekohtauksissaan alkoi puhua käheällä, katkonaisella äänellä, juoksuttaa sormiaan peitteellään, ikään kuin hänen rakas pieni soittokoneensa olisi ollut hänen edessään, ja yrittää laulaa kipeällä kurkullaan, josta ei lähtenyt ääntä. Tuli aika, jolloin hän ei tuntenut ympärillään olevia tuttuja kasvoja, vaan antoi niille vääriä nimiä ja pyysi ja rukoili äitiä luokseen.

Silloin Jo pelästyi, Meg pyysi saada kirjoittaa äidille totuuden, ja Hannakin lupasi 'ajatella asiaa, vaikka vielä ei ollutkaan vaaraa'. Heidän levottomuuttaan lisäsi Washingtonista saapunut kirje, jossa kerrottiin että herra March oli tullut huonommaksi eikä kotiintuloa voinut ajatella vielä pitkään aikaan.

Kuinka pimeiltä päivät tuntuivatkaan nyt, kuinka surulliselta ja yksinäiseltä koko koti, ja kuinka raskaat olivatkaan sisarusten sydämet, kun he odottivat ja tekivät työtä kuoleman varjon viipyessä kodin yllä! Silloin vasta Margaret, istuessaan yksinään käsityönsä ääressä, jolle usein valui kyyneliä, tunsikin kuinka rikas hän oli ollut, kuinka rakkaus, turvallisuus, rauha ja terveys ovat elämän todellista siunausta ja paljon kallisarvoisempia kuin rahalla saatu ylellisyys.

Silloin Jo, joka alituisesti istui hämärässä sairashuoneessa kärsivän pikku sisarensa silmien edessä, oppi todella ymmärtämään Bethin luonteen kauneuden ja sulon, tuntemaan, kuinka syvästi ja hellästi kaikki rakastivat häntä ja kuinka todella arvokas oli Bethin epäitsekäs tarve elää toisten hyväksi ja tehdä kotinsa onnelliseksi niillä yksinkertaisilla hyveillä, joita kaikki voivat kehittää itsessään ja joita kaikkien tulisi pitää arvossa enemmän kuin lahjakkuutta, rikkautta tai kauneutta.

Ja Amy ikävöi kiihkeästi kotiinsa maanpaostaan voidakseen tehdä jotakin Bethin hyväksi. Hän tunsikin ettei mikään työ olisi nyt ikävää eikä vaikeata, ja muisti katuvana, kuinka monta kertaa nuo avuliaat kädet olivat suorittaneet tehtäviä, jotka hän oli laiminlyönyt.

Laurie harhaili ympäri taloa kuin rauhaton henki, ja herra Laurence lukitsi suuren pianon, sillä hän ei sietänyt kuulla mitään mikä muistuttaisi pienestä naapurista, joka usein oli sulostuttanut hänen hämyhetkiään. Kaikki kaipasivat Bethiä. Maitokuski, leipuri, ryytikauppias ja teurastaja kysyivät kuinka hän voi, rouva Hummel parka tuli pyytämään anteeksi ajattelemattomuuttaan, naapurit lähettivät terveisiä ja kaikenlaista hyvää, ja ihmetellen sisaret huomasivat, kuinka paljon ystäviä tuo yksinäisyydessä viihtyvä ujo tyttönen oli hankkinut itselleen.

Hän itse makasi sillä välin vuoteessaan, vierellään vanha Joanna, sillä kuumehoureissakaan hän ei unohtanut onnetonta suojattiaan. Hän ikävöi kissojaan, mutta ei tahtonut että ne tuotaisiin sairavuoteen luo — nehan voisivat saada tartunnan. Kirkkaina hetkinään hän oli levoton Josta, lähetti herttaisia terveisiä Amylle, pyysi sanomaan äidille että hän kirjoittaisi pian ja koettikin usein kirjoittaa pari sanaa, jottei isä luulisi että Beth oli unohtanut hänet. Mutta nämä lyhyet hetket päättyivät pian ja Beth heittelehti vuoteessaan tuntikausia puhuen katkonaisia sanoja, tai vaipui raskaaseen uneen, joka ei tuonut mitään virkistystä. Tohtori Bangs kävi kahdesti päivässä, Hanna valvoi yöt, Meg piti valmiiksi kirjoitettua sähköttä varalla laatikossaan, jotta se voitaisiin tarvittaessa heti lähettää, ja Jo ei liikahantaakaan Bethin vuoteen vierestä.

Joulukuun ensimmäinen päivä oli heille oikea talvipäivä. Pureva tuuli puhalsi, lunta pyrytti sakeasti ja vanha vuosi näytti olevan valmis vaipumaan hautaan. Kun tohtori Bangs tuli sinä aamuna, hän katseli kauan Bethiä, piti tuokion hänen kuumaa kättään omassaan ja laski sen sitten hiljaa peitteelle sanoen Hannalle matalalla äänellä:

— Jos rouva March voi jättää miehensä, olisi parasta pyytää häntä tulemaan.

Hanna nyökäytti päätään puhumatta sanaakaan, sillä hänen huulensa vavahtelivat hermostuneesti. Meg vaipui tuolille aivan kuin nuo sanat olisivat vieneet kaiken voiman hänen jäsenistään, ja Jo, joka hetkisen oli seisonut paikallaan hyvin kalpeana, heitti päällysvaatteet ylleen ja riensi ulos myrskyyn. Hän palasi pian takaisin, ja kun hän ääneti riisui takin yltään, tuli Laurie tuoden kirjettä, jossa kerrottiin että herra March oli taas parempi. Jo luki sen kiitollisena, mutta raskas paino oli yhä hänen sydämellään, ja hänen ilmeensä oli niin onneton että Laurie kysyi nopeasti:

— Mikä on? Onko Beth huonompi?

— Olen sähköttänyt äidille, sanoi Jo epätoivoisen näköisenä ja koettaen potkaista päällyskengät pois jaloistaan.

— Sepä hyvä, Jo. Oletko tehnyt sen omalla vastuullasi? kysyi Laurie, pani hänet istumaan eteisen tuolille ja veti pois nuo vastahakoiset päällyskengät. Silloin hän huomasi kuinka Jon kädet vapisivat.

— En, lääkäri käski.

— Voi, Jo, ovatko asiat huonosti? kysyi Laurie kauhistuneena.

— Ovat. Beth ei tunne meitä eikä puhu edes vihreistä kyyhkysistä, joilla hän tarkoittaa seinäpaperissa olevia viiniköynnöksen lehtiä. Hän ei ole minun Bethini näköinen, eikä kukaan auta meitä kestäämään sitä. Isä ja äiti ovat molemmat poissa, ja Jumala tuntuu olevan niin kaukana etten voi löytää häntä.

Kyynelet valuiivat Jon poskille, ja hän ojensi avuttoman kätensä ikään kuin pimeässä hapuillen. Laurie

sulki sen omiin käsiinsä ja kuiskasi hiljaa:

— Olenhan minä luonasi. Nojaa minuun, Jo rakas!

Jo ei voinut puhua, mutta painoi päänsä hänen olalleen ja ystävällisen ihmiskäden lämmin ote lohdutti hänen surullista sydäntään ja tuntui vievän hänet lähemmäksi jumalaista käsivartta, joka yksin saattoi auttaa häntä.

Laurie olisi tahtonut sanoa jotakin kaunista ja lohduttavaa, mutta ei löytänyt sopivia sanoja ja seiso vain ääneti silittäen hiljaa Jon päätä. Se oli parasta mitä hän saattoi tehdä, tyyntävämpää kuin kaunopuheisimmat sanat, sillä Jo tunsu hänen sanattoman osanottonsa ja koki hiljaisuudessa, kuinka suloisesti ystävän läsnäolo viihdyttää surua. Hän kuivasi pian kyynelensä ja katsoi kiitollisena toveriinsa.

— Kiitos, Teddy, minun on parempi nyt, en ole enää yhtä epätoivoinen.

— Toivo parasta, se auttaa sinua, Jo. Äitisi on pian täällä ja silloin kaikki selviää.

— Olen niin iloinen kun isä on parempi, nyt on äidin helpompi jättää hänet. Oi voi, minusta tuntuu kuin kaikki surut tulisivat yhdellä kertaa ja minä saisin harteilleni raskaimman osan, huokasi Jo ja levitti märän nenäliinan polvilleen kuivamaan.

— Luuletko että Megin on sitten parempi olla? kysyi Laurie näyttäen suuttuneelta.

— Oi, ei tietenkään, mutta hän ei voi rakastaa Bethiä niin kuin minä eikä tulisi kaipaamaan häntä yhtä katkerasti. Beth on omatuntoni, enkä voi menettää häntä. En voi! En voi!

Jon kasvot kätkeytyivät märkään nenäliinaan, ja hän itki hillittömästi, sillä hän oli tähän päivään saakka pysytellyt lujana eikä ollut vuodattanut ainoatakaan kyyneltä. Kun Jon nyyhkytykset asettuivat, Laurie sanoi hiljaa:

— Minä en usko että hän kuolee, hän on hyvä, ja me kaikki rakastamme häntä rajattomasti. En usko että Jumala vielä ottaa häntä pois.

— Hyvät ja rakkaat ihmiset aina kuolevat, voihi Jo, mutta lakkasi itkemästä, sillä hänen ystävänsä sanat rohkaisivat häntä huolimatta hänen omasta pelostaan ja epäilyksistään.

— Tyttö parka, olet aivan uupunut. Etpä sinä tavallisesti juuri menetä rohkeuttasi. Odota vähän, juoksen hakemaan jotakin joka virkistää sinua.

Laurie syöksyi alas harpaten kaksi porrasta kerrallaan, ja Jo laski väsyneen päänsä Bethin pienelle ruskealle hilkalle, jota kukaan ei ollut siirtänyt pois pöydältä, mihin hän oli sen jättänyt. Siinä näytti olevan jokin taikavoima, sillä sen herttaisen omistajan alistuva mieli näytti asettuvan Johon, ja kun Laurie juoksujalkaa tuli kädessään lasi viiniä, Jo joi sen hymyillen ja sanoi urhoollisesti:

— Minä juon Bethin terveydeksi! Sinä olet hyvä lääkäri, Teddy, ja lohdullinen ystävä. Kuinka voin koskaan palkita sinua? hän lisäsi, sillä pojan ystävälliset sanat olivat virkistäneet hänen masentunutta mieltään.

— Lähetän kyllä joskus laskuni, ja tänä iltana annan sinulle jotakin joka lämmittää sydäntäsi enemmän kuin lasi viiniä, sanoi Laurie ja katsoi häneen silmin, joista säteili pidätetty tyytyväisyys.

— Mitä sitten? kysyi Jo ihmeissään ja unohti hetkeksi surunsa.

— Sähköitin äidillesi eilen, ja Brooke vastasi että hän tulee heti, ja hän on täällä tänä yönä, ja kaikki käy hyvin. Oliko hyvä että tein sen?

Laurie puhui hyvin nopeasti ja punastui kiihtymyksestä, sillä hän oli salannut tekonsa tähän asti peläten pahoittavansa tyttöjen mielen. Jo tuli liidunvalkeaksi, hypähti ylös tuoliltaan, ja kun Laurie oli ääneti, Jo allistutti hänet kietomalla käsivartensa hänen kaulaansa ja huutamalla riemuissaan:

— Oi, Laurie! Oi, äiti! Oi, miten onnellinen olen!

Tällä kertaa hän ei itkenyt, vaan nauroi, vapisi kauttaaltaan ja painautui ystävänsä rintaa vasten aivan kuin tuo odottamaton uutinen olisi vallan huumannut hänet.

Laurie hämmästyti varmaan suuresti, mutta käyttäytyi kuitenkin suurenmoisen maltillisesti. Hän taputti Jota rauhoittavasti selkään, ja kun tämä ei vielääkään tointunut, suuteli poika ujosti häntä kerran tai kaksi, mikä sai Jon heti järkiinsä. Hän nojautui seinään, irrotti kätensä hiljaa Laurien kaulasta ja sanoi hämmentyneenä:

— Et saa, Laurie! Olin hirveän ajattelematon, mutta olit niin kultainen kun sähkötit Hannasta huolimatta, etten voinut olla lentämättä kaulaasi. Kerro minulle kaikki, mutta älä anna enää viiniä, se saa minut käyttäytymään typerästi.

— Vielä mitä, nauroi Laurie korjatessaan kaulanauhaansa. — Niin, katsos, minä aloin olla sangen levoton, ja samoin isoisäkin. Mielestämme Hanna ei sittenkään menetellyt oikein, ja äitinne olisi pitänyt heti kohta saada tietää kaikki. Hän ei koskaan antaisi meille anteeksi jos Beth — jos jotakin tapahtuisi, tiedäthän. Sain isoisän myöntämään, että meidän olisi jo aika tehdä jotakin, ja eilen ryntäsin sähkösanomatoimistoon, sillä tohtori näytti vakavalta ja Hanna oli vääntää niskani nurin, kun ehdotin sähköttämistä. Se juuri ratkaisi asian, sillä Hannan itsevaltius alkoi suututtaa minua. Tiedän nyt että äitinne tulee yöjunalla, joka on täällä kello kaksi aamulla. Minä menen noutamaan hänet asemalta.

— Laurie, sinä olet enkeli! Kuinka osaan kiittää sinua kyllyiksi?

— Lennä kaulaani taas, minä melkein pidän siitä, sanoi Laurie veitikkamaisen näköisenä.

— Ei kiitoksia. Mieluummin lennän isoisäsi kaulaan, kunhan hän tulee tänne. Älä tee kiusaa nyt, ole järkevä poika ja mene kotiin lepäämään, saathan valvoa puolen yötä. Jumala siunatkoon sinua, Teddy.

Jo oli perääntynyt nurkkaan ja lopetettuaan puheensa hän katosi nopeasti keittiöön, missä hän istahti pöydälle ja kertoi kokoontuneelle kissaperheelle, että hän oli 'onnellinen, hirveän onnellinen'. Laurie lähti pois tuntien tehneensä oikein hyvän työn.

— Se poika sitten sekaantuu kaikkeen, mutta annan hänelle anteeksi ja toivon että rouva March on heti lähtenyt matkaan, sanoi Hanna ja näytti tuntevan helpotusta, kun Jo kertoi hyvän uutisen.

Meg riemuitsi hiljaa sydämessään ja jäi lukemaan kirjettä, Jo siivosi potilaan huoneen, ja Hanna leipoi kaiken varalta pari piirakkaa, 'jos sattuisi tulemaan odottamattomia vieraita'.

Raikas henki tuntui puhaltavan läpi koko talon, ja hiljaisia huoneita kirkasti ihmeellinen valo, joka ei ollut enää pelkkää päivänpaistetta. Tuo toiveikas muutos tuntui kaikkialla, Bethin lintu alkoi visertää, Aryn ruusussa ikkunalla huomattiin puhkeava nappu, jopa takkavalkeakin tuntui palavan iloisemmin. Joka kerta kun tytöt kohtasivat toisensa, valaisi hymy heidän kalpeita kasvojaan. Jokainen iloitsi paitsi Beth, joka makasi raskaassa horrotilassa, tietämättä toivosta tai ilosta, epäilyksestä tai tuskasta. Se oli surullinen näky — nuo ennen ruusuiset kasvot olivat nyt laihat ja kalpeat, ahkerat kädet voimattomat, hymyilevät huulet mykät, ja kauniit, hyvin hoidetut hiukset valuivat hajallaan ja vanukkeisina tyynyillä.

Kaiken päivää hän makasi näin, kohoten vain silloin tällöin kuiskaamaan: — Vettä! ja hänen huulensa olivat niin kuivat, että ne tuskin saattoivat ääntää tämän ainoan sanan.

Kaiken päivää Jo ja Meg hiipivät hänen vuoteensa ympärillä valvoen, odottaen, toivoen ja luottaen Jumalaan ja äitiin, ja kaiken päivää pyrytti lunta, pureva tuuli vinkui nurkissa ja tunnit kuluivat hitaasti. Mutta ilta saapui viimein, ja joka kellonlyömällä katsoivat sisaret, jotka vieläkin istuivat molemmin puolin vuodetta, kasvot valoisina toisiinsa, sillä joka tunti toi avun lähemmäksi. Tohtori oli sanonut, että keskiyön tienoilla luultavasti tapahtuisi käänne joko parempaan tai huonompaan, ja hän oli luvannut tulla takaisin silloin.

Hanna, joka oli vallan uupunut, makasi sohvalla vuoteen jalkapuolella sikeässä unessa. Herra Laurence käveli edestakaisin arkihuoneessa ja tunsu että hän mieluummin olisi kohdannut kapinallisen sotajoukon kuin rouva Marchin levottomat kasvot. Laurie loikoili matolla muka lepäilläkseen, mutta tuijotti koko ajan valkeaan kasvoillaan mieltäväinen ilme, joka sai hänen kauniit mustat silmänsä näyttämään lempeiltä ja kirkkailta.

Tytöt eivät koskaan unohtaneet tätä yötä, jolloin he unta saamatta pitivät vartiotaan kauhean voimattomuuden tunteen vallassa.

— Jos Jumala antaa Bethin elää, en koskaan enää ole tyytymätön, kuiskasi Meg vakavasti.

— Jos Jumala antaa Bethin elää, koetan rakastaa ja palvella häntä kaiken ikäni, vastasi Jo yhtä hartaasti.

— Toivoisin ettei minulla olisi sydäntä, sitä särkee niin, huokasi Meg hetken kuluttua.

— Jos elämä on kovin usein yhtä kovaa kuin nyt, en käsitä kuinka jaksamme, lisäsi Jo epätoivoissaan.

Silloin kello löi kaksitoista ja molemmat unohtivat tuskansa Bethin tähden, sillä he kuvittelivat näkevänsä jonkinlaisen muutoksen hänen riutuneissa kasvoissaan. Talossa vallitsi kuolemanhiljaisuus, jota häiritsi vain tuulen valitus ulkona. Väsynyt Hanna nukkui, ja vain tytöt näkivät himmeän varjon,

joka näytti laskeutuvan pienen vuoteen ylle.

Tunti kului eikä mitään tapahtunut, paitsi että Laurie lähti hiljaa asemalle. Toinen tunti kului — ketään ei tullut, ja pelko ja levottomuus ahdisti tyttöjen mieltä. Oliko juna myöhässä lumimyrskyn tähden, oliko matkalla sattunut tapaturma vai oliko — pahinta kaikista — Washingtonissa tapahtunut jokin suuri onnettomuus?

Kello oli kaksi, kun Jo, joka seiso ikkunan edessä ja ajatteli kuinka kolkolta maailma näytti, oli kuin se olisi kiedottu valkeihin käärinliinoihin, kuuli liikettä vuoteen luota, ja kääntyessään äkkiä hän näki Megin polvistuvan äidin tuolin viereen ja kätkevän kasvonsa käsiin. Jäätävä pelko valtasi Jon mielen.

— Beth on kuollut eikä Meg uskalla sanoa sitä minulle.

Hän oli silmänräpäyksessä paikallaan sängyn ääressä, ja hänen kiihtyneet silmänsä huomasivat suuren muutoksen. Kuumeen hehku ja tuskallinen ilme olivat poissa, ja nuo rakkaat pienet kasvot näyttivät niin läpikuultavilta ja rauhallisilta syvässä kirkastuneessa levossaan, ettei Jo tuntenut mitään tarvetta itkeä tai valittaa. Hän kumartui rakkaimman sisarensa puoleen, suuteli kosteata otsaa hellästi ja kuiskasi hiljaa:

— Hyvästi, Bethini, hyvästi!

Äänten herättämänä hypähti Hanna sohvaltaan, syöksyi vuoteen luo, katseli Bethiä, tunnusteli hänen käsiään, kuunteli hänen hengitystään ja viskasi sitten esiliinan päänsä yli ja istahti tuolille huojuen edestakaisin ja huudahtaen:

— Kuume on poissa, hän nukkuu luonnollista unta, hänen ihonsa on kostea ja hän hengittää helposti. Voi hyvä Jumala!

Ennen kuin tytöt saattoivat uskoa kuulemaansa, saapui tohtori vahvistamaan tiedon. Hän oli kömpelön näköinen mies, mutta tyttöjen mielestä hänen kasvonsa näyttivät vallan taivaallisilta, kun hän katsoi heihin isällisesti ja sanoi hymyillen:

— Niin, tyttöseni, minä uskon, että pikku sisarenne selviää taudista. Pitäkää talo hiljaisena, antakaa hänen nukkua, ja kun hän herää, antakaa hänelle...

Mitä heidän piti antaa, ei kumpikaan kuullut, sillä molemmat hiipivät pimeään eteiseen ja istuutuivat portaille painautuen toisiinsa, mutta he eivät voineet puhua sanaakaan, sillä heidän sydämensä oli liian täynnä. Kun he tulivat takaisin uskollisen Hannan hyväiltäviksi ja suudeltaviksi, makasi Beth käsi posken alla kuten tavallisesti, tuo kauhea kalpeus oli poissa, ja hän hengitti tasaisesti ikään kuin olisi juuri nukahtanut.

— Kunpa äiti vain nyt tulisi! sanoi Jo, kun talviaamu alkoi valjeta.

— Katsos, sanoi Meg näyttäen valkeata, puoleksi auennutta ruusua. — Minä luulin että tämä hädin tuskin aukenisi pantavaksi huomenna Bethin käteen, jos hän olisi — jättänyt meidät. Mutta se on auennut yöllä, ja aion panna sen maljakkoon, niin että siskomme herätessään ensimmäiseksi näkee tämän ruusun ja äidin kasvot.

Koskaan ei aurinko ollut noussut niin kauniisti eikä maailma koskaan näyttänyt niin ihanalta kuin se sinä aamuna näytti Megistä ja Josta, kun he pitkän, surullisen valvontansa jälkeen katsoivat väsynein silmin ulos.

— Kuin satumaailma, sanoi Meg ja hymyili itsekseen katsellessaan tuota häikäisevää näkyä.

— Kuuletko? huudahti Jo hypähtäen seisomaan.

Portilta kuului todellakin kulkusten kilinää, sitten kuului Hannan huudahdus, ja sitten Laurien iloinen ääni:

— Tytöt, tytöt, hän on täällä.

19.

AMYN TESTAMENTTI

Sillä välin kun tämä kaikki tapahtui kotona, Amy vietti katkeria päiviä Marchin tädin luona. Hän tunsu syvästi 'maanpakonsa' surkeuden ja huomasi ensi kerran elämässään, kuinka paljon häntä rakastettiin

ja hemmoteltiin kotona. Marchin täti ei koskaan hemmotellut ketään, sitä hänen periaatteensa eivät sallineet, mutta hän koetti olla ystävällinen, sillä tuo hyvin kasvatettu pikkutyttö miellytti häntä suuresti, ja Marchin tädillä oli kuin olikin sydämensä pohjalla lämmin soppa veljenpoikansa lapsia varten, vaikka hän ei pitänyt tarpeellisena näyttää sitä.

Hän koetti todellakin saada Amyn viihtymään, mutta hyvänen aika, millaisia erehdyksiä hän teki! Muutamat vanhat säilyttävät sydämensä nuorena huolimatta rypyistä ja harmaista hiuksista, ottavat osaa lasten pieniin huoliin ja iloihin, saavat heidät viihtymään luonaan, osaavat kätkeä viisaita opetuksia hauskoihin leikkeihin ja ottavat vastaan ystävyyttä herttaisesti ja luontevasti. Mutta Marchin tädillä ei ollut tätä lahjaa, ja hän kiusasi Amya sanomattomasti säännöillään ja määräyksillään, jäykällä käytöksellään ja pitkällä, ikävillä saarnoillaan.

Huomatessaan Amyn nöyremmäksi ja oppivaisemmaksi kuin tämän sisar oli, vanha rouva piti velvollisuutenaan kitkeä hänestä pois, mikäli mahdollista, kodissa vallitsevan liiallisen vapauden ja leväperäisen kasvatuksen jäljet. Ja niin hän otti Amyn kasvatuksen huolekseen ja noudatti samoja periaatteita, joiden mukaan häntä itseään oli kasvatettu kuusikymmentä vuotta sitten. Tiukka kurinpito kylvi katkeruutta Amyn sieluun ja sai hänet tuntemaan olevansa kuin kärpänen hämähäkin verkossa.

Hänen täytyi pestä kupit joka aamu ja kiillottaa vanhanaikaiset lusikat, suuri hopeinen teekannu ja juomalasit kunnes ne hohtivat ja välkkyivät. Sitten hänen täytyi pyyhkiä pölyt, ja se oli kamalampaa kuin mikään. Ainoakaan tomuhiukkanen ei jäänyt tädiltä huomaamatta, ja kaikilla huonekaluilla oli kypäläjalat ja jos jonkinmoisia kierukoita ja koristeita, joista tomua ei koskaan saanut lähtemään niin että se olisi kelvannut. Sitten piti ruokkia Polly, kammata sylikoira ja juosta sata kertaa portaita ylös ja alas ja jaella määräyksiä, sillä vanha rouva oli rampa ja lähti harvoin suuresta tuolistaan.

Näiden väsyttävien puuhien jälkeen Amyn piti lukea läksynsä, mikä seikka pani tytön kärsivällisyyden kovalle koetukselle. Sitten hän sai tunnin vapautta, ja voitte olla varmoja että hän nautti siitä.

Laurie tuli joka päivä ja kätti tätiä, kunnes Amy sai luvan lähteä ulos hänen kanssaan, ja silloin he kävelivät tai ratsastivat ja pitivät hauskaa. Päivällisen jälkeen Amyn piti lukea ääneen ja istua hiljaa paikoillaan vanhan rouvan ottaessa päivällistorkkuja, mikä tavallisesti kesti tunnin verran hänen nukahdettuaan jo ensi sivulla. Sitten tuli parsittavien sukkiensa ja päärmättävien pyyhinliinojen vuoro, ja Amy ompeli, ulkonaisesti säyseänä mutta sydämessään kapinoiden, hämäärään asti, jolloin hän taas sai huvitella omalla tavallaan teenjuontiin asti. Illat olivat kaikkein pahimmat, sillä Marchin täti innostui kertomaan juttuja nuoruusajaltaan, ja ne olivat niin sanomattoman ikäviä, että Amy olisi aina ollut valmis menemään sänkyyn heti paikalla saadakseen itkeä kovaa kohtaloaan. Päästyään sinne hän kyllä tavallisesti nukahti ehdittyään vuodattaa vain pari kolme kyyneltä.

Jollei Lauriea ja vanhaa Esteriä, kamarineitoa, olisi ollut, ei Amy varmaankaan olisi päässyt tämän kauhean ajan yli — niin hän ainakin itse ajatteli.

Papukaija yksin olisi riittänyt saamaan hänet epätoivon partaalle. Lintu tunsu ennen pitkää ettei Amy kuulunut sen ihailijoihin ja kosti tekemällä hänelle yhtenä kepposia. Se nyki hänen tukkaansa, kun hän tuli hiukankin lähelle, kaatoi kurillaan ruokakuppinsa juuri kun Amy oli päässyt puhdistamasta sen häkkiä, narrasi sylikoiran haukkumaan vanhan rouvan nukkuessa, solvasi Amya vieraiden kuullen ja käyttäytyi joka suhteessa häpeämättömän pahantapaisesti!

Toiseksi Amy ei voinut sietää koira — se oli lihava ja hemmoteltu äkäinen otus, joka murisi ja haukkua nalkutti hänen pukeutuessaan ja makasi selällään kypälät ilmassa ja kasvoilla sanomattoman tylsä ilme aina kun tahtoi syödä, mikä tapahtui ainakin kaksitoista kertaa päivässä. Keittäjä oli pahansuisuinen vanha kääpä. Ester oli ainoa, joka vähänkin välitti nuoresta neidistä.

Ester oli ranskatar, joka oli ollut 'madamen' luona, kuten hän nimitti emäntäänsä, jo monta vuotta. Hän oli alistanut vanhan rouvan melkein kokonaan valtansa alle, sillä tämä ei voinut tulla toimeen ilman häntä. Hän oli oikeastaan Estelle, mutta täti oli vaatinut häntä muuttamaan nimensä, ja hän oli totellut ehtonaan se, ettei häntä koskaan pyydetäisi muuttamaan uskontoaan. Ensi hetkestä hän mieltäi Amyyn, jota hän nimitti mademoiselleksi, ja huvitti häntä suuresti kertomalla hauskoja juttuja elämästään Ranskassa, kun Amy istui hänen vieressään ja hän silitti madamen pitsejä. Hän antoi Amyn tehdä tutkimusretkiä vanhassa talossa ja katsella kaikkia omituisia ja kauniita tavaroita suurien komeroitten ja vanhojen kaappien kätköissä, sillä täti talletti kaiken ja keräsi tavaraa kuin harakka.

Amy suurin ilonaihe oli intialainen kaappi, joka oli täynnä merkillisiä laatikoita ja pieniä salalokeroita, joissa säilytettiin kaikenlaisia harvinaisia koristeita, joista muutamat olivat sangen kallisarvoisia. Näiden esineiden järjestäminen ja tutkiminen tuotti Amylle suurta huvia.

Jalokivilippaissa samettitynyillä olivat granaattikoristeet, joita täti oli käyttänyt astuessaan seuraelämäänsä, helmet, jotka hän oli saanut isältään häpäpäivänään, hänen sulhasensa antamat timantit,

surusormukset ja neulat, omituiset medaljongit, joissa oli kuolleiden ystävien kuvia, hiuksista tehdyt rintasolet, pienet rannerenkaat, joita hänen ainoa pikku tyttärensä oli pitänyt, Marchin sedän iso kello, jonka punaisella sinetillä monet lapsenkädet olivat leikkineet, ja pienessä kotelossa aivan erillään tädin vihkisormus, joka nyt oli liian pieni hänen lihavaan sormeensa, mutta joka oli hänen kallisarvoisin aarteensa.

— Minkä mademoiselle ottaisi näistä jos saisi valita? kysyi Ester, joka aina istui lähellä valvomassa Amyn puuhia ja näyttämässä hänelle arvokkaimpia esineitä.

— Pidän timanteista eniten, mutta niiden joukossa ei ole ainoatakaan kaulakoristetta, ja olen erikoisen ihastunut kaulakoristeisiin, ne ovat niin kauniita. Valitsisin tämän, jos saisin, vastasi Amy katsellen ihastuneena helminauhaa, jossa oli kulta- ja ebenholtsihelmiä ja keskellä raskas risti samaa ainetta.

— Minäkin tahtoisin tuon, mutta en kaulakoristeeksi — oi, ei! Minä käyttäisin sitä rukousnauhana kuin hyvä katolilainen ainakin, sanoi Ester katsellen tuota kaunista kapinetta hartaasti.

— Onko se aiottu käytettäväksi samoin kuin tuo hyvältä tuoksuva puuhelminauha, joka riippuu peilinne yläpuolella? kysyi Amy.

— On kylläkin, se on tarkoitettu rukousnauhaksi. Pyhimykset iloitsivat, jos näin kaunista rukousnauhaa käytettäisiin oikein eikä kannettaisi vain joutavana koristeena. Jos mademoiselle vetäytyisi joka päivä yksinäisyyteen ajattelemaan ja rukoilemaan kuten teki se hyvä rouva, jota palvelin ennen madamea, se tekisi varmaan hyvää. Hänellä oli pieni kappeli, ja sieltä hän sai lievitystä moneen suruun.

— Olisikohan oikein jos minä tekisin samoin? kysyi Amy, joka yksinäisyydessään tunsu tarvitsevansa jonkinlaista apua ja lohdutusta ja huomasi helposti unohtavansa pienen kirjansa nyt kun Beth ei ollut häntä muistuttamassa.

— Se olisi erinomaista ja hyvin viehättävää, ja minä järjestän ilomielin pienen vaatekomeron teille kappeliksi, jos haluatte. Älkää puhuko mitään madamelle, mutta kun hän nukkuu, voitte mennä sinne ja istua hetkisen yksinäisyydessä, ajatella hyviä ajatuksia ja rukoilla rakasta Jumalaa säästämään sisarenne.

Ester oli syvästi uskonnollinen ja täysin vilpittömän neuvossaan, sillä hänellä oli hellä sydän ja hän otti lämpimästi osaa sisarusten levottomuuteen. Ehdotus miellytti Amya, ja hän antoi Esterille luvan järjestää hänen huoneensa viereisen pienen valoisin komeron kappeliksi toivoen saavansa siten apua ja lohdutusta.

— Olisi hauskaa tietää minne kaikki nämä kauniit tavarat joutuvat, kun tati kuolee, hän sanoi asettaen loistavan rukousnauhan hitaasti paikalleen samettityynylle ja sulkien jalokivilippaat yksitellen.

— Teille ja sisarillenne. Minä tiedän sen, madame on uskonut sen minulle. Olen todistanut hänen testamenttinsa, ja siinä sanotaan niin.

— Kuinka hauskaa! Toivon vain että hän antaisi ne meille jo nyt. Odottaminen ei ole yhtään hauskaa, huomautti Amy heittäen viimeisen silmäyksen timantteihin.

— Neidit ovat vielä liian nuoria pitämään niitä. Se joka menee ensimmäiseksi kihloihin, saa helmet — madame on sanonut niin — ja luulenpa että pieni turkoosisormus annetaan teille kun lähдете luotamme, sillä madame on mieltynyt hyvään käytökseenne ja sieviin tapoihinne.

— Luuletteko niin? Oi, olen kiltti kuin karitsa, jos vain saan tuon hurmaavan sormuksen! Se on paljon kauniimpi kuin Kitty Bryantin sormus. Pidän sentään aika tavalla tädistä. Ja Amy koetti sinistä sormusta sormeensa kasvot loistaen ja päätti lujasti ansaita sen. Siitä päivästä alkaen hän oli mallikelpoisen tottelevainen, ja vanha rouva oli hyvillään ja ihmetteli kasvatuksensa tuloksia.

Ester toi vaatekomeroon pienen pöydän, asetti sen eteen jakkaran ja ripusti seinään pöydän yläpuolelle taulun, jonka hän oli ottanut eräästä suljetusta huoneesta. Hän ei luullut sillä olevan suurtakaan arvoa; hän lainasi sen koska se sopi hyvin tarkoitukseen ja koska hän tiesi ettei madame milloinkaan saisi tietää asiasta eikä välittäisi siitä vaikka saisikin. Se oli kuitenkin sangen arvokas jäljennös eräästä maailmankuulusta maalauksesta, eivätkä Amyn kauneutta rakastavat silmät koskaan väsyneet katsomaan Jumalanäidin suloisia kasvoja, ja samalla hän hellästi ajatteli omaa äitiään.

Pöydälle Amy asetti pienen Raamattunsa ja virsikirjansa, piti maljakossa aina kauneimpia Laurien tuomista kukista ja tuli joka päivä yksinäisyyteen 'ajattelemaan hyviä ajatuksia ja rukoilemaan rakasta Jumalaa säästämään Bethin hengen'. Ester oli antanut hänelle mustan rukousnauhan, jossa oli

hopearisti, mutta Amy ripusti sen seinälle eikä käyttänyt sitä, sillä hän epäili suuresti ettei sitä sopinut käyttää protestanttisissa rukouksissa.

Tyttönen oli tässä kaikessa hyvin vilpiton, sillä jouduttuaan turvallisen kotinsa ulkopuolelle hän tunsikin kipeästi tarvitsevansa tuekseen ystävällistä kättä, että hän vaistomaisesti kääntyi sen vakavan ja hellän Ystävän puoleen, jonka isällinen rakkaus kokoaa luokseen kaikki Hänen pienet lapsensa. Hän kaipasi äitinsä apua ja opastusta, mutta koska sitä ei ollut, hän koetti parhaansa mukaan omin neuvoin löytää oikean tien ja kulkea sitä luottavaisena.

Mutta Amy oli nuori pyhiinvaeltaja, ja juuri nyt tuntui taakka hyvin raskaalta. Hän koetti unohtaa itsensä, säilyttää rohkeutensa ja saada tyydytystä siitä, että teki oikein vaikka kukaan ei nähnyt eikä kiittänyt häntä.

Ensi ponnistuksissaan tulla hyväksi, hyvin hyväksi, Amy päätti tehdä testamenttinsa kuten Marchin tati, niin että jos hän sairastuisi ja kuolisi, hänen omaisuutensa tulisi hyvin ja oikeudenmukaisesti jaetuksi. Hänelle tuotti tuskaa jo pelkkä ajatuskin, että hänen pitäisi luopua pienistä aarteistaan, jotka hänen silmissään olivat yhtä kallisarvoisia kuin vanhan rouvan jalokivet.

Eräänä vapaahetkenään hän kirjoitti tämän tärkeän asiakirjan niin hyvin kuin osasi. Ester auttoi häntä muutamien lakisanojen käytössä. Kun ystävällinen ranskatar oli kirjoittanut nimensä, tunsikin Amy huojennusta ja pani paperin talteen näyttääkseen sen Laurielle, josta hän aikoi saada toisen todistajan.

Koska päivä oli sateinen, hän sulkeutui huvittelemaan erääseen yläkerran suurista huoneista ja otti Pollyn seurakseen. Tässä huoneessa oli suuri kaappi täynnä vanhanaikaisia pukuja, joilla Ester antoi hänen leikkiä, ja hänen suurin huvinsa oli pukea ylleen nuo haalistuneet hienoudet ja astella koko loistossaan edestakaisin suuren peilin edessä tehden juhlallisia kumarruksia ja vetäen laahustaan, jonka kahina oli kuin musiikkia hänen korvissaan.

Sinä päivänä hän oli niin syventynyt puuhaansa ettei kuullut Laurien soittoa eikä nähnyt tämän tirkistävän ovenraosta, kun hän asteli juhlallisesti edestakaisin, leyhytti viuhkaansa ja pudisti päätään, jota koristi suuri heleän punainen turbaani. Se oli räikeä vastakohta hänen siniselle, kullalla kirjailulle puvulleen ja keltaiselle koruommellulle alushameelleen. Hänen täytyi kävellä hyvin varovaisesti, sillä hänellä oli jalassa korkeakorkoiset kengät. Laurie kertoi Jolle myöhemmin että oli hyvin hullunkurista nähdä Amyn komeilevan verrattomassa asussaan, kintereillään Polly, joka pöyhisteli kaula kenossa ja matki häntä parhaansa mukaan pysähtyen silloin tällöin nauramaan tai huutamaan:

— Ollaanko hienoja, ollaanko hienoja? Mene pois, lurjus! Suu kiinni, suu kiinni! Anna muisku, kultaseni! Ha ha!

Hillittyään vaivoin ilonpuuskansa, joka olisi voinut loukata hänen majesteettiaan, Laurie koputti oveen ja otettiin armollisesti vastaan.

— Istuhan nyt sillä aikaa kun minä riisun nämä yltäni, sitten neuvottelen kanssasi eräästä tärkeästä asiasta, sanoi Amy näytettyään itseään joka puolelta ja ajettuaan Pollyn nurkkaan. — Tuo lintu kiusaa minut kuoliaaksi, hän jatkoi nostaessaan punaisen vuoren päästään. — Eilen kun tati nukkui ja minä koetin olla hiljaa kuin hiiri, Polly alkoi torua ja räpiköidä häkissään. Minä päästin sen ulos ja näin häkissä ison hämähäkin. Pudotin sen lattialle ja se meni kirjahyllyn alle. Polly marssi suoraan perässä, kumartui kurkistamaan hyllyn alle ja sanoi hullunkuriseen tapaansa silmää iskien: "Tule kävelemään, kultaseni!" En voinut olla nauramatta, ja silloin Polly nosti kovan metakan ja tati heräsi ja torui meitä molempia.

— Noudattiko hämähäkki vanhan lurjuksen kutsua? kysyi Laurie haukotellen.

— Kyllä, se tuli esille, ja Polly juoksi pelästyneenä pois ja lensi tädin tuolille huutaen: "Ota kiinni! Ota kiinni!" ja minä ajoin hämähäkkiä takaa.

— Se on vale! huusi papukaija nokkien Laurien kenkiä.

— Minä vääntäisin niskasi nurin, jos olisit minun, senkin kiusankappale, huusi Laurie ja pui nyrkkiä linnulle, joka pani pään kallelleen ja lausui juhlallisesti:

— Siunatkoon nappejasi, kultaseni!

— Nyt olen valmis, sanoi Amy, sulki vaatekaapin oven ja otti juhlallisesti ja tärkeästi paperin taskustaan. — Ole niin hyvä ja lue tämä ja sano, onko se laillinen ja pätevä. Tunsin että minun piti tehdä se, sillä elämä on epävarmaa, enkä tahdo tyytymättömiä ihmisiä haudalleni.

Laurie puri huultaan, käänsi selkensä Amylle ja luki kiitettävän vakavasti:

"Viimeinen tahtoni ja testamenttini.

Minä, Amy Curtis March, ollen täysin tajuissani, annan ja testamenttaan kaiken maallisen omaisuuteni seuraaville henkilöille, nimittäin:

Isälleni parhaat maalaukseni, luonnokseni, karttani ja taideteokseni kehyksineen niin myös 100 dollariani, jotka hän saa käyttää niin kuin tahtoo.

Äidilleni kaikki vaatteeni paitsi sinisen esiliinan, jossa on taskut, ja valokuvani ja medaljonkini ja paljon terveisiä.

Rakkaalle sisarelleni Margaretille annan turkoosiformukseni (jos saan sen) ja vihreän lippaani, jonka kannessa on kyyhkysiä, myös palasen oikeata pitsiä hänen kaulaansa ja hänen muotokuvansa, jonka olen piirtänyt muistoksi hänelle.

Jolle jätän rintaneulani sen joka on korjattu lakalla ja pronssisen mustepullon — hän hukkasi kannen — ja kallisarvoisimman kipsikaniinini sillä olen pahoillani että poltin hänen kirjansa.

Bethille (jos hän elää kauemmin kuin minä) annan nukkeni ja pienen piironkini, viuhkani, pellavakaulukseni ja uudet kenkäni, jos hän voi käyttää niitä kun ne ovat niin ohuet kun hän menee ulos. Niin myös tunnustan katuvani että olen tehnyt pilaa vanhasta Joannasta.

Ystävälleni ja naapurilleni Theodore Laurencelle jätän kirjoitussalkkuni ja savesta muovaillun hevosen vaikka hän sanoikin ettei sillä ole kaulaa. Niin myös palkaksi hänen suuresta ystävällisyydestään surun hetkellä taideteoksistani sen minkä hän tahtoo, Notre Dame on paras.

Kunnioitetulle hyväntekijällemme herra Laurencelle jätän punaisen laatikkoni jonka kannessa on peili jossa hän voi pitää kyniään muistoksi edesmenneestä työstä joka kiittää häntä hyvydestään perhettään kohtaan, etenkin Bethiä.

Toivon että paras ystäväni Kitty Bryant saa sinisen silkkiesiliinani ja helmisormukseni ja suudelman.

Hannalle annan pahvikotelon jota hän toivoi ja kaikki tilkkutyöni ja toivon että hän muistaa minua kun katselee niitä.

Ja nyt olen testamentannut arvokkaimmat tavarani toivon että kaikki ovat tyytyväisiä eikä kukaan soimaa vainajaa. Annan kaikille anteeksi ja toivon että kohtaamme toisemme kun pasuuna soi.

Tämän testamenttini allekirjoitan omakätisesti ja suljen sinetillä tänä 20 päivänä marraskuuta Anni Domino 1861.

Amy Curtis March.

Todistavat:

*Estelle
Valnor.
Theodore
Laurence.*

Viimeinen nimi kirjoitettiin lyijykynällä, mutta Amy selitti että Laurien oli kirjoitettava se uudestaan musteella ja suljettava testamentti sinetillä asiaankuuluvalla tavalla.

— Mistä sait tuon tuuman päähäsi? Kertoiko joku että Beth on jakanut tavaroitaan? kysyi Laurie vakavana, kun Amy toi hänen eteensä kirjoitusvälineet, kynttilän ja lakkaa.

Amy selitti ja kysyi sitten levottomana:

— Mitä Beth on tehnyt?

— Olen pahoillani että puhuin siitä, mutta koska kerran tulin maininneeksi asian, kerron sinulle kaikki. Hän tunsu itsensä eräänä päivänä niin sairaaksi, että hän tahtoi antaa pianonsa Megille, kissansa sinulle ja Joannan, tuon vanhan nukkeparan, Jolle jotta tämä rakastaisi sitä hänen tähtensä. Hän oli pahoillaan kun hänellä oli mielestään vähän annettavaa, ja jätti meille muille hiuskiehkuroita ja isoisälle rakkaimmat terveisensä. Hän ei koskaan tullut ajatelleeksi testamenttia.

Laurie kirjoitti ja lakkasi kirjekuorta katsettaan kohottamatta, kunnes suuri kyynel putosi paperille. Amyn kasvot olivat hyvin huolestuneen näköiset, mutta hän sanoi vain:

— Panevatkohan ihmiset milloinkaan jälkikirjoituksia testamentteihinsa?

— Kyllä, toisinaan.

— Pane sitten sellainen minun testamenttiini ja kirjoita että haluan kaikki kiharani leikattaviksi ystäväilleni. Unohdin sen, mutta tahdon että se tehdään, vaikka se pilaakin ulkomuotoni.

Laurie teki pyydetyn lisäyksen ja hymyili Amyn viimeiselle ja suurimmalle uhrille. Sitten hän huvitti tyttöstä tunnin ajan ja kuunteli tarkkaavasti kertomusta kaikista hänen vastoinkäymisistään. Mutta kun hän aikoi lähteä, pidätti Amy häntä ja kysyi vapisevin huulin:

— Onko Beth todella kauhean sairas?

— Pelkään että hän on, mutta meidän täytyy toivoa parasta, niin että älä itke, kultaseni, sanoi Laurie ja kietoi veljellisesti käsivartensa hänen ympärilleen.

Kun Laurie oli lähtenyt, meni Amy pieneen huoneeseensa ja istui sen hämärässä rukoillen koko sydämestään kyyneliä vuodattaen Bethin puolesta. Hän tunsu nyt että koko maailman turkoosisormukset eivät voisi lohduttaa häntä, jos hän menettäisi sisarensa.

20.

JON SALAISUUS

En luule kykeneväni sanoin kuvaamaan äidin ja tytärten kohtaamista. Sellaiset hetket ovat ihania elää, mutta hyvin vaikeita kuvata, ja niinpä jätän sen lukijain mielikuvituksen varaan sanoen vain, että talo oli tulvillaan suurta onnea ja että Megin toive toteutui, sillä kun Beth heräsi pitkästä, virkistävästä unestaan, hän näki todellakin ensimmäiseksi tuon pienen ruusun ja äitinsä kasvot.

Koska hän oli vielä liian heikko ihmettelemään mitään, hän vain hymyili ja painautui onnellisena äitinsä hellään syleilyyn tuntien että hänen polttava kaipauksensa oli vihdoinkin täyttynyt. Sitten hän nukkui taas, ja tytöt palvelivat äitiään, kun tämä ei tahtonut päästää tuota laihaa kättä, joka unessakin hakeutui hänen omaansa.

Hanna oli käden käänteessä tekaissut matkalaiselle mainion aamiaisen, koska hän ei muulla tavalla kyennyt purkamaan riemuaan, ja Meg ja Jo toivat kilvan ruokaa ja kuuntelivat samalla kun hän kuiskaten kertoi isän voinnista, herra Brooken lupauksesta jäädä hoitamaan häntä, myrskyn aiheuttamasta viivytyksestä kotimatalla ja siitä sanomattomasta huojennuksesta, jonka Laurien toiveikkaiden kasvojen näkeminen oli tuottanut hänelle, kun hän astui junasta loppuun väsyneenä, levottomana ja viluissaan.

Mikä ihmeellinen, ihana päivä siitä tulikaan! Ulkona kimaltelivat lumitähdet, sisällä oli hiljaista ja levollista, sillä kaikki nukkui yön valvonnan jälkeen ja pyhäinen rauha vallitsi talossa, jonka ovea vartioi torkkuva Hanna. Meg ja Jo sulkiivat väsyneet silmänsä mielessään ihana tietoisuus siitä että taakka oli nyt nostettu heidän harteiltaan, ja laskeutuivat lepoon kuin myrskyn ajamat veneet, jotka vihdoin ovat päässeet ankkuriin turvalliseen satamaan.

Rouva March ei tahtonut jättää Bethiä, vaan nukkui suuressa nojatuolissa vuoteen vieressä heräten silloin tällöin katselemaan, koskettamaan ja vartioimaan lastaan, kuin saituri jälleenlöydettyä aarrettaan.

Laurie riensi sillä välin lohduttamaan Amya ja kertoi asiansa niin hyvin että itse Marchin täti tällä kertaa niisti nenäänsä eikä kertaakaan sanonut: — Mitä minä sanoin. Amy käyttäytyi niin uljaasti, että todella arvelen pienessä kappelissa ajateltujen hyvien ajatusten jo alkaneen kantaa hedelmää. Hän kuivasi nopeasti kyynelät, hillitsi kiihkeän halunsa päästä näkemään äitiään eikä edes muistanut turkoosisormusta, kun vanha rouva sydämellisesti yhtyi Laurien mielipiteeseen, että Amy käyttäytyi kuin 'hieno pikku nainen'. Se näytti vaikuttavan Pollyynkin, joka nimitti häntä 'hyväksi tytöksi', siunasi hänen näppejään ja sanoi kohteliaasti: — Tule kävelemään, kultaseni!

Amy olisi hyvin mielellään lähtenytkin ulos nauttimaan raikkaasta talvi-ilmasta, mutta huomattessaan että Laurie miehekkäistä ponnistuksistaan huolimatta oli nukkua seisaalleen sai pojan heittäytymään pitkäkseen sohvalle siksi aikaa kun hän kirjoittaisi pari riviä äidilleen. Hän kirjoitti kauan, ja kun hän vihdoin palasi takaisin, makasi Laurie sikeässä unessa, molemmat käsivarret pään alla, ja Marchin täti

oli laskenut ikkunaverhot alas ja istui aloillaan aivan joutilaana ja tavattoman suopeana.

Hetken kuluttua he alkoivat arvella että Laurie ei ehkä heräisi ennen yötä, eikä hän varmaan olisi sitä tehnytään, ellei Amyn riemunhuuto äidin astuessa sisään olisi häntä herättänyt.

Kaupungissa oli sinä päivänä luultavasti monta onnellista pikkutyttöä, mutta minä puolestani uskon, että onnellisin heistä oli Amy, kun hän istui äitinsä polvella kertoen vastoinkäymisistään ja sai palkinnokseen hyväksyviä hymyilyjä ja helliä hyväilyjä. He istuivat kahden hänen pienessä kappelissaan, jota vastaan äidillä ei ollut mitään muistuttamista, kun sen tarkoitus selitettiin hänelle.

— Päinvastoin pidän siitä paljon, kultaseni, sanoi rouva March katsellen jakkarasta pieneen kirjaan, jonka kuluneet kannet todistivat ahkeraa käyttöä, ja kauniiseen, murattiköynnöksillä koristettuun tauluun. — On erinomainen ajatus hankkia itselleen paikka, jossa saa olla rauhassa, kun jokin asia pahoittaa mieltä. Elämässämme on paljon kovia aikoja, mutta voimme aina kestää ne jos pyydämme apua oikealla tavalla. Luulen että pikku tyttöni on oppimaisillaan tämän.

— Niin, äiti, ja kun tulen kotiin, aion pyytää itselleni pientä nurkkaa isosta vaatekomerosta, jonne saan panna kirjani ja jäljennöksen, jonka olen koettanut tehdä tästä taulusta. Madonnan kasvot eivät ole oikein hyvät — ne ovat niin kauniit etten osaa piirtää niitä — mutta lapsi on parempi. Minusta on hauskaa ajatella että Hänkin on pieni lapsi, silloin pääsen lähemmäksi Häntä ja se auttaa minua.

Kun Amy osoitti hymyilevää Kristuslasta äitinsä sylissä, näki rouva March hänen kohotetussa sormessaan jotakin, joka sai hänet hymyilemään. Hän ei sanonut mitään, mutta Amy ymmärsi hänen katseensa ja sanoi hetken äänettömyyden jälkeen vakavasti:

— Aioin puhua siitä kanssasi, mutta unohdin. Täti antoi minulle sormuksen tänään. Hän kutsui minut luokseen, suuteli minua ja pani sen sormeeni ja sanoi että tuotan hänelle kunniaa ja että hän tahtoi pitää minut luonaan aina. Pitäisin sormusta mielelläni, saanhan äiti?

— Se on hyvin kaunis, mutta mielestäni olet vielä liian nuori pitämään koruja, sanoi rouva March ja katseli pientä kättä, jonka etusormessa oli muhkea sormus, jota koristi rivi sinisiä jalokiviä.

— En tahdo olla turhamainen, sanoi Amy. — En luule pitäväni siitä vain siksi että se on niin kaunis, vaan tahdon kantaa sitä kuin sadun tyttö sormustaan muistona jostakin.

— Tarkoitatko Marchin tätiä? kysyi äiti nauraen.

— En, vaan muistuttamassa minua siitä etten olisi itsekäs.

Amy näytti niin vakavalta ja vilpittömältä, että äiti lakkasi nauramasta ja kuunteli tarkkaavasti hänen pientä suunnitelmaansa.

— Olen viime aikoina paljon ajatellut 'vikojeni taakkaa', sanoi Amy pikkuvanhasta. — Itsekkyys on suurin vikani, ja siitä koetan nyt päästä, jos suinkin mahdollista. Beth ei ole itsekäs, ja sen takia kaikki rakastavat häntä ja ovat pahoillaan ajatellessaan menettävänsä hänet. Minusta ei välitettäisi puoleksikaan niin paljon jos olisin sairas, enkä ansaitsisikaan sitä. Tahtoisin kuitenkin että hyvin hyvin monet rakastaisivat ja kaipaisivat minua, ja siksi koetan nyt tulla samanlaiseksi kuin Beth. Unohdan helposti päätökseni, mutta jos minulla olisi jotakin, joka aina muistuttaisi minua siitä, voisin ehkä muistaa paremmin. Saanko koettaa tätä keinoa?

— Saat kyllä, mutta minä luotan enemmän ison vaatekomeron nurkkaan. Pidä vain sormustasi, kultaseni, uskon että menestyt, sillä hyvä päätös on jo puolet taistelua. Nyt menen takaisin Bethin luo. Säilytä rohkeutesi, pikku tyttäreni! Pian saamme sinut taas kotiin.

Kun Meg sinä iltana kirjoitti isälleen ja kertoi matkamiehen onnellisesta kotiintulosta, pujahti Jo yläkertaan Bethin huoneeseen, ja nähdessään äitinsä tavallisella paikallaan hän seisoi hetkisen hämillään ja neuvottomana hypistellen tukkaansa sormillaan.

— Mikä on, kultaseni? kysyi rouva March ojentaen kätensä.

— Minä tahtoisin kertoa sinulle jotakin, äiti.

— Megistäkö?

— Kuinka pian arvasit! Niin, Megistä kylläkin, ja vaikka se on vain pikkujuttu, se huolestuttaa minua.

— Beth nukkuu, puhu hiljaa ja kerro minulle kaikki. Toivon ettei tuo Moffat ole ollut täällä, vai onko? kysyi rouva March melkein ankarasti.

— Ei, olisin sulkenut oven hänen nenänsä edestä, jos hän olisi tullut, sanoi Jo, istahtaen lattialle

aitinsä jalkain juureen. — Viime kesänä Meg unohti parin käsineitä Laurencelle, ja vain toinen saatiin takaisin. Unohdimme koko asian, kunnes Teddy kertoi että toinen käsine on herra Brookella. Hän pitää sitä liivintaskussaan, ja kerran se putosi, ja Teddy kiusoitteli häntä siitä, ja herra Brooke tunnusti että hän pitää Megistä, mutta ei uskalla sanoa sitä hänelle, kun Meg on liian nuori ja hän itse köyhä. No, eikö tämä asiointi ole *kauhea*?

— Luuletko että Meg välittää hänestä? kysyi rouva March huolestuneen näköisenä.

— Varjelkoon! En minä ymmärrä mitään rakkaudesta ja sen sellaisesta roskasta! huudahti Jo, ja hänen äänensävyys oli lystikäs sekoitus uteliaisuutta ja ylenkatsetta. — Kun tytöt romaaneissa ovat rakastuneita, he punastelevat ja säikkyvät, pyörtyilevät, laihtuvat ja käyttäytyvät kuin hupsut. Meg ei tee mitään sellaista, hän syö ja juo ja nukkuu kuin järkävä ihminen ainakin, katsoo suoraan silmiin kun puhun tuosta miehestä ja punastuu vain hiukan kun Teddy tekee hänelle kiusaa sulhasista. Minä olen kieltänyt häntä, mutta hän ei tottele minua.

— Arvelet siis että Meg ei välitä Johnista?

— Kenestä? huusi Jo ällistyneenä.

— Herra Brookesta. Minä sanon häntä Johniksi nyt, totuimme siihen sairaalassa, ja hän pitää siitä.

— Herranen aika! Minä tiedän että sinä olet hänen puolellaan, hän on ollut kiltti isälle, etkä sinä lähetä häntä pois, vaan annat Megin mennä naimisiin hänen kanssaan jos Meg tahtoo. On halpamaista hoitaa isää ja auttaa sinua ja sillä tavalla luikerrella suosioonne. Ja Jo pörrötti vihastuneena tukkaansa.

— Rakas tyttö, älä nyt suutu, selitän sinulle aivan kaikki. John matkusti kanssani herra Laurencen tahdosta ja hoiti niin auliisti isäparkaa, ettemme voineet olla pitämättä hänestä. Hän oli täysin rehellinen ja avomielinen Megin suhteen ja kertoi meille rakastavansa häntä, mutta tahtovansa hankkia hänelle hyvän kodin ennen kuin pyytäisi häntä vaimokseen. Hän pyysi vain meidän suostumustamme saada rakastaa ja tehdä työtä hänen hyväkseen ja koettaa herättää hänessä vastarakkautta. Hän on todellakin oivallinen nuori mies, emmekä voineet kieltäytyä kuulemasta häntä, mutta en tahtoisi että Meg menisi kihloihin näin nuorena.

— Tietysti ei, sehän olisi typerää. Minä tiesin että jotakin kurjaa oli tekeillä, tunsin sen, mutta tuo on pahempaa kuin luulinkaan. Toivoisin että voisit itse naida Megin ja pelastaa hänet kodille.

Tämä hullunkurinen ehdotus sai rouva Marchin hymyilemään, mutta hän sanoi vakavasti:

— Jo, minä luotan sinuun enkä soisi sinun vielä puhuvan mitään Megille. Kun John tulee takaisin ja näen heidät yhdessä, voin paremmin arvostella, millaiset Megin tunteet häntä kohtaan ovat.

— Hän katsoo Brooken kauniisiin suklaasilmiin, ja silloin on kaikki mennyttä. Hänellä on hellä sydän, se sulaa kuin voi auringossa, jos vain joku katsoo häneen siirappimaisesta. Hän luki Johnin lyhyet tiedonannot useampaan kertaan kuin sinun kirjeesi ja nipisti minua kun huomautin hänelle siitä, ja hän pitää ruskeista silmistä, ja hänen mielestään John ei ole ruma nimi, ja hän ottaa ja rakastuu, usko pois, ja hyvästi sitten kaikki rauha ja hauskuus ja iloiset päivät. Minä näen jo kuinka tulee käymään, he kulkevat kuherrellen ympäri taloa ja me saamme pysyä loitolla, Meg tulee hajamieliseksi eikä hänestä ole mihinkään, Brooke haalii jostakin kokoon pienen omaisuuden, vie hänet pois ja tekee aukon perheeseen. Ja minun sydämeni särkyi, ja kaikki on ikävää ja inhottavaa. Voi sentään, miksi emme kaikki ole poikia, niin ei tulisi mitään tällaista!

Jo nojasi leukansa käsiinsä lohduuttoman näköisenä ja pui nyrkkiä tuolle rikolliselle Johnille. Rouva March huokasi, ja Jo katsahti häneen huojentuneena.

— Et sinäkään pidä siitä, äiti! No sepä hauskaa. Lähetetään John tiehensä eikä puhuta Megille mitään koko asiasta, vaan pysytään kaikki yhdessä ja ollaan onnellisia kuten ennenkin.

— Tein väärin kun huokasin, Jo. On oikein ja luonnollista että te kaikki saatte aikanne oman kodin, mutta tahtoisin pitää tyttöni luonani mahdollisimman kauan, ja olen pahoillani että tämä tapahtui niin pian, sillä Meg on vasta seitsemäntoista, ja kestää varmaan vuosia ennen kuin John voi hankkia hänelle kodin. Isäsi ja minä olemme päättäneet, että hän ei saisi sitoa itseään millään tavalla eikä mennä naimisiin ennen kuin kaksikymmenvuotiaana. Jos hän ja John rakastavat toisiaan, he voivat odottaa ja siten antaa todistuksen rakkaudestaan. Meg on hienotunteinen tyttö, enkä pelkää että hän kohtelee Johnia pahoin. Kaunis, helläsydäminen tyttöni! Minä toivon että hän tulee onnelliseksi.

— Etkö olisi mieluummin suonut hänen menevän naimisiin rikkaan miehen kanssa? kysyi Jo, kun äidin ääni hieman vapisi viime sanoissa.

— Raha on hyvä ja hyödyllinen asia, Jo, ja toivon etteivät tyttöni koskaan liian katkerasti saisi kokea

sen puutetta mutta etteivät he myöskään joutuisi niihin kiusauksiin, joita liikanainen rikkaus tuottaa. Minulle olisi mieluisaa, että Johnilla olisi vakinainen paikka ja niin suuret tulot että hän pysyisi velattomana ja voisi tarjota Megille hauskan kodin. En ole kunnianhimoinen tytöistäni sillä tavalla, että tahtoisin heille paljon rikkautta, hyvän aseman tai kuuluisan nimen. Jos rikkaus ja maine seuraisi hyvettä ja rakkautta, ottaisin ne kiitollisena vastaan ja iloitsisin onnestanne, mutta tiedän kokemuksesta, kuinka paljon todellista onnea voi olla pienessä kodissa, jossa jokapäiväinen leipä ansaitaan ahkeralla työllä ja jossa kieltämykset tekevät harvat nautinnot sitäkin suloisemmiksi. Olen tyytyväinen nähdessäni Megin aloittavan vaatimattomasti, sillä ellen erehdy, hän tulee tuntemaan itsensä rikkaaksi omistaessaan hyvän miehen sydämen, ja se on parempi kuin suurinkaan omaisuus.

— Minä ymmärrän, äiti, ja olen täysin yhtä mieltä kanssasi, mutta olen pettynyt Megin suhteen, sillä olin suunnitellut että hän aikanaan menisi naimisiin Teddyn kanssa ja saisi elää ylellisyydessä koko ikänsä. Eikö se olisi hauskaa? kysyi Jo katsoen äitiinsä vähän kirkkaammin kasvoihin.

— Laurie on nuorempi kuin Meg, kuten tiedät, aloitti rouva March, mutta Jo keskeytti:

— Vain vähäsen, Laurie on kehittynyt ja iso ikäisekseen ja osaa käyttäytyä kuin täysikasvuinen mies jos tahtoo. Ja hän on rikas, jalomielinen ja hyvä ja pitää meistä kaikista. Sanon vain että on vahinko, kun suunnitelmani menee myttyyn.

— Pelkään ettei Laurie ole kyllin täysikasvuinen Megille. Ainakin toistaiseksi hän on sellainen hulivili, ettei pystyisi pitämään huolta kenestäkään. Älä tee 'suunnitelmia', Jo, vaan anna ajan ja oman sydämen äänen yhdistää ystäväsi. Emme voi menestyksellisesti sekaantua tuollaisiin asioihin eikä meillä ole lupaakaan sitä tehdä. Paras on ettemme saa päähämme 'romanttista hölynpölyä' kuten sinä sitä nimität, sillä sellainen vain turmelisi kaiken.

— No niin, minä luovun siitä sitten, vaikka harmillista on nähdä kaiken menevän päin seiniä, kun pieni asioiden kulkuun puuttuminen voisi pelastaa kaiken. Toivon että voisimme pitää päämme päällä silitysrautoja, jotka estäisivät meitä kasvamasta. Mutta nupuista tulee ruusuja, kissanpoikasista kissoja — paha kyllä!

— Mitä sinä puhut silitysraudoista ja kissoista? kysyi Meg, joka samassa tuli huoneeseen kädessään valmis kirje.

— Silkkää lorua vain. Nyt minä menen nukkumaan. Tule, Peggy! sanoi Jo ja nousi seisomaan arvoituksellisen näköisenä.

— Aivan oikein ja kauniisti kirjoitettu. Ole hyvä ja lisää siihen vielä tervehdykseni Johnille, sanoi rouva March silmäiltyään kirjettä.

— Sanotko häntä Johniksi? kysyi Meg hymyillen ja katseli viattomin silmin äitiinsä.

— Sanon, hän on ollut meille kuin oma poika, ja pidämme hänestä paljon, sanoi rouva March katsoen tutkivasti tyttärensä.

— Sepä hauskaa, hän on kovin yksin. Hyvää yötä, äiti kulta. On sanomattoman ihanaa, kun olet taas kotona, vastasi Meg levollisesti.

Suudelma, jonka hän sai äidiltään, oli hyvin hellä, ja kun Meg meni pois, sanoi rouva March itsekseen puoleksi tyytyväisenä, puoleksi suruissaan:

— Hän ei vielä rakasta Johnia, mutta hän oppii pian.

21.

LAURIE TEKEE KEPPOSEN JA JO RAKENTAA RAUHAN

Jon kasvot olivat tutkimisen arvoiset seuraavana päivänä. Salaisuus painoi hänen mieltään, eikä hän voinut olla näyttämättä salaperäiseltä ja tärkeältä. Meg huomasi sen, mutta ei vaivautunut tekemään kysymyksiä, sillä hän oli oppinut, että vastakohtien laki tehoi Johon parhaiten, ja uskoi varmaan saavansa ennen pitkää kuulla kaiken jollei kysyisi mitään. Sen vuoksi hän oli ihmeissään kun hiljaisuutta yhä jatkui, ja Jo kohteli häntä miltei suojelevaa ylemmyyttä osoittaen.

Tämä harmitti Megiä aika lailla, ja hän puolestaan vetäytyi arvokkaasti syrjään omistaen aikansa äidilleen. Näin Jo jäi omiin hoteisiinsa, sillä rouva March oli ottanut hänen paikkansa sairausvuoteen ääressä ja kehotti häntä lepäämään, olemaan ulkona ja huvittelemaan pitkän vankeutensa jälkeen.

Koska Amy oli poissa, oli Laurie hänen ainoa turvansa, ja niin paljon kuin hän muuten iloitsikin tämän seurasta, hän melkein pelkäsi poikaa tähän aikaan, sillä Laurie oli parantumaton kiusoittelija eikä Jo uskonut voivansa säilyttää salaisuuttaan häneltä.

Hän oli aivan oikeassa, sillä tuskin tuo veijari oli vainunnut että jokin salaisuus oli olemassa, kun hän jo päätti ottaa sen selville ja alkoi kättää ja kiusata Jota pahanpäiväisesti. Hän houkutteli, lahjoi, pilkkasi, uhkasi ja torui, teeskenteli välinpitämättömyyttä saadakseen hänet huomaamatta paljastamaan totuuden, vakuutti tietävänsä koko asian ja sai vihdoinkin selville sen verran, että asia koski Megiä ja Brookea, siinä kaikki. Syvästi loukkautuneena siitä että hänelle ei uskottu asiaa, joka koski hänen opettajaansa, hän päätti keksiä sopivan koston.

Sillä välin Meg oli nähtävästi unohtanut koko asian ja syventyi kokonaan valmistelemaan isänsä paluuta. Mutta äkkiä hänessä näytti tapahtuneen muutos, ja päivän tai pari hän oli aivan erilainen kuin tavallisesti. Hän hätkähti kun häntä puhuteltiin, punastui jos joku katseli häntä, oli hyvin hiljainen ja istui ompelutyönsä ääressä, kasvoilla ujo, hämmentynyt ilme. Äitinsä kysymyksiin hän vastasi voivansa aivan hyvin ja vaimensi Jon pyytäen saada olla rauhassa.

— Hän tuntee että se on ilmassa — rakkaus nimittäin — ja edistyy vinhaa vauhtia. Hänellä on jo melkein kaikki oireet — hän on ärtyisä ja hermostunut, ei syö, makaa valveilla ja murjottaa nurkissa. Yllätin hänet kerran laulamasta tuota laulua, jonka Brooke antoi hänelle, ja kerran hän sanoi 'John' niin kuin sinä ja lensi punaiseksi kuin pioni. Mitä meidän on tehtävä? sanoi Jo, joka näytti olevan valmis miten väkivaltaisiin toimenpiteisiin tahansa.

— Voimme vain odottaa. Anna hänen olla rauhassa, ole ystävällinen ja kärsivällinen! Kun isä tulee, kaikki kyllä selviää! vastasi hänen äitinsä.

— Tässä on sinulle kirje, Meg, ja vallan sinetillä varustettu. Sepä kummallista! Teddy ei koskaan pane sinettä minun kirjeisiini, sanoi Jo seuraavana päivänä jakaessaan pienen postilaatikon sisällystä.

Rouva March ja Jo olivat syventyneet omiin puuhiinsa, kun Meg parahti ja sai heidät katsomaan ylös. Tyttö tuijotti kirjeeseen säikähtyneen näköisenä.

— Hyvä lapsi, mikä sinun on? huudahti äiti rientäen hänen luokseen, ja Jo koetti saada käteensä tuon tuhoisan paperin.

— Se on kaikki erehdystä — hän ei ole lähettänyt sitä. Voi Jo, kuinka saatoit? Ja Meg kätki kasvot käsiinsä ja itki kuin hänen sydämensä olisi särkynyt.

— Minä! En minä ole tehnyt yhtään mitään! Mistä sinä puhut? huudahti Jo hämmästyneenä.

Megin lempeät silmät kipinöivät vihasta, kun hän veti rypistyneen kirjeen taskustaan ja heitti sen Jolle sanoen moittivasti:

— Sinä olet kirjoittanut sen, ja tuo ilkeä poika on auttanut sinua. Kuinka saatoit olla noin raaka, halpamainen ja julma meille molemmille?

Jo tuskin kuuli mitä Meg sanoi, sillä hän luki jo äitinsä kanssa kirjettä, joka oli kirjoitettu sangen omituisella käsialalla.

"Kallis Margaret! En voi enää hillitä tunteitani ja minun täytyy saada tietää kohtaloni ennen kuin palaan. En uskalla vielä puhua asiasta vanhemillesi, mutta kyllä he varmaan suostuisivat, jos tietäisivät miten me jumaloimme toisiamme. Herra Laurence auttaa minua saamaan hyvän paikan, ja sitten, suloinen tyttöni, teet minut onnelliseksi. Pyydän ettet vielä kerro mitään vanhemillesi, mutta rukoulen Sinua lähettämään minulle pari toivon sanaa Laurien kautta. Uskollinen rakastajasi

John."

— Voi tuota häijyläistä, sillä tavalla hän siis kosti minulle, kun pidin äidille antamani lupauksen. Minä menen läksyttämään häntä oikein tuntuvasti ja tuon hänet tänne pyytämään anteeksi, huusi Jo palaen halusta jakaa oikeutta heti paikalla. Mutta äiti pidätti hänet ja sanoi tavattoman ankarasti: — Seis, Jo, sinun täytyy ensin selittää oma osuutesi asiaan. Olet tehnyt niin monta kepposta, että pelkään sinun olevan tässäkin mukana.

— Kunniasanallani, äiti, en ole! En ole koskaan nähnyt tätä kirjettä enkä tiedä siitä mitään, niin totta kuin elän, sanoi Jo niin vakavasti että he uskoivat. — Jos olisin mukana tässä, olisin tehnyt kepposen paremmin ja kirjoittanut järjellisen kirjeen. Luulisin sinun ymmärtäneen ettei herra Brooke ikimaailmassa kirjoittaisi tällaista roskaa, hän lisäsi viskaten kirjeen ylenkatseellisesti lattialle.

— Se on hänen käsialaansa, änkytti Meg verraten sitä kädessään olevaan kirjeeseen.

— Oh, Meg, ethän vain ole vastannut siihen? huudahti rouva March nopeasti.

— Kyllä minä vastasin! Laurie sai kirjeeni. Ja häpeän murtamana Meg kätki taas kasvonsa.

— Tämöpä kaunista! Antakaa minun nyt tuoda tuo pojanlurjus tänne selittämään asia ja saamaan toruja. En saa rauhaa ennen kuin hän on käsissäni. Ja Jo riensi taas ovea kohti.

— Hiljaa, antakaa minun hoitaa tämä asia, se on pahempi kuin luulin. Margaret, kerro minulle kaikki, käski rouva March istuutuen Megin viereen ja pitäen kiinni Josta, ettei tämä pääsisi livahtamaan.

— Sain ensimmäisen kirjeen Laurielta, joka ei näyttänyt tietävän mitään koko asiasta, alkoi Meg kohottamatta katsettaan. — Tulin ensin levottomaksi ja aioin kertoa äidille, mutta sitten muistin miten paljon pidit herra Brookesta ja ajattelin ettet varmaankaan olisi pahoillasi, jos säilyttäisin pienen salaisuuteni muutamia päiviä. Anna anteeksi äiti, olen saanut maksaa tyhmyyteni nyt. En enää koskaan voi katsoa häntä silmiin.

— Mitä kirjoitit hänelle? kysyi rouva March.

— Kirjoitin että olen liian nuori sellaiseen. Huomautin etten halua pitää mitään salassa sinulta ja että hänen on parasta puhua isälle. Olin hyvin kiitollinen hänen ystävällisyydestään ja sanoin että tahdon olla hänen ystävänsä, mutta en mitään muuta vielä pitkään aikaan.

Rouva March hymyili mielissään, ja Jo taputti käsiään nauraen ja huutaen:

— Sinähän olet melkein Carolina Percyn vertainen, joka oli varovaisuuden esikuva! Jatka, Meg. Mitä hän vastasi siihen?

— Hän kirjoittaa aivan eri tavalla, sanoo että hän ei ole koskaan lähettänyt mitään rakkauskirjettä ja että hän on hyvin pahoillaan, kun joku onneton pilailee kustannuksellamme. Kirje oli hyvin ystävällinen ja kunnioittava, mutta ajatelkaa kuinka kauheata minulle!

Meg nojautui äitiinsä näyttäen ruumiillistuneelta epätoivolta, ja Jo käveli edestakaisin lattialla sättien Lauria. Äkkiä hän pysähtyi, sieppasi molemmat kirjeet käteensä, ja katseltuaan niitä tarkoin hän sanoi päättäväisenä:

— En usko että Brooke on koskaan nähnyt kumpaakaan näistä kirjeistä. Teddy on kirjoittanut molemmat ja säilyttää sinun kirjettäsi kerskaillakseen siitä minulle, kun en tahtonut kertoa hänelle salaisuuttani.

— Älä salaa mitään äidiltä, Jo. Minä ainakin kertoisin kaikki, sanoi Meg varoittavasti.

— Siunatkoon sinua, lapsi! Äitihän juuri kertoi sen minulle.

— Riittää jo, Jo. Minä lohdutan Megiä sillä aikaa kun sinä haet Laurien tänne. Minä otan asian selville juurta jaksain ja teen heti lopun kaikista kepposista.

Jo riensi pois, ja rouva March kertoi hyvin kauniisti Megille herra Brooken todellisista tunteista.

— Sano nyt, lapseni, mitkä ovat omat tunteesi? Rakastatko häntä niin paljon että jaksat odottaa, kunnes hän voi tarjota sinulle oman kodin, vai tahdotko toistaiseksi pysyä aivan vapaana?

— Minua on pelotettu ja piinattu niin etten tahdo olla missään tekemisissä kosijoiden kanssa pitkään aikaan — kenties en koskaan, vastasi Meg hermostuneena. — Jos John ei tiedä mitään tästä tyhmästä jutusta, niin älä kerro hänelle, ja pane Laurie ja Jo pitämään suunsa kiinni. Minä en tahdo että minua narrataan ja piinataan ja tehdään naurunalaiseksi — se on hävytöntä!

Nähdessään että Megin tavallisesti niin tyyni mieli oli kuohuksissa ja että tuo häijy pila oli loukannut hänen ylpeyttään, rouva March tyynnytti häntä lupaamalla että koko asia painettaisiin villaisella.

Heti kun Laurien askelet kuuluivat eteisestä Meg pakeni toiseen huoneeseen, ja rouva March otti rikollisen vastaan yksinään. Jo ei ollut sanonut Laurielle mitä hänestä tahdottiin, koska pelkäsi ettei hän siinä tapauksessa tulisi, mutta poika arvasi asian samassa hetkessä kun hän näki rouva Marchin kasvot, ja seisoi hypistellen hattuaan niin syyllisen näköisenä, että rikollisesta ei ollut pienintäkään epäilyä. Jo lähetettiin pois, mutta hän katsoi parhaaksi marssia edestakaisin eteisen lattialla kuin vartija ainakin siltä varalta että vanki mahdollisesti karkaisi.

Arkihuoneesta kuului puolen tunnin ajan milloin kovaäänisempää milloin hiljaisempaa puhetta, mutta mitä siellä tapahtui, sitä eivät tytöt koskaan saaneet tietää.

Kun heidät kutsuttiin sisään, Laurie seisoivat heidän äitinsä vieressä niin katuvaisten näköisenä, että Jo siinä paikassa antoi hänelle anteeksi, vaikkei pitänyt viisaana näyttää sitä hänelle. Meg otti vastaan hänen nöyrän anteeksipyyntönsä ja tunsu suurta huojennusta kuullessaan ettei Brooke tiennyt kepposesta mitään.

— Minä en ikipäivänä kerro sitä hänelle — mikään ei saisi sitä kiskotuksi irti minusta. Olen pahoillani, hirveän pahoillani. Anna anteeksi, Meg, pyysi poika hyvin häpeissään.

— Minä koetan, mutta se oli hyvin epäritarillisesti tehty. En uskonut että osaisit olla noin viekas ja ilkeä, Laurie, vastasi Meg koettaen peittää hämmennyksensä vakavaan ja syyttävään sävyyn.

— Käyttäydyin kerrassaan inhottavasti, enkä ansaitse että minua puhutellaan kokonaiseen kuukauteen, mutta älkää kuitenkaan hylätkö minua, ettehän?

Laurie liitti kätensä yhteen niin rukoilevasta ja puhui niin vastustamattomalla tavalla, että oli mahdotonta olla hänelle ankara huolimatta hänen häpeällisestä teostaan. Meg antoi hänelle anteeksi, ja rouva Marchin ankarat kasvot lauhtuivat huolimatta hänen ponnistuksistaan pysyä vakavana, kun hän kuuli Laurien selittävän että hän tahtoo sovittaa syntinsä kaikenlaisilla katumustöillä ja nöyrtyä kuin maan matonen loukkaamansa nuoren neidin edessä.

Sillä välin Jo seisoivat ja koetti paaduttaa sydämensä, mutta hänen onnistui vain jäykistää kasvonsa ilmeeseen, joka osoitti täydellistä paheksumista. Laurie katsoi häneen kerran tai pari, mutta kun hän ei osoittanut mitään leppymisen oireita, poika loukkaantui ja käänsi hänelle selkänsä. Selvitettyään asiansa toisten kanssa hän teki Jolle pienen kumarruksen ja poistui sanaakaan sanomatta.

Heti hänen mentyään Jo katui kovuuttaan, ja kun äiti ja Meg olivat menneet yläkertaan, hän tunsu itsensä yksinäiseksi ja alkoi ikävöidä Teddyä. Lyhyen taistelun jälkeen hän antautui, otti kilvekseen palautettavan lainakirjan ja juoksi naapuritaloon.

— Onko herra Laurence sisällä? kysyi Jo palvelustytöltä, joka tuli vastaan portaissa.

— Kyllä, neiti, mutta en luule että hän tahtoo tavata ketään juuri nyt.

— Kuinka niin? Onko hän sairas?

— Ei toki, neiti, mutta hänellä on ollut kohtaaminen Laurie-herran kanssa, joka on jostakin syystä pahimmalla tuulellaan, ja vanha herra on niin suuttunut, etten minä vain uskaltaisi mennä hänen lähelleen.

— Missä Laurie on?

— Huoneessaan, eikä hän vastaa mitään, vaikka olen koputtanut ovelle. En ymmärrä mitä tehdä päivälliselle, kun kukaan ei tule syömään.

— Minä menen katsomaan mikä on hätänä. Minä en pelkää heitä kumpaakaan.

Ja Jo kiipesi ylös ja koputti kuuluvasti Laurien pienen lukuhuoneen oveen.

— Olkaa koputtamatta tai annan teille kyytiä! huusi nuori herrasmies uhkaavalla äänellä.

Jo koputti heti uudestaan, ovi lensi auki, ja ennen kuin Laurie oli tointunut hämmästyksestään, tyttö oli jo pujahtanut sisälle. Nähdessään että Laurie todella oli pahalla tuulella otti Jo, joka tiesi miten häntä oli kohdeltava, katuvan ilmeen kasvoilleen, heittäytyi teatraalisesti polvilleen hänen eteensä ja sanoi nöyrästi:

— Anna anteeksi että olin tyly! Tulin tekemään sovintoa, enkä aio lähteä ennen kuin kaikki on hyvin.

— Kaikki on hyvin. Nouse ylös äläkä käyttäydy kuin hanhi, oli Laurien ritarillinen vastaus.

— Kiitos, noustaan sitten. Saisiko luvan kysyä mikä on hätänä? Et näytä olevan erityisen hyvällä tuulella.

— Minua on röykytetty enkä siedä sellaista, mutisi Laurie suuttuneena.

— Kuka on röykyttänyt? kysyi Jo.

— Isoisä. Jos se olisikin ollut joku toinen, minä olisin... Ja vihastunut nuorukainen päätti lauseensa

tarmokkaalla kädenliikkeellä.

— Entä sitten, röykytänhän minäkin sinua usein etkä välitä siitä mitään, sanoi Jo lepytellen.

— Pyh, sinähän olet tyttö ja se on leikkiä, mutta en salli kenenkään miehen koskevan minuun.

— En usko että kenelläkään olisi halua yrittää, jos näyttäisit niin pelottavalta ja hurjalta kuin nyt. Miksi sinua kohdeltiin sillä tavoin?

— Siksi vain että en suostunut kertomaan mitä äitisi tahtoi minusta. Olin luvannut olla puhumatta siitä kenellekään, enkä tietenkään halunnut rikkoa lupaustani.

— Etkö sitten voinut rauhoittaa isoisääsi millään tavalla?

— En, hän tahtoi kuulla totuuden, koko totuuden, eikä mitään muuta kuin totuuden. Olisin kertonut oman osani, jos olisin voinut tehdä sen sekoittamatta Megiä asiaan. Koska en voinut, pidin suuni kiinni ja annoin ukon jylistä kunnes hän tarttui kaulukseeni. Silloin suutuin ja lähdin tieheni — pelkäsin muuten menettäväni malttini.

— Eihän tuo juuri hauskaa ollut, mutta tiedän että hän nyt on pahoillaan. Mene ja sovi koko asia. Minä autan sinua.

— Ennen minut saisi vaikka hirttää. En anna sentään kaikkien läksyttää ja sättiä itseäni jonnin joutavan kepposen vuoksi. Olin pahoillani Megin tähden ja pyysin anteeksi kuin mies, mutta en aio tehdä sitä uudestaan, koska en ole tehnyt enää mitään väärää.

— Sitä ei isoisäsi voinut tietää.

— Hänen pitäisi luottaa minuun eikä kohdella minua kuin pikkulasta. Ei maksa vaivaa saarnata minulle, Jo, hän saa luvan oppia että kykenen pitämään huolta itsestäni. Olen aikamies eikä minun tarvitse riippua kenenkään esiliinannauhoissa.

— Olet sinä aika tuittupää! huokasi Jo. — Kuinka aiot ratkaista asian?

— Hänen täytyy pyytää minulta anteeksi ja uskoa kun sanon, etten voi kertoa mikä kepponen oli.

— Herranen aika, ettäkö hän pyytäisi anteeksi!

— En mene alas ennen kuin hän pyytää.

— No mutta Teddy, ole nyt järkevä! Jätä asia sikseen ja anna minun selittää niin paljon kuin voin. Ethän voi jäädä tänne, niin että mitä hyödyttää käyttää suuria sanoja?

— En aio missään tapauksessa jäädä tänne pitkäksi aikaa. Lähdän tieheni ja matkustan pois, ja kun isoisä kaipaa minua, hän pehmenee kyllä hyvin nopeasti.

— Se on varmaa se, mutta ei sinun sentään pitäisi pahoittaa hänen mieltään.

— Älä saarnaa. Minä menen Washingtoniin tervehtimään Brookea. Siellä on hauskaa, ja aion huvitella perinpohjaisesti kaikkien ikävyyksien jälkeen.

— Voi kuinka sinulle tulee hauskaa! Jospa minä voisin tulla mukaan, sanoi Jo unohtaen kokonaan neuvonantajan osansa ajatellessaan pääkaupungin vilkasta sotilaselämää.

— Tule mukaan vain! Miksi et voisi tulla? Sinä menet yllättämään isäsi, minä virkistämään vanhaa Brookea. Siitä tulee suurenmoinen seikkailu. Lähdetään pois vain, Jo! Jätämme vain kirjeen jälkeemme ja sanomme ettei meillä ole mitään hätää ja marssimme matkoihimme heti. Minulla on tarpeeksi rahaa, vaihtelu tekee sinulle hyvää, eikähän siinä ole mitään pahaa että menet tervehtimään isääsi.

Hetkisen näytti siltä että Jo todellakin suostuisi, sillä tämä hurja suunnitelma oli juuri hänen mielensä mukainen. Hän oli väsynyt sairaanhoitoon ja istumiseen, ikävöi vaihtelua ja halusi nähdä isänsä. Elämä leirissä ja sotasairaaloissa, uutuuden viehäytys, vapaus ja seikkailut lumosivat hänen mieltään. Hänen silmänsä säteilivät, kun hän kääntyi ikkunaan ajatellen asiaa, mutta ne sattuivat vastapäätä olevaan vanhaan kotitaloon, ja hän pudisti surullisena päätään.

— Jos olisin poika, matkustaisimme tiehemme yhdessä ja pitäisimme huikean hauskaa, mutta koska olen vain viheliäinen tyttö, saan luvan olla säädyllinen ja pysyä kauniisti kotona. Älä houkuttele minua, Teddy, se on mieletön tuuma.

— Sepä siinä juuri onkin parasta kaikesta, alkoi Laurie, joka oli uhittelevalla tuulella ja tahtoi katkoa siteet tavalla tai toisella.

— Hillitse kieleksi! huusi Jo kädet korvilla. — Olen tullut tänne puhumaan järkeä enkä kuulemaan asioita, joiden pelkkä ajattelu saa minut hyppimään riemusta.

— Tiedän kyllä että Meg kauhistuisi sellaista ehdotusta, mutta luulin että sinulla olisi enemmän järkeä, alkoi Laurie taaskin ovelasti.

— Paha poika, ole hiljaa! Istu miettimään omia syntejäsi äläkä houkuttele minua lisäämään syntiluetteloani. Jos saan isoisäsi pyytämään anteeksi 'röykyttämistä', pysytkö kotona silloin?

— Kyllä, mutta siihen sinä et pysty, vastasi Laurie, joka jo olisi tahtonut sopia, mutta tunsikin hänen loukatun arvokkuutensa piti sitä ennen saada hyvitystä.

— Jos osaan käsitellä oikein nuorta nulikkaa, tulen kai toimeen vanhankin kanssa, mutisi Jo ja lähti jättäen Laurien tutkimaan rautatiekarttaa molemmat kädet upotettuina tukkaan.

— Sisään! Herra Laurencen tuima ääni kuulosti entistä tuimemmalla, kun Jo koputti ovelle.

— Minä se vain olen, tulen tuomaan takaisin erään kirjan, sanoi Jo makeana astuessaan sisään.

— Tahdotko lisää kirjoja? kysyi vanha herra vihaisena, vaikka koettikin olla näyttämättä sitä.

— Kyllä, kiitos. Pidin vanhasta Samista niin paljon, että tahtoisin lukea toisenkin osan, vastasi Jo, joka toivoi saavansa hänet suopeammalle tuulelle ottamalla vastaan vielä toisenkin annoksen Boswellin "Johnsonia", jota vanhus oli suositellut hänelle erittäin hauskana kirjana.

Tuuheat kulmakarvat erkanivat toisistaan hieman, kun vanha herra työnsi tikapuita sitä hyllyä kohti, jolla Johnson-kirjallisuudella oli paikkansa. Jo kiipesi ylös, istahti ylimmälle portaalle ja oli etsivinä kirjaa, vaikka itse asiassa miettikin koko ajan, miten olisi parasta johtaa keskustelu käynnin vaaralliseen tarkoitukseen. Herra Laurence näytti aavistavan että jotakin liikkui hänen mielessään, sillä kuljettuaan pari ripeätä kierrosta lattialla hän äkkiä pysähtyi tytön eteen ja puhutteli häntä niin odottamatta, että kirja putosi Jon kädestä lattialle.

— Mitä pojalla on tekeillä? Älä koeta puolustaa häntä. Näin heti kun hän tuli kotiin, että hän on ollut pahanteossa. En saa häntä puhumaan sanaakaan, ja kun uhkasin piestä totuuden hänestä, hän karkasi yläkertaan ja lukitsi huoneensa oven.

— Hän teki kyllä ruman kepposen, se on totta, mutta me annoimme hänelle anteeksi ja lupasimme unohtaa koko jutun, aloitti Jo vastahakoisesti.

— Se ei kelpaa, hän ei saa piiloutua lupauksen taa, jonka te helläsydämiset tytöt olette antaneet. Jos hän on tehnyt tyhmyyksiä, hänen pitää tunnustaa ne, pyytää anteeksi ja saada rangaistuksensa. Totuus esiin, Jo! En tahdo että minut pimitetään.

Herra Laurence näytti niin suuttuneelta ja puhui niin ankarasti, että Jo olisi mielellään juossut tiehensä jos olisi voinut, mutta koska hän istui ylimmällä portaalla ja vanha herra vartioi tikapuiden juurella paluutietä kuin kiljuva jalopeura, ei hänen auttanut muuta kuin olla urhoollinen.

— En voi kertoa, äiti kielsi. Laurie on tunnustanut, pyytänyt anteeksi ja saanut rangaistusta aivan tarpeeksi. Emme ole puhumatta hänen tähtensä, vaan erään toisen tähden, ja juttu pahenee vain jos te sekaannutte siihen. Älkää tehkö sitä, olkaa niin hyvä! Minullakin oli syytä asiassa, ja nyt on kaikki hyvin. Unohdetaan se nyt ja puhutaan jostakin hauskemmassa, esimerkiksi "Ramblerista".

— Hiiteen "Rambler"! Tule alas ja anna minulle kunniasanasi, ettei tuo poikanulikka ole tehnyt mitään hävytöntä. Jos hän on tehnyt kaiken sen ystävällisyyden jälkeen, mitä te olette osoittaneet hänelle, nujerran hänet omin käsin.

Uhkaus kuulosti kauhealta, mutta ei tepsinyt Johon. Hän tuli kuuliaisesti alas ja kertoi kepposesta niin paljon kuin saattoi antamatta Megiä ilmi ja unohtamatta totuutta.

— Hm, no niin, jos poika ei pitänyt suutaan kiinni itsepäisyydestä vaan siksi että oli luvannut, annan hänelle anteeksi. Hän on uppiniskainen otus ja vaikea ohjattava, sanoi herra Laurence pörröittäen tukkaansa kunnes se näytti aivan myrskyn runtelelmalta. Ryypt tasoittuivat hänen otsaltaan ja hän näytti huojentuneelta.

— Sellainen minäkin olen, mutta hyvällä sanalla minua voi hallita paremmin kuin koko maailman sotajoukoilla, vastasi Jo koettaen jotenkin puolustaa ystäväänsä.

— Enkö muka ole hyvä hänelle, häh? tokaisi vanha herra.

— Taivaan vallat, tietysti olette, väliin melkein liiankin hyvä, mutta vähän liian äkkipikainen silloin

kun hän koettelee kärsivällisyyttä. Ettekö itsekin arvele niin?

Jo oli päättänyt saada sen nyt sanotuksi ja koetti näyttää aivan rauhalliselta, vaikka hän hieman vapisee rohkeata puhettaan. Hänen suureksi ilokseen ja hämmästyksensä vanha herra viskasi vain silmälasinsa pöydälle ja tunnusti suoraan:

— Olet oikeassa, tyttö, niin olenkin. Pidän pojasta, mutta hän koettelee kärsivällisyyttäni ylen määrin enkä tiedä kuinka kaikki päättyy jos tällaista jatkuu.

— Minä sanon teille, hän karkaa.

Jo katui sanojaan samassa silmänräpäyksessä. Hän oli vain tahtonut huomauttaa vanhukselle, että Laurie ei sietänyt pakkokeinoja ja toivoi että tämä antaisi pojalle enemmän vapautta.

Herra Laurencen punakat kasvot kalpenivat äkisti, ja hän istahti ja katseli surullisena erään kauniin miehen kuvaa, joka riippui hänen pöytänsä yläpuolella. Se oli Laurien isä, joka nuoruudessaan oli karannut ja mennyt naimisiin vastoin vallanhimoisen vanhuksen tahtoa. Jo kuvitteli herra Laurencen muistelevan ja ikävöivän menneitä päiviä ja toivoi että olisi hillinnyt kielensä.

— Hän ei tee sitä jollei hänen mieltään kovasti pahoiteta, ja hän vain joskus uhkaa karata kun on väsynyt lukuihinsa. Minäkin ajattelen usein että se olisi hauskaa, etenkin nyt kun tukkani on leikattu, niin että jos joskus kaipaatte meitä, voitte etsiä kahta poikaa Intiaan lähteviltä laivoilta.

Jo nauroi puhuessaan, ja herra Laurence näytti huojentuneelta. Hän nähtävästi otti koko asian vain leikin kannalta.

— Sinä letukka, kuinka uskallat puhua tuolla tavalla? Missä on kunnioituksesi minua kohtaan, missä säädyllinen käytöksesi? Taivas varjelkoon ihmistä pojista ja tytöistä! Mitä kiusankappaleita ne ovatkaan, ja kuitenkin ei ilman niitä tule toimeen. Ja vanhus nipisti Jon poskea hyväntuulisesti. — Mene nyt hakemaan tuo lurjus päivälliselle, sano hänelle että kaikki on hyvin ja ettei hänen tarvitse ruveta näyttämään mitään sankariosia isoisänsä edessä.

— Ei hän tule, hän on pahoillaan siitä että ette uskonut häntä, kun hän sanoi ettei voisi kertoa asiaa. Luulen että ravisteleminen loukkasi hänen tunteitaan kovin.

Jo koetti näyttää intomieliseltä, mutta varmaan epäonnistui, sillä herra Laurence alkoi nauraa, ja silloin Jo totesi että taistelu oli voitettu.

— Olen kovin pahoillani, ja minun kai pitäisi kiittää häntä siitä, ettei hän ravistellut minua. Mitä hittoa mies sitten odottaa? Vanha herra näytti hieman häpeävän omaa itsepäisyyttään.

— Jos olisin teidän sijassanne, kirjoittaisin hänelle anteeksipyyntön. Hän ei lupaa tulla alas ennen kuin häneltä on pyydetty anteeksi. Muodollinen anteeksipyyntö saisi hänet käsittämään oman mielettömyytensä ja tulemaan alas ihan kiltisti. Koettakaa, luulen että se olisi parempi keino kuin puhuminen. Minä vien sen ylös ja opetan hänelle tapoja.

Herra Laurence katsoi häneen terävästi, pani silmälasit nenälleen ja sanoi hitaasti:

— Sinä olet viekas veitikka, mutta annan kernaasti Bethin ja sinun kuljettaa itseäni talutusnuorassa. Kas niin, anna tänne paperilappu ja lopetetaan jo tämä hassutus.

Kirje kirjoitettiin sävyyn, jossa herrasmies puhuttelisi toista pyytäessään anteeksi syvää loukkausta. Jo painoi suukon keskelle herra Laurencen kaljua ja juoksi yläkertaan pistämään kirjeen oven alitse Laurien huoneeseen. Avaimenreiästä hän neuvoi Lauriea olemaan nöyrä ja kiltti ynnä muuta miellyttävää ja mahdotonta. Koska ovi oli taas lukossa, hän jätti kirjeen tekemään tehtävänsä ja aikoi poistua kaikessa hiljaisuudessa, kun nuori herra liukui hänen ohitseensa kaidepuuta pitkin ja odotti häntä alhaalla, kasvoillaan miehekkäin ilmeensä:

— Sinä olet verraton, Jo! Pitelikö hän sinua pahoin? hän lisäsi nauraen.

— Ei, kyllä hän käyttäytyi aivan kunniallisesti.

— Aina minä saan sotkua aikaan. Jos sinäkin, Jo, olisit hylännyt minut, olisin painunut suoraa päätä hemmettiin, aloitti Laurie puolustellen.

— Älä puhu noin, käännä lehteä ja ala alusta, poikani.

— Käännän lehteä yhtä päätä ja pilaan ne aina, kuten ennen sotkin kirjoitusvihkoni lehdet, ja olen alkanut alusta niin monta kertaa etten koskaan pääse loppuun, valitti Laurie.

— Mene syömään päivällistä, niin tulet paremmalle tuulelle. Miehet aina marisevat, kun heidän on nälkä. Ja Jo livahti ulos ovesta.

Laurie meni syömään sovintoateriaa isoisänsä kanssa, joka oli loistavalla tuulella ja käyttäytyi koko lopun päivää ylen määrin kunnioittavasti pojanpoikaansa kohtaan.

Jokainen luuli että asiasta nyt oli selvitty ja että tuo pieni pilvi oli jo häipynyt, mutta kepponen ei silti jäänyt vaille seurauksia, sillä Meg muisti sen vaikka toiset unohtivatkin. Hän ei koskaan sanallakaan viitannut Laurien kotiopettajaan, mutta ajatteli häntä sitä enemmän, haaveili hänestä, ja kun Jo kerran penkoi hänen laatikkoaan hakien postimerkkejä, hän löysi paperilapun, joka oli kirjoitettu täyteen sanoja "Rouva John Brooke". Jo voihkaisi tuskasta ja heitti paperin tuleen tuntien, että Laurien kepponen oli jouduttanut tuon onnettoman päivän tuloa.

22.

VIHREITÄ NIITTYJÄ

Seuraavat rauhalliset viikot olivat kuin auringonpaistetta myrskyn jälkeen. Sairaiden parantuminen edistyi nopeasti, ja herra March alkoi arvella pääsevänsä kotiin heti uudenvuoden jälkeen.

Beth kykeni pian makaamaan päivisin lukuhuoneen sohvalla ja leikkimään rakkaiden kissojensa kanssa, ennen pitkää myös ompelemaan vaatteita nukeilleen, jotka olivat jääneet surullisen huonoon hoitoon. Hänen ennen vikkelat jalkansa olivat nyt niin heikot ja sairaat, että Jo kantoi joka päivä häntä voimakkailla käsivarsillaan ympäri huoneita siten 'kävelyttäen' pikku sisartaan. Meg poltti ja turmeli ilomielin valkeat kätensä keittäessään hyvää ruokaa perheen lemmikille, kun taas Amy, joka ei ollut unohtanut sormuksen merkitystä, vietti kotiintuloaan jakamalla sisarille niin paljon aarteitaan kuin sai heidät ottamaan vastaan.

Kun joululäheystyi, alkoi ilma olla täynnä tavanmukaisia salaisuuksia, ja Jo sai sisaret usein melkein läikähtymään naurusta ehdottamalla mitä loistavimpia ja mahdollisimpia juhlamenoja tämän erikoisen riemukkaan joulun kunniaksi. Laurie oli yhtä hurja ja riehakas ja olisi hommannut kokkovaaleja, raketteja ja riemukkaaria, jos vain olisi saanut tahtonsa läpi.

Monien kiistojen ja erimielisyyksien jälkeen saatiin tuo kunnianhimoinen pari sentään kukistetuksi ja ystävyykset näyttivät maailmalle epätoivoista naamaa, mutta kun he pääsivät yhteen, kuului niin kaikuja naurunpuuskauksia, ettei epätoivo juuri tuntunut uskottavalta.

Tavattoman leudot ilmat joulun edellä ennustivat ihanaa joulupäivää. Hanna 'tunsi jaloissaan' että päivä tulisi olemaan harvinaisen onnellinen, ja hän osoittautuikin oikeaksi profeetaksi, sillä kaikki näytti suurenmoisen lupaavalta. Ensiksikin herra March kirjoitti olevansa pian kotona, toiseksi Beth tunsi voivansa tavattoman hyvin sinä aamuna, ja kun hänet oli kiedottu äidin antamaan joululahjaan — pehmeään punaiseen villahuiviin —, toiset kantoivat hänet riemusaatossa ikkunaan katsomaan Jon ja Laurien lahjaa.

'Kukistumattomat' olivat koettaneet parhaansa ollakseen nimensä arvoisia ja ahertaneet yöllä tonttujen lailla saaden aikaan kauniin yllätyksen. Puutarhassa seisoivat muhkea lumityttö, jolla oli päässä rautatammen lehdistä solmittu seppäle, korillinen kukkia ja hedelmiä toisessa kädessä, iso käärö uusia nuotteja toisessa, hartioilla kaikissa sateenkaaren väreissä kimalteleva afganistanilainen vaippa ja suussa punainen paperiliuska, johon oli kirjoitettu seuraava jouluruno:

Nyt hyvää päivää, rakas Beth, ja hauskaa joulua! Me toivotamme sinulle terveyttä, iloa.

Kas tässä kukkavihkonen
ja heelmät sukkosees,
ja pianollesi nuotteja
ja vaippa varpailles.

Joannan kuvan tässä näät.
Rafael numero kaks
sen tunnetulla taidollaan
maalasi ihanaks.

Ja sido punanauha tää
nyt Mirrin häntähän,
ja nauti hyytelö ja jää.

Kai arvaat tekijän.

Oon lumityttö valkea, vaan rintan' lämmin on, kun siinä joulutervehdys on Laurien sekä Jon.

Kuinka Beth nauroikaan sen nähdessään! Ja Laurie juoksi pihaan ja taas takaisin hakien lumitytön lahjat sisään, ja Jo piti verrattoman puheen antaessaan ne Bethille.

— Olen nyt niin onnellinen, että jos isä vain olisi täällä, en kestäisi pisaraakaan enempää, sanoi Beth huoaten sulasta tyytyväisyydestä, kun Jo kantoi hänet sohvalle lepäämään ja virkistämään itseään lumitytön herkullisilla viinirypäleillä.

— Niin olen minäkin, hirveän onnellinen, sanoi Jo ja taputti taskuaan, jossa nyt oli kauan ikävöity "Undine ja Sintram".

— Entä minä sitten, säesti Amy, joka ei väsynyt katselemaan painettua jäljennöstä Madonnasta ja Kristuslapsesta. Hän oli saanut sen äidiltä kauniisti kehystettynä.

— Ja minä! huudahti Meg silitellen ensimmäisen silkkipukunsa kiiltäviä laskoksia. Herra Laurence oli välttämättä tahtonut antaa sen hänelle.

— Voisinko minä sitten olla muuta kuin onnellinen? sanoi rouva March kiitollisena katsellen vuoroin miehensä kirjettä, vuoroin Bethin hymyileviä kasvoja ja hyväillen kädellään rintasolkea, jonka tytöt olivat juuri kiinnittäneet hänen rintaansa ja joka oli tehty tuhkanharmaista, kullankeltaisista, kastanjanruskeista ja tummanruskeista hiuksista.

Väliin sattuu tässä arkipäiväisessä maailmassa asioita, jotka ovat kuin lainattuja hurmaavista satukirjoista. Puoli tuntia sen jälkeen kun kaikki olivat sanoneet olevansa niin onnellisia, etteivät kestäisi enää kuin pisaran onnea, tuo pisara tuli.

Laurie avasi arkihuoneen oven ja pisti päänsä sisään hyvin hiljaa. Hän olisi yhtä hyvin voinut heittää kuperkeikan tai puhjeta intiaanihuutoon, sillä hänen kasvonsa olivat tulvillaan hillittyä jännitystä ja hänen äänensä niin salaperäisen iloinen, että kaikki hypähtivät pystyyn, vaikka hän sanoikin vain hengästyneellä ja oudolla äänellä:

— Täällä on vielä yksi joululahja Marchin perheelle.

Ennen kuin oli saanut sanat kunnolla suustaan hän livahti pois ja hänen paikalleen ilmestyi pitkä mies, jonka turkinkaulus ulottui melkein silmiin saakka ja joka nojautui toisen pitkän miehen käsivarteen. Jälkimmäinen yritti sanoa jotakin, mutta ei voinut.

Kaikki näyttivät hetken aivan typeryneiltä. Sitten rouva March vällan upposi rakkaiden käsivarsien syleilyyn, Jo häpäisi itsensä, sillä hän oli vähällä pyörtyä ja Laurien täytyi hoivailla häntä viereisessä huoneessa, herra Brooke suuteli Megiä 'ihan erehdyksessä', kuten hän hiukan hätäntyneenä selitti, ja Amy, arvokas Amy, kaatui tuoliin eikä päässyt ylös, vaan jäi nyyhkien syleilemään isänsä saappaita. Rouva March tointui ensimmäisenä ja kohotti varoittaen kätensä:

— Hiljaa! Muistakaa Bethiä!

Mutta se oli jo liian myöhäistä. Lukuhuoneen ovi lensi auki, pieni punaiseen huiviin kääritty olento ilmestyi kynnykselle, ilo antoi voimaa heikkoihin jäseniin, ja Beth juoksi suoraan isänsä syliin. Emme huoli kuvailla tarkemmin mitä tapahtui tämän jälkeen. Kaikkien sydämet olivat tulvillaan, kuluneen ajan katkeruus huuhtoutui pois, ja jäljelle jäi vain ihana nykyhetki.

Tässä kaikessa ei ollut mitään romanttista eikä tunteilevaa, ja sydämellinen nauru sai kaikki taas järkiinsä, kun Hanna keksittiin oven takaa nyyhkyttämässä sylissänsä lihava kalkkuna, jota hän ei ollut muistanut laskea käsistään syöksyessään keittiöstä.

Kun nauru oli asettunut, rouva March alkoi kiitellä herra Brookea siitä, että tämä oli uskollisesti hoitanut hänen miestään ja tällöin Brooke äkkiä muisti että herra March tarvitsi lepoa, sieppasi Laurien mukaansa ja katosi nopeasti. Molemmat sairaut määrättiin levolle, ja he lepäsivät istuen isossa nojatuolissa ja puhuen minkä ennättivät.

Herra March kertoi kuinka kovin hänen oli tehnyt mieli yllättää heidät, ja kun ilmat olivat parahiksi kauniit, oli tohtori sallinut hänen lähteä matkalle. Edelleen hän kertoi kuinka hyvä ja avulias Brooke oli ollut ja miten kaikin puolin kunnioitettava nuori mies hän oli. Jätän lukijan arvattavaksi, minkä tähden herra March pysähtyi hetkeksi juuri silloin ja vilkaisi Megiin, joka kohensi vimmatusti valkeaa, ja katsoi sitten vaimoonsa kohottaen kysyvästi kulmakarvojaan, sekä myös miksi rouva March hymyillen nyökäytti päätään ja kysyi mieheltään hieman odottamatta, eikö hän tahtois syödä jotakin. Jo näki ja

ymmärsi tuon katseen ja katosi julmistuneena keittiöön hakemaan teetä ja voileipää mutisten itseksensä paiskatessaan oven kiinni:

— En siedä kunnioitettavia ruskeasilmäisiä nuoria miehiä.

Sellaista joulupäivällistä ei totisesti ole koskaan syöty kuin sinä päivänä Marchin perheessä. Lihava kalkkuna oli näkemisen arvoinen, kun se kannettiin pöytään komeana, ruskeaksi paistettuna ja koristeltuna. Luumuvanukas suli suussa, samoin hyytelö, jonka ääressä Amy hekumoitsi kuin kärpänen hunajassa. Kaikki oli onnistunut erinomaisesti, mikä oli todellinen ihme, sillä Hanna oli omien sanojensa mukaan niin hölmistynyt kun herra tuli kotiin, että oli kumma kun hän ei paistanut vanukasta uunissa ja pannut kalkkunaan rusinoita.

Herra Laurence ja hänen pojanpoikansa söivät päivällistä heidän luonaan, samoin herra Brooke, jota Jo — Laurien suunnattomaksi iloksi — mulkoili vihaisesti.

Pöydän päässä oli vierekkäin kaksi isoa nojatuolia, ja niissä istuivat Beth ja hänen isänsä, jotka herkuttelivat vaatimattomasti kananpojalla ja hedelmillä. Juotiin maljoja, kerrottiin juttuja, laulettiin, muisteltiin, ja kaikilla oli äärettömän hauskaa. Laurie oli suunnitellut rekiretken, mutta tytöt eivät tahtoneet jättää isäänsä, ja vieraat lähtivät aikaisin. Hämärän tullen istui onnellinen perhe yhdessä takkatulen ääressä.

— Juuri vuosi sitten istuimme tässä ja mietimme, miten ikävä joulukuusi meille oli tulossa. Muistatteko? kysyi Jo katkaisten lyhyen hiljaisuuden, joka oli seurannut pitkää ja vilkasta keskustelua.

— Oikeastaan tämä on ollut aika hauska vuosi, sanoi Meg hymyillen takkavalkeaan ja onnitellen itseään siitä, että oli kohdellut arvokkaasti herra Brookea.

— Minusta se on ollut aika vaikea, huomautti Amy miettiväisenä ja katseli valon leikkiä sormuksellaan.

— Olen iloinen että se on ohi ja että olet tullut takaisin, isä, kuiskasi Beth, joka istui isänsä polvella.

— Se on ollut vaikea taival teille, pienet pyhiinvaeltajani, hyvin vaikea. Mutta olette kulkeneet tietänne urhoollisina, ja luulenpa että taakkamme ennen pitkää putoavat pois, sanoi herra March ja katseli isällisen tyytyväisenä ympärillään olevia nuoria kasvoja.

— Mistä tiedät, isä? Onko äiti kertonut? kysyi Jo.

— Ei paljon, mutta ruohosta näkee mistä tuuli puhaltaa, ja olen tehnyt erinäisiä huomioita tänä päivänä.

— Voi, kerro mitä ne ovat, huudahti Meg.

— Tässä on yksi.

Herra March tarttui käteen, joka lepäsi hänen tuolinsa selkänojalla, ja osoitti sen karkeata etusormeaa, palaneen jälkeä ulkopuolella ja paria kovettumaa sisäpuolella.

— Muistan ajan, jolloin tämä käsi oli valkea ja sileä ja jolloin suurin huolesi oli säilyttää se sellaisena. Se oli hyvin kaunis silloin, mutta minun silmissäni se on paljon kauniimpi nyt, ja siihen jääneistä työn jäljistä luen pienen tarinan. Olen varma, että ne työt, joita nämä ahkerat sormet ovat ommelleet, tulevat kestävänsä kauan, niin paljon hyvää tahtoa on pantu joka pistoon. Meg, rakas tyttöni, pidän suuremmassa arvossa naisellisia avuja, jotka tekevät kodin onnelliseksi, kuin valkeita käsiä ja niitä taitoja, joita muodikkaat nuoret tytöt tavoittelevat. Puristan ylpeänä tätä hyvää, ahkeraa pientä kättä ja toivon ettei sitä pyydetä minulta vielä vallan pian.

Jos Meg oli kaivannut palkkaa tuntikausien kärsivällisestä työstä, hän sai sitä nyt yllin kyllin, kun isä puristi sydämellisesti hänen kättään ja hymyili hyväksyvästi.

— Entä Jo? Sano jotain kaunista hänellekin, hän on koettanut parhaansa ja ollut minulle äärettömän hyvä, kuiskasi Beth isänsä korvaan.

Isä nauroi ja katsoi pitkää tyttöään, joka istui häntä vastapäätä ruskeilla kasvoillaan harvinaisen hellä ilme.

— Huolimatta kiharaisesta pojanpäästä en enää näe 'poikaani Jota', jonka jätin vuosi sitten, herra March sanoi.

— Näen nuoren neidin, joka kiinnittää kauluksensa suoraan, nyörittää kenkäänsä kunnollisesti, ei vihellä, ei puhu katukieltä eikä makaa matolla kuten ennen. Hänen kasvonsa ovat valvomisesta ja

levottomuudesta käyneet laihoiksi ja kalpeiksi, mutta katselen niitä mielelläni, sillä ne ovat tulleet lempeämmiksi. Hänen äänensä on matala, hän ei liiku äänekkäästi ja kolistellen, vaan hiljaa ja kauniisti, ja hoitaa pikku sisartaan äidillisen hellästi, mikä suuresti ilahduttaa minua. Melkein kaipaen entistä villiä tyttöäni, mutta jos hänen sijaansa saan voimakkaan, avuliaan, lämminsydämisen naisen, olen täysin tyytyväinen. En tiedä, tekikö keritseminen hyvää mustalle lampaalle, mutta sen tiedän etten koko Washingtonista löytänyt mitään kyllin kaunista ostettavaa niillä kahdellakymmenellä dollarilla, jotka hyvä tyttöni lähetti minulle.

Jon virkut silmät himmentyivät hetkeksi, ja hänen laihat kasvonsa punastuivat heleästi tulen kajossa, kun hän kuuli isänsä kiitoksen ja tunsikin ansaitseviensa osan siitä.

— Nyt Beth, sanoi Amy, joka kiihkeästi mutta kärsivällisesti odotti vuoroaan.

— Bethistä on niin vähän jäljellä, että pelkään hänen kokonaan haihtuvan käsistäni, jos sanon paljon, vaikkei hän olekaan enää niin ujo kuin ennen, alkoi isä hilpeänä, mutta muisti sitten, kuinka vähällä Beth oli todella ollut haihtua heidän käsistään, ja syleili häntä hellästi, poski hänen poskellaan: — Olen saanut sinut terveeksi, oma Bethini, ja Jumalan avulla saan pitääkin sinut terveenä.

Lyhyen hiljaisuuden jälkeen hän katsoi Amyyn, joka istui jakkaralla hänen jalkojensa juuressa, hyväili hänen välkkyvää tukkaansa ja sanoi:

— Huomasin ettei Amy päivällisellä valinnut itselleen parhaita paloja, juoksi äitinsä asioita koko iltapäivän, jätti Megille paikkansa illalla ja on kaiken päivää kiltisti ja iloisena auttanut muita. Huomaan myös ettei hän enää marise eikä ole ärtyinen eikä seisoskele peilin edessä. Tästä kaikesta päätelen että hän on oppinut ajattelemaan enemmän muita ja vähemmän itseään ja päättänyt ryhtyä muovaamaan luonnettaan yhtä huolellisesti kuin pieniä saviesineitään. Olen iloinen siitä, sillä vaikka olisinkin hyvin ylpeä jos joskus näkisin hänen veistämänsä kauniin kuvapatsaan, olen äärettömän paljon ylpeämpi rakastettavasta tyttärestä, joka kykenee tekemään elämän kauniiksi itselleen ja muille.

— Mitä nyt ajattelet, Beth? kysyi Jo, kun Amy oli kiittänyt isäänsä ja kertonut sormuksesta.

— Luin tänään "Kristityn vaelluksesta", kuinka Kristitty ja Toivova monien vaivojen jälkeen tulivat kauniille vihreälle niitylle, missä liljat kukkivat läpi vuoden, ja levähtivät siellä kuten mekin nyt ennen kuin jatkoivat matkaansa, vastasi Beth. Sitten hän irtautui isänsä syleilystä ja meni hitaasti pianoa kohti sanoen:

— Nyt on laulamisen aika, ja tahdon olla vanhalla paikallani. Koetan laulaa paimenpojan laulun, jonka vaeltajat kuulsivat. Olen tehnyt siihen sävelen, koska isä pitää siitä.

Ja Beth istui rakkaan pianonsa ääreen, painoi pehmeästi koskettimia ja lauloi suloisella äänellään, jota he eivät olleet uskoneet saavansa enää kuulla.

23.

MARCHIN TÄTI TEKEE RATKAISUN

Kuin mehiläisparvi hyörivät äiti ja tytöt herra Marchin läheisyydessä seuraavana päivänä jättäen kaiken muun vain katsellakseen ja palvellakseen kotiintullutta sairasta, joka oli melkein tukehtua pelkkään hellyyteen. Kun hän istui tynnyjensä ja peittojensa keskellä suuressa nojatuolissa Bethin sohvan vieressä toiset kolme läheisyydessään ja kun Hanna silloin tällöin pisti päänsä ovesta katsellakseen 'herrakultaa', ei mitään näyttänyt puuttuvan heidän onnestaan.

Mutta jotakin sentään puuttui, ja perheen vanhimmat jäsenet tunsivat sen, vaikka kukaan ei sitä tunnustanut. Herra ja rouva March katsahivat toisiinsa levottomina, kun heidän silmänsä seurasivat Megiä. Jolla oli äkillisiä vakavuuden puuskia, ja hän pui nyrkkiä herra Brooken sateensuojalle, joka oli unohtunut eteiseen. Meg oli hajamielinen, ujo ja hiljainen, hätkähti kun ovikello soi ja punastui, kun Johnin nimi mainittiin. Amy sanoi:

— Kaikki näyttävät odottavan jotakin eikä kukaan osaa olla rauhassa. Se on hyvin kummallista, kun isäkin on jo saatu onnellisesti kotiin.

Beth puolestaan ihmetteli viattomana, miksi naapurit eivät pistäytyneet katsomaan heitä kuten tavallisesti.

Iltapäivällä tuli Laurie ja huomattessaan Megin ikkunassa näytti äkkiä joutuvan tavattoman intomielisyyden valtaan, heittäytyi polvilleen lumeen, löi rintaansa, repi tukkaansa ja väenteli

rukoilevasti käsiään, ja kun Meg käski häntä käyttäytymään järkevästi ja menemään tiehensä, hän oli vääntävinään kyyneliä nenäliinastaan ja hoiperteli nurkan taa äärimmäisen epätoivon vallassa.

— Mitä tuo typerä poika tarkoittaa? sanoi Meg nauraen ja koettaen näyttää viattomalta.

— Hän vain näyttää kuinka sinun Johnisi tulee käyttäytymään ennen pitkää. Liikuttavaa, eikö totta? sanoi Jo ylenkatseellisesti.

— Älä sano 'minun Johnini', se ei ole oikein eikä totta. Mutta Megin ääni viivähti hieman noissa sanoissa ikään kuin niiden lausuminen olisi ollut hänelle mieluista. — Älä viitsi tehdä kiusaa, Jo, olenhan sanonut etten välitä hänestä — aivan niin — eikä siitä ole sen enempää sanottavaa, mutta meidän kaikkien pitää olla ystävällisiä hänelle kuten ennenkin.

— Sitä emme voi, jotakin on jo sanottu, ja Laurien kepponen on pilannut sinut tykkänään. Minä näen sen, ja niin näkee äitikin. Sinä et ole enää hitustakaan oma entinen itsesi, ja olet hirvittävän kaukana minusta. En aio kiusata sinua ja tahdon kantaa tämän kuin mies, mutta toivon että asia olisi jo valmis ja ohitse. En siedä odottamista, niin että jos yleensä aiot jotakin tehdä, niin pidä kiirettä että pääsemme siitä, sanoi Jo kärtyisesti.

— Enhän minä voi sanoa enkä tehdä mitään ennen kuin hän on puhunut, ja sitä hän ei tee koska isä sanoi hänelle, että olen vielä liian nuori, aloitti Meg ja kumartui työnsä yli huulilla pienen pieni hymy, joka ilmoitti ettei hän ollut asiassa täysin yhtä mieltä isänsä kanssa.

— Jos hän puhuisi, et tietäisi mitä sanoa, vaan punastuisit ja rupeaisit itkemään tai antaisit hänen tehdä mitä hyvänsä, sen sijaan että sanoisit koreasti ja jyrkästi: "Ei".

— En ole niin tyhmä ja heikko kuin luulet. Tiedän tarkalleen mitä sanoisin, olen jo suunnitellut kaikki valmiiksi, niin että hän ei voi yllättää minua. Eihän sitä koskaan tiedä mitä voi tapahtua, ja tahdon olla valmistunut.

Jo ei voinut olla hymyilemättä arvokkaalle ilmeelle, jonka Meg tietämättään oli saanut kasvoilleen ja joka oli yhtä pukeva kuin heleä puna, joka vaihteli hänen poskillaan.

— Voisitkohan kertoa minulle mitä sanoisit? kysyi Jo hiukan kunnioittavammissa sävyssä.

— Aivan mainiosti, olet kuusitoistavuotias nyt, siis kyllin vanha uskotukseni, ja minun kokemukseni ovat ehkä sinulle hyödyksi sitten kun sinulla itselläsi on samanlaisia asioita.

— Kiitoksia vain, ei tarvita! On vitsikästä katsella toisten ihmisten rakastelua, mutta olisin hullu jos itse rupeaisin, sanoi Jo hätäntyneenä jo pelkästä ajatuksesta.

— Et lainkaan, jos vain pitäisit hyvin paljon jostakin ihmisestä ja hän pitäisi sinusta, sanoi Meg kuin itsekseen ja katsoi ulos puistokäytävälle, jossa hän usein kesäillan hämärässä oli nähnyt rakastuneiden parien kävelevän.

— Sinunhan piti kertoa mitä sanot tuolle miehelle, sanoi Jo särkien kovakouraisesti sisarensa pienen unelman.

— Voi, minä sanoisin vain täysin levollisesti ja päättävästi: "Kiitoksia, herra Brooke, olette hyvin ystävällinen, mutta olen yhtä mieltä isän kanssa siinä että toistaiseksi olen liian nuori sitomaan itseäni. Älkääkä viitsikö sanoa enää mitään, vaan ollaan ystäviä kuten ennenkin."

— Hm, onhan se aika jäykkää ja jäähdyttävää. En usko että koskaan sanoisit niin, ja tiedän ettei hän tyytyisi siihen. Jos hän käyttäytyisi kuin hylätyt rakastajat kirjoissa, suostuisit mieluummin kuin pahoittaisit hänen mieltään.

— Ei, en minä suostuisi. Sanon hänelle että se on luja päätökseni ja poistun huoneesta arvokkaasti.

Meg nousi ja alkoi juuri harjoitella tuota arvokasta poistumista, kun eteisestä kuuluvat askelet saivat hänet lentämään takaisin paikalleen ja ompelemaan niin vimmatusti kuin hänen elämänsä olisi riippunut juuri sen sauman lopettamisesta määräminuutilla. Jo nauroi salaa tuota äkillistä muutosta, ja kun kuului hiljainen koputus, hän avasi oven kaikkea muuta kuin vieraanvaraisen näköisenä.

— Hyvää iltaa. Tulin hakemaan sateensuojaani ja katsomaan kuinka isänne jaksaa tänään, sanoi herra Brooke hieman hämmentyneenä, sillä molempien tyttöjen kasvot olivat sangen puhuvia.

— Se voi oikein hyvin, hän on telineellä, minä menen käskemään hänet ja sanomaan sille että olette täällä.

Ja sekoitettuaan isänsä ja sateensuojan sopivasti yhteen Jo karkasi ja jätti Megille tilaisuuden pitää

puheensa ja osoittaa arvokkuuttaan. Mutta heti kun hän oli kadonnut, alkoi Meg vetäytyä ovea kohti mutisten:

— Äiti varmaan mielellään näkee teidät. Olkaa hyvä ja istukaa, minä menen hakemaan hänet.

— Älkää menkö, vai pelkäätekö minua, Margaret?

Ja herra Brooke näytti olevan niin pahoillaan, että Meg arveli sanoneensa jotakin hyvin epäystävällistä. Hän punastui korvannipukoitaan myöten, sillä Brooke ei ollut koskaan ennen sanonut häntä Margaretiksi, ja oli ihmeellistä, kuinka luonnollista ja suloista oli kuulla hänen sanovan niin. Tahtoen kaikin mokomin näyttää ystävälliseltä ja huolettomalta Meg ojensi luottavaisesti kätensä ja sanoi kiitollisena:

— Kuinka voisin pelätä, kun olette ollut niin ystävällinen isälle?
Toivoisin vain että osaisin kyllin kauniisti kiittää teitä siitä.

— Sanonko teille millä tavalla? kysyi herra Brooke pitäen tuota pientä kättä lujasti omissaan ja katsoen Megiin ruskein silmin, jotka olivat niin täynnä rakkautta, että tytön sydän alkoi rajusti sykkiä ja hän olisi samanaikaisesti tahtonut sekä juosta pois että jäädä kuuntelemaan.

— Oi, ei, ette saa — minä en tahdo, sanoi Meg ja koetti vetää pois kätensä. Huolimatta vakuutuksestaan hän näytti hyvin pelästyneeltä.

— En tahtoisi kiusata teitä, mutta minun täytyy saada tietää, välitättökö minusta edes hiukan, Meg. Minä rakastan teitä hyvin paljon, sanoi herra Brooke hellästi.

Tässä olisi ollut sopiva hetki tuolle levolliselle, järkevälle puheelle, mutta Meg ei pitänyt sitä. Hän ei muistanut siitä sanaakaan, katsoi vain alaspäin ja sanoi: "En minä tiedä", niin hiljaa että Johnin täytyi kumartua kuulemaan tuota hupsua pientä vastausta.

Hänen mielestään se kai kuitenkin maksoi vaivan, sillä hän hymyili itsekseen hyvin tyytyväisenä, puristi kiitollisena Megin kättä ja sanoi herttaiseen tyyneen tapaansa:

— Tahdottehan koettaa päästä selville asiasta? Minä tahtoisin tietää niin paljon, sillä en voi mennä iloisena työhöni ennen kuin tiedän saanko lopulta palkkani vai en.

— Minä olen liian nuori, sopersi Meg, joka ei voinut käsittää omaa hämmennystänsä.

— Minä odotan, ja sillä välin voitte oppia pitämään minusta. Olisiko se hyvin vaikea läksy, rakas?

— Ei tietenkään jos vain tahdon oppia, mutta...

— Tahtokaa sitten, Meg. Minä pidän opettamisesta, ja tämä on helpompaa kuin saksan kieli, keskeytti John ja otti haltuunsa toisenkin käden, joten Megillä ei ollut tilaisuutta kätkeä kasvojaan, kun John kumartui katsomaan niitä.

Hänen äänensävyänsä oli pyytävä kuten sopikin, mutta vilkaistessaan häneen salaa Meg huomasi, että hänen silmänsä olivat yhtä iloiset kuin hellät ja että hänen huulillaan leikki menestyksestään varman tyytyväinen hymy. Tämä ärsytti tyttöä, Annie Moffatin tyhmit opetukset keimailutaidosta tulivat hänen mieleensä, ja vallanhimo, joka uinuu parhaittenkin pikku naisten rinnassa, heräsi ja nosti päätään. Hän oli kiihtynyt eikä tuntenut omaa itseään, ja tietämättä mitä tehdä hän äkillisen mielijohteen valtaamana veti kätensä pois ja sanoi kärtyisesti:

— Minä en tahdo. Olkaa hyvä ja menkää pois ja antakaa minun olla.

John Brooke parka oli sen näköinen kuin hänen ihana pilvilinnansa olisi luhistunut hänen päälleen. Hän ei ollut koskaan ennen nähnyt Megiä tuollaisena ja oli vallan hämmäntynyt.

— Tarkoitatteko sitä todellakin? kysyi hän hätäntyneenä seuraten silmillään poistuvaa Megiä.

— Tarkoitan. En tahdo että minua vielä vaivataan sellaisilla asioilla. Isä sanoo että minun ei pidä vielä ajatella niitä, se on liian aikaista, enkä itsekään tahtoisi.

— Enkö saa toivoa että mielenne vähitellen muuttuu? Minä odotan, enkä puhu mitään ennen kuin olette saanut aikaa miettiä asiaa. Älkää leikkikö kanssani, Meg. En olisi uskonut sitä teistä.

— Uskokaa minusta mitä tahdotte. Parasta olisi jos ette uskoisi mitään, sanoi Meg, joka tunsu ilkeätä tyydytystä koetellessaan kosijansa kärsivällisyyttä ja huomattessaan oman voimansa.

John Brooke oli nyt totinen ja kalpea ja muistutti suurella määrällä niitä romaanisankareita, joita Meg

ihaili, paitsi että hän ei lyönyt otsaansa eikä astellut kiivain askelin lattialla kuten nämä, vaan seisoipaikoillaan katsellen Megiä niin surullisesti ja hellästi, että tyttö alkoi sulaa vastoin tahtoaan. En takaa mitä seuraavassa silmänräpäyksessä olisi voinut tapahtua, jollei juuri tällä jännittävällä hetkellä Marchin täti olisi tullut laahustanut huoneeseen.

Vanha rouva ei ollut voinut vastustaa haluaan tulla tapaamaan veljenpoikaansa. Hän oli kävelyllään tavannut Laurien ja kuultuaan tältä herra Marchin tulosta oli suoraan lähtenyt katsomaan häntä. Koska koko perhe oli askareissaan takahuoneissa, hän oli päässyt huomaamatta sisään ja aikoi yllättää sukulaisensa. Hän yllättikin kaksi heistä niin perin pohjin että Meg hyppäsi pystyyn kuin olisi nähnyt kummituksen ja herra Brooke häipyi kirjastoon.

— Siunatkoon, mitä tämä merkitsee? huudahti vanha rouva koputtaen kepillään lattiaan ja katsoi tuikeasti purppuranpunaiseksi lehahtaneeseen nuoreen neitoon.

— Hän on eräs isän ystävä. Voi, kuinka hämmästyin kun näin teidät, änkytti Meg, joka tunsikin että läksytys oli tulossa.

— Sen kyllä näkee, sanoi Marchin täti ja istuutui. Sitten hän koputti lattiaan uudestaan ja tiuskaisi:

— Mutta mitä isän ystävä on sanonut, kun olet punainen kuin pioni? Täällä on jotakin tekeillä, ja tahdon tietää mitä.

— Me vain puhelimme vähän. Herra Brooke tuli hakemaan sateensuojaansa, alkoi Meg, joka toivoi että herra Brooke ja hänen sateensuojansa olisivat onnellisesti poissa talosta.

— Brooke? Tuon pojan kotiopettajako? Ahaa, minä ymmärrän. Minä tiedän kaikki. Jo sotkeutui kerran sanoissaan puhuessaan isänsä kirjeestä, ja pakotin hänet kertomaan kaikki. Ethän vain ole mennyt vastaamaan hänelle myöntävästi, lapsi? huusi Marchin täti kauhistuneen näköisenä.

— Hiljaa, hän voi kuulla. Menenkö hakemaan äitiä? sanoi Meg hätäntyneenä.

— Ei vielä. Minulla on sinulle sanottavaa, ja tahdon keventää mieleni heti. Sano minulle, aiotko mennä naimisiin tuon Rookin kanssa? Jos sen teet, et saa koskaan penniäkään minulta. Muista se ja ole järkevä tyttö, sanoi vanha rouva painokkaasti.

Nyt sattui niin että tädillä oli vallan tavaton taito herättää vastustushalua maailman sävyisimmissäkin ihmisissä. Parhaimmissakin meistä piilee hitunen kapinanhenkeä, varsinkin kun olemme nuoria ja rakastuneita. Jos Marchin täti olisi pyytänyt Megiä ottamaan vastaan John Brooken tarjouksen, tyttö olisi luultavasti selittänyt sen olevan aivan mahdotonta, mutta kun häntä jyrkästi käskettiin olemaan välittämättä miehestä, vaikutus oli aivan päinvastainen ja Meg päättikin ruveta pitämään hänestä. Sekä vastustushalu että uinuva rakkaus tekivät päätöksen helpoksi, ja koska Meg oli hyvin kiihtynyt, hän vastusti vanhaa rouvaa tulisesti ja urhoollisesti.

— Minä menen naimisiin kenen kanssa tahdon, täti, ja te voitte jättää rahanne kenelle suvaitsette, hän sanoi keikauttaen päättävästi niskaansa.

— Kuulkaahan vain! Tuolla tavallako sinä seuraat neuvojani, hyvä neiti? Muista minun sanoneen että kadut sitä vielä.

— Ei se ainakaan pahempaa ole kuin muutamien elämä kolkoissa isoissa taloissa, vastasi Meg.

Marchin täti pani silmälasit nenälleen ja katseli tyttöä, sillä hän ei ollut koskaan nähnyt häntä mokomalla tuulella. Megkin ihmetteli itseään, mutta samalla hän tunsikin olevansa voimakas ja riippumaton ja iloitsi saadessaan osoittaa, että hänellä oli oikeus rakastaa Johnia.

Täti huomasi aloittaneensa väärästä päästä ja teki lyhyen äänettömyyden jälkeen uuden hyökkäyksen sanoen niin lempeästi kuin osasi:

— Kas niin, Meg kulta, ole nyt järkevä ja seuraa neuvoani. Tarkoitin parastasi, enkä tahtoisi että turmelet koko elämäsi tekemällä alussa erehdyksen. Sinun pitää päästä hyviin naimisiin ja auttaa perhettäsi. Sinun velvollisuutesi on ottaa rikas mies, ja on hyvä että joku saa sinut ymmärtämään sen.

— Isä ja äiti eivät ajattele niin, he pitävät Johnista, vaikka hän onkin köyhä.

— Vanhempasi, tyttöseni, eivät ymmärrä näitä asioita enempää kuin kaksi kapalovauvaa.

— Olen iloinen siitä, huudahti Meg. Marchin täti ei kiinnittänyt huomiotaan hänen sanoihinsa, vaan jatkoi saarnaansa:

— Tämä Rook on köyhä, eikä hänellä luultavasti ole rikkaita sukulaisiakaan, vai kuinka?

— Ei, mutta hänellä on paljon ystäviä.

— Et voi elää hänen ystäviensä kustannuksella. Koeta vain, niin näet pian kuinka he kylmenevät. Onko hänellä jokin virka?

— Ei vielä, mutta herra Laurence kyllä auttaa häntä saamaan sopivan toimen.

— Se kestää kauan. James Laurence on oikullinen vanha herra eikä ole hyvä olla riippuvainen hänestä. Aiot siis mennä naimisiin miehen kanssa, jolla ei ole rahaa, ei asemaa eikä virkaa, niinkö? Sitten saat tehdä työtä vielä enemmän kuin nyt, vaikka voisit elää mukavuudessa kaiken ikäsi jos tottelisit minua. Luulin sinua järkevämmäksi, Meg.

— En voisi valita paremmin, vaikka odottaisin kaiken ikäni. John on hyvä, viisas ja tarmokas, hän on hyvin lahjakas, hän tahtoo tehdä työtä ja on varma menestyksestään. Kaikki pitävät hänestä ja kunnioittavat häntä, ja olen ylpeä siitä, että hän välittää minusta, vaikka olenkin köyhä ja nuori ja ymmärtämätön, sanoi Meg, vakavuudessaan kauniimpana kuin koskaan ennen.

— Hän tietää että sinulla on rikkaita sukulaisia, lapsi, siinä hänen kiintymyksensä salaisuus.

— Kuinka uskallatte sanoa sellaista, täti! John on sellaisen halpamaisuuden yläpuolella, enkä tahdo kuunnella teitä hetkeäkään, jos puhutte noin, huusi Meg suuttuneena. — Minun Johnini ei menisi naimisiin rahan tähden enempää kuin minä itsekään. Me tahdomme tehdä työtä ja aiomme odottaa. En pelkää köyhyyttä, sillä vaikka olen köyhä, olen ollut aina onnellinen ja tiedän että tulen onnelliseksi hänen kanssaan, sillä hän rakastaa minua ja minä...

Meg pysähtyi muistaen äkkiä, ettei hän ollut vielä ollenkaan tehnyt päätöstään, että hän oli käsenyt Johninsa menemään pois ja että tämä kenties kuuli hänen puheensa.

Täti oli hyvin suutuksissaan, sillä hän oli saanut päähänsä, että kauniin veljenpojantytären olisi mentävä hienoihin naimisiin, mutta tuon onnellisen nuoren tytön kasvoissa oli jotakin, joka sai yksinäisen vanhan naisen tuntemaan itsensä äkkiä surulliseksi ja katkeraksi.

— Hyvä on, minä pesen käteni koko asiasta. Sinä olet itsepäinen lapsi ja menetät tämän hullun teon vuoksi enemmän kuin aavistatkaan. Ei, minä en jää tänne, olen pettynyt sinun suhteesi enkä tahdo nähdä isäsikään nyt. Älä odota mitään minulta kun olet naimisissa, tuon Brookesi ystävät saavat pitää sinusta huolta. Olen katkaissut välini sinuun ainiaaksi.

Ja Marchin täti läimäytti oven kiinni Megin nenän edestä ja poistui vihan vimmassa. Hän näytti vievän mukanaan tytön koko rohkeuden, sillä jäätyään yksin seisoi Meg hetkisen epävarmana tietämättä pitäisikö hänen nauraa vai itkeä. Ennen kuin hän ehti tehdä päätöksensä, oli herra Brooke rientänyt hänen luokseen ja sanonut yhdessä henkäyksessä:

— En voinut mitään sille että kuulin kaikki, Meg. Kiitos että puolustitte minua, ja kiitos tädillenne, joka osoitti teille että sentään välitätte minusta vähäsen.

— En tiennyt kuinka paljon, ennen kuin hän puhui teistä pahaa, alkoi Meg.

— Eikö minun siis tarvitse mennä pois, saanko jäädä tänne ja olla onnellinen, rakas?

Tässä olisi taaskin ollut mainio tilaisuus pitää tuo masentava puhe ja poistua arvokkaasti, mutta Meg ei muistanut kumpaakaan ja häpäisi itsensä ainiaaksi Jon silmissä kuiskaamalla nöyrästi: — Saat, John, ja kätkemällä kasvonsa herra Brooken liiviin.

Viisitoista minuuttia Marchin tädin lähdön jälkeen Jo tuli hiljaa alas portaita, pysähtyi hetkiseksi arkihuoneen oven eteen, ja kun sieltä ei kuulunut mitään ääntä, hän nyökäytti päätään ja hymyili tyytyväisenä sanoen itsekseen:

— Meg on lähettänyt hänet pois niin kuin päätimme, ja asia on sillä selvä. Minä menen kuulemaan, kuinka se oikein kävi, niin saanpa kerrankin nauraa makeasti.

Mutta tuota makeata naurua Jo-parka ei koskaan saanut, sillä näky, joka aukeni hänen eteensä, sai hänet pysähtymään kynnykselle kuin kivettyneenä, suu ja silmät selkoselällään. Kun astuu sisään riemuitsemaan vihollisen häpeästä ja ylistämään lujaluontoista sisarta, joka on karkottanut luotaan vastenmielisen kosijan, on epäilemättä järkyttävää nähdä että vihollinen istuukin autuaallisen näköisenä sohvassa ja lujaluontoinen sisar keinahtelee hänen polvellaan kasvoilla viheliäisen alistuva ilme. Jo päästi jonkinlaisen voihkaisun, aivan kuin olisi äkkiä saanut kylmän suihkun niskaansa — näin järkyttävä yllätys salpasi hänen hengityksensä tykkäänään.

Kuullessaan tuon oudon äänen rakastuneet kääntyivät ja näkivät hänet. Meg hypähti alas näyttäen sekä ujolta että ylpeältä, mutta 'tuo mies', kuten Jo nimitti häntä, vain nauroi, suuteli ällistynyttä tulijaa ja sanoi kylmäverisesti:

— Jo-sisar, onnittele meitä.

Se oli jo häväistystä loukkauksen jälkeen — se oli jo liikaa — ja tehden hurjan, mielenosoituksellisen liikkeen käsillään Jo ryntäsi sanaakaan sanomatta tiehensä. Hän syöksyi yläkertaan ja pelotti sairaita huutamalla epätoivoisesti:

— Äiti, isä, menkää pian alas. John Brooke tekee jotakin kamalaa, ja Meg pitää siitä.

Herra ja rouva March lähtivät kiireesti huoneesta, ja Jo heittäytyi vuoteelle ja kertoi itkien ja pauhaten tuon hirvittävän uutisen Bethille ja Amylle. Mutta pikkutyöt pitivätkin tapahtumaa hauskana ja jännittävänä, ja Jo sai heiltä perin vähän lohdutusta. Niinpä hän pakeni vanhaan turvapaikkaansa ullakolle ja uskoi surunsa rotille.

Kukaan ei saanut koskaan tietää mitä sinä iltapäivänä tapahtui arkihuoneessa, mutta paljon siellä puhuttiin, ja hiljainen herra Brooke hämmästytti kaikkia sillä kaunopuheisuudella ja rohkeudella, jolla hän puolusti asiaansa, kertoi suunnitelmistaan ja vakuutti järjestävänsä kaiken parhain päin.

Teekello soi ennen kuin hän oli lopettanut kuvauksensa siitä paratiisista, jonka hän aikoi hankkia Megille, ja hän saattoi tytön ylpeänä pöytään, ja molemmat näyttivät niin onnellisilta, ettei Jolla ollut sydäntä olla mustasukkainen eikä tyytymätön.

Amyyn Johnin huomaavaisuus ja Megin arvokkuus tekivät syvän vaikutuksen, Beth säteili heille kaukaa, ja herra ja rouva March katselivat nuorta paria niin tyytyväisinä ja hellästi, että Marchin täti oli aivan ilmeisesti ollut oikeassa kun sanoi heidän ymmärtävän asioita 'yhtä vähän kuin kaksi kapalovauvaa'. Kukaan ei syönyt paljon, mutta kaikki näyttivät hyvin onnellisilta, ja vanha huone, jossa perheen ensimmäinen romanssi alkoi, näytti aivan kirkastuneelta.

— Nyt et voi sanoa, ettei koskaan tapahdu mitään hauskaa, vai voitko, Meg? kysyi Amy, joka pohti mielessään, miten hän ryhmittäisi rakastavaiset piirtäessään heidän kuvansa.

— En, enpä totisesti. Kuinka paljon onkaan tapahtunut sen jälkeen kun sanoin niin! Minusta tuntuu kuin siitä olisi jo vuosi, sanoi Meg silmät unelmoiden.

— Tällä kertaa tulevat ilot heti surujen jälkeen. Useimmissa perheissä sattuu silloin tällöin vaiheikas vuosi. Tämä vuosi on ollut sellainen, mutta se päättyy sentään hyvin.

— Päättyköön ensi vuosi paremmin, mutisi Jo, jonka mielestä oli kovaa nähdä Megin kokonaan syventyneen vieraan ihmisen kasvojen katselemiseen. Jo rakasti muutamia ihmisiä hyvin hellästi ja oli peloissaan, jos heidän rakkautensa uhkasi syystä tai toisesta vähentyä tai loppua.

— Toivon että kolmas vuosi tästä lukien päättyy vieläkin paremmin, ja niin se päättyykin, jos saan elää ja toteuttaa suunnitelmani, sanoi herra Brooke ja hymyili Megille ikään kuin kaikki olisi nyt mahdollista hänelle.

— Eikö ole ikävää odottaa? kysyi Amy, joka olisi tahtonut häät pidettäväksi heti paikalla.

— Minulla on niin paljon opittavaa ennen kuin olen valmis, että aika tuntuu varsin lyhyeltä, vastasi Meg kasvoillaan viehättävä vakavuus, jota niissä ei ollut nähty ennen.

— Sinun tarvitsee vain odottaa, minä teen kaiken työn, sanoi John ja aloitti työnsä nostamalla Megin nenäliinan lattialta. Hänen kasvoillaan oli ilme, joka sai Jon pudistamaan päätään ja sanomaan itseksensä, kun ulko-ovi paukahti:

— Haa, Laurie tulee. No, nyt saadaan aikaan pieni järkevä keskustelu.

Mutta Jo erehtyi, sillä Laurie työntyivät ovesta huoneeseen tulvillaan hyvää tuulta, kädessä suunnaton kukkakimppu 'rouva John Brookelle', ja silminnähävästi uskoen että koko asiasta sai kiittää hänen erinomaisia toimenpiteitään.

— Tiesin kyllä että Brooke saisi tahtonsa läpi. Niin hän aina saa, ja kun hän päättää jotakin, hän myös toteuttaa sen, vaikka taivas kaatuisi hänen niskaansa, sanoi Laurie ojennettuaan kukkavihkonsa ja lausuttuaan onnittelunsa.

— Paljon kiitoksia suosituksesta. Katson sen hyväksi enteeksi tulevaisuudelle ja kutsun sinut täten häihini, vastasi herra Brooke, joka tällä hetkellä oli suopea koko ihmissukua, niinpä siis myös vallatonta

oppilastaan kohtaan.

— Minä tulen, vaikka olisin toisessa päässä maailmaa. Pelkästään Jon kasvojen näkeminen sinä päivänä olisi pitkän matkan arvoinen. Et näytä olevan juuri juhlatuulella, hyvä neiti, mikä on hätänä? kysyi Laurie seuraten ystävänsä arkihuoneen nurkkaan sillä aikaa kun kaikki muut olivat menneet tervehtimään herra Laurencea.

— En hyväksy heidän liittoansa, mutta olen päättänyt kestää sen enkä sano sanaakaan sitä vastaan, sanoi Jo juhlaallisesti. — Sinä et tiedä kuinka vaikea minun on luopua Megistä, hän jatkoi, ja hänen äänensä värisi hieman.

— Eihän sinun tarvitse luopua hänestä. Saat pitää ainakin puolet, lohdutti Laurie.

— Ei se ole enää samanlaista kuin ennen. Minä olen kadottanut rakkaimman ystäväni, huokasi Jo.

— Onhan sinulla sentään minut. Tiedän kyllä ettei minusta ole paljoa iloa, mutta pysyn luonasi, Jo, koko elämäni. Kautta kunniani, minä pysyn! Ja Laurie tarkoitti mitä hän sanoi.

— Minä tiedän että pysyt, ja olen siitä rajattoman kiitollinen. Sinä annat minulle aina korvauksen kaikesta, Teddy, vastasi Jo puristaen hänen kättään.

— Kas niin, älä mökötä enää, kuomaseni. Kaikki on hyvin, niin kuin näet. Meg on onnellinen, Brooke on kova poika ja hankkii kyllä pian toimen itselleen, isoisä auttaa häntä, ja ajatteles kuinka vitsikästä on nähdä Meg omassa pienessä kodissaan! Pidämme hurjan hauskaa, kun hän on poissa. Silloin olen jo pian päässyt lukiosta, ja voimme matkustaa ulkomaille tai tehdä jotakin muuta repäisevää. Eikö se lohduta sinua?

— Pitäisihän sen lohduttaa, mutta ei sitä tiedä mitä voi tapahtua kolmessa vuodessa, sanoi Jo miettiväisenä.

— Se on totta. Etkö tahtois katsoa tulevaisuuteen ja nähdä missä me kaikki olemme silloin? Minä tahtoisin.

— Minä en, voisinhan nähdä jotakin surullista, ja nyt kaikki näyttää niin onnelliselta etten usko että paljon parempaa voisi tullaakaan. Ja Jon katse liukui hitaasti ympäri huonetta, ja hänen silmänsä kirkastuivat, sillä näky oli todella hauska.

Isä ja äiti istuivat yhdessä ja elivät uudelleen sen elämäkerran ensimmäisiä lukuja, joka oli alkanut heille parikymmentä vuotta sitten.

Amy piirsi kihlaparia, joka istui muista syrjään vetäytyneenä omassa kauniissa maailmassaan. Heidän ympärillään oleva hohde kirkasti heidän kasvonsa tavalla, jota pikku taitelija ei voinut saada esille.

Beth makasi sohvalla puhellen iloisesti vanhan ystävänsä, herra Laurencen kanssa, ja tämä piti hänen pientä kättään omassaan aivan kuin tuntien, että se pystyisi johdattamaan häntä samaa rauhallista tietä pitkin, jota tyttönen kulki.

Jo lojui lempipaikallaan matalalla istuimella, kasvoillaan vakava, tyyni ilme, joka puki häntä parhaiten, ja Laurie nojautui hänen tuolinsa selkänöjaan, leuka hänen kiharaisen päänsä kohdalla, huulillaan ystävällisin hymynsä, ja nyökäytti päätään kohti isoa peiliä, josta Jon kirkkaat silmät katselivat häntä.

*** END OF THE PROJECT GUTENBERG EBOOK PIKKU NAISIA ***

Updated editions will replace the previous one—the old editions will be renamed.

Creating the works from print editions not protected by U.S. copyright law means that no one owns a United States copyright in these works, so the Foundation (and you!) can copy and distribute it in the United States without permission and without paying copyright royalties. Special rules, set forth in the General Terms of Use part of this license, apply to copying and distributing Project Gutenberg™ electronic works to protect the PROJECT GUTENBERG™ concept and trademark. Project Gutenberg is a registered trademark, and may not be used if you charge for an eBook, except by following the terms of the trademark license, including paying royalties for use of the Project Gutenberg trademark. If you do not charge anything for copies of this eBook, complying with the trademark license is very easy. You may use this eBook for nearly any purpose such as creation of derivative works, reports, performances and research. Project Gutenberg eBooks may be modified and printed and given away—you may do practically ANYTHING in the United States with eBooks not protected by U.S. copyright law. Redistribution is subject to the trademark license, especially commercial redistribution.

START: FULL LICENSE
THE FULL PROJECT GUTENBERG LICENSE
PLEASE READ THIS BEFORE YOU DISTRIBUTE OR USE THIS WORK

To protect the Project Gutenberg™ mission of promoting the free distribution of electronic works, by using or distributing this work (or any other work associated in any way with the phrase “Project Gutenberg”), you agree to comply with all the terms of the Full Project Gutenberg™ License available with this file or online at www.gutenberg.org/license.

Section 1. General Terms of Use and Redistributing Project Gutenberg™ electronic works

1.A. By reading or using any part of this Project Gutenberg™ electronic work, you indicate that you have read, understand, agree to and accept all the terms of this license and intellectual property (trademark/copyright) agreement. If you do not agree to abide by all the terms of this agreement, you must cease using and return or destroy all copies of Project Gutenberg™ electronic works in your possession. If you paid a fee for obtaining a copy of or access to a Project Gutenberg™ electronic work and you do not agree to be bound by the terms of this agreement, you may obtain a refund from the person or entity to whom you paid the fee as set forth in paragraph 1.E.8.

1.B. “Project Gutenberg” is a registered trademark. It may only be used on or associated in any way with an electronic work by people who agree to be bound by the terms of this agreement. There are a few things that you can do with most Project Gutenberg™ electronic works even without complying with the full terms of this agreement. See paragraph 1.C below. There are a lot of things you can do with Project Gutenberg™ electronic works if you follow the terms of this agreement and help preserve free future access to Project Gutenberg™ electronic works. See paragraph 1.E below.

1.C. The Project Gutenberg Literary Archive Foundation (“the Foundation” or PGLAF), owns a compilation copyright in the collection of Project Gutenberg™ electronic works. Nearly all the individual works in the collection are in the public domain in the United States. If an individual work is unprotected by copyright law in the United States and you are located in the United States, we do not claim a right to prevent you from copying, distributing, performing, displaying or creating derivative works based on the work as long as all references to Project Gutenberg are removed. Of course, we hope that you will support the Project Gutenberg™ mission of promoting free access to electronic works by freely sharing Project Gutenberg™ works in compliance with the terms of this agreement for keeping the Project Gutenberg™ name associated with the work. You can easily comply with the terms of this agreement by keeping this work in the same format with its attached full Project Gutenberg™ License when you share it without charge with others.

1.D. The copyright laws of the place where you are located also govern what you can do with this work. Copyright laws in most countries are in a constant state of change. If you are outside the United States, check the laws of your country in addition to the terms of this agreement before downloading, copying, displaying, performing, distributing or creating derivative works based on this work or any other Project Gutenberg™ work. The Foundation makes no representations concerning the copyright status of any work in any country other than the United States.

1.E. Unless you have removed all references to Project Gutenberg:

1.E.1. The following sentence, with active links to, or other immediate access to, the full Project Gutenberg™ License must appear prominently whenever any copy of a Project Gutenberg™ work (any work on which the phrase “Project Gutenberg” appears, or with which the phrase “Project Gutenberg” is associated) is accessed, displayed, performed, viewed, copied or distributed:

This eBook is for the use of anyone anywhere in the United States and most other parts of the world at no cost and with almost no restrictions whatsoever. You may copy it, give it away or re-use it under the terms of the Project Gutenberg License included with this eBook or online at www.gutenberg.org. If you are not located in the United States, you will have to check the laws of the country where you are located before using this eBook.

1.E.2. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is derived from texts not protected by U.S. copyright law (does not contain a notice indicating that it is posted with permission of the copyright holder), the work can be copied and distributed to anyone in the United States without paying any fees or charges. If you are redistributing or providing access to a work with the phrase “Project Gutenberg” associated with or appearing on the work, you must comply either with the requirements of paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 or obtain permission for the use of the work and the Project Gutenberg™ trademark as set forth in paragraphs 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.3. If an individual Project Gutenberg™ electronic work is posted with the permission of the copyright holder, your use and distribution must comply with both paragraphs 1.E.1 through 1.E.7 and any additional terms imposed by the copyright holder. Additional terms will be linked to the Project Gutenberg™ License for all works posted with the permission of the copyright holder found at the beginning of this work.

1.E.4. Do not unlink or detach or remove the full Project Gutenberg™ License terms from this work, or any files containing a part of this work or any other work associated with Project Gutenberg™.

1.E.5. Do not copy, display, perform, distribute or redistribute this electronic work, or any part of this electronic work, without prominently displaying the sentence set forth in paragraph 1.E.1 with active links or immediate access to the full terms of the Project Gutenberg™ License.

1.E.6. You may convert to and distribute this work in any binary, compressed, marked up, nonproprietary or proprietary form, including any word processing or hypertext form. However, if you provide access to or distribute copies of a Project Gutenberg™ work in a format other than “Plain Vanilla ASCII” or other format used in the official version posted on the official Project Gutenberg™ website (www.gutenberg.org), you must, at no additional cost, fee or expense to the user, provide a copy, a means of exporting a copy, or a means of obtaining a copy upon request, of the work in its original “Plain Vanilla ASCII” or other form. Any alternate format must include the full Project Gutenberg™ License as specified in paragraph 1.E.1.

1.E.7. Do not charge a fee for access to, viewing, displaying, performing, copying or distributing any Project Gutenberg™ works unless you comply with paragraph 1.E.8 or 1.E.9.

1.E.8. You may charge a reasonable fee for copies of or providing access to or distributing Project Gutenberg™ electronic works provided that:

- You pay a royalty fee of 20% of the gross profits you derive from the use of Project Gutenberg™ works calculated using the method you already use to calculate your applicable taxes. The fee is owed to the owner of the Project Gutenberg™ trademark, but he has agreed to donate royalties under this paragraph to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation. Royalty payments must be paid within 60 days following each date on which you prepare (or are legally required to prepare) your periodic tax returns. Royalty payments should be clearly marked as such and sent to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation at the address specified in Section 4, “Information about donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation.”
- You provide a full refund of any money paid by a user who notifies you in writing (or by e-mail) within 30 days of receipt that s/he does not agree to the terms of the full Project Gutenberg™ License. You must require such a user to return or destroy all copies of the works possessed in a physical medium and discontinue all use of and all access to other copies of Project Gutenberg™ works.
- You provide, in accordance with paragraph 1.F.3, a full refund of any money paid for a work or a replacement copy, if a defect in the electronic work is discovered and reported to you within 90 days of receipt of the work.
- You comply with all other terms of this agreement for free distribution of Project Gutenberg™ works.

1.E.9. If you wish to charge a fee or distribute a Project Gutenberg™ electronic work or group of works on different terms than are set forth in this agreement, you must obtain permission in writing from the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the manager of the Project Gutenberg™ trademark. Contact the Foundation as set forth in Section 3 below.

1.F.

1.F.1. Project Gutenberg volunteers and employees expend considerable effort to identify, do copyright research on, transcribe and proofread works not protected by U.S. copyright law in creating the Project Gutenberg™ collection. Despite these efforts, Project Gutenberg™ electronic works, and the medium on which they may be stored, may contain “Defects,” such as, but not limited to, incomplete, inaccurate or corrupt data, transcription errors, a copyright or other intellectual property infringement, a defective or damaged disk or other medium, a computer virus, or computer codes that damage or cannot be read by your equipment.

1.F.2. LIMITED WARRANTY, DISCLAIMER OF DAMAGES - Except for the “Right of Replacement or Refund” described in paragraph 1.F.3, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, the owner of the Project Gutenberg™ trademark, and any other party distributing a Project Gutenberg™ electronic work under this agreement, disclaim all liability to you for damages, costs and expenses, including legal fees. YOU AGREE THAT YOU HAVE NO REMEDIES FOR NEGLIGENCE, STRICT LIABILITY, BREACH OF WARRANTY OR BREACH OF CONTRACT EXCEPT THOSE PROVIDED IN PARAGRAPH 1.F.3. YOU AGREE THAT THE FOUNDATION, THE TRADEMARK OWNER, AND ANY DISTRIBUTOR UNDER THIS AGREEMENT WILL NOT BE LIABLE TO YOU FOR ACTUAL, DIRECT, INDIRECT, CONSEQUENTIAL, PUNITIVE OR INCIDENTAL DAMAGES EVEN IF YOU GIVE NOTICE OF THE POSSIBILITY OF SUCH DAMAGE.

1.F.3. LIMITED RIGHT OF REPLACEMENT OR REFUND - If you discover a defect in this electronic work within 90 days of receiving it, you can receive a refund of the money (if any) you paid for it by sending a written explanation to the person you received the work from. If you received the work on a physical medium, you must return the medium with your written explanation. The person or entity that provided you with the defective work may elect to provide a replacement copy in lieu of a refund. If you received the work electronically, the person or entity providing it to you may choose to give you a second opportunity to receive the work electronically in lieu of a refund. If the second copy is also defective, you may demand a refund in writing without further opportunities to fix the problem.

1.F.4. Except for the limited right of replacement or refund set forth in paragraph 1.F.3, this work is provided to you 'AS-IS', WITH NO OTHER WARRANTIES OF ANY KIND, EXPRESS OR IMPLIED, INCLUDING BUT NOT LIMITED TO WARRANTIES OF MERCHANTABILITY OR FITNESS FOR ANY PURPOSE.

1.F.5. Some states do not allow disclaimers of certain implied warranties or the exclusion or limitation of certain types of damages. If any disclaimer or limitation set forth in this agreement violates the law of the state applicable to this agreement, the agreement shall be interpreted to make the maximum disclaimer or limitation permitted by the applicable state law. The invalidity or unenforceability of any provision of this agreement shall not void the remaining provisions.

1.F.6. INDEMNITY - You agree to indemnify and hold the Foundation, the trademark owner, any agent or employee of the Foundation, anyone providing copies of Project Gutenberg™ electronic works in accordance with this agreement, and any volunteers associated with the production, promotion and distribution of Project Gutenberg™ electronic works, harmless from all liability, costs and expenses, including legal fees, that arise directly or indirectly from any of the following which you do or cause to occur: (a) distribution of this or any Project Gutenberg™ work, (b) alteration, modification, or additions or deletions to any Project Gutenberg™ work, and (c) any Defect you cause.

Section 2. Information about the Mission of Project Gutenberg™

Project Gutenberg™ is synonymous with the free distribution of electronic works in formats readable by the widest variety of computers including obsolete, old, middle-aged and new computers. It exists because of the efforts of hundreds of volunteers and donations from people in all walks of life.

Volunteers and financial support to provide volunteers with the assistance they need are critical to reaching Project Gutenberg™'s goals and ensuring that the Project Gutenberg™ collection will remain freely available for generations to come. In 2001, the Project Gutenberg Literary Archive Foundation was created to provide a secure and permanent future for Project Gutenberg™ and future generations. To learn more about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation and how your efforts and donations can help, see Sections 3 and 4 and the Foundation information page at www.gutenberg.org.

Section 3. Information about the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

The Project Gutenberg Literary Archive Foundation is a non-profit 501(c)(3) educational corporation organized under the laws of the state of Mississippi and granted tax exempt status by the Internal Revenue Service. The Foundation's EIN or federal tax identification number is 64-6221541. Contributions to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation are tax deductible to the full extent permitted by U.S. federal laws and your state's laws.

The Foundation's business office is located at 809 North 1500 West, Salt Lake City, UT 84116, (801) 596-1887. Email contact links and up to date contact information can be found at the Foundation's website and official page at www.gutenberg.org/contact

Section 4. Information about Donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation

Project Gutenberg™ depends upon and cannot survive without widespread public support and donations to carry out its mission of increasing the number of public domain and licensed works that can be freely distributed in machine-readable form accessible by the widest array of equipment including outdated equipment. Many small donations (\$1 to \$5,000) are particularly important to maintaining tax exempt status with the IRS.

The Foundation is committed to complying with the laws regulating charities and charitable donations in all 50 states of the United States. Compliance requirements are not uniform and it takes a considerable effort, much paperwork and many fees to meet and keep up with these requirements. We do not solicit donations in locations where we have not received written confirmation of compliance. To SEND DONATIONS or determine the status of compliance for any particular state visit www.gutenberg.org/donate.

While we cannot and do not solicit contributions from states where we have not met the solicitation requirements, we know of no prohibition against accepting unsolicited donations from donors in such states who approach us with offers to donate.

International donations are gratefully accepted, but we cannot make any statements concerning tax treatment of donations received from outside the United States. U.S. laws alone swamp our small staff.

Please check the Project Gutenberg web pages for current donation methods and addresses. Donations are accepted in a number of other ways including checks, online payments and credit card donations. To donate, please visit: www.gutenberg.org/donate

Section 5. General Information About Project Gutenberg™ electronic works

Professor Michael S. Hart was the originator of the Project Gutenberg™ concept of a library of electronic works that could be freely shared with anyone. For forty years, he produced and distributed Project Gutenberg™ eBooks with only a loose network of volunteer support.

Project Gutenberg™ eBooks are often created from several printed editions, all of which are confirmed as not protected by copyright in the U.S. unless a copyright notice is included. Thus, we do not necessarily keep eBooks in compliance with any particular paper edition.

Most people start at our website which has the main PG search facility: www.gutenberg.org.

This website includes information about Project Gutenberg™, including how to make donations to the Project Gutenberg Literary Archive Foundation, how to help produce our new eBooks, and how to subscribe to our email newsletter to hear about new eBooks.